НЕВИЛ ШУТ

НА БРЕГА

НЕВИЛ ШУТ
НА БРЕГА

Превод: Иванка Ангелова

chitanka.info

В едно градче, разположено на южното крайбрежие на Австралия, животът привидно продължава да тече спокойно — тъй, сякаш не остават броени дни и часове до края на последното лято на света, на Земята, на човечеството…

Сюжетът на романа на английския писател Невил Шут (1899–1960) е впрочем добре известен както от многобройните му издания и преиздания в различни страни, така и от едноименния филм, познат и на българските зрители. На пръв поглед „камерна“, драмата, обрисувана от автора, получава неподозирани измерения от самата действителност, която не опровергава възможностите за подобна страшна и непредотвратима гибел на милиони, на милиарди хора. По същество анти утопия, „На брега“, издаден през 1957 г., пренася читателя в едно относително близко бъдеще: началото на 60-те години, днес минало за нас. Но ние затваряме книгата на Невил Шут не с чувството на облекчение, че ужасяващите събития, описани в нея, са плод на неговото въображение, а с убеденост, че тревогата на писателя е била основателна, че опасността все още е надвиснала над нашата планета като злокобен черен облак.

ПЕТЪР КОЖУХАРОВ
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕТО НА НЕВИЛ ШУТ

Как ще изглежда Земята след Третата световна война?

Ако с този въпрос бъдат анкетирани хора по четирите географски посоки, вероятно колективният отговор ще обрисува най-мрачната картина, която човешката фантазия може да създаде. Но все пак обобщението няма да бъде пълно. Защото на човечеството липсва опит от световна ядрена война (двете ядрени бомбардировки над Хирошима и Нагазаки са само ограничени епизоди пред необхватните унищожителни възможности на натрупания днес боен ядрен потенциал).

И няма да бъде достатъчно — с помощта на фантазията — да се умножат до безкрайност количествените характеристики на всички преживени нещастия, с които хилядите войни са наситили историческата памет на планетата, за да се получи приблизителната представа за злото, надвиснало над всички нас. Защото, за разлика от всички досегашни войни, в ядрената ще доминира нов вид унищожение. Наред с ефекта от взривния удар и изгарянето, от равностойно, а може би и от решаващо значение ще бъде унищожението чрез радиация.

Досега всичко беше някак по-просто. Смъртта — нелепа или героична — идваше веднага или след броени часове и дни от куршума или избухването на бомбата. Техническият гений на човека предложи допълнителен подход към смъртта. С радиацията, в зависимост от нейната интензивност, човек може да убива човека не по-малко сигурно, отколкото с куршуми. Наистина, животът ще продължава известно време, но това ще бъде живот на осъдения на смърт, който и без видими рани знае със сигурност, че краят му ще настъпи утре, след три дни, след месец.

Какво ще бъде поведението на хора, и то не на единици, а на милиони, които са на ясно, че ще умрат, но за разлика от всички човешки същества досега, знаят точно и кога ще умрат?

Невил Шут има свой отговор на въпроса. И го дава в книгата си „На брега“. Дали тя е една мелодрама на фона на измислена ситуация, или пък психологически обоснован разказ за човешкото поведение във възможни, от научно-техническа гледна точка, условия след ядрена война?

Може би и едното, и другото.

Всички нормални хора искат Третата световна война (т.е. ядрената война) да остане в областта на фантастиката. И с желанието войната никога да не стане действителност, ние с любопитство се вглеждаме в предложените от автора възможности за избор, пред които той поставя своите герои в последните дни преди радиационната вълна да погълне цяла Австралия, стремим се да определим степента на изобретателността му в създаването на възможно най-пъстра мозайка на отношенията в едно семейство, в един приятелски кръг, в един град и една страна в условията на необикновеното събитие.

И се съгласяваме с умело налаганата от него линия на възвеличаване на традиционни добродетели — вярност към труда, към любовта и обществения дълг, към щастието на дома и на децата. Дори и в последните мигове героите на Невил Шут си остават смели, великодушни, самоотвержени.

Но едва ли само подробностите за човешкото поведение в изключителна обстановка са единствената причина, която ни задържа над книгата. Интересът към нея се провокира от неволния стремеж да оценяваме фантастичните виждания на автора с критериите на реалната ни представа за опасността от ядрена война, чийто призрак се очертава на хоризонта в резултат на политическия курс на империализма. Ядреното оръжие — изтъквано някога като „политическо“ оръжие, предназначено да упражнява единствено „сдържащо“ въздействие върху потенциалния противник, се превърна в приложим инструмент за осъществяването на стратегическите доктрини на Съединените щати и НАТО, за „ограничена“ и „продължителна“ ядрена война, в която може да се стигне до победа. Тази политика деградира ядреното оръжие до равнището на конвенционалното.

Тогава колко близки до действителността са виждането на писателя за ядрената война? Може ли книгата му да бъде източник на информация — основаваща се на научни данни и заключения за

съдбата на нашата планета в случай на ядрен сблъсък? Така ли ще изглежда Северното полукълбо, след като всички ракети са изстреляни? Дали тъй постепенно и планомерно ще загине от радиацията Южното полукълбо?

Съветски и американски учени посочват, че окончателното изличаване на живота от Земята в случай на ядрен сблъсък ще протече по-различно. „Ядрената зима“ ще бъде завършващият етап на самоунищожението. След прякото разрушително, топлинно и радиационно въздействие на ядрените взривове, тя ще посегне на всичко оцеляло. Предполага се, че дори ако бъдат взривени само един процент от наличните ядрени заряди, димът от пожарите и прахта от избухванията ще образуват достатъчно плътна завеса около Земята, способна да я изолира напълно от слънчевите лъчи за дълго време. В непрогледния мрак и смразяващия студ ще загинат растителните и животинските видове, и естествено — хората, успели да преживеят по някакъв начин войната. Така че малко вероятно е цели континенти като Австралия и Южна Америка в продължение на месеци да очакват под топлата ласка на слънцето приближаването на радиационната вълна. Не могат да се приемат като медицинска информация и описваните масови симптоми на лъчевата болест, начина на протичането и кулминацията й.

Но ще бъде наивно да очакваме от книга, издадена през 1957 година, научни изводи за явления, които и до днес продължават да бъдат обект на изследвания. Това не е и нейната задача. И не фактическата информация за света на другия ден след войната й печели читатели. Нито пък обяснението на причините за избухването на ядрената катастрофа. Разбира се, теоретически е възможно при прекомерно хоризонтално разпространение на ядреното оръжие (сред много държави) да се увеличи и опасността то да бъде употребено — в резултат на човешка грешка или техническа неизправност на предупредителните системи. Ядреният конфликт става по-вероятен поради същите причини и при продължаващото вертикално разпространение на ядрените оръжия (когато се увеличават количествено и качествено в границите на ограничен кръг държави) и особено при очертаващата се тенденция разпореждането за прилагане на ядреното оръжие да преминава — както това е в НАТО — във властта на все по-голям брой висши офицери.

Но главната опасност от ядрена война се заключава във възможността преднамерено да се посегне към ядреното оръжие в действащата военна доктрина на Съединените щати и НАТО се предвиждат ядрени удари по противника като „гъвкаво реагиране“ в случай на илюзорна атака от Изток с конвенционални оръжия. Съединените щати и другите западни ядрени сили категорично отказват да се заангажират да не употребяват първи ядрените средства. За разлика от Съветския съюз, който едностранно пое такова задължение, те психологически и практически демонстрират, че не са чужди на идеята за една ядрена война.

При такова разбиране за единствено възможните виновници на една евентуална ядрена война, книгата на Невил Шут придобива стойността на силен протест срещу подготвяното най-голямо престъпление в цялата история на цивилизацията. Чрез ярко художествено внушение драмата на шепа хора е въздигната до обобщението на евентуалната драма на цялото човечество.

Предупреждението е недвусмислено.

То е отправено към онези, които, боравейки с категориите на „ограничената война“, се надяват, че ядреното унищожение е предназначено само за други, но не и за собствения народ. Писателят се е домогнал до голямо прозрение — „ограничената“ в Северното полукълбо война ще унищожи живота по цялата планета. Следователно ограничени ядрени войни не може да има и от оцеляването трябва да са заинтересовани не само хората от предвижданите от империалистическите стратези „театри на военните действия“. „Ядрен театър“ ще стане целият свят — следователно универсален трябва да бъде и стремежът за предотвратяване на конфликта.

Невил Шут не е от авторите, посветили таланта си на антиядреното движение. Голяма част от живота му е преминала във време, когато за такова движение още не е имало обективни предпоставки, а в първите години след появата на атомната бомба то не е имало смисъла и обхвата на днешното световно антивоенно движение. Писателят е роден в Англия през 1899 година и умира през 1960 година в Австралия. Завършил в Оксфорд, работи като авиационен инженер, конструктор на самолети, основава собствена самолетостроителна фирма; по време на Втората световна война служи

във флотата и изпълнява секретни мисии за английското Адмиралтейство.

Успоредно с тази дейност още от 1926 година се посвещава на истинското си призвание. Най-популярната между неговите двадесет книги е „На брега“ — плод на пътуване през 1948 година до Австралия. С тази книга, преиздадена десет пъти в Англия от 1957 година досега, публикувана и в много други страни, Невил Шут се нареди между първите писатели, потърсили съдбовните за човечеството причини и следствия в ядрената епоха.

Независимо че героите на Невил Шут остават в съзнанието ни с героичното си примирение пред лицето на неизбежния край, „На брега“ не проповядва фатализма. Напротив, книгата му е призив за отхвърляне на мисълта за ядрената обреченост, своеобразен зов за борба против заплахата. Посланието на тези, които умират в книгата, към онези, които живеят в реалния, пълен с багри и движение свят, е категорично: „Има още време!“.

Още не са свършили дните за осъзнаване на опасността, заплашваща всички.

Още не е изтекъл часът за действия против ядрената война, против силите, които я подготвят.

Сега е времето да се спре опасното развитие към катастрофата.

Времето, което трябва да бъде оползотворено за мира и само за мира.

Петър Кожухаров

… В това последно място за срещи
опипваме заедно
и избягваме говора,
събрани върху този бряг на подутата река…

По тоя път светът завършва
По тоя път светът завършва
по тоя път светът завършва

не със взрив, а с хленч.[1]

Т. С. Елиът, „Кухите хора“

---

[1] Превод на стиховете Цветан Стоянов — Б.р. ↑

ПЪРВА ГЛАВА

Питър Холмс, капитан-лейтенант от Австралийските кралски военноморски сили, се събуди малко след зазоряване. Той полежа още известно време, унесен от топлото спокойствие, което излъчваше спящата до него Мери, загледан в първите отблясъци на австралийското слънце по кретонените пердета в стаята. По слънчевите лъчи разбра, че е около пет часът: много скоро светлината щеше да събуди бебето — неговата дъщеричка Дженифър в детското й креватче, тогава ще трябва да станат и да се захванат за работа. Нямаше нужда да се започва преди това, можеше да си полежи още малко.

Събуди се щастлив и едва след време съзнанието му определи откъде идва това щастие. Не беше свързано с Коледа, защото празникът бе отминал. Той бе украсил малката елха в градината с наниз цветни лампички, свързани чрез дълъг проводник с контакта до камината във всекидневната — умалено копие на огромното осветено дърво на една миля по-далеч, пред общината във Фолмаут. В коледната нощ си направиха заедно с няколко свои приятели празненство на открито. Коледа беше минала и сега — пресметна бавно наум, — сега трябва да бе четвъртък, 27-ми. Лежеше в леглото и изгорелият му гръб го наболяваше след вчерашния ден на брега, а и от ветроходната регата. По-добре да не си сваля ризата днес. Малко по-късно, когато съзнанието му напълно се отърси от съня, той си даде сметка, че днес и без това ще си остане с риза. В единадесет часа имаше среща в Адмиралтейството в Мелбърн, в кабинета на първия заместник на главнокомандващия военноморските сили. Това означаваше ново назначение, първото от пет месеца насам. Ако имаше късмет, би могло да означава и излизане в морето, а той така копнееше да бъде пак на кораб.

Във всеки случай — означаваше работа. А мисълта за нея го накара да се почувства щастлив, докато заспиваше, и щастието не го напусна чак до сутринта. След като през август го произведоха в чин

капитан-лейтенант, не бяха му възлагали никакви задачи, а след събитията почти се беше простил с надеждата да работи някога. Адмиралтейството обаче го държеше на пълна заплата през изтеклите месеци и той им беше благодарен за това.

Бебето се разшава, започна да гука и тихичко да скимти. Той се пресегна и включи електрическия чайник, който стоеше до леглото, върху таблата с нещата за чай и храната на детето. Мери също се размърда до него. Тя попита колко е часът и той й отговори. После я целуна и каза:

— Пак е чудесна утрин.

Тя седна и отметна косите си назад.

— Така съм изгоряла вчера. Снощи намазах Дженифър с мехлема, но днес май не бива да я извеждам на брега.

В този миг тя се сети:

— О, Питър, нали днес трябваше да ходиш в Мелбърн?

Той кимна.

— На твое място аз бих си останал у дома, бих постоял един ден на сянка.

— Така и ще направя.

Питър се вдигна и отиде в банята. Когато се върна, Мери също беше станала, бебето седеше на гърнето си, а тя решеше с гребен косата си пред огледалото. Той седна на ръба на леглото, където падаше един хоризонтален слънчев лъч, и направи чая.

— Днес ще бъде много горещо в Мелбърн, Питър. Към четири часа можем да слезем в клуба. Ела и ти да поплуваме. Ще взема ремаркето и банските костюми.

Имаха малка кола в гаража, но откакто беше свършила краткотрайната война преди година, тя стоеше неизползувана. Питър Холмс обаче беше находчив човек, боравеше добре с инструменти и измайстори сносен заместител. И двамата с Мери имаха велосипеди. Той направи малко ремарке, като използва предните колела от два мотоциклета и измисли приспособление, за да го закача към велосипеда на Мери, а също и към неговия, така всеки от тях можеше да го тегли, тъй като то им служеше и за детска количка, и за багажник. Затрудняваше ги единствено дългото изкачване по хълма от Фолмаут нагоре.

— Идеята ти не е лоша. Ще си взема колелото и ще го оставя на гарата.

— С кой влак ще пътуваш?

— С този от девет и пет.

Той отпи от чая и погледна часовника си.

— Отивам за млякото веднага щом изпия чая.

Облече къси панталони, фланелка и излезе. Живееха в апартамента на партера, в една стара къща на хълма над града. Държаха също гаража и голяма част от градината. Имаха и веранда. На нея оставяха велосипедите и ремаркето. Логично беше да паркира колата под дърветата и да използва гаража, но не можеше да си наложи да го направи. Малкият „Морис“ беше първият автомобил, който бе притежавал, в него беше ухажвал Мери. Бяха се оженили в 1961 година, шест месеца преди войната, преди да отплава с „Анзак“, австралийски кораб от Британската кралска флота. Тогава никой не знаеше колко ще продължи раздялата. Последва кратката, ужасяваща война — войната, за която не беше написана история и едва ли щеше да бъде написана някога: тя бе лумнала по цялото Северно полукълбо и бе угаснала с последните сеизмични сведения за експлозии на тридесет и седмия ден. В края на третия месец „Анзак“ се върна в Уилямстаун с последния запас от мазут, а държавниците от Южното полукълбо се събраха на съвещание в Уелингтън, Нова Зеландия, за да разменят мнения и преценят новата обстановка. Питър се завърна отново във Фолмаут — при своята Мери и колата си „Морис Майнър“. В резервоара й имаше три галона, той ги употреби небрежно и успя да налее още пет от една бензиностанция, преди австралийците да се досетят, че всичкият им петрол идваше от Северното полукълбо.

Той свали ремаркето и велосипеда от верандата на поляната и нагласи прикачвача, после се метна на колелото и подкара. Трябваше да измине четири мили, за да донесе мляко и каймак, тъй като поради липсата на транспорт бяха престанали да събират млечните продукти от фермите в неговия район, и двамата с Мери се бяха научили да приготвят сами масло с миксера. Той караше по пътя в топлата слънчева утрин с подрънкващите празни съдинки в ремаркето отзад, щастлив от мисълта за предстоящата работа.

По пътя имаше много малко движение. Той подмина едно превозно средство, което някога е било кола; сега моторът му бе

махнат, предното стъкло — избито и го теглеше вол. Задмина и двама ездачи, чиито коне внимателно стъпваха по чакълестата ивица край асфалтовата лента. Не му се искаше да има кон: те бяха дефицитни и деликатни същества, струваха по хиляда и дори повече лири в брой, но беше намислил да вземе вол за Мери. Лесно би могъл да преправи „Мориса“, въпреки че не му даваше сърцето да постъпи така.

След половин час стигна във фермата и отиде направо в доилнята. Познаваше се с фермера — бавен в приказката, висок, мършав мъж, който накуцваше от Втората световна война. Откри го при сепаратора, където млякото се изтичаше в един гюм, а каймакът в друг при тихото бръмчене на електрическия мотор, който задействаше машината.

— Добро утро, господин Пол — каза морският офицер, — как сте днес?

— Добре, господин Холмс. — Фермерът пое канчето за мляко и го напълни от цистерната. — Наред ли е всичко при вас?

— Да. Трябва да ходя до Мелбърн, в Адмиралтейството. Мисля, че най-сетне имат работа за мен.

— А, това е добре. На човек му омръзва, как да кажа, да стои просто ей така.

Питър кимна.

— Ако работата е свързана с излизане в морето, нещата малко ще се усложнят, но Мери, разбира се, ще идва за млякото два пъти седмично. Тя ще носи парите, както си е било досега.

— Както и да е, не бива да се тревожите за парите, докато се върнете — каза фермерът. — Имам много повече мляко, отколкото могат да излочат прасетата, дори сега, при тая суша. Миналата нощ излях двадесет галона в рекичката — не мога да го пласирам. Сигурно трябва да развъдя още свине, но не знам дали си струва трудът. Човек не знае какво да прави… — Помълча за минутка и после рече: — Трудно ще е за съпругата ви да идва чак до тука. Какво ще прави с Дженифър?

— Сигурно ще я взема със себе си в ремаркето.

— Трудно ще й бъде.

Фермерът отиде до пътеката покрай доилнята, застана под топлото слънце и огледа велосипеда с ремаркето.

— Хубаво ремарке — каза той. — По-хубаво не съм виждал. Сам сте си го направили, нали?

— Да, сам.

— Искам да ви питам, откъде намерихте колелата?

— От мотоциклет са. Взех ги на Елизабет Стрийт.

— Ще можете ли да намерите един чифт и за мене?

— Ще се опитам — каза Питър. — Може би още има. Те са по-добри от малките колела, по-лесно се теглят.

Фермерът кимна.

— Сега са малко дефицитни. Хората май не се разделят лесно с мотоциклетите.

— Виках на жена си — отбеляза провлечено фермерът, — че ако имам малко ремарке като това, ще мога да го използвам като стол за нея, ще го закача на велосипеда и ще я водя във Фолмаут на пазар. Става й доста скучно в това откъснато място, особено пък напоследък. Не е като преди войната, когато можеше да вземе колата и за двадесет минути да е в града. С волската каруца са нужни три часа и половина и три часа и половина на връщане — това са седем часа само за път. Учих я да кара колело, но едва ли ще може на нейната възраст и с бебето, дето е на път. Не искам да опитва. Но ако имам малко ремарке като вашето, ще мога да я водя до Фолмаут два пъти седмично и едновременно да карам млякото и каймака на госпожа Холмс. — Той млъкна. — Ще ми се да направя това за съпругата. В края на краищата, както съобщават по радиото, изглежда, не ни остава много.

Морският офицер кимна.

— Ще се поразтърся малко днес и ще видя какво мога да намеря. Цената има ли значение?

Фермерът поклати глава.

— Стига да са хубави колелата, да не създават грижи. Хубави гуми — това е основното, да изкарат по-дълго. Като вашите.

— Ще потърся днес.

— Да не ви отклонява много от пътя?

— Ще отскоча дотам с трамвая. Никак няма да ме затрудни. Слава богу, че имаме лигнит.

Фермерът се обърна по посока на все още работещия сепаратор.

— Така е. Ако нямахме електричество, съвсем щяхме да загазим.

Ловко пъхна един празен гюм под струята бито мляко и издърпа настрана пълния.

— Кажете ми, господин Холмс — попита той, — не използват ли големи машини за изкопаване на въглищата? Булдозери или нещо подобно?

Офицерът кимна.

— Е, добре, откъде вземат бензин за тях?

— Попитах веднъж за това — каза Питър. — Извличат го на място, от лигнита. Струва около две лири галона.

— Не може да бъде! — Фермерът се замисли. — Мислех си, че щом го произвеждат за себе си, ще могат да произвеждат и за нас. Но едва ли ще е изгодно на тази цена…

Питър взе съдинките с млякото и каймака, сложи ги в ремаркето и потегли за вкъщи. Когато пристигна, беше вече шест и тридесет. Взе си душ и облече униформата, която беше слагал толкова рядко след повишението, закуси набързо и подкара велосипеда надолу по хълма, за да хване влака в осем и петнадесет — искаше да обиколи магазините за обещаните колела преди срещата.

Остави велосипеда си в гаража, който по-рано обслужваше малката му кола. Сега тук не гарираха никакви коли. На тяхно място връзваха коне, конете на бизнесмените, които живееха извън града и пристигаха облечени в дълги бричове и с якета от изкуствена материя; те оставяха конете и се прехвърляха на електрическия влак за града. Бензиновите колонки им служеха за връзване на животните. Вечер те се връщаха с влака, оседлаваха конете, пристягаха дипломатическите си куфарчета към седлата и потегляха отново към домовете си. Темпът на деловия живот спадаше и това им помагаше: експресният влак в 17:03, тръгващ от града, беше заменен с друг в 16:17.

Питър Холмс пътуваше, потънал в догадки за новото си назначение; поради недостига от хартия бяха закрити всички ежедневници и новините идваха единствено по радиото. Сега Австралийските кралски военноморски сили представляваха една много малка флотилия. На висока цена и с много усилия седем малки кораба бяха приспособени да горят въглища вместо мазут; опитът да се приспособи самолетоносачът „Мелбърн“ бе отменен, след като се доказа, че той ще бъде твърде бавен за безопасно кацане на самолетите, освен при много силен вятър. Още повече запасите от

авиационно гориво трябваше да се пестят и даже тренировъчните програми бяха сведени до минимум, така че бе нецелесъобразно да се поддържа палубната авиация в настоящия момент. Не беше чул за никакви промени в командния състав на действащите седем тралщици[1] и фрегати. Може би някой се е разболял и трябва да бъде сменен или са решили да редуват офицерите, за да поддържат квалификацията им. По-вероятно ставаше дума за назначение на някоя отегчителна работа на брега, канцеларска служба в казарма или в складовете на някое печално, пусто място като военноморския склад за боеприпаси във Флиндърс. Ако не излезеше в морето, щеше да бъде дълбоко разочарован и въпреки това знаеше, че така би било по-добре. На брега би могъл да се грижи за Мери и детето както досега, а и не им оставаше още много.

В града стигна за около час и излезе от гарата, за да хване трамвая. Той трещеше безпрепятствено по празните улици и скоро се озова в търговския вело-мото център. Повечето от магазините бяха затворени или бяха прехвърлили търговията си на все още работещите, чиито витрини бяха затрупани с ненужни стоки. Питър обиколи магазините, търсейки чифт леки колела в добро състояние, накрая купи две с еднаква големина, но от различни модели мотоциклети — щеше да има затруднение с оста, но с това можеше да се справи единственият останал в гаража механик.

Той взе трамвая обратно до Адмиралтейството, като носеше завързаните с връв колела. В кабинета на първия заместник на командващия военноморските сили той се представи на секретаря, лейтенант от финансовите служби, който му беше познат.

— Добро утро, сър — каза младежът. — Вашето назначение е върху бюрото на адмирала. Той желае лично да се срещне с вас. Ще доложа, че сте тук.

Капитан-лейтенантът вдигна вежди. Изглеждаше необичайно, но при този съкратен състав всичко можеше да бъде малко необичайно. Той остави гумите до бюрото на секретаря, огледа униформата си с известна загриженост, махна конче от ревера на сакото си и пъхна фуражката под мишница.

— Адмиралът ще ви приеме веднага, сър.

Той влезе в кабинета и застана мирно. Адмиралът, седнал зад бюрото си, кимна:

— Добро утро, капитане. Свободно. Седнете.

Питър седна на стола до бюрото. Адмиралът се наведе и му предложи цигара от своята кутия, а после я запали със запалката си.

— Били сте без работа известно време.

— Да, сър.

Адмиралът също запали цигара.

— Добре, имам за вас работа по море. Страхувам се, че не мога да ви възложа командване и дори не мога да ви дам един от нашите собствени кораби. Назначавам ви като офицер за свръзка към американската подводница „Скорпиън“.

Той погледна младия човек.

— Разбрах, че познавате командир Тауърс.

— Да, сър.

През последните няколко месеца бе срещал на два-три пъти командира на „Скорпиън“ — един тих, любезен, тридесет и пет годишен мъж, с лек акцент на жител от Нова Англия. Беше чел доклада на американеца за бойните действия на поверения му плавателен съд. Когато войната започнала, Тауърс се намирал в открито море на своята атомна подводница, някъде между Киска и Мидуей, и след като при съответния сигнал отворил плика със секретните заповеди, потопил подводницата и с максимална скорост поел курс към Манила. На четвъртия ден, някъде на север от Иводжима, изплувал на перископна дълбочина, за да огледа пустото море според регламента за наблюдение през всеки час на деня, и открил, че видимостта е изключително ниска, очевидно поради някакъв прах; в същото време дозиметърът върху перископа показвал високо ниво на радиоактивност. Опитал се да докладва по радиото в Пърл Харбър, но не получил отговор. Продължил нататък: с приближаването към Филипините радиоактивността се повишавала. През следващата нощ се свързал с Дъч Харбър и изпратил кодиран сигнал до своя адмирал, но му било предадено, че връзките са нередовни, и отговор не се получил. Следващата вечер не успял да се свърже с Дъч Харбър. В съответствие със задачата си поел курс покрай северния бряг на Лусон. В протока Балинтанг установил прах и радиоактивност много над смъртоносното ниво, при западен вятър със сила четири-пет бала. На седмия ден от началото на войната се намирал в залива Манила, като наблюдавал града през перископа, все

още без да е получил никакви заповеди. Тук атмосферната радиоактивност била много по-ниска, макар и над опасното ниво; той не посмял да излезе на повърхността или да се качи на мостика. Видимостта била нормална, през перископа забелязал облак дим, който се разстилал над града, и стигнал до извода, че през последните дни е имало поне една ядрена експлозия. На пет мили навътре в сушата не се забелязвало никакво движение. Отправил се към брега, но подводницата неочаквано заседнала на перископна дълбочина — тогава се намирали в главния канал и картата показвала дванадесет клафтера дълбочина — това потвърдило първоначалното му заключение. Изхвърлил баласта и се измъкнал без трудности, направил завой и отново излязъл в открито море.

През тази нощ пак не успял да засече американска станция или кораб, които да могат да предадат неговите сигнали. При продухването на баласта много от сгъстения въздух бил изразходван, но той не посмял да зареди със заразен въздух. До този момент били изкарали осем дни под водата, екипажът бил още в сравнително добра форма, въпреки че започнали да се явяват различни неврози, резултат от тревогите за техните семейства. Установил радиовръзка с австралийската станция в Порт Морсби, Нова Гвинея: условията там се оказали нормални, но те не били в състояние да препратят неговите сигнали.

Решил, че е най-добре да тръгне на юг. Върнал се назад покрай северното крайбрежие на Лусон и поел курс към остров Яп — телеграфна станция, контролирана от Съединените щати. Три дни по-късно пристигнал. Там радиоактивното ниво било ниско и практически безопасно; изплувал при умерено вълнение, вентилирал подводницата, заредил цистерните и позволил на екипажа да излезе на мостика по групи. Когато застанал на рейда, с облекчение открил наблизо американски кръстосвач. Кръстосвачът му посочил място за закотвяне и изпратил лодка; той пуснал котва, позволил на целия екипаж да излезе на палубата и отплавал с лодката, за да се постави под командването на командира на кръстосвача, някой си капитан Шоу. Тук за първи път научил за войната. Разбрал, че били използвани кобалтови бомби; новините идвали от Австралия, препредавани през Кения. Кръстосвачът изчаквал в Яп среща с флотски танкер, бил там цяла седмица, а от пет дни нямал връзка със Съединените щати.

Капитанът имал в резервоарите достатъчно гориво, за да стигне на крейсърска скорост Брисбейн, но не и по-далече.

Командирът Тауърс останал в Яп шест дни, като междувременно новините ставали все по-лоши. Не успели да установят връзка с нито една станция в Европа или Съединените щати, но през първите два дни все още можели да слушат новините, излъчвани от Мексико Сити, а те били възможно най-лоши. После тази станция изчезнала от ефира и те могли да хващат само Панама, Богота и Валпарайзо, където не знаели нищо за онова, което ставало в Северното полукълбо. Свързали се с няколко кораба от военноморските сили на Съединените щати в южната част на Тихия океан, повечето от които били без гориво, като самите тях. Капитанът на кръстосвача в Яп — най-старши сред офицерския кадър, взел решение да изпрати корабите на САЩ в австралийски води и да постави всичките си сили под австралийско командване. Изпратил съобщение до корабите да се срещнат с него в Брисбейн. Две седмици по-късно се събрали единадесет кораба от военноморските сили на САЩ, всички без гориво и с малко надежда да го получат някога. Това станало преди година, а те още си стояли там.

Когато „Скорпиън“ пристигнал, в Австралия не можело да се намери атомно гориво, но било възможно да се приготви. Това бил единственият плавателен съд в австралийски води с някакъв полезен радиус на действие и затова бил изпратен в Уилямстаун, морския док на Мелбърн и най-близко пристанище до щаба на Адмиралтейството. Всъщност „Скорпиън“ се оказал единственият мореходен съд в Австралия, който заслужавал внимание. Допреди шест месеца подводницата бездействала в очакване на атомното гориво. След това направила един курс до Рио де Жанейро, за да снабди с гориво друга американска атомна подводница, подслонила се там, и се завърнала в Мелбърн за основен ремонт на дока.

Това знаеше Питър Холмс за командира от военноморските сили на САЩ — Тауърс; фактите бързо преминаха през съзнанието му, докато седеше пред бюрото на адмирала. Тази служба беше нова, „Скорпиън“ нямаше офицер за свръзка на борда по време на пътуването до Южна Америка. Мисълта за Мери и малката му дъщеря го разтревожи и той попита:

— За колко време съм назначен на тази служба, сър?

Адмиралът повдигна леко рамене.

— Може би за година. Предполагам, че това ще бъде последната ви служба, Холмс.

— Зная, сър — каза по-младият мъж. — Благодаря ви много за предоставената ми възможност. — Поколеба се за момент. — В открито море ли ще бъде корабът през повечето време, сър? Аз съм женен и имам бебе. Нещата не са вече толкова прости, вкъщи става все по-трудно. А и не ни остава много.

Адмиралът кимна.

— Разбира се, ние всички сме в подобно положение. Точно затова исках да се срещна с вас, преди да ви предложа тази служба. Няма да ви я налагам, ако не искате, но и не мога да ви обещая големи перспективи за бъдеща работа. Що се отнася за времето в открито море, след като завърши ремонтът на четвърти — той погледна календара, — това е след малко повече от седмица, корабът ще се отправи към Кернс, Порт Морсби и Порт Даруин, за да докладва за положението по тези места, след което ще се върне в Уилямстаун. Капитан Тауърс е изчислил, че това е курс за единадесет дни. После планираме един по-дълъг курс, който ще продължи, по всяка вероятност, два месеца.

— Ще има ли интервал между тези курсове, сър?

— Смятам, че корабът ще остане около две седмици на док.

— А след това какво предвижда програмата?

— Нищо засега.

Младият офицер се замисли, като прехвърляше в ума си пазаруването, болестите на детето, доставката на мляко. Добре, че беше лято, не трябваше да се цепят дърва. Ако вторият курс започнеше около средата на февруари, той щеше да се върне вкъщи към средата на април, преди да е станало толкова студено, че да се пали огън. Може пък и фермерът да помогне на Мери за дървата, ако се забави по-дълго, особено сега, след като му беше намерил колела за ремарке. Можеше да замине, стига всичко да е наред и по-нататък. Но ако спре електричеството или ако радиоактивността се разпространи по-бързо на юг, отколкото учените изчисляваха… Отхвърли тази мисъл.

Мери щеше много да се ядоса, ако откаже тази служба и пожертва кариерата си. Тя беше дъщеря на морски офицер, родена и отгледана в Саутси, Южна Англия. За пръв път я беше срещнал на танцова забава на „Индифатигъбъл“ по време на морския си стаж във

флотата на Великобритания. Тя би настояла той да приеме назначението…

Холмс вдигна глава.

— Първите два курса мога да приема, сър — каза той. — Ще разрешите ли след това още веднъж да преценя положението? Искам да кажа, че не е толкова лесно да се правят планове занапред, както вървят нещата.

Адмиралът помисли малко. При дадените обстоятелства тази молба беше логична — особено за наскоро женен човек с малко дете. Положението се беше променило; въпреки че възможностите за работа бяха намалели, едва ли би могъл да очаква, че този офицер ще приеме охотно да плава извън австралийски води през последните няколко месеца от живота си. Той кимна:

— Съгласен съм, Холмс. Ще ви назнача за пет месеца, до тридесет и първи май. След връщането си от втория курс ми докладвайте.

— Добре, сър.

— Ще се явите на „Скорпиън“ във вторник, 1 януари. Ако изчакате четвърт час навън, ще получите писмото до капитана. Подводницата се намира в Уилямстаун в съседство със „Сидни“ — нейния кораб-майка.

— Зная, сър.

Адмиралът се изправи.

— Добре, капитане. — Той подаде ръка. — Късмет в новата служба.

Питър Холмс я стисна.

— Благодаря, че се спряхте на мене, сър. — Той поспря, преди да напусне стаята. — Знаете ли дали капитан Тауърс е днес на борда? И без това съм тук, бих могъл да се отбия и да се разбера с него, а и да разгледам подводницата. Предпочитам да направя това преди да встъпя в длъжност.

— Доколкото знам, на борда е — каза адмиралът. — Можете да телефонирате до „Сидни“ — помолете секретаря ми. — Той погледна часовника си. — В единадесет и тридесет тръгва транспортната кола от главния вход. Ще можете да я хванете.

Двадесет минути по-късно Питър Холмс седеше до шофьора на електрокара, който извършваше сега превозите до Уилямстаун. Те се

движеха бързо по пустите улици. Преди електрокарът бе разнасял стоки от един огромен магазин в Мелбърн; той бе реквизиран след края на войната и пребоядисан в морско сиво. Движеше се с постоянна скорост от двадесет мили в час, необезпокояван от друго движение по пътищата. В доковете пристигнаха по обяд. Питър Холмс слезе до стоянката на „Сидни“ — австралийски самолетоносач, прикован сега неподвижно към кея. Той се качи на кораба и влезе в каюткомпанията.

В огромната каюткомпания имаше само около дузина офицери, половината от които бяха в работните габардинени комбинезони на американската флота. Сред тях беше командирът на „Скорпиън“. Той пристъпи усмихнат към Питър.

— О, капитане, радвам се, че дойдохте.

— Надявах се, че няма да имате нищо против, сър — каза Питър Холмс. — Аз трябва да встъпя в длъжност от вторник. Но тъй като бях в Адмиралтейството, реших, че ще ми разрешите да обядвам с вас и ако е възможно, да разгледам подводницата.

— Разбира се — каза капитанът. — Зарадвах се, когато адмирал Гримуейд ми съобщи, че изпраща вас. Запознайте се с някои от моите офицери. — Той се обърна към другите: — Това е господин Фарел, моят старши помощник, господин Ландгрен, корабният ни инженер. — Той се усмихна. — Нашите двигатели изискват изключително квалифициран инженерен състав. Това са господин Бенсън, господин О’Доърти и господин Хирш.

Младите мъже кимаха малко неловко. Капитанът се обърна към Питър:

— Искате ли нещо за пиене преди обяда?

— Ами да, благодаря — отвърна австралиецът. — За мен — джин с битер. — Командирът натисна звънеца. — Колко офицери имате на „Скорпиън“, сър?

— Всичко единадесет. Подводницата е доста голяма, разбира се, имаме и четирима корабни инженери.

— Трябва ви голяма каюткомпания.

— Когато седнем всички заедно, става малко тясно, но това не се случва много често в подводница. За вас обаче сме приготвили койка, капитане.

Питър се усмихна.

— Само за мене или ще я ползваме на смени?

Капитанът беше малко шокиран от подобно предположение.

— О, не, естествено. Всеки офицер и моряк има самостоятелна койка на „Скорпиън“.

Стюардът на каюткомпанията влезе в отговор на звънеца.

— Бихте ли донесли един джин с битер и шест оранжади — каза капитанът.

Питър се смути, идеше му да потъне в земята заради своята несъобразителност. Той спря стюарда:

— И в пристанище ли не пиете, сър?

Капитанът се усмихна.

— О, не! Чичо Сам не позволява. Но вие заповядайте. Това е британски кораб.

— Предпочитам да постъпя като вас, ако нямате нищо против — отвърна Питър. — Седем оранжади.

— Тогава седем — рече равнодушно капитанът. Стюардът излезе. — Всяка флота си има своите правила — отбеляза той. — Но в крайна сметка няма голяма разлика.

Обядваха на „Сидни“ — дузина офицери в единия край на една от дългите, празни маси. После слязоха в закотвения до него „Скорпиън“. Това беше най-голямата подводница, която Питър Холмс беше виждал; имаше водоизместимост шест хиляди тона, а атомните й турбини бяха с мощност над десет хиляди конски сили. Освен единадесетте офицери в нея служеха още около седемдесет сержанти и матроси. Всички тези мъже се хранеха и спяха сред лабиринти от тръби и жици, както е на всички подводници, но тази беше особено добре съоръжена за плаване в тропиците: имаше чудесна климатична инсталация и голямо хладилно помещение. Питър Холмс не беше служил на подводница и не можеше да прецени техническите й предимства, но командирът му обясни, че тя се управлява лесно и е доста маневрена, въпреки голямата й дължина.

С изключение на две торпедни тръби при ремонта бяха отстранили цялото въоръжение и почти всички боеприпаси. Така имаше повече място за столови и помещения за почивка, отколкото в друга подводница. Отстраняването на торпедните тръби и стелажите в кърмовата част бе създало по-добри условия за хората в машинното отделение. Питър прекара един час в тази част на кораба заедно с капитан-лейтенант Ландгрен, корабния инженер. Никога не беше

служил на атомна подводница и тъй като голяма част от съоръженията се считаха за секретни, имаше много нови за него неща. Трябваше му известно време, за да разучи системата за циркулация на течния натрий до реактора, различните топлообменници и хелиевата система със затворен цикъл на действие.

Накрая се върна в малката капитанска каюта. Капитан Тауърс позвъни на цветнокожия стюард, поръча кафе за двамата и свали сгъваемата седалка за Питър.

— Разгледахте ли машините? — попита той.

Австралиецът кимна.

— Аз не съм инженер — каза той. — За много от тях нямам достатъчно знания, но ми беше много интересно. Случват ли се аварии?

Капитанът поклати глава.

— Досега не сме имали. Дано не се случва — в открито море нищо не може да се направи. Просто стискаш палци и се молиш всичко да върви нормално.

Донесоха кафето и те отпиха мълчаливо.

— Според заповедта трябва да се явя при вас във вторник — каза Питър. — В колко часа ще искате да бъда тук, сър?

— Във вторник ще излезем на пробно плаване. Може би ще потеглим в сряда, но не ми се вярва, че ще закъснеем толкова. В понеделник ще натоварим запасите и екипажът ще се качи на борда.

— В такъв случай по-добре да се явя в понеделник. По някое време предобед?

— Така ще е най-добре — каза капитанът. — Смятам, че ще тръгнем във вторник до обяд. Казах на адмирала, че искам да направим едно кратко пробно плаване в Басовия пролив и да се върнем към петък, за да докладваме каква е оперативната ни готовност след ремонта. Да, добре ще е, ако бъдете на борда в понеделник преди обяд.

— Мога ли да ви бъда полезен с нещо междувременно? Ако се налага, ще дойда в събота.

— Благодаря, капитане, но не е необходимо. Половината екипаж е вече в отпуск, а утре следобед ще пусна и останалите за събота и неделя. Освен шестимата на вахта и един офицер в събота и неделя никой няма да остане тук. Не, няма смисъл да идвате по-рано от понеделник предобед.

Той погледна Питър.

— Някой да ви е казвал какво ще искат от нас?

Австралиецът се изненада.

— Не са ли ви съобщили, сър?

Американецът се засмя.

— Абсолютно нищо. Може да се каже, че капитанът последен научава заповедите.

— Адмиралът ме повика за назначението — каза Питър. — Той ми съобщи, че ще отплавате към Кернс, Порт Морсби и Даруин и че курсът ще продължи единадесет дни.

— Вашият капитан Никсън от Оперативния отдел ме попита колко време ще отнеме това — отбеляза капитанът. — Не съм получил още заповед.

— Тази сутрин адмиралът каза, че ще последва и един по-дълъг курс, който ще трае около два месеца.

Чашката на командира Тауърс застина във въздуха.

— Това е ново за мене. Не каза ли накъде ще се отправим?

Питър поклати глава.

— Само това каза, че ще отнеме около два месеца.

Настъпи кратко мълчание. После американецът се надигна и се усмихна.

— Ако надникнете тук към полунощ, сигурно ще ме намерите да чертая радиуси по картата — тихо каза той. — Също и утре вечер, и другиден.

Австралиецът сметна, че е по-добре да отклони разговора към нещо по-леко.

— Няма ли да слезете на брега за почивните дни? — попита той.

Капитанът поклати глава.

— Ще се навъртам наоколо. Единият ден може да прескоча до града и да отида на кино.

Програмата за почивните му дни не изглеждаше особено весела: един чужденец в чужда страна, далеч от дома. Без много да му мисли, Питър каза:

— Защо не дойдете във Фолмаут за два дни, сър? Имаме една свободна спалня. През този сезон прекарваме по-голямата част от времето в морския клуб — плуваме и караме лодки. Жена ми ще се зарадва, ако дойдете.

— Много мило от ваша страна — каза замислено капитанът. Той отново отпи от кафето, докато обмисли предложението. Хората от Северното полукълбо трудно общуваха с тези от Южното. Твърде много неща ги деляха, твърде голяма бе разликата в преживяното. Непрекъснатото съчувствие издигаше преграда. Той знаеше това много добре, а и беше сигурен, че австралийският офицер също го знае въпреки поканата. Но едновременно с това смяташе, че е негов дълг да опознае по-добре своя офицер за свръзка. Тъй като чрез него щеше да държи връзка с командването на Австралийските военноморски сили, би следвало да знае що за човек е той; това беше довод в полза на гостуването в неговия дом. Промяната щеше да създаде известно разнообразие в противното бездействие, което го измъчваше месеци наред; каквото и неудобство да изпита, пак щеше да е по-добре, отколкото в кънтящия, празен самолетоносач, сам в компанията на собствените си мисли и спомени.

Той остави чашата си и леко се усмихна. Може и да е неловко, ако отиде там, но щеше да е още по-неудобно да откаже рязко любезната покана на новия му офицер.

— Сигурен ли сте, че няма да притесня съпругата ви? — попита той. — Нали имате малко дете?

Питър поклати глава.

— Тя ще се зарадва. Това за нея ще бъде известно разнообразие. Напоследък не се среща с много нови хора. Разбира се, и бебето я ограничава.

— Много ми се иска да дойда за един ден — каза американецът. — Утре ще трябва да се навъртам наоколо, но бих поплувал с удоволствие в събота. Отдавна не съм плувал. Удобно ли ще бъде, ако пристигна във Фолмаут със сутрешния влак в събота. Трябва да се върна тук в неделя.

— Ще ви посрещна на гарата.

Те уточниха какви влакове има. След това Питър попита:

— Можете ли да карате колело?

Другият кимна.

— Ще взема с мене до гарата още един велосипед. Ние живеем на около две мили от там.

— Чудесно — каза капитан Тауърс.

Червеният „Олдсмобил“ вече избледняваше като в сън. Само преди петнадесет месеца го беше закарал до летището, но вече трудно можеше да си спомни как изглеждаше арматурното табло или от коя страна беше ръчката за седалката. Сигурно е още в гаража на дома му в Кънектикът, може би недокоснат, заедно с всички други неща, за които се беше научил да не мисли. Човек трябваше да живее с настоящето и да направи всичко възможно да забрави миналото — сега настоящето бяха велосипедите на една железопътна гара в Австралия.

Питър си тръгна, за да хване транспорта обратно за Адмиралтейството. Там той прибра заповедта за назначение и колелата, после хвана трамвая за гарата. Стигна във Фолмаут към шест часа, закрепи несръчно колелата върху кормилото на велосипеда, свали си сакото и уморено натисна педалите нагоре по хълма към къщи. Половин час по-късно той беше там, мокър от пот в горещата вечер. Мери стоеше на поляната по лека лятна рокля сред свежия ромон на пръскачката.

Тя се запъти да го посрещне.

— Ах, Питър, колко си потен! Виждам, че си намерил колелата.

Той кимна.

— Извинявай, че не можах да дойда на брега.

— Предположих, че са те забавили. Ние се прибрахме у дома към пет и половина. Какво стана с назначението?

— Дълга история — каза той. Постави велосипеда и колелата на верандата. — Искам да си взема първо един душ и после ще ти разкажа.

— Кажи ми само — хубаво или лошо?

— Хубаво. Плаване до април. После нищо.

— О, Питър — извика тя, — това е чудесно! Върви да си вземеш душ и после ще ми разкажеш подробно. Ще изнеса шезлонгите, имаме и бира в хладилника.

Четвърт час по-късно, освежен, в риза с отворена яка и леки памучни панталони, той седеше на сянка със студената бира и разказваше. Накрая попита:

— Познаваш ли капитан Тауърс?

Тя поклати глава.

— Джейн Фриймън ги познава всички от едно увеселение на „Сидни“. Каза, че бил доста симпатичен. Как го виждаш като

началник?

— Струва ми се, че ще е добър — отвърна той. — Разбира си от работата. Сигурно отначало ще е малко необичайно, нали подводницата е американска. Но да си призная, харесаха ми всички. Поизложих се, като си поръчах джин с битер. — Той се засмя и й разказа.

— Точно това каза и Джейн. Те пият на брега, но никога на кораба. Изглежда, въобще не пият в униформа. Поръчали си някакъв блудкав плодов коктейл. Всички останали се наливали като смоци.

— Поканих го за почивните дни. Ще пристигне в събота сутринта.

Мери го погледна смаяно.

— Капитан Тауърс?

Той кимна.

— Чувствах, че трябва да го поканя. Всичко ще бъде наред.

— О, Питър… няма да е така. Те вече не могат да се чувстват добре. За тях е твърде болезнено да влизат в домовете на хората.

Питър се опита да я успокои.

— Той е различен. Освен това е доста по-възрастен. Вярвай ми, всичко ще бъде наред.

— Точно така ми казваше и за онзи командир на ескадрила от Английските военновъздушни сили. Как се казваше, забравих му името. Онзи, дето плака.

Не искаше да му напомнят за онази вечер.

— Зная, че им е трудно. Идват в нечий дом, а в него бебето и всичко останало… Но повярвай ми, с този няма да е така.

Мери се примири с неизбежното.

— Колко време ще остане?

— Само за една нощ. Трябвало да се върне на „Скорпиън“ в неделя.

— Ако е само за една нощ, няма да е толкова лошо… — Тя поседя за миг замислена, леко смръщена. — Въпросът е да се измислят разни занимания. През цялото време да е зает. Нито миг скука. Това ни беше грешката с оня от Английските военновъздушни сили. Какво обича да прави?

— Да плува. Иска да поплува.

— Кара ли лодка? В събота има състезания.

— Не съм го питал. Няма начин да не кара. Такъв човек изглежда.

Мери отпи от бирата.

— Можем да го заведем на кино — замислено каза тя.

— Какво дават?

— Не зная. Всъщност няма значение, стига да има непрекъснато занимание.

— Може би няма да е много подходящо, ако филмът е за Америка. Ами ако попаднем на някой, заснет в родния му град.

Тя го погледна смаяно.

— Би било ужасно! Къде се намира родният му град, Питър? В коя част на Америка?

— Нямам представа. Не го попитах.

— Божичко, трябва да измислим нещо за вечерта, Питър. Струва ми се, че най-безопасен ще е някой английски филм, но в момента може да не дават такива.

— Можем да поканим приятели — предложи той.

— Ще се наложи, ако няма английски филм. Май така ще е по-добре. — Тя поседя замислено и после попита. — Знаеш ли дали е бил женен?

— Не зная. Предполагам, че е бил.

— Може би Мойра Дейвидсън ще дойде да ни помогне — каза тя замислено. — Ако няма други ангажименти.

— Ако не е пияна — отбеляза Питър.

— Тя не е такава през цялото време — отвърна жена му. — Във всеки случай ще поддържа настроението.

Той обмисли предложението.

— Това не е лоша идея. Трябва да й обясня какво да прави. Нито миг скука. В леглото или вън от него.

— Нали знаеш, че не е такава. Само така изглежда.

Той се ухили.

— Добре, както кажеш.

Още същата вечер позвъниха на Мойра Дейвидсън и й казаха какво предлагат.

— Питър е сметнал, че трябва да го покани — каза й Мери. — Искам да кажа, че той е новият му командир. Но нали знаеш какви са и как се чувстват, когато отидат в нечия къща с деца и мирис на пелени, с

биберони и какво ли не още. Така че ние решихме да поразчистим малко къщата, да приберем всичко това и да се опитаме да го поразвеселим — да не скучае нито миг, нали разбираш? Работата е там, че сама с Дженифър едва ли ще успея да се справя с всичко. Ще можеш ли да дойдеш и да ни помогнеш, скъпа? Страх ме е само, че ще трябва да спиш на походно легло във всекидневната или, ако предпочиташ, навън, на верандата. Само за събота и неделя. От тебе се иска да го занимаваш през цялото време. Нито миг скука. Решихме в събота вечер да поканим някои хора.

— Не звучи обещаващо — отвърна госпожица Дейвидсън. — Кажи ми, много ли е схванат? Да не почне да хленчи в ръцете ми и да ме уверява колко много приличам на покойната му съпруга? Някои от тях правят точно това.

— Всичко може да се очаква — каза несигурно Мери. — Никога не съм го виждала. Почакай за минутка да питам Питър. — Тя се върна при телефона. — Мойра? Питър каза, че може да те понатисне, ако си пийне повечко.

— Това е за предпочитане — рече госпожица Дейвидсън. — Добре, ще дойда в събота сутринта. Между другото, отказах джина.

— Отказала си джина?

— Изпортва вътрешностите. Продупчва червата и причинява язва. Всяка сутрин получавах пристъпи, така че го отказах. Сега съм на бренди. Шест бутилки ще ми стигнат за двата дни. Човек може да изпива по много бренди.

В събота сутринта Питър Холмс отиде с велосипеда си на гарата във Фолмаут. Там се срещна с Мойра. Тя беше тъничко момиче, с права руса коса и бяло лице, дъщеря на скотовъдец, собственик на фермата Харкъуей, близо до Бъруик. Тя пристигна на гарата в много елегантна двуколка, изровена на някой битпазар и възстановена преди година на значителна цена, теглена от красива, буйна, сива кобила. Носеше памучни панталони във възможно най-яркочервено и блуза в същия цвят, ноктите и устните й бяха също тъй червени. Тя махна на Питър, който отиде да задържи коня, слезе от колата и върза хлабаво поводите за парапета, зад който преди пътниците заставаха на опашка за автобуса.

— Добро утро, Питър. Няма ли го още приятелчето?

— Пристига с тоя влак. В колко часа тръгна от къщи?

Тя живееше на двадесет мили от Фолмаут.

— В осем часа. Отвратително.

— Закусвала ли си?

Мойра кимна.

— Бренди. Имам намерение да изпия още едно, преди да се кача пак на тая бричка.

Питър се обезпокои.

— Нищо ли не си яла?

— Какво да ям? Пушена сланина с яйца и прочее? Мило дете, снощи у Саймови имаше събиране. Ако бях яла, щях да изповърна всичко.

Запътиха се да посрещнат влака.

— В колко часа си легна?

— Към два и половина.

— Не зная как издържаш. Аз не бих могъл.

— Справям се. Ще карам така, докато мога, а и не остава чак толкова много. Искам да кажа, защо да си губя времето в спане? — Тя се засмя малко пискливо. — Просто няма смисъл.

Питър не отвърна, защото тя беше права, само че това не беше неговият начин. Постояха, почакаха, докато влакът навлезе в гарата, и посрещнаха на перона капитан Тауърс. Той се появи в цивилни дрехи, в сиво сако и сиво-бежови памучни панталони с леко американска кройка, с които се открояваше като чужденец в тълпата.

Питър Холмс ги запозна. Щом минаха от перона надолу по рампата, американецът каза:

— От години не съм карал велосипед. Сигурно ще падна.

— Намерили сме нещо по-добро — отвърна Питър. — Мойра е тук с бричката си.

Другият сбърчи вежди.

— Не разбрах.

— Спортна кола — каза момичето. — „Ягуар, XK-140“. „Тъндърбърд“. Нов модел, само една конска сила, но развива цели осем мили в час по равното. Господи, как ми се пие!

Те отидоха до бричката със сивия кон; тя се запъти да отвърже поводите. Американецът отстъпи назад, за да я разгледа — блестяща

на слънцето, елегантна.

— Виж ти! — възкликна той. — Та това е кабриолет!

Мойра отстъпи назад и се засмя.

— Кабриолет! Това е точната дума. Кабриолет, нали? У дома в гаража седи един „Форд“, капитан Тауърс, но не го докарах. Кабриолет, точно така. Хайде, качвайте се, сега ще натисна газта и ще ви покажа как върви.

— Аз съм с колелото, сър — каза Питър. — Ще тръгна с него и ще ви посрещна у дома.

Командир Тауърс се качи на кабриолета, момичето седна до него, взе камшика, подкара коня и потеглиха в тръс по пътя зад велосипеда.

— Ще ми се да направя нещо, преди да напуснем града — каза Мойра на спътника си. — Искам да си пийна. Питър е много мил. Мери също, но те не пият достатъчно. Мери казва, че това причинявало колики на бебето. Надявам се, че нямате нищо против. Ако предпочитате, можете да пийнете кола или нещо подобно.

Капитан Тауърс се чувстваше малко замаян, но освежен. Отдавна не му се беше случвало да бъде в компанията на такава млада жена.

— Ще последвам вашия пример — каза той. — През последната година съм изпил толкова кола, че подводницата ми може да плува в нея на перископна дълбочина. Малко алкохол ще ми дойде добре.

— И на мен също — отбеляза тя. Умело насочи екипажа по главната улица. Няколко коли стояха изоставени, паркирани диагонално по тротоара — вероятно повече от година. Толкова слабо беше движението по улиците, че те не представляваха никакво препятствие, освен това нямаше бензин, за да ги махнат. Мойра спря пред хотел „Пиър“, слезе, завърза поводите за бронята на една от колите и влезе със спътника си в Дамския салон.

— Какво да поръчам за вас? — попита американецът.

— Двойно бренди.

— С вода?

— Съвсем малко и много лед.

Той предаде поръчката на бармана и постоя замислен, а момичето го наблюдаваше. Тук не произвеждаха ръжено уиски, а от много месеци не внасяха скоч. Към австралийското уиски той имаше подозрение.

— Никога не съм пил брендито така. Как е?

— Не те отрязва, но те кара да настръхнеш. Добре е за стомаха. Заради това го пия.

— Все пак ще си остана на уиски. — Капитан Тауърс поръча и после се обърна към нея развеселен. — Доста си пийвате, а?

— Така казват. — Мойра пое питието, което той й подаде, и извади от чантата си пакет цигари, смес от южноафрикански и австралийски тютюн. — Ще си вземете ли една? Ужасни са, но само това намерих.

Той предложи една от своите, също толкова ужасни, и я запали. Мойра изпусна дълго облаче дим през ноздрите си.

— Важното е да има разнообразие. Как се казвате?

— Дуайт. Дуайт Лайънъл.

— Дуайт Лайънъл Тауърс. Аз съм Мойра Дейвидсън. Имаме скотовъдна ферма на около двадесет мили оттук. Вие сте капитанът на подводницата, нали?

— Да.

— И тази работа ви прави щастлив? — цинично попита тя.

— За мене беше голяма чест, че ми възложиха командването — каза той тихо. — И все още го смятам за голяма чест.

Мойра сведе очи.

— Съжалявам, че го казах. Когато съм трезва, ставам истинско прасе. — Изпи чашата си до дъно. — Поръчайте ми още едно, Дуайт.

За нея той поръча още едно, а за себе си реши да си остане с първото уиски.

— Кажете ми — попита момичето, — какво правите, когато сте в отпуск? Играете ли голф? Карате ли лодка? Ходите ли за риба?

— Най-вече ходя на риболов. — В съзнанието му изплува една безкрайно далечна почивка с Шеърън, но той прогони този спомен. Трябваше да се съсредоточи върху настоящето и да забрави миналото. — Май че е горещичко за голф. Капитан-лейтенант Холмс спомена нещо за плуване.

— Това е най-лесното. Днес следобед долу в клуба ще има ветроходна регата. Харесва ли ви такова нещо?

— Разбира се — каза той с видимо удоволствие. — Каква лодка има Холмс?

— Нещо, което се казва „Гуен-12“. Един вид плаващ сандък с платна. Не съм сигурна дали самият той ще иска да участва. Аз ще ви

балансирам, ако той не желае.

— Щом ще караме лодка — изрече Дуайт решително, — по-добре е да престанем с пиенето.

— Няма да ви балансирам, ако сте си намислили да се държите като в американската флота. На нашите кораби няма сух режим.

— Добре — каза той помирително. — Тогава аз ще балансирам лодката.

Мойра се втренчи в него.

— Удряли ли са ви с бутилка по главата?

Дуайт се усмихна.

— Много пъти.

Тя пресуши чашата си.

— Добре де, изпийте поне още едно.

— Не, благодаря. Холмсови ще се чудят какво е станало с нас.

— Ще се досетят — каза момичето.

— Хайде. Искам да погледам света от бричката.

Той я поведе към вратата. Мойра вървеше с него, без да се съпротивлява.

— Искате да кажете от кабриолета.

— Не, не. Сега сме в Австралия. Бричка е.

— Точно тук ви е грешката. Това е кабриолет. От преди седемдесет години. Татко казва, че е бил направен в Америка.

Дуайт погледна двуколката с нов интерес.

— Я гледай — възкликна той, — чудех се къде съм я виждал преди. Дядо ми имаше точно такава под навеса за дърва, в Мейн, когато бях момче.

Не биваше да му позволява да си мисли за миналото.

— Постойте до главата на кобилата, докато дам назад — не я бива на заден ход.

Мойра се метна на седалката и дръпна така жестоко юздите на кобилата, че той трябваше да положи доста усилия да я задържи. Кобилата се изправи и го бутна с предните си копита, той успя да я насочи назад към улицата и се метна до момичето, преди да се понесат в лек галоп. Мойра каза:

— Не я сдържа на едно място. Хълмът ще я оправи за две минути. Тия гадни асфалтови пътища…

Американецът седеше и се държеше здраво за седалката, докато се носеха в кариер по пътя; кобилата залиташе и се плъзгаше по гладкия асфалт, а той се чудеше как едно момиче може да кара кон толкова лошо.

След няколко минути пристигнаха в къщата на Холмсови. Кобилата бе потънала в пот. Капитан-лейтенантът и съпругата му излязоха да ги посрещнат.

— Съжалявам, че закъсняхме — каза момичето невъзмутимо. — Не можах да накарам капитан Тауърс да подмине кръчмата.

— Личи, че си наваксвала загубеното време — отбеляза Питър.

— Беше голямо препускане — обади се командирът на подводницата. Той слезе и се запозна с Мери. После се обърна към момичето:

— Какво ще кажете, да я поразтъпча ли малко надолу-нагоре, докато й мине потта?

— Чудесно — каза момичето. — Трябва да се разпрегне и да се отведе на заграденото място пред конюшнята — Питър ще ви покаже. Аз ще помогна на Мери за обяда. Питър, Дуайт иска да кара лодката ти следобед.

— Не съм казвал такова нещо — запротестира американецът.

— Но искате… — Тя огледа кобилата. Добре, че баща й не беше там да види. — Изтрийте я с нещо. Отзад под овеса има един парцал. Ще я напоя по-късно, след като ние си пийнем.

Този следобед Мери си остана вкъщи с бебето, за да подготви спокойно всичко за вечерта, а Дуайт Тауърс подкара несигурно велосипеда си заедно с Питър и Мойра към морския клуб. Заминаха с хавлии на вратовете и бански костюми, натъпкани в джобовете. Преоблякоха се в клуба в очакване на голямото състезание. Лодката представляваше един засмолен шперплатов сандък с малък кубрик и добре опънато платно. Те стъкмиха платното и въжетата, спуснаха я във водата и застанаха на стартовата линия пет минути по-рано; платноходката караше американецът, Мойра балансираше, а Питър наблюдаваше състезанието от брега.

Те плаваха по бански костюми: Дуайт Тауърс в стари сиво-бежови гащета, а момичето в бял костюм от две части; носеха си ризи в лодката, за да не изгорят от слънцето. Няколко минути маневрираха наоколо под топлото слънце, зад стартовата линия, като се въртяха в

кръг сред още дузина състезатели от различни класове. Командирът не беше карал платноходка няколко години и никога преди това не беше управлявал лодка точно от този тип. Тя обаче бе доста маневрена и Дуайт скоро разбра, че е много бърза. До момента, когато прозвуча стартовият изстрел, лодката вече бе спечелила доверието му и след състезанието, включващо три обиколки на триъгълник, те се наредиха на пето място.

Както обикновено, в залива Порт Филип духаше много силен вятър. След първата обиколка той се засили още повече и те заплаваха с планшира под нивото на водата. Капитан Тауърс беше твърде зает с шкота, с румпела и с усилията да държи лодката по курса, че да обръща внимание на нещо друго. Започнаха втория кръг, лавираха по посока на по-далечния завой сред ярка слънчева светлина и облаци от диамантени пръски, американецът беше толкова погълнат, че не забеляза как момичето подритна една намотка от гротшкота около кнехта и метна отгоре кливерния шкот. Приближиха се до шамандурата и Дуайт умело я заобиколи, като изправи румпела и освободи шкота, който се размота около два фута и после се заплете. Връхлетя ги нов порив на вятъра и преобърна платноходката, а платната легнаха върху водата. Двамата заплуваха отстрани.

— Защо не задържахте — обвини го Мойра. А после извика: — Ах, по дяволите, отвърза ми се сутиенът!

Тя се гмурна под водата и направи безуспешен опит да завърже връзките отзад на гърба си, но банският се изплъзна от ръцете й и се понесе покрай нея. Момичето го грабна и извика:

— Идете от другата страна и седнете на подвижния кил. Така ще се изправи.

Мойра плуваше до него. В далечината видяха, че бялата моторна спасителна лодка завива и се насочва към тях.

— Сега пък спасителният катер — от трън та на глог! — възкликна момичето. — Дуайт, помогнете ми да си сложа това, че идват.

Тя би могла да се справи чудесно и сама, като легне по корем във водата.

— Така е добре, вържете го здраво. Не чак толкова стегнато, не съм японка. Така е добре. Сега дайте да изправим лодката и да продължим състезанието.

Мойра се покатери върху подвижния кил, който стърчеше хоризонтално от корпуса на нивото на водата и застана отгоре, като се държеше за планшира, докато Дуайт плуваше отдолу, удивен от нежната й фигура и от нейната дързост. Заедно с нея той натисна плота на кила с цялата си тежест, лодката вдигна подгизналите си платна от водата, поколеба се за миг и после се изправи стремително. Момичето се прехвърли през борда в кубрика и се строполи, освобождавайки гротшкота, а Дуайт изпълзя до нея. Минута, преди спасителният катер да ги достигне, лодката потегли несигурно под тежестта на мокрите платна.

— Друг път внимавайте — каза Мойра строго. — Този бански костюм е само за слънце. Не е предназначен за плуване.

— Не зная как се случи — извини се той. — Като че ли всичко вървеше добре.

Финишираха предпоследни без други инциденти. Отправиха се към брега и Питър влезе във водата чак до кръста, за да ги посрещне. Той хвана лодката и я обърна срещу вятъра.

— Как беше плаването. Видях, че се преобърнахте.

— Прекрасно плаване — отговори момичето. — Дуайт ни преобърна, а после сутиенът ми се развърза — така или иначе, не липсваха вълнуващи преживявания. Нито миг скука. Лодката ти върви чудесно, Питър.

Те скочиха във водата и изтеглиха лодката на пясъка, свалиха платната и я поставиха върху хелинга[2], за да я качат на брега. После се изкъпаха покрай пристана и седнаха да пушат под топлите лъчи на залеза. Скалата зад тях ги пазеше от вятъра, духащ откъм брега.

Американецът погледна синята вода, червената скала, закотвените моторни лодки, полюшващи се върху водата.

— Много хубаво място — каза той замислено. — Имате си чудесен малък клуб.

— Тук не вземат плаването много на сериозно — забеляза Питър. — Това е тайната.

— Това е тайната и за всичко останало — обади се момичето. — Кога ще пийнем пак, Питър?

— Гостите ще пристигнат около осем часа — каза й той и се обърна към Дуайт. — Тази вечер сме поканили няколко души у дома. Първо ще отидем да вечеряме в хотела. Така ще улесним домакинята.

— Разбира се. Чудесно.

— Да не заведете капитан Тауърс пак в хотел „Пиър“ — каза момичето.

— Там смятах да вечеряме.

— Струва ми се, че не е много разумно — каза тя мрачно.

Американецът се засмя.

— Хубава репутация ми създавате.

— Вие сам си я създавате. А аз правя всичко по силите си, за да ви оправдая. Няма да казвам как ми свалихте сутиена.

Дуайт Тауърс я погледна несигурно и после се засмя. Смя се така, както не беше се смял от година, невъзпиран от мисли за онова, което се беше случило.

— Добре — каза най-после той. — Ще запазим това в тайна само между нас двамата.

— Аз ще я пазя — каза Мойра строго. — А вие сигурно ще разкажете на всички още тази вечер, само като си пийнете малко…

— Време е да се преобличаме — обади се Питър. — Казах на Мери, че до шест ще си бъдем вкъщи.

Тръгнаха надолу по кея към съблекалните, преоблякоха се и се качиха на велосипедите. Когато стигнаха в къщата, завариха Мери на поляната да полива градината. Обсъдиха как и с какво да слязат до хотела и решиха да впрегнат кобилата и да идат с кабриолета.

— Така ще бъде най-добре за капитан Тауърс — каза момичето. — Никога няма да успее да се изкачи обратно по хълма след още един сеанс в хотел „Пиър“.

Тя се отдалечи с Питър към заграденото място пред конюшнята, за да хванат и впрегнат кобилата. Мойра пъхна юздечката между зъбите и промуши ушите й през оглавника. После попита:

— Добре ли се справям, Питър?

Той се ухили.

— Отлично се справяш. Нито миг скука.

— Нали Мери каза, че иска точно това. Във всеки случай още не е заронил сълзи.

— По-скоро ще спука кръвоносен съд, ако продължиш да го нападаш.

— Не съм сигурна, че ще мога. Изиграх си почти целия репертоар. — Тя нагласи аръша върху гърба на кобилата.

— Нощта ще те вдъхнови отново.

— Може би.

Вечерта напредваше. Вечеряха в хотела и подкараха обратно нагоре по хълма по-спокойно отпреди, разпрегнаха кобилата, оставиха я в заграденото място пред конюшнята за през нощта и се приготвиха да посрещнат гостите в осем часа. На скромното малко събиране дойдоха четири двойки: млад лекар със съпругата си, още един морски офицер, един весел младеж, птицевъд, и младият собственик на малко машиностроително предприятие. Три часа те танцуваха и пиха заедно, усърдно избягвайки всякаква сериозна тема за разговор. В топлата нощ стаята ставаше все по-гореща и по-гореща, саката и вратовръзките бяха свалени още в началото, а грамофонът не спираше да върти една огромна купчина от плочи, половината взети назаем за вечерта. Въпреки широко отворените прозорци зад мрежата за мухи, стаята се изпълни с цигарен дим. От време на време Питър изпразваше пълните пепелници в кошчето за смет, а Мери събираше празните чаши, отнасяше ги в кухнята да ги измие и ги връщаше отново. Накрая, около единадесет и половина, тя внесе поднос с чай, кифли с масло и торта — обичайният за Австралия знак, че празненството е към края си. Малко по-късно гостите започнаха да се сбогуват, клатушкайки се на своите велосипеди.

Мойра и Дуайт изпратиха доктора и съпругата му по автомобилната алея до края на двора. После тръгнаха обратно към къщата.

— Хубава вечер — каза командирът на подводницата. — Всички са наистина много мили.

В градината беше прохладно и приятно след задуха в къщата. Нощта беше много спокойна. Между дърветата виждаха брековата линия на Порт Филип, която се простираше под ярката светлина на звездите от Фолмаут чак до Нелсън.

— Вътре беше ужасно горещо — отбеляза момичето. — Ще постоя още малко тук, преди да си легна, искам да се поосвежа.

— По-добре да ви донеса нещо да се наметнете.

— По-добре ми донесете едно питие, Дуайт.

— Безалкохолно?

Мойра поклати глава.

— Около инч и половина бренди и много лед, ако е останало нещо.

Той я остави и влезе, за да й донесе питието. Когато излезе отново с по една чаша в двете си ръце, тя седеше в тъмнината към края на верандата. Взе чашата и му благодари, а той седна до нея. След шума и бъркотията на вечерта нощното спокойствие в градината беше истинско облекчение за него.

— Хубаво е да се поседи за малко тук, на спокойствие.

— Докато започнат да хапят комарите. — Задуха топъл лек ветрец. — Може и да не почнат при тоя вятър. Ако си легна сега, няма да мога да заспя, така съм се подула. Ще лежа само и ще се мятам цяла нощ.

— До късно ли сте стояли снощи?

— Да. И предишната нощ.

— Поне веднъж можете да опитате да си легнете по-рано.

— Каква е ползата? Каква е ползата сега? — Той не направи опит да й отговори и след малко Мойра попита: — Защо Питър ще идва с вас на „Скорпиън“, Дуайт?

— Той е нашият нов офицер за свръзка.

— Преди него имахте ли друг?

Дуайт поклати глава.

— Никога не сме имали преди.

— Защо тогава са ви дали сега?

— И аз бих искал да знам. Може би се предвижда курс в австралийски води. Не съм получил заповед, но така се говори. Изглежда, че във вашата флота капитанът е последният човек, който научава.

— Къде казват, че ще ходите, Дуайт?

Той се поколеба за миг. Сега предпазливостта беше отживелица, макар че трябваше да положи усилие, за да си го припомни: след като вече нямаха ни един враг в целия свят, предпазливостта не беше нищо друго, освен навик.

— Казват, че ще правим малък курс до Порт Морсби. Може да е само слух, но друго не съм чул.

— Но Порт Морсби е извън строя, нали?

— Така мисля. От доста време не са получавали никакви радиограми.

— Вие не можете да слезете на брега, ако градът е засегнат, нали?

— Все някога някой трябва да отиде и да види. Няма да напускаме подводницата, освен ако нивото на радиацията е близко до нормалното. Ако е високо, дори няма да изплуваме на повърхността. Но някой трябва да отиде и да види. — Дуайт млъкна и под звездната светлина в градината настъпи тишина. — Има много места, където някой трябва да отиде и да види — каза най-сетне той. — Все още идват радио предавания от някакво място близо до Сиатъл. Без никакъв смисъл, просто от време на време някаква бъркотия от точки и тирета. Понякога минават седмици и чак тогава пак се появяват. Може би там някой е жив и не знае как да си служи с радиопредавателя. Горе, в Северното полукълбо, има много странни неща — някой трябва да отиде и да види.

— Възможно ли е да има живи там?

— Не вярвам. Не че е невъзможно. Но те би трябвало да живеят в херметически затворено помещение, въздухът, идващ отвън да се филтрира, да имат предварително приготвени запаси от храна и вода. Не изглежда вероятно.

Тя кимна.

— Вярно ли е, че Кернс е също засегнат, Дуайт?

— Вероятно и Кернс, и Даруин. Може би ще трябва да идем да видим и тях. Може би точно затова Питър е назначен на „Скорпиън“. Той познава тези води.

— Някой казваше на татко, че в Таунсвил вече има случаи на лъчева болест. Мислите ли, че е възможно?

— Всъщност не знам, не съм чул. Но според мен е възможно. Това е на юг от Кернс.

— И радиацията ще продължи да се разпространява насам на юг, докато стигне и до нас, така ли?

— Така се говори.

— В Южното полукълбо никога не е хвърляна бомба — каза Мойра сърдито. — Защо трябва да стига до нас? Не може ли да се направи нещо, за да се спре?

Дуайт поклати глава.

— Невъзможно е. Ветровете са виновни. Безкрайно трудно е да се спре онова, което носят ветровете. Просто не е по силите на човек. Трябва да приемеш нещата, каквито са, и да се примириш.

— Не разбирам — каза тя упорито. — Едно време хората казваха, че ветровете не пресичат екватора, така че ние ще сме в безопасност. А сега излиза, че въобще не сме застраховани…

— Никога не сме били застраховани — каза той тихо. — Дори да бяха прави за тежките частици — радиоактивният прах, а се оказа, че не са, до нас пак щяха да достигнат най-леките, пренесени по дифузен път. Вече са тук. Радиоактивното ниво на средата днес е осем или девет пъти по-високо, отколкото преди войната.

— Това изглежда не ни вреди. Но този прах, за който говорят… Той се носи от вятъра, нали?

— Точно така. Но не съществува вятър, който да духа направо от Северното полукълбо в Южното. Ако имаше, всички щяхме да сме загинали досега.

— По-добре да сме загинали — каза горчиво Мойра. — Това е все едно да чакаш да те обесят.

— Може да е така. Или пък е божия милост.

След тези негови думи настъпи кратко мълчание.

— Защо продължава толкова дълго, Дуайт? — попита най-сетне тя. — Защо вятърът не задуха направо и всичко не свърши?

— Всъщност не е толкова трудно да се разбере. Във всяко полукълбо ветровете се движат в огромни кръгове, обхващащи хиляди мили между полюса и екватора. В Северното и в Южното полукълбо има отделни системи за движението на ветровете. Но това, което ги разделя, не е екваторът, който виждате на глобуса. Това нещо се нарича Екватор на налягането и се премества на север или на юг в зависимост от сезона. През януари целият остров Борнео и Индонезия са в северната система, но през юли границата се измества нагоре, на север, така че цяла Индия, Сиам и всичко на юг от тях е в южната система. Така през януари северните ветрове носят радиоактивния прах, да речем, надолу към Малая. После през юли той е вече в южната система и нашите ветрове го подхващат и го пренасят насам. По тази причина радиацията се приближава бавно към нас.

— И нищо ли не може да се направи?

— Абсолютно нищо. Задачата е прекалено трудна за човечеството. Просто трябва да се примирим.

— Не искам да се примирявам — каза момичето разярено. — Не е честно. Никой от Южното полукълбо не е хвърлял бомба, нито водородна, нито кобалтова, нито каквато и да е друга. Ние нямаме нищо общо с това. Защо трябва ние да умираме, когато други страни на девет, десет хиляди мили от нас са искали война? Истинска гадост.

— Точно така е. Но нищо не може да се промени.

Настъпи пауза, после Мойра изрече сърдито:

— Не че ме е страх от смъртта, Дуайт. Всички ние ще трябва да се срещнем с нея някой ден. Яд ме е за онова, което ще пропусна… — Тя се обърна към него под звездната светлина. — Никога няма да изляза от Австралия. Цял живот съм искала да видя Рю де Риволи. Предполагам, че това е само едно романтично име. Глупаво е, защото сигурно е улица като улица. Но точно нея исках да видя, а няма никога да стане. Защото сега не съществува вито Париж, нито Лондон, нито Ню Йорк.

Той нежно й се усмихна.

— Рю де Риволи може би си е все още там, с отрупаните витрини и всичко останало. Не съм сигурен дали в Париж е паднала бомба, или не. Вероятно всичко си е така, както си е било — с огряната от слънцето улица — така, както сте мечтали да я видите. Иска ми се да си я представям по този начин. Само дето никакви хора вече не живеят там.

Мойра се изправи нервно.

— Не такава исках да я видя… Град на мъртъвци… Донесете ми още една чаша, Дуайт.

Все още седнал, той й се усмихна.

— Дума да не става. Време е да си легнете.

— Тогава сама ще си донеса.

Тя се запъти сърдито към къщата. Дуайт чу звън на чаши и миг след това момичето се появи с почти пълна водна чаша в ръка с плаваща бучка лед отгоре.

— Трябваше да отида в Англия през март. В Лондон. От години беше уредено. Щях да прекарам шест месеца в Англия и на континента, а после да се върна през Америка. Щях да видя Медисън авеню. Толкова е нечестно.

Тя отпи голяма глътка от чашата и я отстрани с отвращение от себе си.

— Господи, каква е тая гадост, с която се наливам?

Американецът стана, взе чашата и я помириса.

— Това е уиски.

Мойра я взе обратно от него и също я помириса.

— Така е. Сигурно ще ме убие след всичкото бренди. — Вдигна чашата с чист алкохол, изпи я на един дъх и хвърли леденото кубче в тревата.

Вече не съвсем устойчива, обърна лице към него под звездната светлина.

— Никога няма да имам семейство като Мери — промълви тя. — Толкова е нечестно. Дори да ме вземеш в леглото си тая нощ, пак няма да имам семейство, защото няма да има време. — Тя се изсмя истерично. — Наистина е дяволски смешно. Мери се страхуваше, че ти ще зарониш сълзи, като видиш бебето и пелените на въжето. Също като командира на ескадрила от Кралските военновъздушни сили, който преди им беше на гости. — Мойра започна да заваля думите. — Непрекъснато го ззза-а-нимавай… — Тя залитна и се хвана за един от стълбовете на верандата. — Това ми повтаряше: нито миг скука. Не му давай да види бебето, че сигурно… сигурно ще се разплаче. — По бузите й започнаха да се стичат сълзи. — Тя и не помисли, че може аз да се разрева, а не ти.

Свлече се край верандата, обляна в сълзи. За миг командирът на подводницата се поколеба, поиска да я докосне по рамото, но после се отдръпна, незнаещ какво да прави. Накрая се обърна и влезе в къщата. Откри Мери в кухнята да почиства след събирането.

— Госпожо Холмс — каза той малко стеснително. — Бихте ли излезли да се погрижите за госпожица Дейвидсън. Току-що изпи пълна чаша чисто уиски след брендито. Предполагам, че някой ще трябва да я отведе в леглото й.

---

[1] Тралщик — кораб, предназначен за откриване и унищожаване на мини. — Б.пр. ↑

[2] Съоръжение за изваждане и спускане във вода на плавателни съдове. — Б.р. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Бебетата не се интересуват, че е неделя или че е имало гости до среднощ; към шест часа на другата сутрин Холмсови вече бяха станали — Питър натискаше педалите на своя велосипед с ремаркето зад него на път за млякото и каймака. Той постоя малко с фермера, за да обсъдят как да нагодят прикачвача и оста за новото ремарке и да начертаят няколко скици, по които да работи механикът.

— Утре трябва да започна службата — рече Питър. — За последен път идвам за млякото.

— Всичко ще бъде наред — каза господин Пол. — Разчитайте на мене. Вторник и събота. Аз ще се погрижа госпожа Холмс да получава мляко и каймак.

Питър се върна у дома си към осем, обръсна се, взе душ, облече се и помогна на Мери за закуската. Капитан Тауърс се появи около девет без четвърт, освежен и спретнат.

— Снощното събиране беше много хубаво — каза той. — Не помня откога не съм прекарвал така добре.

— Тук около нас живеят много мили хора — отвърна домакинът, погледна своя командир и се усмихна. — Извинете за Мойра. Обикновено не стига до припадъци.

— От уискито беше. Не е ли станала още?

— Не съм и очаквал да се събуди толкова рано. През нощта, около два, чух някой да повръща. Предполагам, че не сте били вие?

Американецът се засмя.

— Не, сър.

Закуската беше сервирана и тримата седнаха на масата.

— Искате ли да поплуваме пак тази сутрин? — попита госта си Питър. — Изглежда, че и днес ще бъде много горещо.

Американецът се поколеба.

— По-скоро бих желал да ида на църква в неделя сутрин. Като у дома. Дали има англиканска църква наоколо?

— Тук долу под хълма — каза Мери. — Само на около миля. Службата е в единадесет часа.

— Ще се поразходя дотам. А това няма ли да обърка вашите планове?

— Разбира се, че не, сър — отвърна Питър. — Но няма да мога да дойда с вас. Ще трябва да посвърша доста неща тук, преди да започна на „Скорпиън“.

Капитанът кимна.

— Разбира се. Ще бъда тук за обяд, а после ще трябва да се върна на кораба. Искам да взема някой влак към три.

Той тръгна надолу към църквата под топлите слънчеви лъчи. Имаше много време и пристигна четвърт час преди службата, но влезе вътре. Помощникът на пастора му подаде молитвеник и книжка с химните, той си избра място в дъното на църквата, защото редът на службата му беше още непознат, а оттам можеше да вижда кога другите хора коленичат и кога се изправят. Дуайт каза традиционната молитва, научена още през детството, после седна и се огледа наоколо. Малката църква приличаше много на църквата в родния му град, в Мистик, Кънектикът. Дори миришеше като нея.

Тази Мойра Дейвидсън, изглежда, беше съвсем объркана. Пиеше прекалено много, но някои хора никога не могат да приемат нещата такива, каквито са. Въпреки това тя беше добро момиче. Помисли си, че Шеърън би я харесала.

Сред тишината на църквата се замисли за семейството си, сякаш ги виждаше във въображението си. Всъщност той беше един много обикновен човек. Щеше да се завърне при тях, у дома, през септември, след пътешествията. Щеше да ги види отново всички след по-малко от девет месеца. Когато бъдат отново заедно, не бива да усетят, че се е отдалечил, че е забравил за неща, важни за тях. Малкият Дуайт сигурно много е пораснал, в тази възраст децата растат бързо. Вероятно е надраснал каубойското си костюмче — умствено и физически. Време е да получи въдица, малък спининг от фибростъкло, с която да се научи да си служи. Какво удоволствие ще бъде да учи хлапака на риболов. Рожденият му ден беше на 10 юли. Дуайт не би могъл да изпрати въдица за рождения му ден, вероятно не би могъл да я вземе със себе си, макар че си струваше да опита. А може би щеше да намери някоя там, у дома.

Рожденият ден на Хелън беше на 17 април, тогава тя щеше да навърши шест години. И този път той щеше да го пропусне, освен ако нещо не се случеше със „Скорпиън“. Да не забрави да й се извини и освен това да помисли какво да й подари — до септември имаше време. Шеърън щеше да й обясни в деня на празника, щеше да й каже, че татко е далече в морето, но че ще си дойде у дома преди зимата и тогава ще й донесе подаръка. Шеърън щеше да се оправи с Хелън.

Дуайт седеше там и през цялата служба мислеше за семейството си, коленичеше, когато другите хора коленичеха, ставаше, когато те ставаха. Понякога се сепваше, за да изпее с другите някой простичък химн, но през останалото време чезнеше в блянове по семейството, по дома си. В края на службата излезе от църквата сякаш пречистен. Отвън, пред входа, никого не познаваше и никой не го познаваше, само пасторът му се усмихна неуверено, той му отвърна също с усмивка и после се запъти бавно нагоре по хълма под топлите слънчеви лъчи. Сега съзнанието му беше заето със „Скорпиън“, с продоволствените запаси и с множеството дреболии, които трябваше да свърши, с многобройните проверки, които трябваше да направи, преди да изведе подводницата в морето.

В къщи завари Мери и Мойра Дейвидсън да седят в шезлонгите на верандата, а до тях — бебето в количката. Когато той се качи, Мери стана от стола.

— Сигурно ви е горещо — каза тя. — Свалете си сакото и седнете на сянка. Лесно ли намерихте църквата?

— Ами да — каза той. Съблече сакото и седна върху перилото на верандата. — Тук паството е доста голямо. Нямаше ни едно свободно място.

— Преди не беше така — каза Мери сдържано. — Да ви донеса нещо за пиене?

— Предпочитам безалкохолно. — Дуайт хвърли поглед към техните чаши. — Какво пиете вие?

Госпожица Дейвидсън отговори:

— Лимонов сок с вода. И няма нужда от коментар.

Той се засмя.

— И аз искам от същото.

Мери отиде да му донесе, а той се обърна към момичето:

— Закусвахте ли нещо сутринта?

— Половин банан и едно малко бренди — каза тя спокойно. — Не се чувствах много добре.

— Сигурно от уискито. Това ви беше грешката.

— Една от грешките. Нищо не помня след разговора ни на поляната. Вие ли ме сложихте в леглото?

Дуайт поклати глава.

— Мислех, че това е работа на госпожа Холмс.

Мойра се усмихна леко.

— Изпуснахте шанса си. Дано не забравя да благодаря на Мери.

— Аз трябва да го сторя. Госпожа Холмс е изключително добра.

— Тя ми каза, че се връщате в Уилямстаун следобед. Не можете ли да останете, да се изкъпем още веднъж?

Той поклати глава.

— До утре трябва да свърша много неща. Тази седмица ще отплаваме. Вероятно има цяла камара съобщения на бюрото ми.

— Май сте от хората, които работят много, през цялото време, независимо дали има смисъл или не.

Американецът се засмя.

— Сигурно съм от тях. — Погледна я. — А вие работите ли нещо?

— Разбира се. Аз съм много заета жена.

— С какво се занимавате?

Мойра вдигна чашата си.

— С това. Това правя непрекъснато, откакто ви срещнах вчера.

Дуайт се засмя.

— Не ви ли доскучава понякога тази еднообразна работа?

— Животът е скучен — цитира тя. — И не понякога. Непрекъснато.

Той кимна.

— Щастлив съм, че имам много работа.

Момичето го погледна.

— Може ли да дойда и да видя подводницата през следващата седмица?

Дуайт се засмя, като си спомни за огромната работа, която го чакаше на борда.

— Не, не може. Следващата седмица излизаме в морето. — А после, понеже това прозвуча нелюбезно, добави: — Интересувате ли

се от подводници?

— Всъщност не — каза тя равнодушно. — Изведнъж ми се прииска да я видя, но не настоявам, щом ще ви преча.

— С удоволствие ще ви я покажа. Но не следващата седмица. Хубаво ще е, ако дойдете някой ден да обядваме заедно, когато вече е по-нормално и — не тичаме нагоре-надолу като подплашени зайци. Някой по-спокоен ден, когато ще мога да ви покажа всичко. А после може да идем в града и да обядваме заедно.

— Това ми харесва. Кога мога да се надявам, че ще стане?

Той помисли малко.

— Сега не мога да кажа точно. Ще докладвам за оперативната готовност към края на следващата седмица и смятам, че ще ни изпратят по първия курс ден-два след това. После сигурно ще прекараме известно време на док, преди да отплаваме отново.

— Първият ви курс е до Порт Морсби, нали?

— Да. Ще се опитам да уредя нещо, преди да отплаваме, но не мога да ви гарантирам. Ако ми дадете телефонния си номер, ще ви се обадя към петък, за да ви кажа.

— Бъруик 86–41. — Той го записа. — Най-добре е да ми звъните преди десет. Почти всяка вечер излизам.

— Добре. Възможно е в петък да сме все още в морето. Може да не успея да ви позвъня преди събота. Но ще ви се обадя, госпожице Дейвидсън.

Тя се усмихна.

— Името ми е Мойра, Дуайт.

Той се засмя.

— Добре.

След обяда, на път за дома си в Бъруик, тя го откара до гарата с кабриолета. Когато американецът слезе на гарата, Мойра му каза:

— Довиждане, Дуайт. Недей да работиш прекалено много. — А после добави. — Съжалявам, че снощи се държах като глупачка.

Той се засмя.

— Не трябва да смесваш напитките. Нека това ти бъде за урок.

Тя се засмя дрезгаво.

— Никога нищо не може да ме поучи. Вероятно ще направя пак същото утре вечер и вдругиден.

— Всичко е за сметка на здравето ти — каза Дуайт спокойно.

— Там е бедата. На моето лично здраве. Ако и друг някой беше заинтересован, може би щеше да бъде по-различно, но няма време за това. Отвратително.

— Ще се срещнем пак.

— Наистина ли?

— Ами, разбира се. Ще ти се обадя, както се разбрахме.

Дуайт потегли с електрическия влак за Уилямстаун, а Мойра подкара към дома си. Пристигна около шест часа, разпрегна кобилата и я остави в конюшнята. Баща й дойде да й помогне, двамата заедно избутаха кабриолета под навеса на гаража, до неизползувания „Форд“, дадоха на кобилата ведро с вода и дажбата овес и влязоха в къщата. Майка й седеше в остъклената веранда и шиеше.

— Здравей, мила — каза тя. — Добре ли прекара?

— Хубаво — отвърна момичето. — Снощи имаше събиране у Питър и Мери. Беше много забавно. Въпреки че малко се преуморих.

Майка й въздъхна тихичко — вече беше разбрала, че е безсмислено да протестира.

— Трябва да си легнеш рано тази вечер. Напоследък все късно си лягаш.

— Добре, ще си легна.

— Как беше американецът?

— Приятен е. Много тих и си личи, че е от флотата.

— Бил ли е женен?

— Не съм го питала. Сигурно е бил.

— Какво правихте?

Момичето потисна раздразнението си от разпита: мама си е такава, а ни остава твърде малко време, за да го пилеем в кавги.

— Следобед карахме лодка.

Мойра седна, за да разкаже на майка си почти всичко от онова, което се беше случило през почивните дни, като пропусна епизода със сутиена и повечето от случилото се на събирането.

В Уилямстаун капитан Тауърс влезе в доковете и се отправи към „Сидни“. Той заемаше две съседни каюти, свързани с врата, едната от които използуваше за служебни цели. Прати човек да повика дежурния офицер на „Скорпиън“ и лейтенант Хирш се яви със снопче радиограми в ръка. Дуайт ги взе от младежа и ги прегледа. Повечето бяха свързани с обикновени неща около горивото и продоволствието, но тази от втория заместник на командващия военноморските сили беше неочаквана. В нея се казваше, че един учен, цивилен служител от Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания, ще се яви на „Скорпиън“ с научна задача. Този служител щял да бъде под командването на австралийския офицер за свръзка на „Скорпиън“. Името му беше Дж. С. Осбърн.

Капитан Тауърс задържа радиограмата в ръката си и погледна лейтенанта:

— Кажете, знаете ли нещо за този приятел?

— Той вече е тук, сър. Пристигна тази сутрин. Оставих го в каюткомпанията и наредих на офицера на вахта да му определи каюта.

Капитанът повдигна вежди.

— Я виж ти! Как изглежда?

— Много висок и слаб. С кестенява коса. С очила.

— На колко години е?

— Малко по-възрастен от мене, бих казал. Под тридесет.

Капитанът помисли малко.

— Ще стане май много населено в каюткомпанията. Ще го сложим заедно с капитан-лейтенант Холмс. Трима души ли имате на борда?

— Тъй вярно. Айзакс, Холман и Де Врийс. Боцманът Мортимър е също тук.

— Кажи на боцмана да намери място за още едно походно легло в предната част на сектор Б, напречно на кораба, към десния борд. Може да вземе едно от предните торпедни помещения.

— Да, сър.

Заедно със своя офицер командирът Тауърс прегледа останалите радиограми и после изпрати лейтенанта да покани господин Осбърн в каютата. Когато цивилният се появи, той му предложи стол, подаде му цигара и освободи офицера си.

— Е, господин Осбърн, каква изненада. Току-що прочетох заповедта за назначаването ви при нас. Радвам се да се запозная с вас.

— Страхувам се, че решението е твърде внезапно — каза ученият. — Аз научих едва онзи ден.

— Това е честа практика при военните. Е, добре, да започнем с най-важното. Как са трите ви имена?

— Джон Сиймор Осбърн.

— Женен?

— Не.

— Добре. На борда на „Скорпиън“ или на борда на който и да е военен плавателен съд ще се обръщате към мене с „капитан Тауърс“ и от време на време ще ми казвате „сър“. На брега, извън служба, за вас името ми е Дуайт, но не и за по-младшите офицери.

Ученият се усмихна.

— Слушам, сър.

— Били ли сте някога в подводница?

— Не.

— Докато посвикнете, ще ви се струва малко тесничко и неудобно. Определил съм ви каюта в офицерския сектор, ще се храните с офицерите в каюткомпанията. — Той погледна елегантния сив костюм на ученията. — Ще имате нужда от облекло. Обърнете се към капитан-лейтенант Холмс, щом дойде утре сутринта на кораба, и поискайте да ви даде облекло от склада. Ще оплескате целия си костюм, ако слезете с него в „Скорпиън“.

— Благодаря, сър.

Капитанът се облегна на стола и погледна учения, изучавайки сухото му интелигентно лице, отпуснатата и тромава фигура.

— Кажете ми, с какво ще се занимавате по време на тази експедиция?

— Наредено ми е да правя наблюдения и да отбелязвам радиоактивното ниво — атмосферното и морското, и особено под повърхността, а също и радиоактивната интензивност в корпуса на подводницата. Доколкото разбирам, ще поемете курс на север.

— Това е разбрал всеки, освен мене. Сигурно е истина и се надявам, че все един ден ще ми бъде съобщено. — Капитанът се намръщи леко. — Допускате ли повишаване на радиоактивното ниво вътре в корпуса?

— Не вярвам. Много се надявам, че няма да се случи. Едва ли е възможно, когато сте потопени, освен при някакви изключителни обстоятелства. За всеки случай трябва да се държи под око. Доколкото разбирам, ще искате веднага да научавате за всяко по-значително покачване.

— Естествено.

Те продължиха да разискват технически въпроси. Повечето от приспособленията, които Осбърн беше донесъл със себе си, бяха лесно преносими и не изискваха специален монтаж. После, в падналия сумрак, той облече работен комбинезон, взет назаем от капитана, и слезе с Дуайт в „Скорпиън“, за да провери дозиметъра, монтиран върху кърмовия перископ, и да състави програма за неговото тариране по един стандартен прибор, когато влязат в залива. Подобна проверка трябваше да се направи и на дозиметъра в машинния отсек. Единият от останалите два торпедни апарата се нуждаеше от малко преустройство, за да се използва при вземане на проби от морската вода. Вече се беше стъмнило, когато те се качиха обратно на „Сидни“, за да вечерят в огромната, ехтяща, празна каюткомпания.

На следващия ден настъпи шумно оживление. Предобед Питър се качи на самолетоносача и първото нещо, което направи, беше да се обади по телефона на един свой приятел от Оперативния отдел, за да му напомни, че би било най-малкото любезно да се съобщи на капитана онова, което беше вече известно на австралийските офицери под негово командване и да му се изпрати радиограма с молба да даде мнението си за предстоящите операции. До вечерта радиограмата беше получена и обсъдена, Джон Осбърн бе подходящо облечен за живот в подводница, работата върху изхода на торпедната тръба в кърмовата част беше довършена и двамата австралийци вече подреждаха нещата си в малкото пространство, отредено им за лични вещи. Тази нощ те спаха на „Сидни“, а на „Скорпиън“ се прехвърлиха във вторник сутринта. За час-два бяха довършени още някои дребни работи и Дуайт докладва готовността на подводницата за изпитания в открито море. Те получиха разрешение за отплаване, обядваха на „Сидни“ и потеглиха. Дуайт направи поворот и пое курс към Хедс при минимална скорост.

Цял следобед те правеха проби за радиоактивност, като обикаляха около един шлеп, закотвен в средата на залива със слабо радиоактивен елемент на борда, а Джон Осбърн тичаше нагоре-надолу, за да записва показанията на различните уреди, жулеше дългите си пищяли по стоманените люкове, пълзеше на четири крака от командния пост до мостика и обратно, като удряше болезнено главата си о шпангоутите и въртоците, когато нахълтваше в контролния пункт. До пет часа пробите бяха направени, те оставиха шлепа в разпореждане на групата учени, които бяха го докарали там, и поеха курс в открито море.

Цялата нощ останаха на повърхността и напредваха на запад, следвайки установения фарватер. На зазоряване се намираха покрай Кейп Банкс в Южна Австралия при силен вятър и слабо вълнение. Там се потопиха и слязоха на около петдесет фута, като на всеки час се връщаха до перископна дълбочина за наблюдение. В късния следобед бяха край Кейп Борда на остров Кангъру и поеха нагоре по пролива към Порт Аделайд на перископна дълбочина. В сряда вечерта, около десет часа, наблюдаваха града през перископа, след десет минути капитанът направи поворот, без да излиза на повърхността, и се отправи отново в открито море. При залез-слънце в четвъртък се намираха северно от остров Кинг и тръгнаха обратно. При пукването на зората наближиха Хедс, изплаваха на повърхността и навлязоха в залива Порт Филип. Пуснаха котва до самолетоносача в Уилямстаун точно навреме за петъчната закуска, само с няколко незначителни повреди за оправяне.

Същата сутрин вицеадмирал Сър Дейвид Хартман, командващ военноморските сили, пристигна, за да инспектира единствения плавателен съд под негово командване, който си заслужаваше този труд. Това му отне около час, а после прекара още четвърт час с Дуайт и Питър Холмс в служебната каюта, обсъждайки измененията в проекторешенията за оперативни действия, които те бяха предложили. След това замина на съвещание с министър-председателя, намиращ се по това време в Мелбърн: без самолети трудностите на федералното правителство в Канбера нарастваха, парламентарните сесии ставаха все по-редки и по-кратки.

Тази вечер Дуайт позвъни на Мойра Дейвидсън, както беше обещал:

— Е — каза той, — завърнахме се всички живи и здрави. Само няколко дреболии трябва да се поправят на подводницата, но не е нещо сериозно.

— Това означава ли, че мога да я видя?

— Ще съм щастлив да ти я покажа. Няма да отплаваме преди понеделник.

— Много бих искала да я видя, Дуайт. Кога ще е най-удобно — утре или в неделя?

Той помисли малко. Ако трябва да тръгват в понеделник, неделята се очертаваше много натоварена.

— Като че ли утре е най-добре.

На свой ред тя бързо премисли. Беше канена на гости у Ан Съдърланд, но там без друго щеше да бъде отегчително.

— С най-голямо удоволствие ще дойда утре. На гарата в Уилямстаун ли ще се видим?

— Така е най-добре. Ще те чакам там. С кой влак ще пътуваш?

— Не зная разписанието. Да речем, с първия след единадесет и тридесет.

— Добре. Ако бъда сериозно възпрепятстван, ще пратя Питър Холмс или Джон Осбърн да те посрещнат.

— Джон Осбърн ли каза?

— Да. Познаваш ли го?

— Австралиец — от Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания?

— Същият. Високо момче с очила.

— Той ми е някакъв роднина — негова леля е омъжена за един от чичовците ми. Във вашия екипаж ли е?

— Разбира се. При нас дойде като офицер по научната част.

— Той е смахнат — информира го тя. — Напълно луд. Ще ви потопи кораба.

Дуайт се засмя.

— Добре. Ела да го видиш, преди да е извадил чепа.

— С удоволствие, Дуайт. До събота сутринта!

На следващата сутрин Дуайт я посрещна на гарата — на борда нямаше нищо важно или спешно. Мойра пристигна цялата в бяло: бяла плисирана пола, бяла блуза с цветна бродерия в малко норвежки стил, бели обувки. Приятно беше да я гледа човек, но той я поздрави с

безпокойство — как, по дяволите, ще я преведе през тесния лабиринт от омазнени механизми на „Скорпиън“, без да се оплескат дрехите й, а освен това вечерта щяха да излизат заедно.

— Добър ден, Дуайт. Дълго ли чака?

— Само няколко минути. Много рано ли трябваше да тръгнеш?

— Не толкова рано, колкото миналия път. Татко ме закара до гарата и аз хванах влак малко след девет. Доста рано все пак. Нали ще ме почерпиш преди обяда?

Той се поколеба.

— Чичо Сам не обича това на борда на кораба. Ще трябва да пиеш кола или оранжада.

— Дори на „Сидни“?

— Дори на „Сидни“ — каза Дуайт твърдо. — Ти не би искала да пиеш чист алкохол, когато офицерите ми пият кола.

Мойра каза нетърпеливо:

— Искам да пия — чист алкохол, както го нарече ти — преди обяда. Устата ми е като дъно на папагалска клетка. Нали не искаш да изпадна в истерия пред всичките ти офицери. — Тя се озърна наоколо. — Тук някъде трябва да има хотел. Поръчай ми едно, преди да идем на кораба, тогава най-много да им лъхна на бренди, докато си пия колата.

— Добре — каза той примирен. — На ъгъла има ресторант. Ще влезем там.

Отидоха заедно до ресторанта, той влезе и се огледа, несигурен в околната обстановка. Въведе я в дамския салон.

— Сигурно е тук.

— Не знаеш ли? Не си ли идвал преди?

Дуайт поклати глава.

— Бренди?

— Двойно — каза момичето. — С лед и съвсем малко вода. Не идваш ли тук?

— Никога не съм бил.

— Никога ли не ти се е искало да погуляеш навън? — заинтересува се Мойра. — Вечер, когато нямаш никаква работа?

— В началото го правех — призна той. — Но тогава отивах в града. Не цапай пред собствените си врати! Отказах се след седмица-две. Не беше много хубаво.

— Какво правиш вечер, когато не сте в морето?

— Чета списания или пък някоя книга. Понякога отиваме на кино. — Барманът дойде и той поръча за нея бренди и малко уиски за себе си.

— Всичко това звучи много нездравословно — отбеляза тя. — Отивам до тоалетната. Пази ми чантата.

Дуайт успя да я измъкне от ресторанта след второто двойно бренди, заведе я в доковете и я качи на „Синди“, като се надяваше, че ще се държи добре пред офицерите му. Страховете му бяха напразни — тя беше скромна и учтива с всички американци. Само с Осбърн разкри истинското си лице.

— Здрасти, Джон — каза тя. — Какво, по дяволите, правиш тука?

— Член съм на екипажа — каза й той. — Научни наблюдения. Най-вече им досаждам.

— Това ми каза и капитан Тауърс. Наистина ли ще живееш с тях в подводницата? Дни наред?

— Така изглежда.

— Знаят ли за навиците ти?

— Моля?

— Добре, няма да им казвам. Това не ме засяга.

Мойра се обърна да поговори с капитан-лейтенант Ландгрен. Когато той й предложи напитка, тя избра оранжада. Тази сутрин, докато пиеше заедно с американците в каюткомпанията, под портрета на кралицата, тя представляваше истински хубава гледка. Капитанът използва нейната заетост и дръпна настрана офицерът за свръзка.

— Вижте — рече той тихо, — тя не може да слезе в „Скорпиън“ с тези дрехи. Можете ли да измъкнете един работен комбинезон?

Питър кимна.

— Ще взема един комплект за котелното отделение. Първи номер, предполагам. Къде ще се преоблече?

Капитанът потърка брадичката си.

— Знаете ли някое място?

— Най-добре във вашата каюта, сър. Там никой няма да я безпокои.

— После ще има да ми натяква за това до второ пришествие.

— Сигурно — рече Питър.

Мойра обядва с американците в края на една от дългите маси и после пи кафе с тях в офицерския салон. След това младшите офицери се разпръснаха по служба и тя остана с Дуайт и Питър. Питър постави на масата един чист, изпран и изгладен комбинезон за котелното отделение.

— Ето и работния комбинезон — каза той.

Дуайт се покашля.

— В подводницата не е много чисто, госпожице Дейвидсън.

— Мойра — прекъсна го тя.

— Добре, Мойра. Може би е по-удобно да слезеш в работен комбинезон. Страхувам се, че ще си изцапаш дрехите долу в „Скорпиън“.

Тя взе облеклото за котелното отделение и го разгърна.

— Смяна на костюмите. Къде мога да се преоблека?

— Можеш да използваш моята каюта — предложи капитанът. — Там никой няма да те безпокои.

— Надявам се, че няма, но не мога да съм съвсем сигурна. Особено след онова, което се случи в лодката. — Той се засмя. — Добре, Дуайт, води ме. Давам ти още една възможност.

Той я заведе до каютата и се върна в офицерския салон да я почака. В малката каюта тя се огледа любопитно наоколо. Имаше фотографии — четири. На всички се виждаше тъмнокоса млада жена с две деца — момче на осем-девет години и момиче с около две години по-малко. Едната беше студиен портрет на майка с две деца. Другите бяха увеличени любителски фотографии: една от морски курорт със семейството, седнало върху трамплин, вероятно край брега на езеро. Другата беше правена на поляна, може би поляната пред неговия дом, защото в дъното се виждаха една голяма кола и част от бяла, дървена къща. Мойра стоеше и ги изучаваше с интерес — изглеждаха мили хора. Тъжно, но вече с всичко беше така. Нямаше смисъл да се измъчва човек.

Момичето се преоблече, като остави горните си дрехи и чантата върху леглото, намръщи се на образа си в малкото огледало, излезе навън и тръгна по канижела, за да намери своя домакин. Той стана да я посрещне.

— Е, ето ме и мен. Изглеждам ужасно. Подводницата ти трябва да е изключително интересна, Дуайт, за да компенсира това

преобличане.

Дуайт се засмя и я хвана под ръка, за да й показва пътя.

— Разбира се, че е изключителна. Най-добрата в американската флота. Оттук.

Тя се въздържа да отбележи, че вероятно е и последната от американската флота — нямаше смисъл да го наранява.

Той я преведе надолу по трапа към тясната палуба и оттам нагоре до мостика, като й обясняваше устройството на подводницата. Тя не разбираше много от кораби, а още по-малко от подводници, но слушаше внимателно и веднъж или два пъти го изненада с бързата си схватливост, която особено проличаваше във въпросите й.

— Когато слизате под водата, защо разговорната тръба не се пълни с вода — попита тя.

— Затваряме този кран.

— Какво става, ако забравите?

Той се ухили.

— Има още един по-долу.

Поведе я надолу през люковете към вътрешността на подводницата и контролния пункт. Мойра постоя известно време при перископа, като наблюдаваше пристанището, разбра устройството му, но баластната система и креномера се оказаха над нейните възможности и тя не прояви особен интерес. Взираше се неразбиращо в машините, но спалните помещения, столовите, а също и камбуза събудиха любопитството й.

— Как се справяте с миризмите? — попита тя. — Какво става, като готвите зеле под водата?

— Избягваме го. Поне прясното зеле. Миризмата остава доста време. Накрая поглъщателят я премахва, а въздухът се сменя и насища наново с кислород. След час-два няма и следа от нея.

Той й предложи чаша чай в малката кабинка, която представляваше каютата му. Докато отпиваше от чая, тя го попита:

— Получи ли вече заповедта, Дуайт?

— Да. Кернс, Порт Морсби и Даруин. После се връщаме тук.

— По тези места никой не е останал жив, нали?

— Откъде да зная. Точно това трябва да установим.

— Ще слезете ли на брега?

— Едва ли. Всичко зависи от нивото на радиацията, но не смятам, че ще стъпим на брега. Може би дори няма да излезем на повърхността. Вероятно ще останем на перископна дълбочина, ако условията наистина са лоши. Нали затова идва с нас Джон Осбърн, така че има кой да прецени степента на риска.

Тя сбърчи вежди.

— Но щом не можете да излезете на палубата, как ще разберете дали има все още живи?

— Можем да сигнализираме чрез мегафона. Ще приближим брега колкото е възможно и ще викаме през мегафона.

— Ще ги чуете ли, ако отговорят?

— Не толкова добре, колкото те нашето повикване. Имаме микрофон, който е монтиран до мегафона, но човек трябва да е съвсем близо, за да се чуе гласът му. Все пак и това е нещо.

Тя го погледна.

— Бил ли е някой преди в радиоактивната зона, Дуайт?

— Ами да. Не е страшно, стига човек да е разумен и да не поема излишен риск. Докато траеше войната, бяхме доста време в такава зона — между Иводжима и Филипините, а после надолу около Яп. Стоиш потопен и всичко си тече както обикновено. Разбира се, не бива да се излиза на палубата.

— Исках да кажа — напоследък. Бил ли е някой в радиоактивните зони, откакто е свършила войната?

— „Суордфиш“ — това е подводница от същия тип като нашата — направила е курс в северния Атлантически океан. Преди месец се е завърнала в Рио де Жанейро. Очаквам да получа копие от доклада на Джони Дисмор, капитана, но все още не съм. От доста време не е имало кораб до Южна Америка. Помолих да ми изпратят копие по телетипа, но за ефира има по-неотложни неща.

— Докъде са стигнали?

— Мисля, че са обиколили навсякъде. Минали са покрай Източните щати — от Флорида до Мейн — и са влезли в пристанището на Ню Йорк, а после нагоре по Хъдсън, докато подводницата заседнала в развалините на моста „Джордж Уошингтън“. Стигнали до Ню Ландън и Халифакс, до Сейнт Джонс и после прекосили Атлантическия океан и навлезли в Ламанша, тръгнали нагоре по Темза, но не могли да продължат дълго. После хвърлили

поглед на Брест и Лисабон, но по това време запасите им привършили, хората от екипажа се чувствали зле, така че се завърнали в Рио. — Той млъкна. — Все още не знам колко дни са били под водата — много искам да разбера. Във всеки случай сигурно са поставили нов рекорд.

— Открили ли са жив човек, Дуайт?

— Едва ли. Сигурно щяхме да разберем, ако са видели.

Тя заби поглед върху тясната пътечка зад пердето, между стената на каютата и безкрайния лабиринт от тръби и електрически кабели.

— Можеш ли да си представиш това, Дуайт?

— Какво да си представя?

— Всички ония градове, всички ония полета и стопанства без нито един човек, без нищо живо. Просто съвсем нищо. Дори не мога да го проумея.

— Аз също. Не съм сигурен, че искам да го проумея. По-скоро се мъча да мисля за тях както по-рано.

— Аз, разбира се, никога не съм ги виждала. Никога не съм била извън Австралия, сега вече никога няма да отида там. А и като че ли не искам. Всички тези места са ми познати от филмите и книгите — такива, каквито са били. Предполагам, че никога няма да се направи филм за тях, каквито са сега.

Дуайт поклати глава.

— Не е възможно. Доколкото разбирам, никой оператор не е оцелял. Никой никога няма да узнае как изглежда сега северното полукълбо. — Той замълча. — Смятам, че така е по-добре. Човек не иска да запомни как е изглеждал някой като мъртвец — той иска да го помни като жив. По този начин искам да си мисля за Ню Йорк.

— Прекалено сложно е — повтори тя. — Не мога да го проумея.

— Аз също. Всъщност не вярвам, просто не мога да свикна с тази мисъл. Предполагам, че е от липса на въображение и предпочитам да нямам въображение. Те всички са живи за мене, всички ония места в Щатите са точно такива, каквито са били. Много искам да останат такива до следващия септември.

— Разбира се — каза меко тя.

Той се раздвижи.

— Още една чаша чай?

— Не, благодаря.

Дуайт я изведе отново на палубата; Мойра се поспря на мостика, за да поразтърка натъртеното си коляно, като дишаше с облекчение морския въздух.

— Сигурно е истински ад да си в нея под водата, независимо за колко време — каза тя. — Колко дълго ще бъдете потопени по време на това плаване?

— Не много. Шест-седем дни може би.

— Сигурно е много нездравословно.

— Физически — не. Човек всъщност страда от липсата на слънчева светлина. Имаме две хелиолампи, но не е като да си на палубата. Най-неприятни са психическите последици. Някои хора без проблеми във всяко друго отношение просто не могат да го понесат. Не след дълго всеки става нервен. Необходимо е човек да има устойчив темперамент. С други думи — да е спокоен.

Тя кимна, като си помисли, че това съответства на неговия собствен характер.

— Всички ли сте такива?

— Струва ми се, че да. Поне повечето от нас.

— Дръжте под око Джон Осбърн — отбеляза тя. — Не смятам, че и той е такъв.

Дуайт я погледна изненадан. Нямаше такова впечатление — ученият понесе твърде добре пътуването. Но нейната забележка го накара да се замисли.

— Щом казваш — ще го наблюдавам. Благодаря за съвета.

Минаха по трапа в „Сидни“. В хангара на самолетоносача все още стояха няколко самолета със сгънати криле; корабът изглеждаше мъртвешки тих. Тя поспря за малко.

— Нито един от тях няма вече да полети, нали?

— Сигурно.

— Летят ли изобщо още някакви самолети?

— Отдавна не съм чувал самолет във въздуха. Чух, че нямат авиационен бензин.

Мойра вървеше с него притихнала към каютата, необичайно потисната. Когато свали костюма за котелното отделение и облече дрехите си, настроението й се пооправи. Тия проклети, отвратителни кораби, тая проклета, отвратителна действителност! Единственото й желание беше да се махне, да пие, да слуша музика и да танцува. Пред

огледалото, пред снимките на неговата съпруга и деца, тя направи устните си още по-червени, бузите си още по-ярки, очите си още по-искрящи. Ела на себе си! Измъкни се веднага от тези занитени стоманени стени и бягай бързо! Това не беше място за нея. По-бързо в света на флиртовете, на преструвките и двойното бренди! Ела на себе си — върни се в света, към който принадлежиш!

От фотографските рамки Шеърън я гледаше сякаш с разбиране и одобрение.

Когато влезе в каюткомпанията, Дуайт се запъти към нея да я посрещне.

— Я виж — възкликна той възторжено, — изглеждаш чудесно!

По лицето й пробяга усмивка.

— Чувствам се отвратително — каза тя. — Да се измъкваме оттук на чист въздух. Хайде да отидем в онзи хотел да пийнем, а после да потърсим някое място, където се танцува.

— Всичко, което пожелаеш.

Той я остави с Джон Осбърн, докато се преоблече в цивилни дрехи.

— Изведи ме на палубата за излитане, Джон — каза тя. — Ще закрещя истерично, ако остана и минута още в тия кораби.

— Не зная много добре пътя догоре. Още съм нов.

Откриха един стръмен трап, който водеше нагоре към оръдейна кула, спуснаха се отново надолу, загубиха се по някакъв стоманен канижел, попитаха един от екипажа и накрая се изкачиха в надстройката на кораба, а оттам излязоха на палубата. Слънцето грееше топло върху обширната безлюдна палуба, морето беше синьо, вятърът приятно подухваше.

— Слава богу, измъкнах се — каза тя.

— Доколкото виждам, не си очарована от военноморския флот.

— Ами на тебе да не би да ти е забавно?

Той обмисли въпроса.

— Да, смятам, че ми е добре. Очертава се да бъде много интересно.

— Да се гледат мъртъвци през перископа. Мога да си измисля по-забавни неща за развлечение.

Те направиха крачка-две, без да си продумат.

— Всичко е заради познанието — каза най-сетне той. — Човек е длъжен да опита да си обясни случилото се. Може да се окаже, че всичко е много по-различно, отколкото си го представяме. Може би радиоактивните елементи се абсорбират от нещо. Нещо може да се е променило в периода на полуразпад, за което още не знаем. Дори да не открием нищо обнадеждаващо, това все пак ще бъде крачка в познанието. Едва ли може да очакваме нещо хубаво или обнадеждаващо. Но дори да е така, удоволствието е в самото познание.

— Ти наричаш познанието на ужаса удоволствие?

— Да, така е — каза той твърдо. — Някои игри са удоволствие дори когато губиш. Дори когато знаеш, че ще загубиш, преди да си започнал. Удоволствието е просто в самата игра.

— Имаш твърде странни идеи за игрите и удоволствията.

— Грешката ти е, че не желаеш да погледнеш истината в лицето — каза й той. — Всичко това вече се е случило и продължава да се случва, но ти не желаеш да го приемеш. Все някой ден ще трябва да погледнеш фактите в очите.

— Добре — каза тя сърдито. — Така или иначе, ще трябва да ги погледна. Следващия септември — ако всичко, което казвате вие, учените, се окаже вярно. За мене това време е предостатъчно.

— Както искаш. — Джон я погледна и се засмя. — Аз не бих разчитал много-много на септември — отбеляза той. — Прогнозата е за септември плюс-минус около три месеца. Може да ни сполети още през юни, независимо какво говорят другите. Или пък — втората възможност е да ти купя подарък за Коледа.

— А ти не знаеш ли? — извика гневно тя.

— Не, не зная. Нищо подобно не се е случвало досега в историята на света. — Той помълча и после добави троснато: — Ако беше се случвало, ние не бихме разговаряли днес за това.

— Ако кажеш още една дума, ще те блъсна зад борда.

Командирът Тауърс излезе от надстройката и тръгна към тях, елегантен в своя син, двуреден костюм.

— Чудех се къде сте — забеляза той.

— Извинявай, Дуайт — каза момичето. — Трябваше да ти оставим бележка. Имах нужда от малко свеж въздух.

— Добре е да внимавате, сър — каза Джон Осбърн. — Тя е в доста лошо настроение. На ваше място бих стоял малко настрани —

може да ухапе.

— Този непрекъснато ме дразни — рече тя. — Да вървим, Дуайт.

— До утре, сър — каза ученият. — Аз ще остана на кораба през почивните дни.

Капитанът се отдалечи с момичето и заедно слязоха по стълбите на надстройката. Когато преминаха през стоманения канижел към трапа, той я попита:

— С какво те дразнеше той, мила?

— С всичко — каза тя неопределено. — Проглуши ми ушите с глупостите си. Хайде да пийнем нещо, Дуайт, преди да погледнем разписанието на влаковете. Уверявам те, че ще се почувствам по-добре.

Той я отведе в същия хотел на главната улица. След като сервираха напитките, попита:

— С колко време разполагаме тази вечер?

— Последният влак тръгва от Флайндърс Стрийт в единадесет и петнадесет. По-добре ще бъде да замина с него, Дуайт. Мама никога няма да ми прости ако прекарам нощта с тебе.

— Сигурен съм, че няма да ти прости. Какво ще правиш като стигнеш Бъруик? Ще те чака ли някой?

Мойра поклати глава.

— Тази сутрин оставихме един велосипед на гарата. Ако се държиш с мен както подобава, едва ли ще съм в състояние да го карам, но, така или иначе, велосипедът ще ме чака. — Тя допи първото си двойно бренди. — Поръчай още едно, Дуайт.

— Ще поръчам още едно. После се качваме на влака. Обеща ми, че ще идем да танцуваме.

— И ще отидем. Запазила съм маса в „Мариос“. Но се клатушкам красиво, когато съм пийнала.

— Аз не искам да се клатушкам, а да танцувам.

Тя пое чашата, която той й подаде.

— Много си взискателен. Не се опитвай да ме ядосаш допълнително с приказките си — не понасям подобни работи. И без друго повечето мъже не умеят да танцуват.

— Ще разбереш, че не съм изключение. Там, в Щатите, танцувахме много. Но откакто започна войната, не ми се е случвало.

— Струва ми се, че водиш много затворен живот.

Дуайт успя някак си да я измъкне от хотела след втората чаша и тръгнаха към гарата във вечерния сумрак. След половин час пристигнаха в града и тръгнаха по улиците.

— Малко е рано — рече тя. — Нека се поразходим.

Той я хвана под ръка и се смесиха с вечерната съботна тълпа. Повечето от магазините предлагаха още безброй хубави стоки по витрините, но малко от тях бяха отворени. Всички ресторанти и кафенета бяха препълнени и търговията процъфтяваше. Баровете бяха затворени, но улиците гъмжаха от пияни. Крайният резултат беше едно бурно и необуздано безгрижие, по-скоро в стила на 1890, отколкото на 1963 година. С изключение на трамваите по широките улици нямаше никакво движение и хората се тълпяха по цялото платно. На ъгъла на Суонстън и Колинс Стрийт италианец свиреше на един огромен, крещящо боядисан акордеон, и свиреше наистина много добре. Около него хората танцуваха в такт с музиката. Като минаваха покрай Рийгъл Синема, един мъж, който се клатушкаше пред тях, падна, постоя малко на четири крака и после се търкулна мъртво пиян в канавката. Никой не му обърна особено внимание. Един шляещ се по тротоара полицай го обърна, разгледа го небрежно и подмина.

— Тук си прекарват доста добре вечерите — забеляза Дуайт.

— Сега не е нищо в сравнение с преди — отвърна момичето. — Непосредствено след войната беше още по-лошо.

— Зная. Предполагам, че вече им е омръзнало. — Той помълча, а после добави: — Както и на мене.

Тя кимна.

— Разбира се, днес е събота. В останалите дни тук е спокойно. Почти като вечерите преди войната.

Продължиха до ресторанта. Собственикът ги посрещна, защото я познаваше добре: Мойра се появяваше в неговото заведение поне веднъж седмично, а понякога и по-често. Дуайт Тауърс беше идвал пет-шест пъти, тъй като предпочиташе своя клуб, но беше известен на оберкелнера като капитана на американската подводница. Посрещнаха ги добре и им дадоха хубава маса в един ъгъл далече от оркестъра. Поръчаха напитки и вечеря.

— Тук персоналът е много любезен — каза Дуайт одобрително. — Не идвам често, но и когато дойда, не оставам дълго.

— Аз пък идвам доста често тук — каза момичето и се замисли. — Знаеш ли, ти си много щастлив човек.

— Защо ми казваш това?

— През цялото време си зает с работа.

Преди не беше му хрумвало, че е щастлив.

— Сигурно е така — каза той бавно. — Във всеки случай не ми остава много време да се шляя и да го удрям на живот.

— А аз съм го ударила на живот. Това е всичко, което имам да правя.

— Не работиш ли нещо? Нямаш ли някаква работа?

— Никаква. Понякога карам един вол в стопанството, у дома — разхвърлям тор. Това е май всичко, което правя.

— Мислех си, че работиш някъде в града.

— Бих работила — каза тя предизвикателно. — Но не е чак толкова лесно. Взех тапия по история, точно преди войната.

— Тапия?

— Университетска диплома. Щях да карам курс по стенография и машинопис. Но какъв е смисълът да се занимава човек с това, когато му остава само една година? Времето не би ми стигнало даже да го завърша. А дори да го завърша, няма никаква работа.

— Искаш да кажеш, че бизнесът запада?

— Да. Много от приятелите ми са без работа. Хората не работят като преди и нямат нужда от секретарки. Половината от приятелите на татко — разни добросъвестни чиновници — сега просто не ходят на работа. Стоят си вкъщи, сякаш са пенсионирани. Знаеш, че страшно много учреждения са затворени.

— Предполагам, че в това има известен смисъл! Човек е в правото си да върши това, което желае, през последните месеци от живота си. Стига да се оправя с парите.

— И аз съм в правото си — каза тя. — Дори когато това, което искам да правя, е по-различно от карането на вол из стопанството или разхвърлянето на тора.

— Никаква ли работа няма?

— Поне аз не мога да си намеря. А търсех доста упорито. Разбираш ли, не мога дори да пиша на машина.

— Можеш да се научиш. Можеш да запишеш онзи курс и да го изкараш — нали си искала да го завършиш.

— Какъв е смисълът, щом няма да имам време да го завърша или да използвам знанията си след това?

— Въпросът е да си заета. Просто като алтернатива на двойното бренди.

— Да се работи заради самата работа? — запита тя. — Звучи направо отвратително.

Пръстите й неспокойно забарабаниха по масата.

— По-добре, отколкото да се пие само заради самото пиене. Спестяваш си поне махмурлука.

Тя рече раздразнено:

— Поръчай ми двойно бренди, Дуайт, и после да видим дали можеш да танцуваш.

Той я изведе на дансинга, изпитвайки смътно съчувствие към нея. Погълнат от собствените си тревоги и занимания, никога не беше се замислил, че в тия времена младите неженени хора изживяват по свой начин отчаянието. Постара се да направи вечерта приятна за нея, говореше й за филми и мюзикъли, които и двамата бяха гледали, за общите приятели, които имаха.

— Питър и Мери са много чудати — каза му тя по едно време. — Тя съвсем се е побъркала на тема градинарство. Наеха това жилище за три години. Мери възнамерява да посади разни неща на есен, които ще поникнат следващата година.

Той се усмихна.

— Според мен тя е права. Човек никога не знае. — Той насочи разговора към по-безопасни теми. — Гледа ли филма с Дани Кей в кино „Плаза“?

Ветроходството и навигацията бяха други безопасни области и известно време разговаряха за неща, свързани с тях. Когато свършиха вечерята, започна кабаретната програма, която ги разведри за малко, а после отново танцуваха. Накрая момичето рече:

— Мара Пепеляшка! Трябва да тръгвам, ще изпусна влака, Дуайт.

Дуайт плати сметката, докато тя беше в гардеробната, и се срещнаха на изхода. По улиците на града сега беше тихо, музиката беше стихнала, ресторантите и кафенетата бяха затворени. Само пияните бяха останали — те се клатушкаха или лягаха по тротоарите, за да заспят там. Момичето се намръщи:

— Трябва да се направи нещо. Никога преди войната не е било така.

— Това е доста сложен въпрос — каза той замислено. — Непрекъснато изниква и на кораба. Аз смятам, че човек има право да се занимава с това, което желае, когато слезе на брега, стига да не пречи на другите. През тия дни някои хора просто не могат без алкохол. — Той съзря на ъгъла един полицай. — Така, изглежда, мислят и полицаите в този град. Не съм видял още да бъде арестуван някой пиян само защото е пиян.

На гарата Мойра спря да му благодари и да му пожелае лека нощ.

— Вечерта беше чудесна — рече тя. — Денят също. Благодаря ти за всичко, Дуайт.

— Аз също прекарах много хубаво, Мойра — каза той. — От години не бях танцувал.

— Не танцуваш чак толкова лошо — рече му тя. А после добави: — Знаеш ли кога ще отплавате на север?

— Още не. Точно преди да тръгнем, пристигна съобщение, че в понеделник трябва да се явя заедно с капитан-лейтенант Холмс при командващия военноморските сили. Предполагам, че тогава ще получим последни инструкции и може би ще заминем в понеделник следобед.

— На добър час. Ще ми позвъниш ли, като се върнете в Уилямстаун?

— Защо не, разбира се. Искам да ти позвъня. Може да отидем някъде да поплуваме или пък да излезем пак заедно.

— Ще бъде забавно — каза тя. — Сега трябва да тръгвам, иначе ще изпусна влака. Още веднъж лека нощ и благодаря за всичко.

— Беше много хубаво. Лека нощ.

Той остана там и я гледа как си отива, докато се изгуби в тълпата. Така, в гръб, по тази лека лятна рокля тя приличаше на Шеърън — дали вече не забравяше и не ги объркваше двете? Не, Мойра наистина приличаше по походката малко на Шеърън. По нищо друго. Вероятно затова я харесваше, защото мъничко приличаше на съпругата му.

Той се обърна и тръгна към своя влак за Уилямстаун.

На сутринта отиде на църква в Уилямстаун — както правеше всяка неделя, щом имаше възможност. В десет часа понеделник сутринта се яви с Питър Холмс в Адмиралтейството. Трябваше да изчакат в кабинета отвън, докато ги приеме Сър Дейвид Хартман, командващ военноморските сили. Секретарят им каза:

— Сега ще ви приеме, сър. Разбрах, че ще ви отведе и двамата във Федералния министерски съвет.

— Така ли?

Лейтенантът кимна.

— Поръча кола.

Чу се електрически звънец и младежът влезе във вътрешния кабинет. След миг се появи отново:

— Сега заповядайте и двамата, моля.

Влязоха във вътрешния кабинет. Вицеадмиралът стана да ги посрещне.

— Добро утро, капитан Тауърс. Добро утро, Холмс. Министър-председателят иска да поговори с вас, преди да отплавате, така че след минута тръгваме към кабинета му. Преди това искам да ви дам нещо. — Той се обърна и вдигна от бюрото си един доста обемист, написан на пишеща машина текст.

— Това е докладът на командващия офицер от американската подводница „Суордфиш“ за пътуването му от Рио де Жанейро до Северноатлантическото крайбрежие.

Той го подаде на Дуайт.

— Съжалявам, че толкова се забави, но радиовръзката с Южна Америка е много претоварена, а и докладът е доста обемист. Може да го вземете с вас и да го прегледате на спокойствие.

Американецът го взе и го разлисти с интерес.

— Ще ни бъде от голяма полза, сър. Има ли нещо в него, което засяга тази операция?

— Не смятам, че има. Открил е високо ниво на радиоактивност — атмосферна радиоактивност — над целия район, по-силно на север, отколкото на юг, както може и да се очаква. Потопил се е, чакайте да видим — той взе отново текста и бързо прелисти страниците, — потопил се е на два градуса южна ширина, след Парнайба, и останал под водата през цялото пътуване, като е изплувал отново на пет градуса южна ширина след нос Сао Роке.

— Колко време е бил потопен, сър?

— Тридесет и два дни.

— Вероятно е нов рекорд.

Адмиралът кимна.

— И аз така смятам. Като че ли някъде споменаваше за това. — Той върна текста. — Добре, задръжте го и го разгледайте подробно. Дава сведения за условията на север. Впрочем, ако поискате да се свържете с него, преместил е „Суордфиш“ в Уругвай. Сега се намира в Монтевидео.

— Опасно ли е вече в Рио, сър? — попита Питър.

— Да, става горещо.

Напуснаха кабинета в Адмиралтейството, слязоха на двора и се качиха на електрокара. Той ги понесе безшумно през празните улици на града, нагоре по сенчестата Колинс Стрийт към Федералния министерски съвет. След няколко минути седяха около една маса с министър-председателя господин Доналд Ритчи.

— Исках да ви видя, преди да отплавате, капитане, да поговоря с вас за целта на това пътуване и да ви пожелая успех — каза той. — Прочетох предложението ви за оперативни действия — съвсем малко мога да прибавя към него. Трябва да стигнете до Кернс, Порт Морсби и до Даруин и да съобщите за условията там. Разбира се, от особен интерес ще бъде съществуват ли признаци на живот — независимо дали човешки, животински или растителен. А също така, ако е възможно, да съберете някаква информация и за морските птици.

— Мисля, че това ще бъде трудно, сър — каза Дуайт.

— Да, и аз предполагам, че ще бъде. Разбрах, че с вас ще пътува член от Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания.

— Да, господин Осбърн.

Министър-председателят прекара ръка по лицето си — жест, станал му вече привичка.

— Добре. Не искам от вас да поемате рискове. Всъщност забранявам. Искаме ви обратно тук с незасегнат кораб и здрав екипаж. Вие ще решавате дали да излезете на палубата, дали да изплувате на повърхността, като се консултирате с учения. В рамките на тези инструкции искаме цялата информация, която можем да получим. Ако

радиоактивното ниво позволява, ще слезете на брега и внимателно ще изследвате градовете. Но това едва ли ще е възможно.

Командващият военноморските сили поклати глава.

— Много се съмнявам. Смятам, че ще ви се наложи да се потопите, когато стигнете на двадесет и два градуса южна ширина.

Американецът бързо прецени:

— На юг от Таунсвил.

Министър-председателят бавно произнесе:

— Да, в Таунсвил все още има живи хора. Категорично ви забранявам да отивате там, освен ако Адмиралтейството не внесе някаква промяна в заповедта. — Той вдигна глава и погледна американеца. — Може да ви се стори жестоко, капитане. Но вие не можете да им помогнете и по-добре е да не им създавате лъжливи надежди, като видят подводницата. В края на краищата ние знаем какви са условията в Таунсвил. Все още имаме телеграфна връзка с тях.

— Разбирам, сър.

— Това е по повод последния въпрос, който трябва да поставя — каза министър-председателят. — Категорично ви се забранява да вземате на борда който и да било по време на пътуването, освен с предварително разрешение от Адмиралтейството, получено по радиото. Сигурен съм, че ще разберете очевидната необходимост да не се излага на опасност никой член на вашия екипаж чрез контакт със заразен човек. Ясно ли е това?

— Съвсем ясно, сър.

Министър-председателят се изправи.

— Е, успех на всички ви. След две седмици очаквам пак да се видим, капитан Тауърс.

ТРЕТА ГЛАВА

Девет дни по-късно, на зазоряване, „Скорпиън“ изплува на повърхността. В сивата светлина на бледнеещите звезди перископът се показа от спокойното море, на двадесет и два градуса южна ширина, след Санди Кейп, близо до Бандърбърг, Куинсланд. Подводницата остана под повърхността още четвърт час, докато капитанът провери разположението й с помощта на ехолота и по фара на отдалечения бряг. В същото време Джон Осбърн определяше нивото на атмосферната и морската радиация, пръстите му възбудено докосваха уредите. После подводницата се измъкна от дълбините — дълъг сив корпус, плъзгащ се по водата на юг с двадесет възела в час. На палубата при мостика един люк се отвори със звън и от него се показа дежурният палубен офицер, следван от капитана и още много други. Времето беше спокойно, торпедните люкове при носа и кърмовата част бяха отворени и в подводницата започна да циркулира чист въздух. Опънаха спасително въже за придвижване от носа до мостика и още едно до кърмата, и всички свободни от дежурство мъже с мъка се заизкачваха на палубата: лицата им бяха бледни, те дишаха жадно свежия утринен въздух, опиянени, че са навън и че виждат изгряващото слънце. Бяха изкарали под водата повече от седмица.

Половин час по-късно всички бяха гладни — по-гладни, отколкото през последните няколко дни. Когато чуха сигнала за закуска, се спуснаха презглава надолу, а готвачите на свой ред се изкачиха за отдих на палубата. След смяната на вахтата още мъже излязоха бързо под яркото слънце. Офицерите пушеха на мостика и на подводницата се установи рутинния режим за плаване в надводно положение; тя пое курс на юг, към брега на Куинсланд. Вдигнаха радио мачтата и докладваха за положението си. После хванаха в ефира някаква забавна програма и леката музика се смеси с шума на турбините и плисъка на водата по корпуса.

На мостика капитанът се обърна към офицера си за свръзка:

— Ще бъде малко трудно да се напише този доклад.

Питър кимна:

— Ще съобщим за танкера, сър.

— Разбира се, ще съобщим за танкера — каза Дуайт.

В Коралово море, между Кернс и Порт Морсби бяха попаднали на кораб. Оказа се празен танкер под баласт, носен от вълните, със спрени машини. Зарегистриран в Амстердам. Те обикаляха около него, сигнализираха по мегафона, но не получаваха отговор. Наблюдаваха го през перископа и сверяваха данните му с регистъра на Лойд. Всички лодки си стояха по местата на лодбалките, но на борда нямаше жива душа. Танкерът изглеждаше напуснат и ръждясал. Накрая решиха, че е изоставен кораб, който се носи из моретата още от войната — освен от вятъра и дъжда не изглеждаше да е претърпял други повреди. Нищо не можеха да направят — радиоактивното ниво на атмосферата беше твърде високо, за да излязат на палубата или пък да се опитат да се прехвърлят на него, дори да успееха да се изкатерят по бордовете му. Така, след час те го оставиха там, където го бяха открили, след като го фотографираха през перископа и отбелязаха местоположението му. Този кораб беше единственият, който срещнаха по време на плаването.

— Отчетът май ще се ограничи с показанията за радиоактивността, събрани от честния Джон — каза офицерът за свръзка.

— Сигурно ще е така — съгласи се капитанът. — Но видяхме и онова куче.

Наистина нямаше да е лесно да се напише докладът, защото по време на плаването си бяха научили много малко. До Кернс стигнаха по повърхността, но не излизаха на палубата — високото ниво на радиация не позволяваше дори да се покажат на мостика. Внимателно опипваха пътя си през Бариерния риф, преди да стигнат до града, и бяха прекарали една нощ в дрейф, защото Дуайт прецени, че е опасно да продължат по тъмно в тези води — не можеха да разчитат на фаровете и на водещите светлини. Когато най-сетне се добраха до остров Грийн и приближиха сушата, градът им се стори съвсем нормален. Той се издигаше покрай брега, облян в слънчева светлина, а зад него се извисяваше планинската верига на платото Атъртън. През перископа виждаха улици и магазини, засенчени от палмови дървета, една болница и кокетни, едноетажни вили, вдигнати върху колони над земята. По улиците имаше паркирани коли, развяваха се едно-две

знамена. Продължиха нагоре по реката до доковете. Тук нямаше много за гледане, с изключение на няколко риболовни лодки, закотвени съвсем нормално покрай реката. На кея нямаше никакви кораби. По цялото му протежение имаше подемни кранове — всичките добре обезопасени. Въпреки че се намираха съвсем близо до брега, не виждаха много от него, тъй като перископът стигаше едва до нивото на кея, а освен това изгледът се закриваше от складовете. Виждаха единствено притихналото крайбрежие, точно както би изглеждало в неделя или на празник, макар че тогава щеше да има оживление сред лодките и малките кораби. Откъм пристана се появи едно огромно черно куче и залая срещу тях.

Останаха в реката край кейовете около два часа и даваха сигнали при максимална мощност на мегафона, които сигурно огласяха целия град. Нищо не се случи — градът беше заспал.

Те направиха поворот и се върнаха малко назад, докато съзряха отново хотел „Странд“ и търговския център. Останаха там известно време и продължиха да сигнализират, но отговор не получиха. Тогава се отказаха и отново се отправиха към морето, за да се измъкнат през Бариерния риф, преди да мръкне. Като се изключи информацията за радиоактивността, събрана от Джон Осбърн, те не бяха научили нищо друго, освен незначителния факт, че Кернс изглежда точно като преди. Слънцето къпеше улиците, в далечината хълмовете грееха от огненочервените цветове на тропическите дървета, верандите хвърляха сянка върху витрините на магазините. Едно приятно местенце за живеене в тропиците, макар че очевидно никой вече не живееше там, освен едно куче.

В Порт Морсби беше същото. През перископа откъм морето градът изглеждаше съвсем наред. Един търговски кораб от Ливърпул стоеше закотвен на рейда със спусната въжена стълба от единия му борд. Още два кораба лежаха изхвърлени на брега — вероятно котвите им се бяха откачили при някоя буря. „Скорпиън“ остана там няколко часа, обиколи рейда, навлезе чак до доковете; и през цялото време викаха по мегафона. Отговор нямаше, а самият град изглеждаше непокътнат. Не след дълго си тръгнаха, защото нямаше за какво повече да стоят там.

Два дни по-късно стигнаха до Порт Даруин и акостираха в пристанището под града. Оттам не виждаха нищо, освен кея, покрива

на областния съвет и част от хотел „Даруин“. Минаха покрай закотвените рибарски корабчета, като сигнализираха и същевременно ги разглеждаха през перископа. Не откриха нищо ново, освен факта, че хората са измрели много прибрано и акуратно — това беше единственото им заключение.

— Точно така постъпват животните — каза Джон Осбърн. — Допълзяват до дупките си и умират в тях. Вероятно всички са в леглата си.

— Достатъчно — рече капитанът.

— Но това е истината — настоя ученият.

— Добре, истина е. А сега нека не говорим повече за това.

Наистина щеше да бъде трудно да се напише този доклад.

Напуснаха Порт Даруин, както бяха напуснали Кернс и Порт Морсби. Върнаха се обратно през Торесовия проток и се насочиха на юг, надолу покрай брега на Куинсланд, все още под водата. Напрежението от плаването започна да им се отразява: разговаряха малко помежду си чак докато излязоха на повърхността, три дни след напускането на Даруин. Освежени от отдиха на палубата, сега вече можеха да помислят какво да разкажат за плаването си, когато се върнат в Мелбърн.

Това обсъждаха следобед, докато пушеха около масата в каюткомпанията.

— Същото са открили и от „Суордфиш“, разбира се — каза Дуайт. — Практически и те не са видели нищо — нито в Щатите, нито в Европа.

Питър протегна ръка към многократно разлиствания доклад, който лежеше до него на шкафа. Прелисти го отново, макар че беше постоянното му четиво по време на плаването.

— Никога не съм мислил върху това — бавно каза той. — Не съм го преценявал от този ъгъл, но сега, като го споменахте, виждам, че е така. В доклада практически няма нищо за положението на брега.

— Те не са могли да видят нищо повече от нас самите — каза капитанът. — Никой никога няма да разбере как изглежда в действителност един поразен град. И това важи за цялото Северно полукълбо.

— Така може би е по-добре — каза Питър.

— Прав си — каза командирът. — Има някои неща, които човек не би искал да види.

Джон Осбърн каза:

— Снощи размишлявах за това. Идвало ли ви е наум, че никой никога, ама наистина никога, няма да види повече Кернс, Морсби или Даруин?

Те се втренчиха в него, докато осъзнаваха смисъла на думите му.

— Никой не би могъл да види повече от самите нас — каза капитанът.

— Кой друг може да дойде тук, освен нас? А ние едва ли ще дойдем пак. Поне не скоро.

— Така е — рече замислено Дуайт. — Не смятам, че ще ни изпратят отново тук. Никога не съм разсъждавал по този начин, но може би си прав. Ние сме последните живи хора, които виждат тези места. — Той замълча. — А практически не видяхме нищо. Е, мисля, че така е по-добре.

Питър се размърда неспокойно.

— Тези неща имат историческо значение — каза той. — Трябва да се запишат някъде, нали? Някой пише ли история на нашето време?

Джон Осбърн каза:

— Не съм чул подобно нещо. Ще се опитам да разбера. В края на краищата не виждам особен смисъл да се пише нещо, което никой няма да прочете.

— Въпреки това трябва да остане нещо написано — намеси се американецът. — Дори ако то бъде четено само през следващите няколко месеца. — Той замълча. — Иска ми се да прочета историята на тази последна война. Аз участвах в нея за кратко време, но не зная нищичко. Никой ли не е писал за това?

— Не като история — каза Джон Осбърн. — Поне не ми е известно такова нещо. Разполагаме с цялата достъпна информация, но не като свързан разказ. А и има прекалено много пропуски — неща, които просто не знаем.

— Стига ми да науча нещата, които наистина са известни — отбеляза капитанът.

— Кои неща, сър?

— Е, като начало — колко бомби са били хвърлени? Атомни бомби имам предвид.

— Сеизмичните данни сочат около четири хиляди и седемстотин. Някои от трусовете са били твърде слаби, така че вероятно бомбите са много повече.

— Колко от тях са били големи — термоядрени, водородни или както там ги наричате?

— Не мога да ви кажа. Вероятно повечето. Доколкото зная, били са хвърлени водородни бомби — повечето от тях с кобалтов елемент.

— Защо са постъпили така? Искам да кажа — защо са използвали кобалт? — попита Питър.

Ученият вдигна рамене.

— Ядрена война. Повече от това не мога да ви кажа.

— Аз мисля, че мога — каза американецът. — Един месец преди войната минах курс за командни офицери в Йерба Буена, Сан Франциско. Казаха ни какво предвиждат, че ще се случи. Дали се е случило в действителност шест месеца по-късно — е, моите догадки са толкова вероятни, колкото и вашите.

Те седяха и пушеха мълчаливо в продължение на няколко минути.

— Какво смятате, че в крайна сметка е довело до експлозията? — каза най-сетне Питър. — Искам да кажа, след първите удари на руснаците върху Вашингтон и Лондон?

Джон Осбърн и командирът го погледнаха изненадани.

— Руснаците никога не са бомбардирали Вашингтон — каза Дуайт. — Накрая това се доказа.

Питър на свой ред ги изгледа изненадано.

— Аз имам предвид първия удар, преди всички последвали.

— Така е. Именно най-първия удар. Бомбардировачите с далечен радиус на действие са принадлежали на Египет. Излетели са от Кайро.

— Сигурен ли сте, че това е вярно?

— Самата истина. Един от тях е бил пленен, когато на път за вкъщи се приземил в Пуерто Рико. Станало ясно, че са египетски, след като вече били бомбардирани Ленинград и Одеса, а също и ядрените установки в Харков, Куйбишев и Молотов. В онзи ден нещата са се развили прекалено бързо.

— Да не би да искаш да кажеш, че сме бомбардирали Русия по погрешка?

Тази мисъл бе толкова ужасна, че изглеждаше направо невероятна.

— Истина е, Питър — каза Джон Осбърн. — Никога не е било разгласявано публично, но е самата истина. Първата бомба била пусната в Неапол. Последвала бомба върху Тел Авив. Никой не знае кой ги е хвърлил, поне аз не съм чул. После англичаните и американците се намесили и направили демонстративен полет над Кайро. На следващия ден египтяните изпратили всичките си налични бомбардировачи: шест към Вашингтон и два към Лондон. Един успял да достигне Вашингтон и два — Лондон. След бомбардировките не останали много живи американски и английски държавници.

— Боже господи! — възкликна австралиецът. — И ние сме бомбардирали Русия?

— Точно това се е случило — каза мрачно командирът.

Джон Осбърн се обади:

— Всичко е ясно. Лондон и Вашингтон били отписани — напълно унищожени. Решенията трябвало да се вземат от военните командири по отделните гарнизони и при това да бъдат вземани бързо, преди следващия бомбен удар. Отношенията с Русия били изострени, а самолетите взети за руски. — Той замълча. — Някой е трябвало да решава, разбира се, при това е било въпрос на минути. Сега в Канбера считат, че взетото решение е било неправилно.

— Но ако е било грешка, защо не са се срещнали и предотвратили това? Защо са продължили?

— Ужасно трудно е да се спре една война, когато всички държавници са убити — отвърна командирът.

— Работата е там, че това проклето оръжие стана прекалено евтино — каза ученият. — Непосредствено преди войната една обикновена уранова бомба струваше само петдесет хиляди лири стерлинги. И най-невзрачната страна можеше да се запаси с тях и при това положение всяка малка държава смяташе, че може да разгроми големите с изненадващ удар. Там е бедата.

— Войната не спряла, докато всички бомби не били хвърлени и всички самолети не били извадени от строя. А оттогава, разбира се, се е стигнало вече твърде далече.

Питър Холмс се засмя и рече:

— Малко соленичко е излязло за всички.

— Имаш още шест месеца — отбеляза Джон Осбърн. — Плюс-минус нещичко. Бъди доволен и от това. Винаги си знаел, че все някой ден ще умреш. Е, сега знаеш кога. Това е всичко. — Той се засмя. — Просто използвай максимално онова, което ти остава.

— Знам го — рече Питър. — Работата е в това, че не мога да измисля нищо друго, с което да желая да се занимавам, освен онова, което правя в момента.

— Да се затвориш в тоя отвратителен „Скорпиън“?

— Ами да. Това е нашата работа. Всъщност исках да кажа — наш дълг.

— Нямаш никакво въображение. Трябва да станеш мохамеданин и да си направиш харем.

Командирът на подводницата се засмя.

— Може би Джон е намерил разковничето.

Офицерът за свръзка поклати глава.

— Хубава идея, но неосъществима. Мери няма да я хареса. — Той престана да се усмихва. — Работата е там, че аз всъщност не вярвам, че ще се случи. А вие?

— Дори след това, което видя?

Питър поклати глава.

— Не. Ако бяхме видели някакви разрушения…

— Да, никакво въображение — отбеляза ученият. — Така е с всички вас, военните. „Това не може да ми се случи!“ — Той замълча. — Но може. И сигурно ще се случи.

— Предполагам, че ми липсва въображение — каза замислено Питър. — Това е… това е краят на света. Никога преди не ми се е налагало да си представям подобно нещо.

Джон Осбърн се засмя.

— Това съвсем не е краят на света — каза той. — Това е само краят на самите нас. Светът ще си продължи, както и досега, само че нас няма да ни има. Осмелявам се да кажа, че той ще мине и без нас.

Дуайт Тауърс вдигна глава.

— Сигурно е така. Сякаш нищо не се е случило нито в Кернс, нито в Порт Морсби. — Той замълча, спомняйки си за разцъфтелите дървета по брега, които беше видял през перископа — тропическите шубраци и огненочервени евкалипти, палмите под слънчевите лъчи.

— Може би сме били прекалено глупави и не заслужаваме свят като този — каза той.

— Точно така — намеси се ученият.

Нямаше какво повече да си кажат, затова се качиха на мостика да изпушат по цигара на свеж въздух и слънце.

На следващия ден, малко след зазоряване, те минаха покрай Хедс, а после продължиха на юг през Басовия пролив. На другата сутрин се намираха в залива на Порт Филип и по обяд хвърлиха котва край самолетоносача в Уилямстаун. Командващият военноморските сили ги очакваше там, за да ги посрещне, и веднага след спускането на трапа бе даден тържествен сигнал в негова чест.

Дуайт Тауърс го посрещна на тясната палуба. Адмиралът отвърна на поздрава.

— Е, капитане, как мина плаването?

— Нямахме неприятности, сър. Страхувам се обаче, че резултатите ще ви разочароват.

— Не събрахте достатъчно информация?

— Имаме много данни за радиацията, сър. След двадесетия градус на север беше невъзможно да се излиза на палубата.

Адмиралът кимна.

— Имате ли случай на заболяване?

— Един, за който корабният лекар казва, че е морбили. Няма нищо общо с радиоактивността.

Те слязоха долу в малката капитанска каюта. Дуайт показа черновата на своя доклад, написан с молив върху специална форматна хартия, и приложението с данните за нивото на радиацията по време на плаването — дълги колонки дребни цифри, изписани с четливия почерк на Джон Осбърн.

— Веднага ще го предам в „Сидни“ за отпечатване — каза той. — Но всичко в него се свежда просто до следното: много малко научихме.

— Никакви следи от живот?

— Съвсем никакви. Разбира се, човек не може да види много през перископа, когато е близо до брега. Преди да тръгнем, никога не бях предполагал, че ще се вижда толкова малко. Може би е трябвало да

се досетя. Когато човек се намира в главния канал, Кернс остава доста далеч, същото е и с Морсби. Така и не видяхме Даруин поради отвесните му брегове. Само пристанището. — Той поспря. — Там сякаш нищо не се е случило.

Адмиралът разгръщаше изписаните с молив страници, като спираше тук-там, за да прочете някой абзац.

— Навсякъде сте спирали за малко.

— За по около пет часа. През цялото време викахме през мегафона.

— Не получихте ли отговор?

— Не, сър. Само в Даруин помислихме, че ни отговарят, но се оказа просто една скърцаща съединителна скоба от подемния кран на кея. Незабавно се приближихме и така разбрахме, че е от него.

— Морски птици?

— Никакви. На север от двадесетия паралел не сме забелязали никакви птици. В Кернс видяхме куче.

Адмиралът остана двадесет минути. Накрая каза:

— Добре, подгответе доклада колкото се може по-бързо и ми изпратете по човек един екземпляр. Не се покрива напълно с очакванията, но вие сигурно сте направили всичко, което е било по силите ви.

Американецът каза:

— Четох онзи доклад от „Суордфиш“, сър. В него има много малко информация за положението на брега както в Щатите, така и в Европа. Предполагам, че и те като нас не са видели повече от крайбрежната част. — Той се поколеба за момент. — Имам едно предложение.

— Какво е то, капитане?

— Покрай брега нивото на радиацията не е чак толкова високо. Офицерът по научната част ми каза, че човек би могъл да работи безопасно в изолиращ костюм — шлем, ръкавици и всичко останало, разбира се. Бихме могли да пратим на брега във всяко от тези места по един офицер на малка гребна лодка и с кислороден апарат на гърба.

— И задължително обеззаразяване след завръщането на борда — каза адмиралът. — Това е проблем. Но не непреодолим. Ще предложа на министър-председателя и ще разбера дали се нуждае от сведения

специално от някое място. Може да реши, че не си струва риска. Но все пак това е добра идея.

Той тръгна към контролния пункт, за да се изкачи по стълбата до мостика.

— Разрешавате ли отпуск на сушата, сър?

— Някакви повреди?

— Нищо особено.

— Десет дни — каза адмиралът. — Ще изпратя заповед днес следобед.

След обяда Питър Холмс позвъни на Мери.

— Отново сме у дома — живи и здрави — каза той. — Виж, скъпа, ще се прибера у дома вечерта — още не зная кога. Първо трябва да изготвя един доклад и да го оставя в Адмиралтейството на път за вкъщи. Така или иначе, ще трябва да се отбия там. Не зная кога ще се върна. Не се притеснявай, не е необходимо да ме посрещаш. Ще се кача пеша от гарата.

— Чудесно е, че пак те чувам — каза тя. — Няма да вечеряш навън, нали?

— Не вярвам. Ще си изпържа яйца или нещо друго, като се прибера.

Тя бързо прецени.

— Аз ще сложа нещо във фурната и ще можем да вечеряме заедно, когато си дойдеш.

— Чудесно. Слушай, има само една неприятност. На кораба имаме болен от морбили, така че съм в нещо като карантина.

— О, Питър! Ти си преболедувал това, нали?

— Да, но на четири години. Корабният лекар каза, че пак мога да се разболея. Инкубационният период е три седмици. Ти боледувала ли си от това скоро?

— Когато бях на около тринадесет години.

— Смятам, че няма голяма опасност за тебе.

В този миг й хрумна:

— Ами Дженифър?

— Зная. За нея си мисля. Ще трябва да стоя настрана от нея.

— Ах, божичко… Възможно ли е толкова мъничко детенце да хване морбили?

— Не зная, скъпа. Мога да попитам корабния лекар.

— Дали ще знае за бебетата?

Питър помисли.

— Предполагам, че няма особено голям опит с бебета.

— Попитай го, Питър, а аз ще позвъня на доктор Халоран. Все някак ще се справим. Чудесно е, че се върна.

Той затвори слушалката и продължи да върши работата си, докато Мери се отдаде на любимия си порок — телефона. Обади се на госпожа Фостър, която живееше надолу по пътя и щеше да ходи в града за някакво събрание на Сдружението на жените, и я помоли да й донесе един фунт месо за пържоли и няколко глави лук. Позвъни и на лекаря, който й каза, че бебетата боледуват от морбили и че тя трябва много да внимава. А после се сети и за Мойра Дейвидсън, която й беше позвънила предишната вечер, за да я пита за новини от „Скорпиън“. Свърза се с нея по време на следобедния чай във фермата близо до Бъруик.

— Мила моя — рече тя. — Те се върнаха. Питър току-що ми позвъни от кораба. Хванали са морбили.

— Хванали са какво?

— Морбили — човек го изкарва обикновено в училище.

По линията последва взрив от смях, малко истеричен и писклив.

— Не е никак смешно — каза Мери. — Страхувам се за Дженифър. Може да се зарази от Питър. Той някога е боледувал, но може да го повтори. Толкова съм притеснена…

Смехът секна.

— Извинявай, скъпа, но ми се стори толкова смешно. Това няма нищо общо с радиоактивността, нали?

— О, едва ли. Питър каза, че е само морбили. — Тя млъкна. — Не е ли ужасно?

Госпожица Дейвидсън се засмя отново.

— Какво друго може да се очаква от тях — две седмици да обикалят места, където всички са мъртви от радиацията, и да прихванат единствено морбили! Ще трябва сериозно да си поговоря с Дуайт. Открили ли са някой жив там горе?

— Не зная, скъпа. Питър нищо не ми каза. Но както и да е, това не е толкова важно. Какво ще правя с Дженифър? Доктор Халоран казва, че може да се зарази, а Питър ще бъде в карантина цели три седмици.

— Ще трябва да спи и да се храни на верандата.

— Не говори глупости, скъпа.

— Ами тогава нека Дженифър спи и се храни на верандата.

— Ами мухите? — каза майката на Дженифър. — Комарите? Някоя котка може да се качи и да легне върху лицето й, да я задуши. Нали знаеш, че има подобни случаи.

— Ще сложиш мрежа против комарите.

— Нямам такава мрежа.

— Мисля, че някъде имаме из къщи — татко я е използвал в Куинсланд. Но сигурно е цялата на дупки.

— Много те моля да провериш, скъпа. Макар че се страхувам повече от котката.

— Още сега ще проверя. Ако намеря, ще ти я изпратя довечера по пощата. Или пък ще ти я донеса. Ще поканите ли пак капитан Тауърс?

— Да си призная, не съм мислила за това. Не зная дали Питър ще иска да го покани. Възможно е да не се понасят след двете седмици в подводницата. Ти искаш ли да го поканим?

— Все ми е едно — каза нехайно момичето. — Не ме интересува дали ще го поканите, или не.

— Скъпа!

— Безразлично ми е. Престани да ми надуваш ушите с тези глупости. Освен това той има жена.

Объркана, Мери изрече:

— Не може да има жена, скъпа. Вече не.

— Така си мислиш — отвърна момичето. — Нещата са малко по-сложни. Ще отида да потърся мрежата.

Когато се прибра вкъщи вечерта, Питър откри, че Мери някак не се интересува от Кернс и че е много загрижена за бебето. Мойра беше позвънила отново, за да съобщи, че изпраща мрежата против комари, но щеше очевидно да мине време, докато я получат. За временен

заместител Мери беше намерила едно дълго парче тънък муселин, който използваха при приготвянето на маслото, и беше покрила количката на верандата с него, но не беше се справила много добре и затова офицерът за свръзка използва част от времето си през тази първа вечер след завръщането си у дома, за да направи от муселина стабилно покривало до самия гюрук на количката.

— Дано да може да диша — каза жена му с тревога. — Питър, сигурен ли си, че ще преминава достатъчно въздух?

Той се постара да я успокои, но през нощта тя става три пъти от леглото, за да отиде на верандата и да се увери, че бебето е все още живо.

Взаимоотношенията в „Скорпиън“ я интересуваха много повече, отколкото техническите постижения.

— Ще поканиш ли отново капитан Тауърс? — заинтересува се тя.

— Не съм мислил върху това. Ти искаш ли да го поканим?

— На мене той ми харесва. А Мойра май е хлътнала по него. Малко странно е за нея, той е такъв един тих… Но човек никога не знае.

— Той излиза с нея, преди да заминем. Показа й подводницата и после ходиха в града. Обзалагам се, че е решила да му завърти главата.

— Докато ви нямаше, тя звъня три пъти да пита дали има някакви новини — каза жена му. — Едва ли се е загрижила за тебе.

— Сигурно и е било скучно — отбеляза той.

На другия ден Питър трябваше да иде в града и заедно с Джон Осбърн да се яви в Адмиралтейството. С тях беше и началникът по научната част. Срещата завърши по обяд. Като излизаха от кабинета, ученият каза:

— Между другото, имам колет за тебе. — Той извади пакет в кафява хартия, завързан с връв. — Мрежа против комари. Мойра ме помоли да ти я дам.

— О, благодаря. Мери има голяма нужда от нея.

— Къде мислиш да обядваш?

— Още не зная.

— Ела в клуб „Пастърл“.

Младият морски офицер се слиса — клубът беше до известна степен снобски и се славеше с високите си цени.

— Членуваш ли в него?

Джон Осбърн кимна.

— Винаги съм имал намерението да стана негов член, преди да умра. Сега или никога!

Те взеха трамвай до клуба на другия край на града. Питър Холмс беше влизал вътре веднъж или два пъти преди това и обстановката му беше направила силно впечатление. За Австралия сградата беше стара, над стогодишна, строена нашироко, по образец на един от най-добрите лондонски клубове от онова време. Тук бяха съхранени добрите стари обноски и традиции в една епоха на промени; в този по-английски от английските клубове в средата на двадесети век човек можеше да се наслади на менюта и обслужване, останали практически непроменени от деветнадесети век. Преди войната той вероятно беше най-добрият клуб в Британската общност. А сега това бе сигурно.

Оставиха шапките си в преддверието, измиха ръцете си в старомодната умивалня и седнаха под сводовете в градината, за да пийнат нещо. Тук завариха няколко члена на клуба, повечето над средна възраст, които обсъждаха въпросите на деня. Сред тях Питър Холмс забеляза няколко щатски и федерални министри. Един възрастен министър им махна, отдели се от групата на поляната и тръгна към тях.

— Това е брат на моя дядо. Дъглас Фрауд. Генерал-лейтенант, нали знаеш?

Питър кимна. Сър Дъглас Фрауд беше командвал армията, преди още той да се роди, и се бе пенсионирал малко след това, изчезвайки от сцената на обществения живот в неизвестността на едно малко имение близо до Мейсдън, където отглеждаше овце и се опитваше да напише мемоарите си. Двадесет години по-късно той продължаваше да се опитва, макар че постепенно се отказваше от борбата. Известно време главният му интерес беше насочен към градинарството и изучаването на дивите австралийски птици. Ежеседмичният обяд в клуб „Пастърът“ си остана единствената му обществена проява. Ходеше все още изправен, макар вече побелял и с мораво лице. Той поздрави бодро племенника си.

— Здрасти, Джон. Снощи чух, че си се върнал. Как мина пътуването?

Джон Осбърн представи морския офицер.

— Добре — каза той. — Не открихме кой знае какво, а освен това един от екипажа се разболя от морбили. Все пак това е в рамките на нормалното.

— Морбили — хайде бе? Е, все е по-добре от тая холера. Надявам се, че никой от вас не я е хванал. Елате да пийнем — аз имам кредит тука.

Те прекосиха поляната до масата заедно с него. Джон каза:

— Благодаря ти, чичо. Не очаквах да те видя тук. Мислех, че идваш в петък.

Почерпиха се с джин и битер.

— О, не, не. Така беше едно време. Преди три години моят лекар ми каза, че ако не спра да пия от клубния портвайн, не ми гарантира повече от една година живот. Но сега, естествено, всичко се промени. — Той вдигна чашата си с шери. — Е, за вашето завръщане у дома. Предполагам, че би трябвало да излеем по малко на земята — като възлияние или нещо такова, но положението е твърде сериозно за подобни работи. Известно ли ви е, че имаме над три хиляди бутилки изключителен портвайн в мазетата на този клуб, а остават само шест месеца, ако това, което казвате вие, учените, е вярно?

Това направи впечатление на Джон Осбърн.

— Годно ли е за пиене?

— В първокласно състояние, направо великолепно. Може би „Фонсека“ е малко младо, трябват му сигурно още една-две години, но затова пък „Гулд Камбел“ е отлично. Според мен трябва да се държи отговорен Комитетът по вината, наистина трябва да се държи отговорен. Били са длъжни да видят накъде отиват нещата.

Питър Холмс сдържа усмивката си.

— Малко е трудно да се обвинява, който и да било — каза той меко. — Едва ли някой наистина е предвиждал всичко това.

— Глупости. Аз го предсказах още преди двадесет години. Все пак сега няма смисъл да се обвинява който и да било. Единственото нещо, което ни остава, е да се задоволим с онова, което имаме.

Джон Осбърн попита:

— Какво ще правите с портвайна?

— Може да се направи само едно — каза старецът.

— И какво е то?

— Да се изпие, момчето ми, да се изпие до последната капка. Няма защо да се пази за следващите посетители с тоя кобалт и неговия период на полуразпад над пет години. Сега идвам тук три пъти седмично и си вземам бутилка за вкъщи. — Той отпи още една глътка от шерито си. — Ако ще умирам, както неизбежно ще се случи, предпочитам да умра от портвайна, отколкото от онази холера. Казвате, че никой не се е заразил от нея по време на плаването?

Питър Холмс поклати глава.

— Взехме предпазни мерки. През повечето време бяхме потопени под водата.

— А, това е добра защита. — Той погледна към двамата. — Никой не е останал жив в Северен Куинсланд, нали?

— В Кернс нямаше живи, сър. Не зная как е в Таунсвил.

Старецът поклати глава.

— Връзките с Таунсвил са прекъснати от миналия четвъртък, а вече е заразен и Бауън. Някой казваше, че са имали няколко случая в Макей.

Джон Осбърн се засмя.

— Трябва да побързате с портвайна, чичо.

— Зная. Ужасно положение. — Слънцето грееше над тях от безоблачното небе, топло и успокояващо, големият кестен в градината хвърляше шарена сянка върху поляната. — Все пак ние правим всичко по силите си. Секретарят ми съобщи, че миналия месец сме опразнили над триста бутилки.

Той се обърна към Питър.

— Как ви се стори службата на американската подводница?

— Много ми хареса, сър. Разбира се, малко по-различно е от нашата флота, а аз не бях служил преди това в подводница. Екипажът е симпатичен.

— Не е ли доста потискащо? Няма ли прекалено много вдовци?

Той поклати глава.

— С изключение на капитана всички са доста млади. Мисля, че много от тях не са били женени. Капитанът, разбира се, е бил женен, а също и някои от младшите офицери. Но по-голямата част от офицерския състав, моряците и сержантите са мъже малко над двадесет години. Изглежда, много от тях са си намерили момичета тук, в Австралия. — Той замълча. — Съвсем не е потискащо.

Старецът кимна.

— Разбира се, мина вече и известно време. — Той отпи отново и после рече: — Командирът не е ли някой си Тауърс, капитан втори ранг?

— Точно така, сър. Познавате ли го?

— Беше тук веднъж или два пъти и ме запознаха с него. Струва ми се, че е почетен член. Бил Дейвидсън ми казваше, че Мойра го познавала.

— Така е, сър. Запознаха се у дома.

— Е, надявам се, че няма да го вкара в беля.

В същия момент тя звънеше на командира в самолетоносача, като правеше всичко възможно да се свърже с него.

— Дуайт, Мойра ти се обажда. Какви са тези работи, дето се чуват за вашия кораб — всички сте били хванали морбили.

Гласът й го зарадва.

— Вярно е — рече той. — Но това е секретна информация.

— Какво означава това?

— Тайна. Ако плавателен съд от военноморските сили на Съединените щати е изваден от строя за известно време, не е необходимо да разгласяваме това на света.

— Цялата тая машинария извадена от строя заради дреболия като шарката! На мене по-скоро ми звучи като несправяне с работата. Мислиш ли, че командирът на „Скорпиън“ си е на мястото?

— Съвсем сигурен съм, че не е — каза той помирително. — Хайде да отидем някъде заедно и да обсъдим смяната му. Аз самият също не съм доволен.

— Ще ходиш ли у Питър Холмс тази събота и неделя?

— Не ме е поканил.

— Би ли отишъл, ако те поканят? Да не си го прекарвал под кила за неподчинение?

— Не хвана нито една чайка — каза той. — Това е единственото му провинение. Но не съм го наказвал.

— Разчиташе ли, че ще хване чайка?

— Разбира се. Назначих го главен ловец на чайки, но той се провали. Министър-председателят, вашият господин Ритчи, ще бъде

ужасно сърдит, че се връщаме без чайка. Но един капитан на кораб в никакъв случай не е по-добър от своите офицери.

— Да не си пил, Дуайт?

— Да си призная, да. Кока-кола.

— Ах, ето къде ти е грешката. Имаш нужда от двойно бренди — не, уиски. Мога ли да говоря с Питър Холмс?

— Не е тук, не можеш да говориш с него. Предполагам, че обядва някъде с Джон Осбърн. Може да са в клуб „Пастърл“.

— Жалко. Ако случайно те покани, ще отидеш ли на гости? Искам да видя дали този път ще управляваш по-добре оная ладия. Намерих си катинар за сутиена.

Той се засмя.

— Ще дойда с удоволствие. Дори при тези условия.

— Той може и да не те покани — подчерта тя. — Никак не ми харесва тая работа с чайките. Струва ми се, че имате някаква сериозна неприятност на кораба.

— Нека поговорим за това после.

— Разбира се. Ще видим какво ще кажеш за свое оправдание.

Мойра затвори, а после успя да се свърже с Питър по телефона точно когато той се канеше да напусне клуба. Премина веднага на въпроса:

— Питър, ще поканиш ли Дуайт у вас за почивните дни? А аз ще се самопоканя.

Той реши да спечели време.

— Мери ще ме убие, ако той зарази Дженифър от морбили.

— Ще й кажа, че се е заразила от тебе. Ще го поканиш ли?

— Щом искаш. Не вярвам да дойде.

— Ще дойде.

Мойра го посрещна на гарата във Фолмаут с кабриолета си, както и преди. Като преминаваше през контролната бариера на перона, Дуайт я поздрави с:

— Ей, какво стана с червения ти костюм?

Тя беше облечена в бежови памучни панталони и съответна риза — практични и удобни.

— Много се колебах дали да те посрещна с него — рече тя. — Но не ми се искаше да се изпомачка.

Той се засмя.

— Страшно мнение имаш за мене!

— Ние, момичетата, трябва много да внимаваме — каза тя превзето. — При толкова сено наоколо.

Те отидоха до перилото, където беше вързан конят й с кабриолета.

— Смятам, че е по-добре да се разберем за чайките, преди да се видим с Мери — каза тя. — Имам предвид, че по такива въпроси човек не би искал да говори в смесена компания. Какво ще кажеш за хотел „Пиър“?

— Нямам нищо против — каза той. Те се качиха в бричката и подкараха през празните улици към хотела. Тя завърза поводите за бронята на същата кола и влязоха в дамския салон.

Той й взе двойно бренди, а за себе си едно уиски.

— Е, каква е тая работа около чайките? — запита тя. — По-добре си признай всичко, Дуайт, колкото и недостойно да е то.

— Преди да отплаваме, бях при вашия министър-председател. Командващият военноморските сили ме отведе при него: Той ни каза това-онова и между другото поиска да узнаем всичко възможно за птиците в радиоактивната зона.

— Разбирам. А открихте ли нещо?

— Съвсем нищо — отвърна той успокоително. — Нищо за птиците, нищо за рибите, а едва ли нещо повече и за всичко останало.

— Не уловихте ли някоя риба?

Дуайт се ухили.

— Ако някой знае как се лови риба от подводница под водата или пък чайка — при положение че никой не може да излезе на палубата, — ще се радвам да науча. Вероятно е възможно да се направи със специална екипировка. Всичко е възможно. Но за това узнахме на последния инструктаж, половин час преди да отплаваме.

— Значи, не сте донесли чайка?

— Не.

— Много ли се ядоса министър-председателят?

— Нямам представа. Не смея да ида при него.

— Не съм изненадана. — Мойра замълча и отпи от чашата си, а после каза по-сериозно. — Кажи ми. Никой не е оцелял там горе, нали?

Дуайт поклати глава.

— Смятам, че никой. Трудно е да се каже със сигурност, докато не бъде подготвен човек, който да се изпрати на брега в специален костюм. Като преценявам сега отново, стигам до извода, че точно това трябваше да се направи на някое от онези места. Но този път не бяхме инструктирани за подобна задача и нямахме екипировка на кораба. Проблемът е в обеззаразяването, след като човекът се върне обратно на борда.

— Този път? — повтори думите му тя. — Пак ли ще плавате?

Той кимна.

— Предполагам. Нямаме заповед, но подозирам, че ще ни изпратят до Щатите.

Тя отвори широко очи.

— Можете ли да отидете там?

Той кимна.

— Пътят е доста дълъг и ще трябва да бъдем под водата по-продължително време. За екипажа ще бъде твърде тежко. Но все пак е осъществимо. Щом „Суордфиш“ е направила подобен курс, значи, и ние ще можем.

Той й разказа за „Суордфиш“ и пътуването й през северния Атлантически океан.

— Работата е там, че през перископа се вижда много малко. Получихме доклада на капитана за плаването на „Суордфиш“ и когато човек анализира всичко, става ясно, че те не са научили почти нищо. Не повече, отколкото ако седнеш и помислиш добре. Би могло да се види единствено брегова ивица и при това от височина около двадесет фута. Можеш да видиш, ако има бомбени разрушения в града или пристанището, но това е почти всичко. Същото беше и с нас. Много малко научихме от това плаване. Просто престоявахме известно време, викахме по мегафона, а когато никой не се появяваше и не отговаряше, решавахме, че са мъртви. — Той замълча. — Само това би могъл да предположи човек.

Тя кимна.

— Някой казваше, че вече е стигнало до Макей. Мислиш ли, че е вярно?

— Предполагам — каза той. — Разпространява се неотклонно на юг — точно както учените предсказаха.

— Ако продължи с тази скорост, след колко време ще стигне дотук?

— Вероятно около септември. Може и малко по-рано.

Мойра се изправи на крака, сякаш не можеше да си намери място.

— Донеси ми още една чаша, Дуайт. — А когато той я донесе, тя рече. — Искам да отида някъде… Да правя нещо… Да танцувам!

— Както кажеш, мила.

— Не можем просто да седим тук и все да повтаряме какво ни очаква!

— Права си. Но какво искаш да правиш освен това, което правиш сега?

— Не ставай толкова благоразумен — каза тя раздразнено. — Просто не мога да го понеса.

— Добре — каза той спокойно. — Изпий си чашата и да отиваме у Холмсови, а после ще покараме лодката.

В къщата завариха Мери и Питър Холмс да приготвят храна за пикник на брега вместо обичайното вечерно развлечение. Не само че беше по-евтино, отколкото едно събиране, но и по-приятно в лятната жега, а и според объркаките представи на Мери колкото по-далече щяха да са мъжете от къщата, толкова по-малка й се струваше опасността да заразят бебето от морбили. След лекия обяд Мойра и Дуайт отидоха в морския клуб, за да стъкмят лодката и да участват в състезанието, докато Питър и Мери тръгнаха след тях по-късно заедно с бебето в ремаркето, прикачено за велосипеда.

Този път състезанието мина сравнително добре. На старта удариха шамандурата, на втората обиколка обърнаха лодката срещу вятъра, което завърши с малко сблъскване, тъй като никой от екипажите не знаеше правилата, но в този клуб подобни случаи не бяха рядкост и протестите не бяха много. Те завършиха шести — напредък в сравнение с миналия път, а и нямаха много повреди. Доплаваха до брега след края на състезанието, оставиха лодката на плитчината и прегазиха до сушата, за да изпият по чаша чай и да похапнат сладкиши заедно с Питър и Мери.

Без да бързат, те се къпаха на воля под вечерното слънце, свалиха и прибраха платната и въжетата от лодката и я изтикаха до площадката й върху сухия пясък на брега. Слънцето се спусна към хоризонта и те

се преоблякоха, взеха си напитки от кошницата и отидоха до края на кея, за да погледат залеза, докато Питър и Мери приготвяха вечерята.

Мойра седеше до Дуайт върху един парапет, гледаше розовата светлина, отразяваща се в спокойното море, и се наслаждаваше на топлата вечер, на покоя, който се вливаше в нея с напитката. В този миг тя го попита:

— Дуайт, разкажи ми за пътуването на „Суордфиш“. До Съединените щати ли каза, че са стигнали?

— Да. — Той замълча, а после каза: — Обиколили са цялата източна брегова линия и са се отбивали навсякъде, където е било възможно, но в крайна сметка са успели да достигнат само някои от малките пристанища: залива Делауеър, река Хъдсън и, разбира се, Ню Ландън. Има ли са голям късмет, че нищо не им се е случило в пристанището на Ню Йорк.

Тя се учуди.

— Опасно ли е било?

Той кимна.

— Минни полета — нашите собствени минни полета. Всяко по-голямо пристанище или устие на река по източното крайбрежие беше защитено с минни полета. Във всеки случай така мислим ние. Същото се отнася и за западния бряг. Трябвало е да бъдат поставени преди войната. Дали са поставени преди или след това, дали въобще са били поставяни — не знаем. Известно ни е само, че там трябва да има минни полета и че ако нямаш плана за разположението им, който да ти показва прохода през тях, не можеш да влезеш в пристанището.

— Искаш да кажеш, че ако удариш някоя, тя ще те потопи?

— Съвсем сигурно. Ако човек няма карта на минното поле, просто няма да посмее да се приближи.

— Имали ли са такава карта, когато са навлезли в Ню Йорк?

Той поклати глава.

— Имали са една отпреди осем години, на нея имало печат — „ДА НЕ СЕ ИЗПОЛЗУВА“. Тези неща са строго секретни — те се предоставят само в изключителни случаи, ако някой кораб трябва да влезе в пристанището. Само тази стара карта са имали. Сигурно са искали на всяка цена да влязат там. Налагало се е да преценят възможните изменения, които вероятно са били направени, като запазили основните водещи знаци, които да им показват безопасния

път. Стигнали до заключението, че не може да има много корекции на плана, който притежавали, освен в една част от пътя. Рискували и навлезли. Успели. Може би въобще не е имало никакви мини.

— Открили ли са нещо повече, когато влезли в пристанището?

— Нищо повече от това, което вече знаели. Изглежда, че това е всичко при подобно изследване на местата. Човек не може да научи много.

— Нямало ли е живи там?

— О, не, мила. Цялата география била променена. Освен това радиоактивността е била много висока.

Поседяха мълчаливо, пушеха и наблюдаваха отблясъците на залеза.

— Къде другаде каза, че са ходили? — попита най-сетне момичето. — Ню Ландън?

— Точно така.

— Къде е това?

— В Кънектикът, в източната част на щата — обясни й той. — В устието на Темз Ривър.

— Много ли са рискували, за да идат там?

— Това е базовото им пристанище. Имали са карта на минните полета, съвсем нова. Там е главната база по източното крайбрежие за подводниците от американския флот — каза той тихо. — Повечето от тях са живели там или наоколо. Както и аз.

— Там ли живееше?

Дуайт кимна.

— Като на другите ли места е било?

— Така изглежда — произнесе бавно той. — Не съобщават много в доклада, само показанията за радиоактивността. А те са били твърде високи. Отишли са право в базата, на пристана, откъдето са тръгнали. Сигурно е било някак странно да се завърнеш по този начин, но нищо повече не е отбелязано в доклада. Повечето от офицерите, моряците и сержантите са били много близко до домовете си. Разбира се, нищо не са могли да направят. Просто са постояли там, а после са излезли от пристанището и продължили изпълнението на задачата си. Капитанът съобщава, че са отслужили литургия на борда. Сигурно е било много мъчително.

В топлите розови отблясъци на слънцето все още прозираше красотата на света.

— Учудвам се, че са отишли там — отбеляза Мойра.

— Отначало и аз се учудих. Мисля, че самият аз бих подминал. Макар че… Е, не знам. Но като размислих, струва ми се, че е трябвало да идат. Това е единственото място, за което са имали карта на минните полета. Също и за залива Делауеър. Единствените места, до които са могли да стигнат безопасно. Просто е трябвало да се възползват от това.

Мойра кимна.

— Там ли си живял?

— Не в самия Ню Ландън — каза тихо той. — Базата е на другия бряг на реката, от източната страна. Домът ми беше на около петнадесет мили от устието нагоре по брега. Едно малко селище, наречено Уест Мистик.

— Не говори за това, ако не искаш — каза тя.

Дуайт я погледна.

— Нямам нищо против да разказвам на някои хора. Но не бих искал да те отегчавам. — Той се усмихна нежно. — Нито пък ще започна да хленча, понеже съм видял бебето.

Тя се изчерви леко.

— Когато ме пусна в каютата си да се преоблека, видях снимките ти. Твоето семейство ли е на тях?

— Да. Жена ми и двете ни деца — изрече той малко гордо. — Шеърън. Дуайт е в началното училище, а Хелън ще тръгне следващата есен. Точно сега ходи в една малка детска градина, на нашата улица.

Вече знаеше, че жена му и семейството му са съвсем реални за него — далеч по-действителни, отколкото наложения му от войната половинчат живот в един далечен край на света. Унищожаването на Северното полукълбо не беше нещо реално за него, както не беше и за нея. Той не беше видял нищо от разрушенията на войната, както и тя. Когато мислеше за жена си и за своя дом, невъзможно беше да си ги представи в друга обстановка освен в онази, в която ги беше оставил. Имаше слабо въображение и това бе здравата сърцевина на примирението му с живота в Австралия.

Мойра знаеше, че е навлязла в опасна зона. Искаше да бъде мила с него и трябваше да му каже нещо. Попита малко плахо:

— Какъв ще стане Дуайт, когато порасне?

— Иска ми се да отиде в Академията, Военноморската академия. Да постъпи във флота като мен. Това е добър избор за едно момче, не познавам по-добър. Дали ще успее, или не — е, това е нещо друго. Не се увлича много от математика, но още е рано да се каже. Чак догодина през юли ще стане на десет години. Но аз бих искал да го видя в Академията. Мисля, че той също иска това.

— Обича ли морето?

— Живеем точно до брега. Почти цяло лято е във водата: плува и кара лодка с извънбордов мотор. — Той замълча замислен. — Страшно почернява. Така е с всички деца. Понякога ми се струва, че децата стават по-черни от нас дори когато еднакво дълго сме били на слънце.

— И тук много почерняват — отбеляза тя. — Още ли не се е увлякъл по ветроходството?

— Още не. Смятам да взема платноходка, когато се върна у дома за следващата отпуска.

Дуайт се вдигна от перилото, на което седяха, и постоя за миг загледан в светлината на залеза.

— Предполагам, че това ще стане през септември — каза той тихо. — Сезонът ще бъде към края си и едва ли ще можем да плаваме в Мистик.

Тя мълчеше, без да знае какво да каже.

Той се обърна към нея.

— Предполагам, че ме мислиш за луд — каза той мрачно. — Но аз така виждам нещата и едва ли ще започна да ги приемам другояче. Поне не плача, като видя дечица.

Тя се надигна и тръгна с него по вълнолома.

— Не мисля, че си луд.

Те поеха мълчаливо към брега.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

На следващата сутрин, в неделя, всички у Холмсови се събудиха свежи и в чудесно настроение за разлика от предишния път, когато капитан Тауърс им бе гостувал. Бяха си легнали след една спокойна вечер без емоциите, съпровождащи големите събирания. На закуска Мери попита госта си дали иска да отиде на църква, като си мислеше, че колкото по-дълго е вън от къщата, толкова по-малка е вероятността да се зарази Дженифър от морбили.

— Ще ми се да отида — каза той, — стига да е удобно.

— Разбира се, че е удобно — каза тя. — Можете да правите каквото пожелаете. Предлагам следобед да пием чай в клуба, освен ако нямате нещо друго предвид.

Той поклати глава.

— С удоволствие бих поплувал. Но трябва да се върна на подводницата довечера, след вечеря.

— Не можете ли да останете до утре сутринта?

Дуайт поклати глава, досещайки се, че тя се бои да не би бебето да хване морбили.

— Трябва да се върна довечера.

Веднага след като привършиха с храненето, той излезе в градината да изпуши една цигара, за да не притеснява Мери с присъствието си. След като помогна за раздигането на масата, Мойра също отиде в градината и го завари да гледа към залива, седнал в един шезлонг. Тя приседна до него.

— Наистина ли ще ходиш на църква? — попита тя.

— Да — каза той.

— Може ли и аз да дойда?

Дуайт обърна глава и я погледна изненадано.

— Защо не, разбира се. Ходиш ли редовно?

Мойра се усмихна.

— Никога — призна тя. — Може би щеше да е по-добре, ако ходех. Може би нямаше да пия толкова.

Той се замисли върху думите й.

— Възможно е — каза несигурно. — Не зная дали едното има нещо общо с другото.

— Сигурен ли си, че не предпочиташ да идеш сам?

— Не, защо? Приятно ми е твоето присъствие.

Като тръгваха за църквата, Питър Холмс изваждаше градинския маркуч, за да полее, преди да е станало прекалено горещо. След малко от къщата излезе и жена му.

— Къде е Мойра? — попита тя.

— Отиде на църква с капитана.

— Мойра? Отишла на църква?

Той се засмя.

— Ако щеш вярвай, наистина отиде.

Мери постоя за миг, без да каже нищо.

— Надявам се, че всичко ще свърши добре — каза тя най-сетне.

— А защо не? — попита Питър. — Той е мъж на място, а и тя не е лоша, като я опознае човек. Могат дори да се оженят.

Мери поклати глава.

— Има нещо странно в цялата работа. Дано всичко бъде наред — повтори тя.

— Във всеки случай това не ни засяга. Днес много неща изглеждат странни.

Мери кимна и започна да чопли нещо из градината, докато Питър поливаше. След малко каза:

— Мислех си, Питър… Дали да не изкореним тези две дървета, а?

Той отиде да ги разгледа с нея.

— Ще трябва да попитам хазяина. Защо искаш да ги изкореним?

— Имаме съвсем малко място за отглеждане на зеленчуци. По магазините са толкова скъпи. Ако изкореним дърветата и подкастрим акацията, можем да си направим зеленчукова леха — от тук до тук. — Тя показа с ръце. — Сигурна съм, че ще можем да спестяваме по една лира седмично по този начин. Освен това е и удоволствие.

Той продължи да оглежда дърветата.

— Лесно ще ги отсека, ще излязат и доста дърва за горене. Ще са сурови, естествено, прекалено сурови за горене през тая зима. Но ще

ги наредим да изсъхнат за следващата година. Единствената трудност ще са пъновете. Изваждането им е по-тежка работа.

— Само два са — рече тя. — Мога да ти помогна, ще ги подкопавам по малко, докато те няма. Ако ги извадим тази зима и прекопаем почвата, ще мога да сложа разсад през пролетта и през цялото следващо лято ще имаме зеленчуци. — Тя замълча. — Грах и фасул. И тиквички. Ще направя сладко от тиквички.

— Хубава идея — каза той. Огледа дърветата от горе до долу. — Не са много големи. По-добре ще бъде и за бора, ако се отсекат.

— Другото нещо, което искам да направя, е да посадя ей тук един евкалипт. Представям си колко прекрасно ще изглежда през лятото.

— Ще му трябват пет години, за да цъфне.

— Няма значение. Ще бъде прекрасно — евкалиптовото дърво, а зад него синьото море. Ще го виждаме от прозореца на нашата спалня.

Той поспря, представяйки си великолепието на алените цветове по цялото дърво върху фона на тъмносиньото море в ярката слънчева светлина.

— Ще бъде голяма работа, когато разцъфне — каза той. — Къде ще го посадиш? Тук?

— Малко по-нататък — ето тука. Когато стане голямо, може да съборим плета от бодлива зеленика и да си направим пейка под сянката — ей тука. — Тя поспря. — Докато те нямаше, ходих в разсадника на Уилсън. Там има няколко прекрасни малки евкалиптови дървета, само по десет лири и шест пенса едното. Да си посадим едно наесен, а?

— Те са малко крехки растения. Мисля, че е най-добре да се посадят две, близо едно до друго, така че да остане едно, ако другото загине. После ще изкорениш едното от тях, след няколко години.

— Работата е там, че човек трудно се решава да го изкорени — отбеляза тя.

Щастливи, те продължиха да кроят планове за десет години напред и така сутринта мина много бързо. Все още говореха за същото, когато Мойра и Дуайт се върнаха от църквата. Консултираха се и с тях как да направят зеленчуковата си градина. След малко Питър и Мери влязоха в къщата: той да приготви напитките, а тя — обяда.

Момичето погледна американеца.

— Кой е луд — каза то тихо, — аз или те?

— Защо говориш така?

— Та само след шест месеца те няма да са тук. Аз няма да съм тук. Ти няма да си тук. Няма да имат нужда от зеленчуци догодина.

Дуайт спря, без да каже нищо, съзерцавайки синьото море, дългата извивка на брега.

— И какво от това? — рече той най-сетне. — Може би не го вярват. Може би мислят, че ще могат да вземат всичко със себе си и да го отнесат там, където ще отидат. Не зная. — Той замълча. — Просто им прави удоволствие да подреждат градината си. Гледай да не развалиш всичко, като им кажеш, че са луди.

— Няма да го направя. — Тя постоя мълчаливо. — Никой от нас не вярва, че това ще му се случи в действителност — не и на нас — каза тя най-сетне. — В това отношение всеки е луд посвоему.

— Права си — каза Дуайт твърдо.

Напитките бяха донесени и те прекъснаха разговора. После обядваха. След обяда, докато миеше съдовете заедно с Мойра, Мери изгони мъжете навън в градината, смятайки ги за инфекциозни. Седнал в шезлонг, с чаша кафе, Питър попита командира си:

— Разбрахте ли нещо за новата ни задача, сър?

Американецът го погледна многозначително.

— Нищо. А вие?

— Всъщност не. Споменаха нещо на срещата с началника по научната част, което ме накара да се замисля дали не се готви нова операция.

— Какво казаха?

— Че ще ни снабдят с нов радио гониометър. Чували ли сте нещо?

Дуайт поклати глава.

— Имаме много видове радиоприемници.

— Този е за определяне на местоположение — съвсем точно. Може би за случаите, когато сме потопени на перископна дълбочина. Сега подобно нещо е невъзможно, нали?

— Със съществуващите уреди — не. А за какво им е нужно?

— Не зная. Не беше включено в дневния ред. Просто един от отговорните хора взе, че се изпусна.

— Да не искат от нас да пеленговаме радиосигнали?

— Наистина не зная, сър. Просто попитаха дали детекторът за радиоактивността може да се премести на предния перископ, така че онова нещо да се монтира на кърмовия перископ. Джон Осбърн беше напълно сигурен, че е възможно, но каза, че все пак ще попита и вас.

— Правилно. Може да се премести на предния перископ. Аз си помислих, че искат да ни снабдят с два.

— Едва ли, сър. Мисля, че искат да поставят другото приспособление на неговото място, върху задния перископ.

Американецът се втренчи в пушека, издигащ се от цигарата му. После рече:

— Сиатъл.

— Моля?

— Сиатъл. Бяха уловени сигнали, идващи от някакво място близо до Сиатъл. Знаеш ли дали все още пристигат?

Питър поклати глава поразен.

— Не знам нищо за това. Да не би да искате да кажете, че някой все още работи с радиопредавател?

Капитанът вдигна рамене.

— Може би. Ако е така, това е някой, който не знае как да предава. Понякога сигналите образуват група, понякога свързана дума. В повечето случаи е просто някаква бъркотия, все едно че с радиопредавателя си играе дете.

— Непрекъснато ли предава?

Дуайт поклати глава.

— Струва ми се, че не. Сигналите се появяват от време на време. Знам, че редовно следят тази честота. Поне така беше до Коледа. Оттогава не съм чувал какво става.

— Но това може би означава, че там горе някой е жив — каза офицерът за свръзка.

— Това е само възможност. Не може да се изпращат радиограми без енергия, а това означава да се пусне в действие някакъв генератор. При това голям, който е в състояние да захранва станция с глобален обхват. Но… Не зная. Струва ми се, че ако някой може да пусне съоръжение с такива размери и да го управлява, значи би трябвало да се справи и с морзовата азбука. Дори ако трябва да предава по две думи в минута с учебник пред себе си.

— Мислите ли, че ще отидем дотам?

— Възможно е. Това е едно от нещата, за което искаха сведения миналия октомври. Искаха пълна информация за всички радиостанции на Съединените щати.

— Можахте ли да им помогнете?

Дуайт поклати глава.

— Имахме сведения само за станциите на американските военноморски сили. Много малко за тези на военновъздушните сили или на останалите родове войски. Практически нищо за гражданските. А по западното крайбрежие гъмжи от радиостанции.

Следобед се поразходиха до брега и се окъпаха, като оставиха Мери заедно с бебето вкъщи. Докато лежеше върху топлия пясък с двамата мъже, Мойра попита:

— Дуайт, къде се намира сега „Суордфиш“? Ще дойде ли тук?

— Не съм чул — отвърна той. — Последното, което научих, е, че се намира в Монтевидео.

— Може да пристигне всеки момент — каза Питър Холмс. — Обсегът й е достатъчно голям.

Американецът кимна.

— Така е. Може би ще бъде изпратена някой ден с поща или пътници. Дипломати или кой знае с какво.

— Къде е Монтевидео? — попита момичето. — Би трябвало да зная, но не знам.

Дуайт каза:

— В Уругвай, източната част на Южна Америка. Надолу, към края на континента.

— Ти май казваше, че била в Рио де Жанейро. Това не е ли в Бразилия?

Той кимна.

— Това беше по времето, когато направиха оня курс в Северния Атлантически океан. Тогава базата им беше в Рио. Но след това се придвижиха надолу към Уругвай.

— Заради радиацията ли?

— Ъ-хъ.

— Не зная дали е достигнала дотам — каза Питър. — Може и да е. Нищо не са предали по радиото. Май че е около тропика, нали?

— Да — каза Дуайт. — Около Рокхамптън.

Момичето попита:

— Заразили ли са се в Рокхамптън?

— Не съм чул такова нещо — каза Питър. — Тази сутрин съобщиха по радиото, че е заразен Солсбъри, Южна Родезия. Той май е малко по на север.

— И аз така смятам — каза капитанът. — Освен това е навътре в сушата, а така може би нещата се променят. Другите места, за които говорим, са все покрай брега.

— Алис Спрингс не е ли някъде на тропика?

— Може би. Не зная. Това също е навътре в континента, разбира се.

— По-бързо ли се придвижва радиацията покрай брега, отколкото навътре в сушата? — попита момичето.

Дуайт поклати глава.

— Не зная. Така или иначе, едва ли разполагат с някакви данни.

Питър се засмя.

— Ще разберат, като стигне дотук. Тогава ще могат да го гравират върху стъклото.

Момичето смръщи вежди.

— Да го гравират върху стъклото ли?

— Не си ли чула за това?

Тя поклати глава.

— Джон Осбърн ми го каза вчера — рече той. — Изглежда, че някой от Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания се е наел да опише историята на това, което се случва с нас. Правят го върху стъклени плочи, а после поставят други плочи отгоре, така че написаното остава по средата.

Заинтригуван, Дуайт се повдигна на лакът.

— Не съм чул. Какво смятат да ги правят?

— Да ги оставят на връх Косцюшко — каза Питър. — Това е най-високият връх в Австралия. Ако някога Земята се насели отново, един ден сигурно ще стигнат и дотам. Не е толкова висок, че да е недостъпен.

— Виж ти! Наистина ли се занимават с това?

— Така казва Джон. Там са направили някакво бетонно подземие. Като в пирамидите.

Момичето попита:

— А колко дълга е тази история?

— Не зная. Едва ли ще бъде много дълга. Макар че използват също и страници от книги. Запечатват ги между плътни стъклени плочи.

— Но хората, които ще дойдат след нас — каза момичето, — няма да знаят как да прочетат тези неща. Може би ще са някакви… животни.

— Сигурно доста са умували по този проблем. Първи стъпки в четенето. Картинка на котка, после думата „КОТКА“ и прочее. Джон казва, че засега това е всичко. — Той замълча. — Сигурно просто търсят занимавка за умните глави, за да не им създават неприятности.

— Картинката на котката няма да им е от голяма полза — забеляза Мойра. — На Земята няма да остане нито една котка. Те няма да знаят какво е котка.

— Може би ще бъде по-добре с картинка на риба — каза Дуайт. — „РИБА“. Или, да кажем, картинка на чайка.

— Само ще си усложниш живота.

Момичето се обърна с любопитство към Питър.

— Какви книги съхраняват? Всичко по въпроса как да се направи кобалтова бомба?

— Пази боже! — Те се засмяха. — Не зная. Мисля, че един екземпляр от „Британската енциклопедия“ би бил добро начало, но тя е много голяма. Наистина нямам представа какво правят. Джон Осбърн може би знае или би могъл да научи.

— Просто така попитах — рече тя. — Това не засяга нито вас, нито мен. — Тя го погледна с привиден ужас. — Дано не съхраняват и вестници. Просто няма да го понеса.

— Не смятам, че ще го направят — отговори той. — Не са чак толкова луди.

Дуайт седна на пясъка.

— Водата е толкова топла и приятна, а пък ние не я използваме — отбеляза той. — Струва ми се, че трябва да й отдадем дължимото.

Мойра се изправи.

— Да се възползваме от нея, че е на свършване — съгласи се тя.

Питър се прозя.

— Вие двамата вървете да се възползвате от водата. Аз ще се възползвам от слънцето.

Оставиха го да лежи на брега и влязоха заедно в морето. Като плуваха към сушата, Мойра каза:

— Доста си бърз във водата.

Дуайт заплува до нея.

— Когато бях по-млад, често плувах. Веднъж се състезавах за Морската академия срещу Уест Пойнт.

Тя кимна.

— Така си и мислех. А сега не плуваш ли често?

Той поклати глава.

— Не на състезания. Това е нещо, от което трябва да се откажеш твърде скоро, освен ако имаш време да се занимаваш специално и да продължиш да тренираш. — Той се засмя. — Сега водата ми се струва по-студена, отколкото когато бях момче. Не тук, разбира се. Искам да кажа, в Мистик.

— В Мистик ли си роден?

— Роден съм край Лонгайландския пролив, не в Мистик. В едно градче, наречено Уестпорт. Баща ми е лекар там. През Първата световна война е бил корабен лекар, а после започнал частна практика в Уестпорт.

— Това край морето ли е?

Той кимна.

— Плуване, лодки и риболов — така беше, когато бях момче.

— На колко години си, Дуайт.

— На тридесет и три. А ти?

— Какъв нетактичен въпрос! На двадесет и четири. — Тя замълча. — Шеърън също ли е от Уестпорт?

— Донякъде. Баща й е адвокат в Ню Йорк, живее в един апартамент на Западна 84-та улица, близо до парка. Имат лятна къща в Уестпорт.

— Значи, ти си я срещнал там?

— Всяко момче среща по едно момиче.

— Сигурно си се оженил доста млад.

— Веднага след като завърших. Бях на двадесет и две, младши офицер на „Франклин“. Шеърън беше на деветнадесет, така и не можа да завърши колежа. Бяхме го решили година преди това. Нашите

родители се събраха, когато видяха, че няма да се откажем, и решиха, че е по-добре да ни издържат известно време. — Той замълча. — Баща й се отнесе страшно добре към нас — каза той тихо. — Можехме да изчакаме с женитбата, докато започнем да се оправяме с парите, но те решиха, че това не е добре и за двама ни. Така че ни позволиха да се оженим.

— Даваха ви редовна издръжка?

— Точно така. Това се налагаше само през първите три-четири години, после една леля почина, аз бях повишен и всичко се уреди.

Доплуваха до края на вълнолома, излязоха от водата и седнаха да се припичат на слънце. След малко се върнаха при Питър на брега, поседяха с него, докато изпушат по една цигара, и отидоха да се преоблекат. Събраха се отново на брега с обувки в ръце, изсушиха краката си на слънце, като бавно изтръскваха пясъка. След малко Дуайт започна да си обува чорапите.

— Как можеш да ходиш с такива чорапи! — каза момичето.

Командирът ти погледна.

— Само на пръста има — каза той. — Не се вижда.

— Не е само на пръста. — Тя се наведе и хвана крака му. — Стори ми се, че видях още една. На петата целият е в дупки.

— Но и там не се вижда, като си обуя обувките…

— Никой ли не те кърпи?

— Напоследък разпуснаха голяма част от корабния персонал на „Сидни“. Все още ми оправят леглото, но имат прекалено много работа, за да се грижат и за кърпенето. Пък и на тоя кораб не обръщат много внимание на тези неща. Понякога сам се кърпя. Но по-често просто ги хвърлям и си купувам нов чифт.

— Нямаш и едно копче на ризата.

— Това също не се вижда — каза той спокойно. — В долния край е и се скрива под колана.

— Мисля, че заслужаваш да те разжалват — забеляза тя. — Знаеш ли какво ще каже адмиралът, ако те види да ходиш в такъв вид. Ще каже, че „Скорпиън“ се нуждае от нов капитан.

— Няма да види. Освен ако не ме накара да си сваля панталоните.

— Този разговор става безполезен. Колко чифта чорапи имаш в такова състояние?

— Откъде да знам. Има доста време, откакто не съм ровил в чекмеджето си.

— Ако ми ги дадеш, ще ги отнеса у дома и ще ти ги закърпя.

Той я погледна.

— Страшно мило от твоя страна, че ми предлагаш такова нещо. Но не е необходимо. Така или иначе, време е да си купя нови. Тези вече и без това не ги бива.

— Можеш ли да намериш нови чорапи? Татко не можа. Казва, че са изчезнали от пазара, както много други неща. Не може да намери също и носни кърпи.

Питър каза:

— Вярно е. Последният път не успях да намеря чорапи, които да ми стават. Тези, които открих, бяха с около два инча по-дълги.

Мойра подхвана отново.

— Купувал ли си нови скоро?

— Е, не. Последните си купих още през зимата.

Питър се прозя.

— По-добре й ги дайте да ви ги закърпи, сър. Трудно ще намерите други.

— Ако е така — рече Дуайт, — много ти благодаря. — Той се обърна към момичето. — Но не е необходимо ти да го правиш. Сам ще се справя. — Той се засмя. — Знаеш, че мога. Ще се справя много успешно.

Тя се засмя с глас.

— Горе-долу толкова успешно, колкото аз бих управлявала вашата подводница. По-добре опаковай всичко, което се нуждае от кърпене, и ми го дай. Включително и тази риза. Пазиш ли копчето?

— Мисля, че съм го загубил.

— Трябва да си по-внимателен. Когато ти падне копче, не го захвърляй просто ей така.

— Ако продължаваш да ми говориш по този начин — каза той строго, — наистина ще ти дам всичко, което имам за кърпене. Ще те затрупам с работа.

— Е, сега вече говориш като човек. Страхувах се, че ще укриеш нещо. Най-добре е да ги сложиш всичките в един по-голям куфар от каютата си, може и в два, и да ми ги донесеш.

— Доста неща са.

— Знаех си. Ако са чак толкова много, ще стоваря някои от тях на майка ми, а тя от своя страна сигурно ще ги разпредели из целия район. Командващият военноморските сили живее много близо до нас — мама вероятно ще даде на лейди Хартман да закърпи долните ти гащета.

Той я погледна с престорена уплаха.

— Виж, тогава „Скорпиън“ сигурно ще си потърси нов командир.

— С тия приказки доникъде няма да стигнем — каза тя. — Ти ще ми дадеш всичко, което трябва да се закърпи, а аз ще се погрижа да заприличаш на морски офицер.

— Добре. Къде да отнеса нещата?

Мойра помисли малко.

— Ти си в отпуск, нали?

— Съм и не съм — каза той. — Даваме отпуск за десетина дни, но аз не мога да получа толкова. Капитанът е длъжен да се навърта наоколо или си мисли, че е длъжен.

— Вероятно ще направиш голяма услуга на „Скорпиън“, ако не се навърташ около него. По-добре е да ми ги донесеш в Бруик и да ни погостуваш няколко вечери. Можеш ли да караш вол?

— Никога не съм карал. Мога да опитам.

Тя му хвърли преценяващ поглед.

— Предполагам, че ще се справиш. Щом можеш да командваш подводница, вероятно няма да затриеш и нашия вол. Татко си е купил сега един кон за каруцата, казва се Принц, но не вярвам да ти позволи дори да го докоснеш. Най-много да ти даде да караш някой от воловете ни.

— Аз нямам нищо против — рече той отстъпчиво. — Какво ще трябва да работя с вола?

— Да разхвърляш тор. Кравешки. Волът има един хамут, с който тегли браната по тревата. Ти вървиш до него и го водиш за оглавника. Ще имаш също и пръчка да го потупваш с нея. Много разтоварващо занимание е. Добре е за нервите.

— Сигурен съм, че е така. За какво ви е това? Искам да кажа, защо го правите?

— Става хубаво пасище. Ако оставиш тора на купчинки, тревата израства жилава, на буйни туфи и животните не искат да я ядат. Така

на следващата година пашата се влошава. Татко държи много всяко пасище да се бранува наесен. Преди го правехме с трактор. Сега — с волове.

— И всичко това, за да е по-хубаво пасището догодина?

— Да — каза тя твърдо. — Е, добре, не е необходимо да го казваш. Да се брануват ливадите, е признак за добро стопанисване, а татко е добър фермер.

— Нямаше да го кажа… Колко акра земя стопанисвате?

— Около петстотин. Отглеждаме говеда и овце.

— Вие ли стрижете овцете за вълна?

— Да.

— Кога? — попита той. — Никога не съм виждал стригане на овце.

— Обикновено ги стрижем през октомври. Татко малко се безпокои, че ако тази година оставим стригането за октомври, няма да можем да го свършим. Казва да го направим по-рано, да ги стрижем през август.

— Това е разумно — забеляза той мрачно. Наведе се, за да обуе обувките си. — Отдавна не съм бил във ферма. Иска ми се да дойда и да прекарам ден-два, ако можете да ме изтърпите толкова. Ще се постарая да ви бъда полезен по един или друг начин.

— Не се притеснявай — каза тя. — Татко ще се погрижи за това. За него ще бъде като дар божи да има под ръка още един мъж.

Дуайт се усмихна.

— А ти наистина ли искаш да си донеса всичко за кърпене?

— Никога няма да ти простя, ако дойдеш само с два чифта чорапи и кажеш, че пижамите ти са в ред. Освен това лейди Хартман очаква с нетърпение да оправи долните ти гащета. Може и да не го знае, но е така.

— Е, щом казваш.

Същата вечер го откара до гарата с кабриолета си. Когато той слезе от колата, тя му каза:

— Ще те чакам във вторник следобед на Бруикската гара. Ако можеш, обади ми се по телефона да ми кажеш с кой влак ще пътуваш. Иначе ще бъда там към четири часа и ще чакам.

— Ще ти се обадя. Наистина ли искаш да донеса всичко, което е за кърпене?

— Няма да ти простя, ако не го донесеш.

— Добре. — Той се поколеба. — Ще се стъмни, докато се прибереш у вас. Пази се.

Мойра му се усмихна.

— Няма нищо страшно. До вторник. Лека нощ, Дуайт.

— Лека нощ — каза той малко пресипнало. Тя потегли. Дуайт я проследи с поглед, докато кабриолетът зави зад един ъгъл и изчезна.

Беше десет часът вечерта, когато тя влезе в двора пред фермата. Баща й чу коня и излезе в тъмното да й помогне да разпрегнат и да закарат кабриолета под навеса. В мъждивата светлина, докато преместваха колата под навеса, тя каза:

— Поканих Дуайт Тауърс тук за няколко дни. Ще пристигне във вторник.

— Тук ли ще дойде? — попита той изненадан.

— Да. Имат отпуск, преди да заминат на някакво друго плаване. Нямаш нищо против, нали?

— Разбира се, че не. Дано само да не скучае. Какво ще прави по цял ден?

— Казах му, че ще кара вола по ливадите. Той е много оправен.

— Ще трябва някой да ми помогне да изкараме силажа — каза баща й.

— Е, надявам се, че той ще се справи. В края на краищата, щом може да командва атомна подводница, сигурно ще се научи да насипва и силаж.

Влязоха в къщата. По-късно вечерта той каза на майка й за госта. Тя се развълнува.

— Смяташ ли, че помежду им има нещо?

— Не зная — отвърна бащата. — Сигурно го харесва.

— Не е канила мъж на гости след онова момче от Форест, преди войната.

Той кимна.

— Помня. Не ми хвана окото. Радвам се, че тази история приключи.

— Всичкото бе заради неговия „Остин Хийли“ — отбеляза майка й. — Не мисля, че държеше истински на него.

— Този пък има подводница — каза баща й услужливо. — Сигурно е същото нещо.

— Поне с нея няма да я разхожда по пътищата с деветдесет мили в час. — Тя замълча, а после рече: — Този сега сигурно е вдовец.

Бащата кимна.

— Всички твърдят, че бил много свестен човек.

— Как се надявам да излезе нещо от това. Искам да я видя задомена щастливо, с няколко деца — каза майка й.

— В такъв случай ще трябва да побърза — забеляза баща й.

— О, боже, все забравям. Но ти знаеш какво искам да кажа.

Във вторник следобед Дуайт пристигна, Мойра го посрещна с коня и кабриолета. Той слезе от влака, огледа се наоколо, като вдишваше топлия полски въздух, и възкликна:

— Виж ти, какви хубави местности имате наоколо. Къде е вашето имение?

Тя посочи на север.

— Ей там. На около три мили.

— Горе на ония хълмове?

— Не чак горе. Само по пътя нагоре.

Дуайт носеше куфар, прехвърли го в кабриолета и го избута под седалката.

— Това ли е всичко, което имаш? — заинтересува се тя.

— Да. Пълен е с дрехи за кърпене.

— Не изглеждат много. Сигурна съм, че имаш още.

— Нямам. Донесох всичко. Честно.

— Надявам се, че не ме лъжеш.

Те се качиха на капрата и потеглиха към селото. Почти веднага той възкликна:

— Бук! Ето още един!

Мойра го погледна с любопитство.

— Наоколо ги има много. Сигурно защото по хълмовете е по-хладно.

Дуайт погледна към пътя омаян.

— Това е дъбово дърво, но е невероятно голямо. Май не съм виждал по-голям дъб. А ето и няколко клена! — Той се обърна към нея.

— Слушай, този път е сякаш авеню в някой малък град на Щатите!

— Така ли? — попита тя. — Така ли изглеждат Щатите?

— Точно така. Тук виждам всички дървета от Северното полукълбо. В частите на Австралия, където съм бил, срещнах досега само евкалипти и от тукашните акации.

— Не те ли карат да се чувстваш зле?

— Не, защо? Приятно ми е, че виждам отново тези северни дървета.

— Около стопанството има много от тях.

Минаха през селото по запустелите асфалтови шосета и излязоха по пътя за Харкъуей. Скоро се отклониха нагоре към хълмовете, конят намали ход и започна да се блъска в хамута.

— Тук трябва да слезем и да походим — каза момичето.

Той слезе с нея от кабриолета и тръгнаха нагоре, като водеха коня. След задуха в доковете и горещината в стоманените кораби горският въздух му се струваше невероятно свеж и прохладен. Той си свали сакото и го сложи в кабриолета, а после разкопча яката на ризата си. Вървяха нагоре по хълма, а зад тях се разкриваше чудна гледка — панорама на равнината чак до залива Порт Филип на около десет мили. Продължиха още половин час: по равното се возеха, а по стръмнините вървяха. Постепенно навлязоха в местност със спретнати стопанства върху вълнообразни хълмисти склонове, с добре поддържани ливади, изпъстрени с храсти и много дървета.

— Колко си щастлива, че живееш сред такава природа!

Мойра го погледна.

— И на нас ни харесва. Но да се живее тук, разбира се, е страшно скучно.

Дуайт спря и застана на пътя, като се любуваше на красивата гледка, на безкрайния простор.

— Като че ли никога не съм виждал по-хубаво място.

— Наистина ли ти харесва? Искам да кажа, толкова ли е красиво, колкото в Америка и Англия?

— Разбира се — рече той. — Аз не познавам Англия толкова добре. Разказвали са ми, че някои области там са истинска приказка. В Съединените щати има безброй чудни пейзажи, но не зная друго такова място. Не, тук е много красиво — с каквото и да го сравняваш.

— Щастлива съм да го чуя — отговори тя. — Исках да кажа, че на мене ми харесва тук, но всъщност не съм виждала нищо друго. Човек си мисли, че всичко в Англия или в Америка е много по-хубаво. А тази околност е наистина красива за Австралия, но това още нищо не значи.

Дуайт поклати глава.

— Съвсем не е така, скъпа. С каквото и да го сравняваш — тук е прекрасно.

Стъпиха на равен път и момичето свърна с кабриолета към една порта. Къса алея с борове от двете страни водеше към едноетажна бяла дървена къща, сравнително голяма, със селскостопански постройки зад нея. Широка веранда, частично остъклена, опасваше фасадата и едната страна. Момичето мина покрай къщата и откара колата в стопанския двор.

— Съжалявам, че те прекарвам през задната врата — каза тя. — Но кобилата няма да стои мирна, особено когато е толкова близо до конюшнята.

Един стопански работник, когото наричаха Лу, единственият в имението, дойде и й помогна за коня. Баща й излезе да ги посрещне. Тя представи Дуайт, оставиха коня и кабриолета на Лу и влязоха в къщата, за да го запознае с майка си. По-късно се събраха на верандата, за да поседят под топлото следобедно слънце и да пийнат нещо преди вечерята. От верандата се откриваше пасторална гледка към хълмистите пасища и горички, а в далечината зад дърветата се простираше равнината. Дуайт отново сподели възторга си от красотата на околността.

— Да, хубаво е тук — каза госпожа Дейвидсън. — Но не може да се сравни с Англия. Англия е наистина красива.

Американецът попита:

— В Англия ли сте родена?

— Аз? Не. Родена съм в Австралия. Моят дядо е пристигнал в Сидни още в първите дни, но не е бил каторжник. После взел земя в Ривърина. Част от фамилията още живее там. — Тя замълча. — У дома съм била само веднъж. През 1948 година, след Втората световна война направихме пътешествие до Англия и Континента. Англия ни се стори много красива. Но сега сигурно доста е променена.

Скоро тя отиде с Мойра, за да приготвят чая, а Дуайт остана на верандата с бащата.

— Позволете да ви налея още едно уиски — предложи Дейвидсън.

— Благодаря. С удоволствие.

Седяха в топлото спокойствие на щедрото следобедно слънце с чаши в ръце. След малко скотовъдецът каза:

— Мойра ни разказа за плаването ви на север.

Капитанът кимна.

— Не узнахме кой знае колко.

— И тя така каза.

— Човек не може да види много през перископа от нивото на водата — обясни той на домакина си. — Не е като след бомбени разрушения или нещо подобно. Всичко изглежда като преди. Само дето хората ги няма.

— Радиоактивността е много висока, нали?

Дуайт кимна.

— Разбира се, колкото по на север отива човек, толкова е по-лошо. В Кернс, по времето, когато бяхме там, човек би могъл да оцелее още няколко дни. В Порт Даруин не би издържал и толкова.

— Кога бяхте в Кернс?

— Преди около две седмици.

— Предполагам, че радиацията в Кернс сега е още по-голяма.

— Вероятно е така. Тя непрекъснато се повишава с течение на времето. Накрая, разбира се, нивото по целия свят ще се изравни.

— Все още се говори, че ще стигне дотук през септември.

— Може би е вярно. Придвижва се много равномерно. Всички места на една и съща географска ширина, изглежда, се заразяват по едно и също време.

— По радиото съобщиха, че вече и Рокхамптън е заразен.

Капитанът кимна.

— И аз го чух. И за Алис Спрингс. Движи се много равномерно по географските ширини.

Домакинът се усмихна студено.

— Няма полза да се измъчваме. Изпийте още едно уиски.

— Засега не искам повече. Благодаря.

Господин Дейвидсън си наля още едно малко уиски.

— Както и да е — рече той, — при нас ще дойде най-накрая.

— Така изглежда — каза Дуайт. — Ако продължи да се придвижва както досега, Кейптаун ще свърши малко преди Сидни, горе-долу по същото време като Монтевидео. Тогава Африка и Южна Америка ще се обезлюдят. Мелбърн е най-южният от големите градове в света, така че ние ще сме едни от последните. — Той се замисли за миг. — Нова Зеландия, по-голямата част от нея, може би ще просъществува още малко и, разбира се, Тасмания. Най-много две-три седмици. Не ми е известно да има някой в Антарктида. Ако има, те може би ще поживеят още известно време.

— Но Мелбърн е последният голям град, нали?

— Точно така.

Поседяха в мълчание.

— Вие какво ще правите? — попита най-сетне скотовъдецът. — Ще преместите ли подводницата?

— Още не съм решил — произнесе бавно капитанът. — Може би няма да ми се наложи да решавам. Има по-старши офицер от мен — капитан Шоу в Брисбейн. Не вярвам той да се изтегли, защото корабът му не може да се движи. Може би ще получа заповед. Не зная.

— Бихте ли отплували, ако можехте сам да решавате?

— Още не знам — каза отново капитанът. — Едва ли ще спечелим много. Близо четиридесет процента от екипажа на кораба ходят с момичета от Мелбърн, някои от тях се ожениха. Да кажем, че трябва да се преместя в Хобарт. Не мога да взема жените, а те не могат да стигнат дотам другояче, дори да можеха, няма да има къде да живеят. На мъжете сигурно няма да им бъде леко, ако се разделят с жените си през малкото дни, които им остават, освен ако не ги принуди някаква особено наложителна причина в интерес на службата. — Той погледна нагоре, като се засмя. — Както и да е, аз се съмнявам, че те биха дошли. Вероятно повечето от тях ще дезертират от кораба.

— И аз така предполагам. Сигурно ще предпочетат жените си.

Американецът кимна.

— Логично е. Освен това няма смисъл да се дават заповеди, за които човек знае предварително, че няма да бъдат изпълнени.

— Можете ли да изведете подводницата в морето без тях.

— Да, но само на близко разстояние. До Хобарт пътуването е кратко — шест-седем часа. Можем да стигнем там само с десетина

души или дори с по-малко. При такъв екипаж няма да можем да се потапяме и да кръстосваме моретата много дълго. Но ако отидем там или дори до Нова Зеландия, в Крайстчърч да речем, без пълен екипаж бихме били негодни за оперативни действия. — Той млъкна. — Ще бъдем само едни бежанци.

Те постояха безмълвни.

— Едно нещо ме изненада — каза скотовъдецът. — Няма много бежанци. Като че ли малко хора идват от север. От Кернс и Таунсвил, и другите засегнати места.

— Така ли? — попита капитанът. — Почти е невъзможно да се намери легло в Мелбърн — където и да е.

— Зная, че има пришълци. Но не чак толкова, колкото очаквах.

— За това помогна и радиото — каза Дуайт. — Обръщенията на министър-председателя внесоха известно успокояване. Ей Би Си свърши добра работа, като каза на хората точно как стоят нещата. В края на краищата не е особено привлекателно да оставиш дома си и да дойдеш тук, за да живееш на палатка или в колата си и да те сполети същото един или два месеца по-късно.

— Вероятно — рече скотовъдецът. — Чух, че някои са се върнали обратно в Куинсланд след няколко седмици. Но не смятам, че само тази е причината. Сигурен съм, че никой не вярва в действителност, че това ще му се случи, докато не се почувства зле. А тогава… Е, тогава е по-лесно да останеш у дома си и да се примириш. Човек не се оправя, щом се разболее веднъж, нали?

— Струва ми се, че не е точно така. Можеш да се възстановиш, ако излезеш от радиоактивната зона и постъпиш в болница за подходящо лечение. Сега в болниците в Мелбърн имат много пациенти от север.

— Не знаех.

— Да, така е. Не съобщават нищо по радиото. В края на краищата каква е ползата? Те просто отново ще се разболеят през септември.

— Добра перспектива — каза скотовъдецът. — Ще изпиете ли още едно уиски?

— Да, благодаря. — Той стана и си наля. — Знаете ли, сега, след като свикнах с тази мисъл, смятам, че е за предпочитане да се приемат нещата такива, каквито са. Ние всички ще умрем един ден, някои по-

рано, други по-късно. Работата се свежда до това, че човек никога не е готов, защото не знае кога ще се случи. Е, сега ние знаем и нищо повече не може да се направи. Така дори някак си ми харесва. Харесва ми мисълта, че ще се чувствам добре до края на август, а после — у дома. По-хубаво да свърша по този начин, отколкото да се влача болен и остарял от седемдесет до деветдесет години.

— Вие сте военен — каза скотовъдецът. — Вероятно сте привикнали с тая мисъл, за разлика от мен.

— Ще се евакуирате ли? — попита капитанът. — Може би ще заминете другаде, когато приближи? В Тасмания?

— Аз? Да изоставя това място? — рече скотовъдецът. — Не, няма да замина. Когато смъртта дойде, ще я посрещна тук, на тази веранда, на този стол, с чаша в ръка. Или пък в леглото ми. Няма да напусна това място.

— Когато се примирят с тази мисъл, повечето хора започват да разсъждават така.

Те продължиха да седят на верандата под залязващото слънце, докато Мойра излезе да им каже, че чаят е готов.

— Изпийте си чашите — каза тя — и влизайте за алкохолна проба, ако можете все още да ходите.

— Така не се говори пред гости — каза баща й.

— Ти не познаваш нашия гост така, както аз го познавам, татко. Уверявам те — него никой не може да го накара да подмине кръчмата. Която и да е кръчма.

— По-скоро той не може да те накара да подминеш кръчма.

Влязоха в къщата.

Последваха два дни на пълна отмора за Дуайт Тауърс. Той предаде на двете жени големия куп дрехи за кърпене, а те си го разпределиха и се заловиха за работа. През деня беше зает в стопанството с господин Дейвидсън от зори до здрач. Той бе посветен в тайните на стригането на овце, научи се да насипва и прекарва силаж с каруцата, а после да го разпределя по яслите. Часове наред кара вола по облените от слънце пасища. След затворения живот в подводницата и кораба-майка промяната му се отрази добре: вечер си лягаше рано, спеше непробудно и се събуждаше бодър за следващия ден.

Последната сутрин от гостуването му Мойра го намери след закуска пред вратата на една малка барака до пералнята, сега използвана за склад на багаж, дъски за гладене, гумени ботуши и всякакви други вехтории. Той стоеше пред отворената врата и пушеше цигара, като гледаше многообразието от предмети.

— Тук слагаме нещата, които след разтребване на къщата заделяме за благотворителния базар — каза тя. — Но после все се отказваме да ги изпратим.

Той се усмихна.

— И ние имаме една такава барачка, само че не чак толкова пълна. Може би защото не сме живели там дълго. — Стоеше и разглеждаше с интерес купчината вътре. — Кажи ми, на кого е бил този велосипед с три колела?

— Мой е.

— Сигурно си била много мъничка, когато си го карала.

Тя погледна велосипедчето.

— Наистина сега изглежда мъничък, нали? Вероятно съм била на четири-пет годинки.

— Имате пого[1]! — Той се пресегна и го извади; то проскърца ръждиво. — От колко години не съм виждал пого! Едно време се бяха превърнали в истинска мания там, у дома.

— Бяха ги позабравили, а после пак дойдоха на мода. Сега доста деца в околността имат пого.

— На колко си била, когато си играла с него?

Мойра помисли малко.

— То беше след велосипедчето с три колела, след тротинетката и преди велосипеда. Сигурно съм била на около седем.

Дуайт го държеше в ръцете си замислено.

— Това е най-подходящата възраст за пого. Има ли ги още по магазините?

— Сигурно, щом децата играят с тях.

Той го остави на земята.

— От много години не съм ги виждал в Съединените щати. Ту идват на мода, ту си отиват. — Той хвърли поглед наоколо. — На кого са били кокилите?

— Първо на брат ми, а после мои. Аз счупих тази.

— Той е бил по-голям от тебе, нали?

Мойра кимна.

— С две, две и половина години.

— Сега в Австралия ли е?

— Не. В Англия.

Дуайт кимна. Не знаеше какво да каже.

— Тези кокили са много високи — забеляза той. — Била си вече по-голяма.

— На десет-единадесет години.

— Ски! — Дуайт премери на око дължината им. — Карала си ги още по-късно.

— Започнах да карам ски на шестнадесет. А тези използвах чак до началото на войната. Макар че вече ми бяха малки. Другият чифт беше на Доналд.

Той хвърли поглед върху хаоса от вещи в малката стая.

— Я виж, имате и водни ски?

— Още ги използваме — или по-точно — използвахме ги до войната. — Тя замълча. — Често ходехме на лятна ваканция в Баруон Хедс. Мама наемаше всяка година една и съща къща… — Мойра постоя мълчаливо за миг, като си спомняше за малката слънчева къща край игрището за голф, топлите пясъци, прохладния въздух, който стремително я обгръщаше, докато летеше след моторната лодка във вихрушка от топли пръски.

— Ето дървената лопатка, с която си играех като много мъничка. С нея строях пясъчни замъци…

Той й се усмихна.

— Забавно е да гледаш играчките на другите и да се опитваш да си представиш как са изглеждали на тази възраст. Сякаш те виждам на седем годинки как подскачаш наоколо върху пого.

— И колко често се сърдех — каза тя. Постоя, за миг загледана замислено към вратата. — Никога не позволявах на мама да раздава старите ми играчки — промълви Мойра. — Казвах й, че ще ги запазя за моите деца. Сега няма да имам нито едно.

— Това е ужасно. Но нищо не може да се промени. — Дуайт дръпна вратата и затвори зад нея толкова много сантиментални надежди. — Мисля, че днес следобед трябва да се върна на подводницата, за да видя дали не е потънала на кея. Знаеш ли в колко часа има влак?

— Не зная, но можем да позвъним на гарата и да разберем. Не можеш ли да останеш още един ден?

— Много ми се иска, скъпа, но не мога. На бюрото ми сигурно ме чака цял куп документи.

— Сега ще разбера за влака. Какво ще правиш тази сутрин?

— Казах на баща ти, че ще довърша брануването на ливадата горе на хълма.

— Аз имам около час работа из къщи. После ще изляза да ти правя компания.

— Чудесно! Вашият вол е добър работник, но не е много приказлив.

След обяда Дуайт получи закърпените си дрехи, благодари на домакините за всичко, стегна куфара си и Мойра го откара до гарата. В Националната галерия имаше изложба на австралийска живопис с религиозни сюжети. Уговориха се той да й позвъни, за да отидат заедно да я разгледат, преди да са я закрили. После Дуайт се качи на влака за Мелбърн.

Към шест часа беше на самолетоносача. Както предполагаше, на бюрото му имаше куп документи, включително и един плик с восъчен печат отгоре. Той го разряза, отвори го и намери вътре заповедта за предстоящите оперативни действия и бележка от командващия военноморските сили, с която го молеше да му позвъни, за да уговорят среща и да обсъдят задачата.

Дуайт прегледа заповедта. Общо взето се покриваше с очакванията му. Подводницата можеше да изпълни задачата, ако се допуснеше, че по западния бряг на Съединените щати въобще няма мини, което му изглеждаше малко вероятно.

Същата вечер той позвъни на Питър Холмс в дома му близо до Фолмаут.

— Виж какво — каза той, — тук на бюрото ми има заповед за оперативни действия и писмо от командващия военноморските сили, иска да се явя при него. Бих желал, ако можеш, да дойдеш на борда утре и да се запознаеш с нея. Най-добре е да отидем при адмирала заедно.

— Утре рано ще бъда на борда — каза офицерът за свръзка.

— Чудесно. Не ми се ще да ти прекъсвам отпуска, но се налага да действаме бързо.

— Всичко е наред, сър. Само имах намерение да отсека едно дърво…

Към девет и половина на следващата сутрин той беше вече в самолетоносача, седнал с командира Тауърс в малката му каюта кабинет, и четеше внимателно заповедта.

— Това е горе-долу същото, което очаквахте, нали, сър? — попита той.

— Горе-долу — съгласи се капитанът и се извърна към страничната маса. — Това е всичко, което имаме за минните полета. Искат да бъде проучен въпросът с радиостанцията. Засечена е около Сиатъл. Е, за там няма да имаме проблеми. — Той вдигна една карта от масата. — Това е картата на минните полета в Хуан де Фука и залива Пюджит. Можем безопасно да се доберем до доковете в Бремъртън. Готови сме и за Пърл Харбър, но те не искат от нас да отиваме там. За Панамския залив, Сан Диего и Сан Франциско — за тях не знаем абсолютно нищо.

Питър кимна.

— Ще трябва да обясним това на адмирала. Всъщност мисля, че на него му е известно. Той е склонен да се обсъди този въпрос.

— Дъч Харбър — каза капитанът. — И за него нямаме нищо.

— Дали ще се натъкнем на лед горе?

— Мисля, че да. А също и на мъгла, много мъгла. През този сезон не е разумно да се плава в онези води без вахта на палубата. Ще се наложи да бъдем особено внимателни.

— Питам се, защо искат да идем там?

— И аз не зная. Може би той ще ни каже.

Известно време стояха вглъбени над картите.

— Как ще се придвижваме? — попита накрая офицерът за свръзка.

— На повърхността по тридесетия паралел, северно от Нова Зеландия и на юг от остров Питкърн до двадесет и първия меридиан. По него ще стигнем до Калифорния, около Санта Барбара. На връщане от Дъч Харбър ще минем по същия път. Първо на юг, надолу покрай

Хавайските острови. Предполагам, че ще хвърлим поглед и на Пърл Харбър. После отново на юг, докато стане възможно да изплуваме на повърхността край островите Френдли или може би малко по на юг.

— Колко дни под водата означава това?

Капитанът се обърна и взе един лист от бюрото.

— Снощи се опитах да изчисля. Предполагам, че както и преди, няма да стоим много дълго на което и да е място. Според мен мястото се намира под пеленг двеста градуса — на разстояние двадесет хиляди мили под водата. Това прави шестстотин плавателни часа или двадесет и пет дни. Прибави два дни за наблюдения и закъснения — общо около двадесет и седем дни.

— Доста време под водата.

— „Суордфиш“ е била още по-дълго. Тридесет и два дни. Човек просто трябва да бъде спокоен, да не се притеснява.

Офицерът за свръзка огледа морската карта на Тихия океан. Той постави пръста си върху множеството рифове и островни групи на юг от Хавай.

— Едва ли ще можем да бъдем много спокойни, докато пресичаме този район под водата. И то към края на плаването.

— Имам го предвид. — Дуайт се взря в картата. — Може би ще се отдалечим малко на запад и ще се спуснем към Фиджи от север. — Замълча. — Повече се безпокоя за Дъч Харбър, отколкото за обратния път.

Постояха още половин час, изучавайки морските карти и заповедта за оперативни действия. Накрая австралиецът каза:

— Е, чака ни необикновен курс. — Той се засмя. — Нещо, за което ще можем да разказваме на внуците си.

Капитанът му хвърли бърз поглед и после внезапно се усмихна.

— Прав си.

Офицерът за свръзка почака в каютата, докато капитанът позвъни до секретаря на адмирала в Адмиралтейството.

Определиха среща за десет часа на следващата сутрин. Нищо повече не задържаше Питър Холмс; той се разбра с командира да се видят на следващата сутрин в кабинета на секретаря преди уговорената среща и замина с влака обратно към дома си във Фолмаут.

Пристигна там предобед и подкара велосипеда си от гарата нагоре. Прибра се вкъщи изпотен, с истинско облекчение се измъкна

от униформата и взе душ преди обяда. Мери беше разтревожена от смелите опити на детето да пълзи.

— Оставих я във всекидневната — каза му тя — върху килимчето пред камината и отидох в кухнята да беля картофи. Само след малко я гледам в коридора, точно до вратата на кухнята. Малкото дяволче вече може да се придвижва със страхотна бързина.

Седнаха да обядват.

— Ще трябва да й намерим някаква детска кошарка — рече Питър. — От ония дървените, дето се сгъват.

— Мислех за това. От ония с няколко реда топчета от едната страна, като сметало.

— Предполагам, че човек все още може да намери детска кошарка. Познаваш ли семейства, чиито бебета са вече пораснали? Може да имат кошарка, която вече не им трябва?

Мери поклати глава.

— Не зная. Всичките ми приятелки се надпреварват да раждат.

— Аз ще поразузная и ще видя какво може да се намери.

Едва към края на обяда тя успя да откъсне мисълта си от детето. Тогава попита:

— Ах, Питър, какво стана с капитан Тауърс?

— Има заповед за плаване. Сигурно е поверителна, така че не говори за това. Искат да направим едно сравнително дълго пътуване в Тихия океан — Панама, Сан Диего, Сан Франциско, Сиатъл, Дъч Харбър и на връщане вероятно покрай Хавайските острови. Засега не всичко е много ясно.

Тя не беше съвсем уверена в географските си познания.

— Това е страшно дълго, нали?

— Доста път е. Но едва ли ще го изминем целия. Дуайт е много против да се отива в Панамския залив, защото няма карта на минните полета, а ако не идем дотам, пътят ни ще се съкрати с хиляди мили. Но дори при това положение, маршрутът е твърде дълъг.

— Колко ще трае?

— Не съм изчислил точно. Вероятно около два месеца. Разбираш ли — обясни й той, — не може да се поеме курс направо към Сан Диего, да речем. Той иска да сведе времето под водата до минимум. Това означава, че ще поемем курс на изток по безопасна географска ширина, като плаваме на повърхността, докато изминем две трети от

пътя през южната част на Тихия океан, а после ще тръгнем право на север, докато стигнем Калифорния. Така доста ще обикаляме, но пък ще прекараме по-малко време под водата.

— Колко дълго ще бъдете потопени, Питър?

— Командирът смята — около двадесет и седем дни.

— Това е страшно много, нали?

— Да, много е. Обаче далеч не е рекорд. Въпреки това, прекалено много време за пътуване без чист въздух. Почти месец.

— Кога тръгвате?

— Ами не зная още. Първоначалната идея беше да тръгнем към средата на следващия месец, но с тия противни морбили… Не можем да тръгнем, докато не мине карантината.

— Има ли и други случаи?

— Още един. Онзи ден. Корабният лекар смята, че този ще бъде последният. Ако е прав, вероятно ще ни разрешат да напуснем пристанището към края на месеца. Ако ли не, ако се разболее още някой, ще тръгнем през март.

— Значи, ще се върнеш някъде през юни?

— Така мисля. Каквото и да се случи, карантината ще бъде вдигната до десети март. А това означава, че ще се върнем тук до десети юни.

Споменаването на карантината наново събуди страховете и.

— Дано Дженифър не се разболее.

Прекараха следобеда в градината, по домашному. Питър се захвана да отсече дървото. То не беше много голямо и той лесно го сряза до половината, а после го събори с помощта на въже, така че да падне върху поляната, а не върху къщата. Докато стана време за чай, Питър бе окастрил, пренесъл и подредил клоните за горене през зимата и продължаваше усилено да реже зеления ствол на трупчета. Мери дойде с бебето, току-що събудило се от следобедния си сън, постла едно одеяло на поляната и сложи Дженифър на него. Влезе в къщата, за да донесе таблата с приборите за чая; когато се върна, бебето беше изпълзяло на десет фута от одеялото и се опитваше да изяде парченце кора от дървото. Тя смъмри мъжа си, че не наблюдава детето и отиде за чайника.

— Така не може — рече тя. — Ще трябва да намерим детска кошарка.

Питър кимна.

— Утре сутринта отивам в града. Имаме среща в Адмиралтейството, но после вероятно ще съм свободен. Ще отида в „Майърс“ и ще видя дали още ги има.

— Дано да има. Не зная какво ще правим, ако не успеем да намерим.

— Можем да й вържем един колан около кръстчето и да я завържем за едно колче, забито в земята.

— Не бива, Питър! — изрече тя възмутено. — Може да се увие около врата й и да се удуши!

Той я успокои, свикнал с упреците, че е безсърдечен баща. Следващия час прекараха в игра с бебето на тревата под топлото слънце, като го насърчаваха да лази по поляната. Накрая Мери го прибра вътре, за да го изкъпе и му даде вечерята, а Питър продължи да реже трупчета.

На следващата сутрин той се срещна с командира си в Адмиралтейството. Въведоха и двамата в кабинета на командващия военноморските сили, при когото вече се намираше един капитан от Оперативния отдел. Адмиралът ги поздрави сърдечно и ги покани да седнат.

— Е, какво — рече той, — прегледахте ли проектозаповедта за оперативни действия, която ви изпратихме?

— Много внимателно я разучих, сър — каза капитанът.

— Имате ли забележки?

— Минните полета — рече Дуайт. — Някой от отбелязаните обекти са почти сигурно минирани. — Адмиралът кимна. — Имаме пълна информация за Пърл Харбър и за подстъпите към Сиатъл. За останалите нямаме никакви сведения.

Известно време обсъждаха някои подробности. Накрая адмиралът се облегна на стола си.

— Е, сега имам представа за общата картина. Точно това исках. — Той замълча. — А сега по-добре да ви кажа каква е работата. Илюзии! — отбеляза той. — Сред част от учените се е обособило мнение, че атмосферната радиоактивност може да се разсее, да намалее по интензивност сравнително бързо. Главният аргумент е, че валежите през отминалата зима в Северното полукълбо, дъждовете и снеговете са измили въздуха, така да се каже. — Американецът кимна.

— Според тази теория радиоактивните елементи падат по земята или в морето много по-бързо, отколкото предвиждахме. В такъв случай Северното полукълбо ще остане необитаемо в продължение на много векове, но при движението си към нас радиацията прогресивно ще намалява. Така животът — човешкият живот — може да продължи тук или поне в Антарктида. Професор Йоргенсън защищава много твърдо това мнение.

Той замълча.

— В това накратко се състои хипотезата. Повечето учени не са съгласни и смятат, че Йоргенсън е прекален оптимист. Поради преобладаващото мнение нищо не сме съобщили по радиото, запазихме го в тайна и от пресата. Няма смисъл да се създават у хората неоснователни надежди. Ясно е обаче, че всичко трябва да се проучи.

— Разбирам, сър — каза Дуайт. — Много е важно. Това ли е в действителност главната цел на плаването?

Адмиралът кимна.

— Точно така. Ако Йоргенсън е прав, на север от екватора радиоактивността трябва да е много по-слаба. Дори може да е близо до нормалната. В такъв случай ще можете да излизате на палубата. — Той замълча. — На брега, разбира се, радиоактивността на почвата ще бъде все още силна. Но животът в морето вероятно ще е възможен.

Питър попита:

— Има ли някакви експериментални доказателства за тази теория, сър?

Адмиралът поклати глава.

— Нищо определено. Онзи ден военновъздушните сили изпратиха самолет. Чухте ли за това?

— Не, сър.

— Изпратиха един бомбардировач „Виктър“ с пълен запас гориво. Излетял е от Пърт и се е движел право на север до Китайско море, на около тридесет градуса северна ширина, някъде на юг от Шанхай, а после се върнал обратно. За учените това не е достатъчно далече, но дотам се е простирал неговият радиус на действие. Получените данни са неубедителни: атмосферната радиоактивност продължавала да се увеличава, макар че към края на полета на север тя се покачвала по-бавно. — Той се усмихна. — Доколкото разбирам, шефовете продължават да спорят. Йоргенсън, разбира се, счита това за

своя победа. Той казва, че ако се стигне до петдесетия или шестдесетия градус северна ширина, радиоактивността прогресивно ще намалява.

— Шестдесетия — рече капитанът. — В залива на Аляска ще бъдем най-близко до сушата. Единственият проблем там горе е ледът.

Те обсъдиха отново техническите подробности на операцията. Решиха в подводницата да вземат предпазни костюми, които да позволят на един-двама души да излязат на палубата при по-умерени условия, като се приспособят пръскачки за обеззаразяване в едно от външните помещения. В надстройката щеше да бъде поставена надуваема гумена лодка, а на задния перископ щеше да бъде прикрепена новата рамкова антена.

Накрая адмиралът каза:

— Е, що се отнася до нас, с това нещата приключват. Смятам, че следващата стъпка трябва да бъде свикването на конференция на Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания, на която да присъстват всички заинтересовани. Ще я насроча за следващата седмица. Междувременно, командире, вие бихте могли да се свържете с втория заместник или с някой от офицерите му и да уточните ремонта на док. Бих искал да заминете преди края на следващия месец.

— Смятам, че е напълно възможно, сър — каза Дуайт. — Този път няма много подготвителна работа. Единственото нещо, което може да ни възпре, е това морбили.

Адмиралът неочаквано се засмя.

— Съдбата на човешкия род е на карта, а нас ни спира някакво си морбили! Добре, капитане, зная, че ще направите всичко, което зависи от вас.

Когато излязоха от кабинета, Дуайт и Питър се разделиха: Дуайт — за да се обади в кабинета на втория заместник на командващия военноморските сили, а Питър — за да поговори с Джон Осбърн в неговия кабинет на Албърт Стрийт. Той разказа на учения какво е узнал сутринта.

— Зная за Йоргенсън — каза господин Осбърн нетърпеливо. — Старецът се е побъркал. Това са просто илюзии.

— А данните, събрани от самолета за по-бавното покачване на радиоактивността на север?

— Не оспорвам данните. Ефектът на Йоргенсън може и да съществува. Вероятно го има. Но никой, освен Йоргенсън, не смята, че е от значение.

Питър се изправи.

— Ще оставя мъдрите да спорят — цитира той язвително. — Аз трябва да отида и да купя детска кошарка за моята най-голяма неомъжена дъщеря.

— Къде ще търсиш?

— В „Майърс“.

Ученият стана от стола си.

— Ще дойда с тебе. На Елизабет Стрийт има нещо, което искам да ти покажа.

Той не пожела да каже на морския офицер какво е то. Вървяха заедно по средата на свободните от автомобилно движение улици към търговския център за продажба на коли и моторни части, завиха по една пряка, а после в една малка уличка. Джон Осбърн извади от джоба си ключ, отключи една двукрила врата и я блъсна, за да се отвори.

Това беше някогашен гараж на търговец на автомобили. В редици покрай стените стояха мълчаливо коли, някои нерегистрирани, всички покрити с прах и мръсотия, клекнали върху спадналите си гуми. В средата на помещението стоеше една състезателна кола, едноместна, боядисана в червено. Тя беше много ниска и малка, капакът й бе извит надолу, така че отворът за охлаждане бе ниско до земята. Гумите бяха напомпани, тя беше измита и излъскана с особена грижовност и проблясваше на падащата откъм вратата светлина. Изглеждаше бърза като стрела.

— Боже господи! — възкликна Питър. — Какво е това?

— „Ферари“ — рече Джон Осбърн. — С тази кола се е състезавал Доницети една година преди войната. С нея спечели Голямата награда на Сиракуза.

— Как се е озовала тук?

— Купи я Джони Бауълс и я пренесе на кораб. После дойде войната и той така и не можа да се състезава с нея.

— Кой я притежава сега?

— Аз.

— Ти?

Ученият кимна.

— През целия си живот съм се интересувал от автомобилни състезания. Винаги съм искал да се надбягвам, но все нямах пари. После чух за това „Ферари“. Бауълс загина в Англия. Отидох при вдовицата му и й предложих сто лири за нея. Тя мислеше, че съм луд, разбира се, но беше доволна да я продаде.

Питър обиколи малката кола с огромни колела и внимателно я разгледа.

— И аз съм на нейното мнение. Какво, по дяволите, ще я правиш?

— Още не зная. Само знам, че съм собственик вероятно на най-бързата кола в света.

Морският офицер беше очарован.

— Може ли да седна в нея?

— Карай!

Той се промуши на малката седалка зад пластмасовото предно стъкло.

— Колко може да вдигне при пълна скорост?

— Не зная. Но поне двеста.

Питър седеше, въртеше кормилото и опипваше лостовете за управление. Имаше прекрасното усещане, че машината е част от самия него.

— Изкарвал ли си я на пътя?

— Още не.

Той неохотно се измъкна от седалката.

— Какво ще използваш вместо бензин?

Ученият се ухили.

— Тя не гълта такова нещо.

— Не върви ли с бензин?

— Използва се специална етерно-алкохолна смес. За обикновена кола не става. Имам осем варела от нея в задния двор на майка ми. — Той се ухили. — Преди да купя колата, се постарах да си осигуря горивото.

Джон вдигна капака и те заразглеждаха двигателя. Джон Осбърн беше прекарал всичките свободни часове след първото си плаване в лъскане и поддържане на състезателната кола; надяваше се да я изпробва на шосе след няколко дни.

— Поне един проблем по-малко — рече той доволно усмихнат, — няма движение, което да ми пречи.

Оставиха неохотно колата и заключиха вратите на гаража. Постояха малко в тишината на уличката.

— Ако заминем на това плаване до края на следващия месец — каза Питър, — сигурно ще се върнем към началото на юни. Мисля си за Мери и детето. Смяташ ли, че ще са още добре, когато се върнем?

— Имаш предвид радиоактивността?

Морският офицер кимна.

Ученият стоеше замислен.

— Моите предположения са толкова сигурни, колкото и на всеки друг — каза той накрая. — Може да дойде и по-бързо, може и по-бавно. Засега се движи много равномерно по целия свят и напредва на юг приблизително с очакваната скорост. Сега е южно от Рокхамптън. Ако продължи така, до началото на юни трябва да е южно от Брисбейн — малко по на юг. Да речем, на около осемстотин мили северно от нас. Но, както ти казах, може да дойде и по-бързо или по-бавно. Това е всичко, което знам.

Питър хапеше устни.

— Много се безпокоя. Човек не иска да вдига паника у дома си. Но все едно, по-спокоен ще съм, ако те знаят какво да правят, когато не съм тук.

— Така или иначе, ти може и да не се върнеш — рече Джон Осбърн. — Плаването, изглежда, ще бъде доста рисковано, дори като се изключи радиацията. Минни полета, лед и какво ли още не. Не знам какво ще стане с нас, ако се сблъскаме с айсберг под водата при пълна скорост.

— Аз пък знам — каза Питър.

Ученият се засмя.

— Е, да стискаме палци и да се надяваме, че няма да ни се случи. Искам да се върна обратно тук и да се състезавам с нея. — Той кимна към колата зад вратата.

— Безпокоя се от всичко това — повтори Питър. Те се обърнаха към улицата. — Трябва да измисля нещо, преди да тръгнем.

Те вървяха мълчаливо по оживената главна улица. Джон Осбърн се отправи към службата си.

— В моята посока ли си?

Питър поклати глава.

— Трябва да потърся бебешка кошарка. Мери каза, че непременно трябва да намерим кошарка, защото иначе ще се самоубие.

Тръгнаха в различни посоки. Ученият се отдалечи, благодарен, че не е женен.

Питър се запъти да купува детска кошарка и още във втория магазин успя да намери. Да се мъкне сгъната детска кошарка през тълпата, беше трудна работа. Той едва си проби път до трамвая и я отнесе до гарата на Флайндърс Стрийт. Във Фолмаут пристигна към четири часа следобед. Остави я на гардероб с намерението да се върне за нея с ремаркето, качи се на велосипеда си и бавно подкара по търговската улица. Отиде в аптеката, откъдето обикновено купуваха и с чийто собственик се познаваше. Попита момичето зад щанда дали не може да говори с господин Гоулди.

Аптекарят в бяла престилка дойде при него.

— Може ли да поговоря с вас по един личен въпрос? — попита Питър.

— Разбира се, капитане.

Той го поведе към малката амбулатория.

— Исках да поговоря с вас за лъчевата болест. — Лицето на аптекаря стана безизразно. — Налага се да замина. Ще плавам на „Скорпиън“ — американската подводница. Предстои ни дълъг път. Няма да се върнем преди началото на юни. Най-рано тогава. — Аптекарят поклати бавно глава. — Пътуването няма да е много леко — продължи морският офицер. — Има вероятност въобще да не се върнем.

Те постояха мълчаливо.

— За госпожа Холмс и малката Дженифър ли се тревожите? — попита аптекарят.

Питър кимна.

— Искам да съм сигурен, че госпожа Холмс ще е подготвена за всичко още преди да замина. — Той замълча. — Кажете ми точно какво се случва?

— Гадене — каза аптекарят. — Това е първият симптом. После повръщане и диария. Изпражнения с кръв. Всички симптоми се засилват. Може да има леко подобрение, но ако се случи, то ще е само временно. Накрая смъртта настъпва просто от изтощение. — Той

замълча. — В самия край причина за смъртта може да бъде и инфекция или левкемия. Нали разбирате, кръвообразуващите тъкани се разрушават от загубата на соли в секрециите. Може да се развие по единия или другия начин.

— Някой казваше, че е като холерата.

— Правилно — рече аптекарят. — Много прилича на холерата.

— Вие сигурно имате нещо за това, нали?

— За съжаление не се лекува.

— Нямам предвид това. Нещо, с което да се сложи край.

— Все още не можем да го пуснем, капитане. Около една седмица преди радиацията да достигне даден район, по радиото се разясняват подробностите. След това ни е позволено да го раздаваме на ония, които поискат. — Той замълча. — Сигурно ще има ужасни усложнения от религиозна гледна точка — каза той. — Предполагам, че всеки трябва да решава сам.

— Искам да съм сигурен, че жена ми е разбрала как стоят нещата — каза Питър. — Тя ще трябва да се погрижи и за детето… А аз може да не съм тук. Налага се да уредя всичко, преди да замина.

— Аз бих могъл да обясня на госпожа Холмс, когато му дойде времето.

— Предпочитам сам да го направя. Тя ще се разстрои.

— Разбирам… — Той постоя малко така и после рече: — Елате в склада.

Аптекарят премина в една задна стая, която беше заключена. В единия ъгъл имаше сандък с открехнат капак. Той го вдигна. Сандъкът беше пълен с малки червени кутийки в два размера.

Аптекарят извади по една от всеки вид и се върна обратно в малката амбулатория. Разопакова по-малката от двете; тя съдържаше пластмасово флаконче с две бели таблетки в него. Той го отвори, извади таблетките, внимателно ги отстрани и постави две таблетки аспирин. Сложи флакончето обратно в червената кутия и я затвори. Подаде я на Питър.

— Това е за всеки, който реши да вземе хапче. Можете да я отнесете и да я покажете на госпожа Холмс. Едното причинява смърт, почти мигновено. Другото е за резерва. Когато наближи времето, ще ги раздаваме на щанда.

— Много ви благодаря. А какво трябва да се направи за бебето?

Аптекарят взе другата кутийка.

— За дете или за любимо животно — куче или котка — е малко по-сложно. — Той отвори втората кутийка и извади малка спринцовка. — Имам една използвана, ще я поставя тук. Трябва да се следват указанията върху кутията. Необходимо е само да се постави подкожна инжекция. То ще заспи много скоро след това.

Той опакова употребяваната спринцовка обратно в кутията и я даде на Питър заедно с другата.

Морският офицер ги прие с благодарност.

— Много сте любезен. Жена ми ще ги намери ли на щанда, когато дойде времето?

— Да.

— Трябва ли да се плати?

— Не — каза аптекарят. — Ще се раздават безплатно.

---

[1] Пого — тояжка, към която е прикрепена напречна дъска с пружини за краката, така че детето може да прави подскоци. — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

От трите подаръка, които Питър Холмс отнесе на съпругата си тази вечер, най-висока оценка получи детската кошарка.

Беше съвсем нова, боядисана в пастелно зелено, с ярко оцветени топчета на сметалото. Той я разтвори на поляната, преди да влезе в къщата, и после повика Мери да я види. Тя я огледа критично и изпробва нейната стабилност, за да е сигурна, че детето няма да може да я преобърне върху себе си.

— Дано боята не се люща — каза тя. — Нали знаеш, че всичко пъха в устата си. Зелената боя е страшно опасна. Съдържала зелен меден окис.

— Питах за това в магазина. Не е блажна боя, а някаква друга, специална. В слюнката й трябва да има ацетон, за да я разтвори.

— Тя е в състояние да олющи почти всяка боя… — Мери отстъпи назад и я погледна. — Много приятен цвят — рече тя. — Ще отива много на пердетата в детската стая.

— И аз така си помислих. Имаха и синя, но реших, че тази ще харесаш повече.

— Ах, да, наистина ми харесва! — Тя го прегърна и целуна. — Прекрасен подарък. Сигурно ужасно си се измъчил с нея в трамвая. Много ти благодаря.

— Няма защо — рече той и й върна целувката. — Толкова се радвам, че я харесваш.

Мери отиде, взе бебето от къщата и го сложи в кошарката. После си наляха по малко уиски и седнаха на поляната, пушеха и наблюдаваха реакциите на детето към новата среда. Видяха как с мъничката си ръчичка сграбчи една от пръчките.

— Не мислиш ли, че така ще започне да се изправя твърде скоро? — попита майката разтревожено. — Искам да кажа, че без кошарката тя няма да се изправя и ходи още дълго. Ако проходи прекалено бързо, ще порасне кривокрака.

— Не вярвам — рече Питър. — Всички имат детски кошарки. Като дете и аз съм имал, а не съм кривокрак.

— Сигурно, ако не с това, ще се изправя с помощта на нещо друго. Стол или кой знае какво.

Когато Мери отнесе бебето, за да го изкъпе и да го приготви за сън, Питър внесе кошарката вътре и я постави в детската стая. После сложи масата за вечеря. След това излезе на верандата, като опипваше червените кутийки в джоба си, питайки се как, по дяволите, ще даде на жена си другите подаръци.

Скоро влезе и си наля уиски.

Каза й същата вечер, малко преди тя да отнесе детето горе и преди да си легнат.

— Има нещо, за което трябва да поговорим, преди да замина на това плаване — произнесе мъчително той.

Тя вдигна очи към него.

— Какво е то?

— За лъчевата болест, от която се разболяват хората. Трябва да знаеш някои работи.

— Ах, за това ли? — рече тя нетърпеливо. — Но то няма да се случи преди септември. Не искам да го обсъждаме.

— Страхувам се, че се налага да говорим за това — рече той.

— Не разбирам защо. Можеш да ми разкажеш за всичко, когато наближи времето. Когато знаем, че лъчевата болест е приближила. Госпожа Хилдред ми се обади: мъжът й чул, че в края на краищата тя изобщо няма да стигне дотук. Забавяла се или нещо такова… Но дотук няма да стигне.

— Не зная с кого е говорил мъжът на госпожа Хилдред, но мога да ти заявя, че в това няма и капчица истина. Съвсем сигурно е, че се приближава. Може да дойде през септември, а може и много по-рано.

Мери се втренчи в него.

— Искаш да кажеш, че всички ще се разболеем?

— Да — каза той. — Всички ние ще се разболеем. Всички ние ще умрем. Точно затова искам да ти кажа някои неща.

— Не може ли, когато наближи времето? Когато сме сигурни, че наистина ще се случи?

Той поклати глава.

— Предпочитам да ти кажа сега. Разбираш ли, аз може да не съм тук, когато се случи. Може да дойде, докато ме няма, по-бързо, отколкото мислим. Или може да ме сгази автобус, или кой знае какво още.

— Няма никакви автобуси — рече тя тихо. — Имаш предвид подводницата.

— Разбирай го, както искаш. Ще бъда по-спокоен, докато съм с подводницата, ако съм сигурен, че ти знаеш повече за тия неща, отколкото сега.

— Добре — каза тя неохотно и запали цигара. — Казвай.

Той помисли за минутка.

— Всички ние един ден ще умрем — каза той най-после. — Не зная дали този начин да умреш, е много по-лош от всеки друг. Става така, че се разболяваш. Първо започва да ти се гади, а после повръщаш. Продължаваш да повръщаш все по-често — нищо не можеш да задържиш в стомаха си. А после идва и другото. Диария. И става все по-лошо и по-лошо. Може да се почувстваш по-добре за известно време, но после пак започва. И накрая ставаш толкова слаб, че просто умираш.

Тя изпусна дълго облаче дим.

— Колко дълго продължава?

— Не попитах. Мисля, че зависи от отделния човек. Може да продължи два-три дни. А ако се стабилизираш за известно време, може да продължи, предполагам, две-три седмици.

Настъпи кратко мълчание.

— Много е гадно — каза Мери най-после. — Ако всички се разболеят едновременно, няма да има кой да ти помогне. Без лекари, без болници?

— Сигурно така ще бъде. Струва ми се, че всеки ще трябва да се оправя сам.

— Но ти ще бъдеш тук, Питър?

— Ще бъда — успокои я той. — Казвам ти всичко това, за да си подготвена за онзи лош шанс едно на хиляда.

— Но ако съм съвсем сама, кой ще се грижи за Дженифър?

— За сега не мисли за Дженифър. Ще стигнем до нея по-късно. — Той се наведе над нея. — Ето за какво става дума, скъпа. Няма оздравяване. Но не е необходимо да умираш така мизерно. Когато

нещата започнат да стават прекалено лоши, ще имаш правото на по-достойна смърт. — Той извади по-малката от двете червени кутии от джоба си.

Тя я погледна втренчено, като хипнотизирана.

— Какво е това? — прошепна Мери.

Питър разтвори малката картонена кутия и извади флакона.

— Това е само макет — каза той. — Хапчетата не са истински. Гоулди ми ги даде, за да ти покажа какво да правиш. Просто вземаш едно от тях с нещо за пиене — каквото и да е то. Каквото обичаш най-много. А после просто лягаш и това е краят.

— Искаш да кажеш, че умираш? — Цигарата беше изгаснала между пръстите й.

Той кимна.

— Когато стане прекалено лошо — това е изходът.

— За какво е другото хапче — прошепна тя.

— То е резервно — каза той. — Предполагам, че го дават, в случай че загубиш едното или че се уплашиш.

Тя седеше мълчаливо, с очи, приковани в червената кутийка.

— Когато дойде времето — каза той, — ще съобщят за всичко това по радиото. Тогава ще отидеш при Гоулди и ще помолиш момичето зад щанда да ти даде, така че да си ги имаш вкъщи. Тя ще ти ги даде. Всеки, който поиска, ще получи.

Мери посегна, изпусна угасналата цигара и взе кутийката. Прочете указанията, напечатани с черно мастило. Най-сетне каза:

— Но, Питър, колкото и болна да съм, не бих могла да го направя. Кой ще се грижи за Дженифър?

— Ние всички ще се заразим — каза той. — Всяко живо същество. Кучета и котки, деца — всички. И аз ще се заразя. И ти ще се заразиш. Дженифър също ще се зарази.

Мери се втренчи в него.

— Дженифър ще се зарази от тази… холера?

— Страхувам се, че да, скъпа. Ние всички ще се заразим.

Тя наведе очи.

— Това е ужасно — каза тя яростно. — За себе си толкова не ми е жал. Но за… Не, това е ужасно подло.

Питър се опита да я успокои.

— Това е краят на всичко за всеки от нас. Ние с теб ще изгубим повечето години от живота си, на които сме разчитали, а Дженифър ще изгуби всичките. Но не бива прекалено да се мъчи. Когато стане безнадеждно, ти ще можеш да й помогнеш. От теб се изисква малко смелост, но ти я имаш. Трябва да го направиш, ако не бъда тук.

Питър извади другата червена кутийка от джоба си и започна да й обяснява начина на употреба. Мери го наблюдаваше с нарастваща враждебност.

— Кажи го направо — извика тя настръхнало. — Нима се опитваш да ми обясниш как трябва да убия Дженифър?

Той знаеше, че назрява конфликт, но нямаше друг избор.

— Ако се наложи, ще трябва да го направиш.

Изведнъж гневът й изригна.

— Никога няма да направя подобно нещо, колкото и болна да е тя. Ще се грижа за нея докрай. Ти сигурно съвсем си полудял. Работата е там, че ти не я обичаш. Никога не си я обичал. Винаги ти е досаждала. Е, добре, за мене тя не е досадна. Ти си досадният. А сега си стигнал дотам, че се опитваш да ми кажеш как да я убия. — Мери скочи на крака, пребледняла от ярост. — Ако кажеш още една дума, ще те убия!

Никога не беше я виждал толкова гневна. Питър се изправи.

— Както искаш — каза той уморено. — Ако не искаш, не ги използвай.

Тя продължи ядосано:

— Тук има някакъв номер. Ти се опитваш да ме накараш да убия Дженифър и себе си. Тогава ще си свободен да заминеш с някоя друга жена.

Не беше очаквал, че ще бъде толкова трудно.

— Не ставай такава глупачка — извика той остро. — Ако бъда тук, аз самият ще го изпия. Но ако не съм, ако се наложи сама да се оправяш, то ще е, защото аз ще съм вече мъртъв. Само помисли малко, опитай се да разбереш това с тъпата си глава. Аз ще бъда мъртъв.

Тя сърдито се втренчи в него, без да каже дума.

— Има още нещо, за което е добре да помислиш. — Дженифър може да живее по-дълго от теб. — Питър вдигна първата червена кутийка. — Ако искаш, изхвърли я в кофата за боклук — каза той. — Можеш да се бориш, докато имаш сили, докато умреш. Но Дженифър

може да не е мъртва. Тя може да продължи да живее още дни наред, да плаче и повръща в креватчето си и да лежи в собствената си мръсотия, а ти да си мъртва на пода до нея, да няма кой да й помогне. Накрая, разбира се, тя ще умре. Така ли предпочиташ да умре? Ако ти искаш, аз не. — Той се извърна. — Само помисли малко и не ставай такава отвратителна глупачка.

Мери мълчеше. За миг му се стори, че ще припадне, но самият той беше прекалено ядосан, за да й помогне.

— Сега е моментът да проявиш смелост и да погледнеш фактите в лицето — каза той.

Жена му се обърна и побягна от стаята. Малко след това той я чу да плаче в спалнята. Не отиде при нея. Вместо това си наля уиски и сода и излезе на верандата, седна на един шезлонг и загледа морето отвъд. Тези проклети жени, защитени от действителността в някакъв свой сантиментален свят от мечти! Ако можеха да приемат нещата такива, каквито са, те биха помогнали на мъжете, биха им помогнали страшно много. А докато се държат вкопчени в своя измислен свят, те са само воденичен камък на врата им.

Около полунощ, след третото уиски, той влезе в къщата. Отиде в спалнята. Мери беше в леглото, светлината беше изгасена. Питър се съблече в тъмното внимателно да не я събуди. Тя лежеше с гръб към него, обърна се на другата страна и заспа, замаян от уискито. Към два часа сутринта я чу в просъница да плаче в леглото до него. Той протегна ръка да я успокои.

Мери се обърна към него все още разплакана.

— Ах, Питър, извинявай, че се държах така глупаво.

Те не споменаха нищо повече за червените кутийки, но на следващата сутрин той ги постави в дъното на аптечката в банята — там, където не се натрапваха, но и където тя трудно би могла да не ги забележи. Във всяка кутийка остави бележчица, в която пишеше, че хапчетата не са истински, и обясняваше какво трябва да направи, за да намери действителните. Към всяка бележка беше прибавил по няколко думи на обич, в случай че той е вече мъртъв, когато тя ги прочете.

Хубавото лятно време се задържа и през март. На „Скорпиън“ нямаше повече заболявания от морбили и работата по подводницата

бързо напредваше под ръцете на механиците, които и без това нямаха какво друго да правят. Питър Холмс отсече второто дърво, наряза го и подреди цепениците да съхнат, така че да стават за горене следващата година, и се захвана да изкоренява дънерите, за да направи зеленчукова градина.

Джон Осбърн запали мотора на своето „Ферари“ и го изкара на пътя. По това време нямаше категорична забрана върху автомобилизма. Никой не можеше да намери бензин, защото официално в страната той беше изчерпан — запасите, предоставени на лекарите и болниците, бяха вече изразходвани. Въпреки това от време на време, макар и много рядко, по пътищата се виждаха коли. Когато горивото беше започнало да става все по-дефицитно, всеки шофьор бе скътал бидони с бензин в гаража си или на някое скришно място — запас за краен случай. „Ферарито“ на Джон Осбърн не предизвика никакво действие от страна на полицията дори когато по време на първото излизане кракът му се плъзна върху непривичния педал за газта и той вдигна осемдесет и пет мили на втора по Бърк Стрийт, в центъра на града. Стига да не убиеше някого, полицията не би му държала сметка за такава дреболия.

Той не уби никого, но се изплаши много. В Сауч Джипслънд, близо до малкото селище Турадин, имаше частна състезателна писта, собственост на клуб от ентусиасти, които я поддържаха. Беше дълга три мили — широк асфалтов път, частна собственост, който не водеше наникъде и на който външни лица не се допускаха. Пистата включваше една права отсечка и множество криволичещи извивки и завои. Тук все още се провеждаха състезания, на които рядко имаше публика поради липсата на транспорт. Откъде ентусиастите вземаха бензин, си оставаше загадка или цяла поредица от загадки, защото, изглежда, всеки разполагаше със свой собствен запас, както и самият Джон Осбърн, който съхраняваше своите осем бидона специално състезателно гориво в задния двор на майка си.

Джон Осбърн откара своето „Ферари“ няколко пъти на това място, първо за тренировка, а по-късно и на състезания — къси надбягвания, за да се пести гориво. За него колата имаше и практическо приложение. Животът му беше живот на учен — човек, чието време преминава в теоретизиране по кабинети или в най-добрия случай по лаборатории. Активният живот му бе непознат. Не беше

свикнал да поема личен риск, да се излага на опасност и чувстваше, че нещо не му достига. Когато го мобилизираха на подводницата с научна задача, той беше въодушевен от промяната на монотонното ежедневие, но тайно изпадаше в ужас всеки път, когато слизаха под водата. По време на едноседмичното плаване на север той беше успял да се овладее и да изпълнява задълженията си, без да показва нервното си напрежение, но перспективата да изживее същото отново по време на предстоящото едномесечно плаване под водата го плашеше.

„Ферарито“ промени всичко. Всеки път, когато сядаше зад волана, го обземаше силна възбуда. В началото не караше особено добре. Щом достигнеше до сто и петдесет мили в час по права отсечка, все не успяваше да намали достатъчно скоростта и да вземе безопасно завоите. Първоначално всеки завой беше своеобразен хазарт със смъртта: на два пъти се беше завъртял с колата, озовавайки се на тревната ивица пребледнял и разтреперан от уплаха, дълбоко засрамен, че не е успял да овладее автомобила. Всяко малко състезание или тренировка по този маршрут оставяше у него съзнание за грешките, които не биваше никога повече да допуска, усещането за смъртта, минала покрай него.

След тези силни вълнения, превърнали се в негово ежедневие, предстоящото плаване на „Скорпиън“ престана да го ужасява. То не му се струваше страшно в сравнение с опасностите, които преодоляваше със своята състезателна кола. Морската интермедия се превърна в досадна дреболия, която трябваше да се свърши — загуба на време, което ставаше все по-скъпоценно. Но после щеше да се завърне обратно в Мелбърн и да прекара последните три месеца в състезания.

Като всеки друг автомобилен състезател, и той хвърляше много усилия и време да намери още запаси от гориво.

Сър Дейвид Хартман проведе конференцията според предварителния план. Дуайт Тауърс присъства на нея в качеството си на командир на „Скорпиън“ заедно с офицера си за свръзка. Беше взел и своя радио-електроинженер, лейтенант Сандърстром, тъй като се очакваше да възникнат въпроси около предавателя край Сиатъл. Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания беше представена от нейния директор и от Джон Осбърн.

Вторият заместник на командващия военноморските сили беше също там с един от офицерите си. Присъстваше и секретарят на министър-председателя.

При откриването командващият военноморските сили изтъкна трудностите около операцията.

— Моето желание — каза той — и същевременно нареждането на министър-председателя е „Скорпиън“ да не се излага на никакви изключителни рискове по време на плаването. На първо място най-важни за нас са резултатите от научните наблюдения, които подводницата трябва да направи. Поради сравнително малката височина на радиопредавателната антена и необходимостта да остане потопен през повечето време, ние не можем да разчитаме на непрекъсната радиовръзка със „Скорпиън“. Дори само поради тази причина той трябва да се върне благополучно. В противен случай се обезсмисля цялата операция. Освен това той е единственият ни плавателен съд за дълги разстояния и за връзка с Южна Америка и Южна Африка. Като имах предвид тези съображения, аз направих доста съществени промени в курса, които обсъдихме при последната ни среща. Изследванията на Панамския канал отпадат. Сан Диего и Сан Франциско също отпадат заради минните полета. Командир Тауърс, бихте ли ни изяснили накратко какво е положението с минните полета?

Дуайт изложи пред конференцията проблемите, свързани с липсата на информация за минните полета.

— Сиатъл е достъпен за нас, а и целият залив Пюджит — каза той. — Също и Пърл Харбър. Струва ми се, че няма голяма опасност от мини нагоре около залива Аляска поради движението на ледовете. Но проблемът по тези географски ширини е точно ледът. „Скорпиън“ не е ледоразбивач. Въпреки това, по мое мнение, бихме могли без прекален риск за подводницата да се ориентираме успешно там. Дори да не стигнем до шестдесетия паралел, ще направим всичко, което е по силите ни. Вероятно ще можем да изпълним по-голямата част от поставените задачи.

Преминаха към обсъждане на въпроса за радио сигналите, които все още идваха някъде от околностите на Сиатъл. Сър Филип Гудол, директор на Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания, направи преглед на приетите съобщения.

— В повечето случаи тези сигнали са неразбираеми — каза той. — Явяват се на произволни интервали, по-често през зимата, отколкото през лятото. Честотата е 4,92 мегахерца. — Радиоинженерът си отбеляза нещо на листа пред него. — Засечени са сто шестдесет и девет радиопредавания. От тях три съдържат понятни кодови елементи — общо седем. Две съдържат свързани думи, на английски, по една дума във всяко предаване. Не успяхме да дешифрираме кодовите елементи. Ако някой иска да ги види, те са тук при мене. Думите са „ВОДА“ и „СВЪРЗВАМ“.

Сър Дейвид Хартман попита:

— Общо колко часа предавания сте засекли?

— Около сто и шест часа.

— И през цялото това време само две свързани думи? Останалото е безсмислица?

— Точно така.

— Не смятам, че думите са от значение — каза адмиралът. — Вероятно са предадени случайно. В края на краищата, ако безкраен брой маймуни започнат да си играят с безкраен брой пишещи машини, все някоя ще напише Шекспирова пиеса. Трябва да се установи как изобщо се провеждат тези радиопредавания. Очевидно там все още има електрическа енергия. Може би тази енергия е свързана с човешка дейност. Не е много правдоподобно, но може и да е така.

Лейтенант Сандърстром се наклони към своя командир и му прошепна нещо. Дуайт се обади:

— Господин Сандърстром познава радиосъоръженията в този район.

Лейтенантът каза стеснително:

— Не мога да твърдя, че познавам всичките. Преди около пет години изкарах кратък курс за морски свързочници на остров Санта Мария. Една от използваните честоти беше 4,92 мегахерца.

Адмиралът попита:

— Къде се намира остров Санта Мария?

— Съвсем близо до Бремъртън, в залива Пюджит. Има още няколко бази по крайбрежието. Но за тази зона това е главната военноморска свързочна школа.

Капитан Тауърс разгърна една морска карта и посочи с пръст острова.

— Ето го, сър. Свързан е с континента чрез мост до град Манчестър, точно след залива Клам.

Адмиралът попита:

— Какъв е обхватът на станцията от остров Санта Мария?

— Не зная със сигурност, но предполагам, че е глобален — каза лейтенантът.

— Прилича ли на станция за подобни предавания? Достатъчно високи ли са антените?

— О, да, сър. Антените са внушителна гледка. Мисля, че тя е част от редовната комуникационна система, покриваща Тихоокеанската зона, но не зная това съвсем сигурно. Аз посещавах само свързочната школа.

— Никога ли не сте се свързвали директно с тази станция от някой кораб, на който сте служили?

— Не, сър. Ние осъществявахме радиовръзки на други честоти.

Известно време обсъждаха методите за радиовръзка.

— Ако се окаже, че е Санта Мария — каза накрая Дуайт, — мисля, че ще можем да го изследваме без особена трудност. — Той погледна картата, която беше вече подробно изучавал, за да се увери още веднъж в правилността на думите си. — Непосредствено около острова дълбочината на водата е четиридесет фута. Може би ще успеем да се придвижим до пристана. За всеки случай имаме и гумена лодка. Ако нивото на радиацията позволява, ще можем да изпратим за кратко офицер на брега, в защитен костюм, разбира се.

— За мен ще бъде чест, ако ми възложите тази задача — каза лейтенантът. — Мисля, че познавам доста добре пътя към съоръженията.

Те оставиха въпроса открит и продължиха с разглеждането на ефекта на Йоргенсън. Уточниха научните наблюдения, необходими, за да бъде той потвърден или отхвърлен.

Дуайт имаше среща с Мойра Дейвидсън за обяд след конференцията. Тя беше избрала един малък ресторант в града и той пристигна преди нея. Мойра влезе с кожено куфарче.

Той я поздрави и й предложи да пийне нещо преди обяда. Тя избра бренди и сода.

— Двойно ли? — запита Дуайт, когато сервитьорът застана до тях.

— Малко — отвърна Мойра.

Той кимна към сервитьора, без да каже нищо. Погледна към коженото куфарче.

— Пазарувала ли си?

— Да пазарувам! — рече тя възмутено. — Аз! Чак пък такава порядъчност!

— Извинявай. Отиваш ли някъде?

— Не — каза тя, като се наслаждаваше на любопитството му. — Давам ти право на три предположения, за да познаеш какво има вътре.

— Бренди — опита той.

— Не. Аз си го нося вътре в мен.

Дуайт помисли малко.

— Нож. Имаш намерение да изрежеш една от ония религиозни картини покрай рамката й, да я изнесеш и я окачиш в тоалетната.

— Не. Още едно.

— Плетка.

— Не плета. Не съм по спокойните занимания. Би трябвало да си го разбрал вече.

Донесоха напитките.

— Е, добре — рече той, — ти печелиш. Какво има вътре?

Мойра вдигна капака на куфарчето. В него имаше бележник, молив и учебник по стенография.

Дуайт се втренчи в трите неща.

— Виж ти — възкликна той, — да не би да учиш стенография?

— Какво лошо има в това? Веднъж ти самият каза, че трябвало да го направя.

Той смътно си спомни какво й беше казал веднъж между другото.

— Да не би да ходиш на курсове?

— Всяка сутрин. В девет и половина съм на Ръсъл Стрийт. Представяш ли си — аз в девет и половина! Ставам преди седем!

Той се ухили.

— Виж, това е лошо. Защо си се захванала?

— За да правя нещо. До гуша ми дойде да бранувам тор.

— От колко време се занимаваш?

— От три дни. Много съм добра. Мога всичко да превърна на завъртулки.

— А после можеш ли да си ги разчетеш?

— Още не — призна си тя и отпи от брендито. — Не съм напреднала толкова.

— Учиш ли машинопис?

— И счетоводство. Всичко заедно.

Дуайт я погледна в почуда.

— Като завършиш, от тебе ще излезе страшна секретарка.

— Да, догодина. Догодина ще мога да си намеря добра работа.

— Има ли много хора в курса. Сигурно посещаваш някакво училище или нещо такова?

— Много повече, отколкото предполагах. Някъде половината от обикновената бройка. Веднага след войната почти нямало ученици и много от преподавателите били уволнени. Сега броят на учениците непрекъснато се увеличава и се налага наново да ги назначат.

— Малко ли са курсистите?

— Повечето са под двадесет години. Сред тях се чувствам като баба. Предполагам, че на техните им е омръзнало да ги гледат все из къщи и са ги накарали да работят. — Мойра замълча. — Същото е и в университета. Сега има много повече новопостъпили, отколкото преди няколко месеца.

— Никога не съм очаквал, че ще се получи така — отбеляза Дуайт.

— Скучно е да се затвориш вкъщи — каза Мойра. — В университета те се срещат с приятели.

Той й предложи още по едно питие, но тя отказа и се преместиха в ресторанта.

— Чу ли за Джон Осбърн и неговата кола? — попита Мойра.

Дуайт се засмя.

— Разбира се. Той ми я показа. Май че я показва на всеки, който се съгласи да отиде. Страшно хубава кола.

— Съвсем е откачил — каза тя. — Ще се убие с нея.

Дуайт отпи от студеното консоме.

— И какво от това? Стига да не се убие, преди да тръгнем на това плаване. Човекът се забавлява.

— Кога тръгвате?

— Предполагам, че ще заминем след около седмица.

— Много опасно ли ще бъде? — попита тя тихо.

Настъпи кратко мълчание.

— Не, защо? Какво те накара да си го помислиш?

— Вчера говорих с Мери Холмс по телефона. Тя ми изглеждаше разтревожена от нещо, което Питър й е казал.

— Относно плаването?

— Не точно. Поне аз не мисля така. По-скоро е направил нещо като завещание или кой знае какво.

— Че това не е лошо — отбеляза той. — Всеки е длъжен да го направи, поне всеки женен мъж.

Сервираха печеното.

— Кажи ми, опасно ли е? — попита тя отново.

Той поклати глава.

— Плаването е доста дълго. Няма да ни има почти два месеца и приблизително половината от това време ще бъдем потопени. Но няма да е по-опасно от всяка друга операция в северни води. — Той помълча. — Винаги е малко рисковано да се движиш в район, където може да е имало ядрена експлозия. Особено под водата. Не знаеш на какво ще се натъкнеш. Има големи промени в океанското дъно. Можеш да се удариш в някой потънал кораб, за който и не подозираш, че е там. Налага се да се движиш много внимателно. Но не, не бих го нарекъл опасно.

— Върни се жив и здрав, Дуайт — каза тихо Мойра.

Той се засмя.

— Разбира се, че ще се върнем живи и здрави. Така ни е наредено. Адмиралът си иска подводницата обратно на всяка цена.

Мойра се облегна назад и се засмя.

— Ти си невъзможен! Щом се разчувствам, ти просто — ти просто ме унищожаваш, сякаш пукаш детски балон.

— Мисля, че не съм сантиментален тип. Точно така казваше и Шеърън.

— Така ли?

— Разбира се. Тя много ми се сърди.

— Не мога да кажа, че съм изненадана — забеляза Мойра. — Съчувствам й.

Привършиха обяда, излязоха от ресторанта и тръгнаха към националната галерия, за да видят изложбата на картини с религиозни сюжети. Всички бяха маслени платна, повечето в модернистичен стил.

Обиколиха залата, разглеждайки четиридесетте картини — момичето с интерес, морският офицер с откровено неразбиране. Никой от двамата нямаше кой знае какво да каже за зелените разпятия или за розовите рождества; петте или шестте картини, третиращи войната от религиозна гледна точка, предизвикаха спор помежду им. Спряха се пред картината, спечелила наградата — скърбящият Христос на фона на разрушен огромен град.

— Мисля, че в това има нещо — каза тя. — Веднъж май ще се съглася с журито.

— Не мога да го гледам — отвърна Дуайт.

— Какво не ти харесва?

Той се взря в картината.

— Всичко. За мен тя не отговаря на истината. Ни един пилот, който е с всичкия си, не би летял толкова ниско, когато наоколо избухват термоядрени бомби. Та той би изгорял.

— Но композицията е интересна и цветовете са добре съчетани.

— О, разбира се. Обаче сюжетът не струва.

— В какъв смисъл?

— Ако това е сградата на „Рейдио Корпорейшън във Америка“, той е нарисувал Бруклинския мост откъм остров Ню Джърси, а Емпайър Стейт Билдинг в средата на Сентрал парк.

Мойра погледна в каталога.

— Тук не се казва, че това е Ню Йорк.

— Където и да е, това е фалшиво. Не би могло да изглежда така. — Дуайт замълча. — Прекалено е драматично. — Той се извърна и се огледа с отвращение. — Нищо не ми харесва тук.

— А религиозната гледна точка? — попита тя. Струваше й се странно, понеже той ходеше често на църква, и тя беше се надявала, че изложбата ще го заинтригува.

Дуайт я хвана за ръка.

— Аз не съм религиозен. Вината е в мен, а не в художниците. Те виждат нещата различно.

Престанаха да говорят за изложбата.

— Интересуваш ли се от живопис? — попита Мойра. — Или те отегчава?

— Не ме отегчава. Харесва ми, когато прелива от цветове и не е направена, за да те поучава. Има художник на име Реноар, нали?

— Тук имат няколко картини от Реноар. Искаш ли да ги видиш?

Намериха залата за френско изкуство и той постоя известно време пред една картина с река и сенчеста улица покрай нея, с бели къщи и магазини — много пъстра, съвсем във френски стил.

— Ето такива картини ми харесват. Мога да ги гледам безкрайно.

Вървяха из залите, разговаряха непринудено и разглеждаха картините. После Мойра трябваше да си тръгне: майка й не беше добре и тя беше обещала да се прибере навреме, за да приготви чая. Той я придружи до гарата с трамвая.

В навалицата на входа момичето се обърна към него:

— Благодаря за обяда и за следобеда. Надявам се, че останалите картини компенсираха религиозните сюжети.

Дуайт се засмя.

— Точно така. Иска ми се да се върна отново там и да ги видя още веднъж. Но що се отнася до религията, тя просто не е по вкуса ми.

— Но ти ходиш редовно на църква.

— Това е нещо различно.

Не можеше да спори повече с него и то сред тълпата.

— Ще можем ли да се видим пак, преди да заминеш?

— През деня ще съм зает. Бихме могли да отидем една вечер на кино, но ще трябва да побързаме. Отплаваме веднага, щом завърши ремонтът, а засега всичко върви много добре.

Уговориха се да се срещнат, за да вечерят заедно във вторник, тя му помаха за довиждане и изчезна в тълпата. Нямаше нищо спешно, за което да се връща на доковете, а до затварянето на магазините оставаше още час. Той отново излезе на улицата и тръгна по тротоарите, като гледаше витрините. Скоро стигна до един спортен магазин, поколеба се за миг и влезе.

На щанда за рибарски принадлежности се обърна към продавача:

— Искам спининг, въдичарски прът, макара и найлоново влакно.

— Разбира се, сър — каза продавачът. — За вас ли?

Американецът поклати глава.

— За подарък на момче, десетгодишно — каза той. — Това ще е първата му въдица. Искам нещо качествено, но малко и леко. Имате ли от фибростъкло?

Продавачът поклати глава.

— В момента нямаме. — Той сне една въдица от лавицата. — Ето ви една много хубава, малка въдица от стомана.

— Дали няма да ръждяса от морската вода? Момчето живее край морето, а вие знаете какви са децата.

— Уверявам ви, че няма — каза продавачът. — Купуват ги много за морски риболов. — Той се пресегна за макари, докато Дуайт разглеждаше въдицата. — За морски риболов имаме от тези пластмасови макари. Мога да ви предложа също и тези спинингови макари от неръждаема стомана. По-добри са, разбира се, но са доста по-скъпи.

Дуайт ги огледа.

— Ще взема от стоманените.

Американецът избра влакно и продавачът зави трите неща.

— Чудесен подарък за момче — отбеляза той.

— Разбира се — рече Дуайт. — Много ще му се зарадва.

Той плати, взе пакета и тръгна към щандовете за детски велосипеди и тротинетки. Попита момичето зад щанда.

— Имате ли пого?

— Пого ли? Едва ли. Ще попитам управителя.

Управителят дойде при него.

— Съжалявам, свършили сме ги. Напоследък нямаше голямо търсене, последната продадохме само преди няколко дни.

— Ще получавате ли пак?

— Изпратих поръчка за една дузина. Не зная кога ще пристигнат. Знаете, че нещата малко се объркаха. Сигурно го искате за подарък?

Командирът кимна.

— Исках го за едно малко шестгодишно момиченце.

— Вижте тези тротинетки. Те са хубав подарък за момиченце на тази възраст.

Дуайт поклати глава.

— Тя си има.

— Имаме също и детски велосипеди.

Бяха неугледни и неудобни за пренасяне, но той премълча.

— Не, ще ми се да взема пого. Смятам да пообиколя магазините наоколо и ако не мога да намеря, може би ще се върна обратно тук.

— Опитайте в „Макфейлс“ — каза мъжът услужливо. — Може да е останало някое.

Дуайт излезе и провери в „Макфейлс“, но там също нямаха пого. Опита в още един магазин със същия резултат — изглежда се бяха изчерпали. А колкото повече пречки изникваха, толкова повече му се искаше да купи на дъщеря си само пого и нищо друго. Той се помота по Колинс Стрийт в търсене на друг магазин за детски играчки, но скоро се озова извън този район, в център за по-луксозни стоки.

Малко преди да затворят магазините, спря пред бижутерийна витрина. Магазинът очевидно беше на ниво; той постоя известно време пред витрината. Смарагдите и диамантите бяха най-подходящи. Смарагдите великолепно отиваха на тъмната й коса.

Влезе в магазина.

— Може ли да видя една гривна — каза той на младежа в редингот. — Със смарагди и диаманти… Във всеки случай — смарагди. Дамата е мургава, обича да носи зелено. Имате ли нещо такова?

Мъжът отиде до сейфа и се върна с три гривни, поставени върху черна кадифена възглавничка.

— Вижте тези, сър. Каква цена имате предвид?

— Не зная — рече командирът. — Искам хубава гривна.

Продавачът избра една.

— Тази е четиридесет гвинеи, а тази е шестдесет и пет. Смятам, че са много красиви.

— А тази?

Мъжът я вдигна.

— Тази е много по-скъпа, сър. Прекрасна изработка. — Той погледна етикетчето. — Струва двеста двадесет и пет гвинеи.

Гривната грееше върху черното кадифе. Дуайт я взе и я разгледа. Мъжът беше казал истината — действително прекрасна изработка. Шеърън нямаше нищо подобно в кутията си за бижута. Беше сигурен, че ще я хареса.

— Каква е изработката — английска или австралийска?

Мъжът поклати глава.

— Първоначално е купена от „Картие“ в Париж. При нас попадна от наследството на една дама от Турак. Както виждате, гривната е съвсем запазена. Обикновено закопчалката се нуждае от поправка, но при тази няма нужда дори от това. В чудесно състояние е.

Дуайт си представи как тя щеше да се зарадва.

— Ще я взема. Ще платя с чек. Ще се отбия да я взема утре или вдругиден.

Написа чека и взе разписката. Вече беше си тръгнал, когато се спря и се обърна към мъжа:

— А знаете ли къде мога да купя пого, подарък за малко момиченце? Като че ли са станали дефицитни.

— Едва ли ще мога да ви помогна — каза мъжът. — Най-добре да обиколите всички магазини за играчки.

Вече затваряха магазините и тази вечер нямаше време за повече търсене. Той отнесе пакета със себе си в Уилямстаун и когато стигна до самолетоносача, слезе в подводницата и го постави зад койката си в каютата, където никой нямаше да го забележи. След два дни взе гривната и също я отнесе в подводницата, за да я заключи в стоманения сейф, където държеше поверителните документи.

Същия ден някоя си госпожа Хектър Фрейзър занесе една счупена сребърна каничка за сметана в бижутерийния магазин, за да запоят дръжката. Докато се разхождаше по улиците следобеда, тя неочаквано срещна Мойра Дейвидсън, която познаваше от дете. Спря и попита как е майка й. После каза:

— Миличка, ти познаваш онзи американец, капитан Тауърс, нали?

— Да. Доста добре — отвърна момичето. — Гостува ни за почивните дни.

— Как мислиш, дали не е луд? Май всички американци са луди. Не знам.

Момичето се усмихна.

— Сигурно не е по-луд от всички нас през тия дни. Какво е направил?

— Искал да купи пого в „Саймъндс“.

Мойра изведнъж застана нащрек.

— Миличка, представи си, не другаде, а в „Саймъндс“! Като че ли там продават пого. Казват, че купил най-красивата гривна и платил баснословна цена за нея. Дали случайно не е за тебе?

— Не зная. Не е много в стила му.

— А, човек не знае какво може да очаква от тези мъже. Вероятно някой ден ще те изненада с нея.

— А какво станало с погото?

— Ами като купил гривната, той попитал господин Томпсън, оня русия, хубавичкия младеж — та го попитал дали не знае къде би могъл да купи пого. Казал, че го иска за подарък на малко момиченце.

— Какво лошо има в това? — тихо попита госпожица Дейвидсън. — Наистина е много хубав подарък за малко момиченце.

— Сигурно е така. Но ми се стори смешно, че капитан на подводница иска да купи такова нещо. И то не другаде, а в „Саймъндс“.

— Вероятно ухажва богата вдовица с малко момиченце. Гривната за майката, а погото за дъщерята. Какво лошо има в това?

— Нищо — рече госпожа Фрейзър, — само дето всички ние си мислехме, че ухажва теб.

— Точно тук сте сгрешили — каза спокойно момичето. — Не той мене, а аз него ухажвам. Трябва да вървя. Много се радвам, че ви видях. Ще предам на мама.

Мойра се отдалечи надолу по улицата, но историята с погото се въртеше в ума й. Този следобед тя стигна дотам, че се захвана да проучва пазара и скоро откри, че търговията с пого много е западнала. Ако Дуайт държеше на него, явно щеше да има сериозни трудности.

Разбира се, напоследък всички бяха откачили по малко: Питър и Мери с тяхната градина, баща й с плановете си за стопанството, Джон Осбърн със състезателната си кола, сър Дъглас Фрауд с клубния портвайн, а сега и Дуайт Тауърс с неговото пого. Вероятно и тя самата — с Дуайт Тауърс. Всеки си имаше някаква чудатост, граничеща с лудостта, плод на времената, в които живееха.

Искаше да му помогне, наистина искаше да му помогне, но разбираше, че трябва да подходи много внимателно. Щом се прибра вечерта вкъщи, отиде в килера, измъкна старото си пого и изтри с парцал мръсотията по него. Дървената дръжка можеше да се изглади с шкурка, да се лакира отново от някой добър майстор и да заприлича на нова въпреки тъмните петна от влагата. Ръждата обаче беше разяла дълбоко металните части и особено едната метална стъпка. С колкото и боя да се намажеше, тази част не би могла да изглежда като нова, а собственото й детство беше все още достатъчно близко, та мисълта за

употребявана играчка да не породи у нея отвращение. Това не беше изход.

Срещна се с него във вторник вечерта преди киното, както се бяха уговорили. По време на вечерята го попита как вървят работите на подводницата.

— Общо взето, добре — каза й той. — Инсталират втора кислородна регенеративна установка, която ще работи паралелно с другата. Вероятно тази работа ще приключи до утре вечер, а после ще го изпробваме в четвъртък. Може да заминем към края на седмицата.

— Много ли е важен този апарат?

Дуайт се усмихна.

— Ще се наложи да плаваме потопени доста време. Не ми се ще да остана без въздух и да бъда принуден да изляза на повърхността в радиоактивна зона или пък да се задуша.

— Значи, това е някакво резервно устройство?

— Имахме късмет, че го намерихме. Откриха го в складовете във Фримантъл.

Тази вечер той беше разсеян. Към нея беше мил и внимателен, но през цялото време тя чувстваше, че той си мисли за други неща. Няколко пъти по време на вечерята Мойра се опита да го разсее, но не успя. Същото беше и в киносалона: даваше вид, че се забавлява, за да не развали вечерта й, но всъщност липсваше живец. Тя се успокояваше, че не би могла да очаква друго преди такова плаване.

След прожекцията повървяха по празните улици към гарата. Като наближиха, Мойра се спря в тъмния вход на един безистен, където можеха да поговорят спокойно.

— Поспри за малко, Дуайт. Искам да те питам нещо.

— Разбира се — каза той любезно. — Кажи.

— Ти си разтревожен за нещо, нали?

— Нищо сериозно. Страхувам се, че бях лош компаньон тази вечер.

— Заради подводницата ли?

— Не, защо, мила? Казах ти, че няма нищо опасно. Просто задача като всяка друга.

— Тогава е заради погото, нали?

Дуайт я изгледа смаяно в полумрака.

— Ами ти как разбра?

Мойра тихичко се засмя.

— Имам си шпиони. Какво купи за малкия?

— Въдица. — Настъпи мълчание, а после той каза: — Сигурно ме смяташ за побъркан.

Мойра поклати глава.

— Не. Намери ли пого?

— Не. Изглежда, че навсякъде са се свършили.

— Зная. — Те помълчаха. — Аз огледах моето. Можеш да го вземеш, ако ти върши работа. Но е страшно старо и металните части са целите в ръжда. Все още работи, но се боя, че не става за подарък.

— Забелязах. Да не мислим повече за това, скъпа. Ако имам време, преди да отплаваме, ще дойда тук, за да видя какво друго може да се купи.

— Сигурна съм, че е възможно да се намери пого. Сигурно са ги произвеждали някъде тук в Мелбърн. Или поне в Австралия. Въпросът е да се намери навреме.

— Остави това. Беше просто хрумване. Не е толкова важно.

— Важно е. За мене е важно. — Тя вдигна глава. — Ще намеря, докато стане време да се върнеш. Дори ако трябва да го направя по поръчка. Сигурно няма да е точно това, което искаш, но съгласен ли си така?

— Страшно мило от твоя страна — каза капитанът с дрезгав глас. — Ще й кажа, че ти ще го донесеш.

— Точно така. Във всеки случай аз ще го нося, когато се срещнем отново.

— Може да ти се наложи да го носиш много далеч — каза той.

— Не се тревожи, Дуайт. Когато се срещнем, то ще е у мене.

В тъмния вход той я прегърна и я целуна.

— Това е за обещанието — прошепна й той — и за всичко останало. Шеърън няма да има нищо против. То е от нас двамата.

ШЕСТА ГЛАВА

Двадесет и пет дни по-късно американската подводница „Скорпиън“ приближаваше първия обект на своето плаване. Бяха изминали десет дни, откакто тя се беше потопила на тридесетия паралел южно от екватора. Корабът беше достигнал сушата при остров Сан Николас край Лос Анжелис, избягвайки града заради непознатите минни полета. Поеха курс покрай Санта Роза и наближиха брега от запад през Сайта Барбара. Оттам продължиха на север, като се движеха на перископна дълбочина, на около две мили от сушата. Осмелиха се да влязат в залива Монтърей, разгледаха риболовното пристанище, но не забелязаха живот на брега и не научиха почти нищо. Радиоактивността беше навсякъде висока, така че те сметнаха за благоразумно да останат потопени.

Наблюдаваха Сан Франциско на пет мили от Голдън Гейт. Успяха само да разберат, че мостът е разрушен. Подпорната кула в западния му край като че ли беше срутена. Къщите, видими от морето покрай Голдън Гейт Парк, бяха пострадали много от пожарите и взривната вълна — ни една от тях не бе годна за обитаване. Не се виждаха никакви следи от човешки живот, а и нивото на радиацията изключваше всякаква възможност за неговото съществуване наоколо.

Останаха там няколко часа, правеха снимки през перископа и огледаха града доколкото беше възможно. Върнаха се обратно на юг до залива Хаф Мун, приближиха се на половин миля от брега и изплуваха за известно време на повърхността, като викаха през радио мегафона. Тук къщите не изглеждаха много разрушени, но нямаше никакви признаци на живот. Те постояха, докато се здрачи, и поеха курс на север, като заобиколиха нос Рейз и продължиха на около три-четири мили от сушата, следвайки бреговата линия.

Откакто пресякоха екватора, започнаха да излизат на повърхността по време на всяка вахта, за да осигурят максималната височина на антената, с която приемаха радиопредаванията от Сиатъл. Веднъж ги бяха чули на пет градуса северна ширина. Предаването

продължи около четиридесет минути — някакви произволни, безсмислени сигнали, които се изгубиха след това. Оттогава не бяха ги засичали. Тази нощ, някъде към Форт Браг, изплуваха на повърхността при силен северозападен вятър и прилив. Веднага щом включиха радиопеленгатора, ги чуха отново. Този път бяха в състояние да засекат сравнително точно мястото на излъчванията.

Дуайт се надвеси над щурманската маса, където лейтенант Сандърстром определяше местоположението на предавателя.

— Санта Мария — каза той. — Изглежда, че си бил прав.

Послушаха безсмислената бъркотия, която идваше от приемника.

— Какъв хаос — каза най-после лейтенантът. — Това не би могло да се предава от човек, та дори той да не познава радиото. Тези сигнали са излъчени по някаква случайност.

— Като че ли е така. — Дуайт постоя заслушан. — Но там има енергия. А където има енергия, има и хора.

— Не е абсолютно задължително — каза лейтенантът.

— При водноелектрическите централи — съгласи се Дуайт. — Зная. Но, по дяволите, тези турбини не могат да работят две години без никакво поддържане.

— Човек трудно би повярвал, но някои от тях са дяволски добри механизми.

Дуайт изсумтя и се върна отново към картите.

— Ще гледам да минем нос Флайъри призори. Ще продължим както досега и ще определим местоположението си към пладне, а после ще коригираме и скоростта. Ако всичко е наред, ще се приближим на перископна дълбочина, така че да можем да изхвърлим баласта, ако се натъкнем на нещо непредвидено. Може би ще успеем да стигнем направо до Санта Мария. Може и да не успеем. Готов ли сте да слезете на брега, ако стигнем?

— Разбира се — каза лейтенантът. — Дори вече ми се иска да се измъкна за малко от кораба.

Дуайт се усмихна. До този момент бяха изкарали под водата единадесет дни и макар че здравето им беше все още добро, всички те страдаха от нервното напрежение.

— Стискайте палци — каза той — и се надявайте да успеем.

— Знаете ли какво — каза лейтенантът. — Ако не е възможно да минем през пролива, може би аз ще успея да стигна по сушата. — Той

издърпа една карта. — Ако се приближим до Грейс Харбър, ще мога да стигна до сушата при Хокунам или Абърдийн. А оттам право до Бремъртън и Санта Мария.

— Но пътят е сто мили.

— Вероятно ще мога да намеря кола и бензин.

Капитанът поклати глава. Двеста мили по лек защитен костюм в заразена кола, със заразен бензин, по заразена земя — това не беше препоръчително.

— Запасът от въздух ще ти стигне само за два часа — каза той. — Зная, че можеш да вземеш допълнителни бутилки. Но не е препоръчително. Така ще те загубим. Във всеки случай не желая да поемаме такъв риск.

Подводницата отново се потопи и продължи по курса. Когато изплува четири часа по-късно, предаванията бяха спрели.

През целия следващ ден плаваха на север, повечето време на перископна дълбочина. За капитана сега ставаше все по-важен духът на екипажа. Животът в напълно затвореното пространство им се отразяваше — от дълго време вече не можеха да приемат забавни радиопредавания, а записите, които пускаха по високоговорителите, отдавна им бяха омръзнали. За да стимулира умовете и за да осигури някаква тема за разговори, той позволи свободен достъп до перископа на всеки, който пожелае, макар че нямаше кой знае какво да се види. Но това скалисто и неинтересно крайбрежие беше техният роден край и гледката на кафене с паркиран „Буик“ отпред беше достатъчна, за да ги подтикне към разговори и да съживи изтощените им мозъци.

Според вече установената практика към полунощ изплуваха край устието на река Колумбия. Лейтенант Бенсън идваше да смени капитан-лейтенант Фарел. Капитан Фарел вдигна перископа от акумулаторната яма, залепи се на окуляра и го завъртя по целия хоризонт. После внезапно се обърна към другия офицер.

— Хей, върви да повикаш капитана. Светлини на брега, между тридесетия и четиридесетия градус, откъм десния борд и носа.

След минута-две всички се изреждаха да гледат през перископа и да изучават картата, Питър Холмс и Джон Осбърн заедно с тях. Дуайт се наведе над морската карта заедно със старши помощника.

— Откъм страната на щата Вашингтон — каза той. — Някъде тук се намират Лонг Бийч и Айлуоко. В щата Орегон няма нищо.

Лейтенант Сандърстром се обади зад него:

— Водноелектрическа централа.

— Сигурно е така. Щом има светлини, това обяснява много неща. — Той се обърна към учения. — Каква е радиацията навън, господин Осбърн?

— Тридесет на червено, сър.

Капитанът кимна. Макар и не мигновено смъртоносна, радиацията беше прекалено висока, за да има живот. През последните пет-шест дни в нея нямаше почти никаква промяна. Той също отиде до перископа и остана там дълго време. Не се осмеляваше да приближи подводницата до брега през нощта.

— Добре — каза най-сетне. — Ще продължим по същия път. Отбележете го в бордовия дневник, господин Бенсън.

Дуайт отиде да си легне. Утрешният ден щеше да бъде тревожен и труден, трябваше да се наспи. Уединен в малката си каюта, той отключи сейфа, където държеше поверителните документи, и извади гривната. Тя заплямтя на изкуствената светлина. Шеърън щеше да й се зарадва. Той внимателно я сложи в джоба на куртката. После си легна отново с ръка върху въдицата и заспа.

В четири часа сутринта, точно преди да се зазори, изплуваха на повърхността, малко на север от Грейс Харбър. На брега не се виждаха никакви светлини, но тъй като в този район пътищата бяха малко, а градове нямаше, това още нищо не значеше. Потопиха се на перископна дълбочина и продължиха. Когато в шест часа Дуайт отиде в контролния пункт, през перископа денят изглеждаше ясен и членовете на екипажа, които не бяха дежурни, се редуваха да гледат пустия бряг. Той отиде да закуси и после постоя с цигара над масата с картите, като изучаваше минните полета и входа към пролива Хуан де Фука, които и без друго беше научил вече до най-малките подробности.

В седем и четиридесет и пет старши помощникът на командира докладва, че нос Флайъри е на траверс[1]. Капитанът загаси цигарата си.

— Добре — каза той. — Да приближим, командире. Курс: нула-седем-пет. Петнадесет възела.

Бученето на моторите намаля за първи път от три седмици: тази относителна тишина вътре в корпуса потискаше. Цялата сутрин се

промъкваха на югоизток през пролива между Канада и Съединените щати, непрекъснато определяха направлението през перископа, нанасяха върху картите изминатия път и много пъти променяха курса. По брега не се виждаха почти никакви изменения освен на едно място: на остров Ванкувър, близо до река Джордан, по южните склонове на планината Валънтайн огромно пространство беше сякаш взривено и обгоряло. По тяхна преценка тази зона беше не по-малко от седем мили дълга и пет мили широка. Макар че повърхността на земята изглеждаше незасегната, там като че ли нямаше никаква растителност.

— Струва ми се, че е имало въздушна експлозия — каза капитанът, след като се отвърна от перископа. — Вероятно тук е избухнала управляема ракета.

Когато наближиха по-гъсто населени райони, винаги имаше по един-двама души, които чакаха ред да погледат през перископа веднага след офицерите. Малко след пладне минаха покрай Порт Таунсенд и завиха на юг към пролива Пюджит. След като подминаха остров Уидби, продължиха по посока на пристанището и в ранния следобед достигнаха континента при малкия град Едмъндс на петдесет мили северно от Сиатъл. До този момент бяха преминали успешно през отбранителните минни заграждения. Откъм морето градчето изглеждаше като че ли незасегнато, но нивото на радиацията беше все още много високо.

Капитанът го изучаваше през перископа. Ако вярваха на Гайгеровия брояч, никакъв живот не би могъл да просъществува там повече от няколко дни и все пак мястото изглеждаше така нормално под пролетната слънчева светлина — той почти повярва, че там има хора. Дори нямаше счупени стъкла по прозорците, само тук-там. Той се отмести от перископа.

— Остават десетина възела — каза той. — Ще подходим към брега и ще останем на известно разстояние от вълнолома.

Той отстъпи командването на старши помощника и нареди да се изпробва и приготви мегафонът. Капитан-лейтенант Фарел изведе кораба на повърхността и го приближи към брега. Застанаха на дрейф на сто ярда от кея за лодки, като наблюдаваха сушата.

Боцманът докосна рамото на старши помощника на командира.

— Ще разрешите ли на Суейн да погледне, сър? — попита той. — Това е неговият роден град. Старшина Ралф Суейн — от радистите.

— Разбира се.

Той отстъпи встрани и радистът отиде до перископа. Дълго стоя там, после вдигна глава.

— Кен Паглиа е отворил дрогерията си — каза той. — Вратата е отворена и транспарантите са вдигнати. Но е забравил неоновата табела да свети. Никак не е в стила на Кен да оставя светлините денем…

Главният помощник попита:

— Виждаш ли някой да се движи наоколо, Ралф?

Радистът се наведе отново до окулярите.

— Не. В къщата на госпожа Съливан има счупен прозорец, там горе.

Той продължи да гледа още няколко дълги минути, докато старши помощникът докосна рамото му и застана на перископа. Старшината се отдръпна назад.

— Видя ли дома си, Ралфи? — попита боцманът.

— Не. Просто не може да се види откъм морето. Той е нагоре по Рейниър Авеню, покрай Сейфуей. — Не можеше да си намери място от възбуда. — Сякаш нищо не се е променило — каза той. — Всичко си е като преди.

Лейтенант Бенсън взе микрофона и започна да вика към брега:

— Подводницата на Съединените щати „Скорпиън“ вика Едмъндс. Подводницата на Съединените щати „Скорпиън“ вика Едмъндс. Ако някой ни чува, моля, нека да дойде в крайбрежната част, до кея, в края на главната улица. Подводницата на Съединените щати вика Едмъндс.

Старшината напусна контролния пункт. Дуайт Тауърс отиде до перископа, отстрани друг един моряк от него и започна да наблюдава крайбрежието. Градът се издигаше нагоре по склона и добре се различаваха улици и къщи. След малко той отстъпи назад.

— Като че ли нищо не се е случило — каза той. — Човек би помислил, че покрай заводите на „Боинг“ цялата тази област би трябвало да е съсипана от попаденията.

— Тук отбраната беше страшно силна — каза Фарел. — Кажи-речи, целият ни ракетен арсенал.

— Това е така. Но виж, че са успели да ударят Сан Франциско.

— Изглежда, въобще не са стигнали дотук. — Той замълча. — Само онази въздушна експлозия там.

Дуайт кимна.

— Виждаш ли тая неонова табела, която все още свети над дрогерията? — Той замълча. — Ще продължим да викаме тук още, да речем до половин час.

— Слушам, сър.

Капитанът отстъпи от перископа и на негово място застана старши помощникът, който издаде няколко заповеди, за да задържи кораба в това положение. Лейтенантът продължи да вика по микрофона. Дуайт запали цигара и се облегна на масата с картите. Скоро той загаси цигарата и погледна часовника.

Някъде отпред се чу звън от метален капак; той се сепна и се огледа. Минута по-късно се отвори още един люк, после се чуха стъпки по палубата над тях.

После тичащи стъпки в прохода и лейтенант Хирш се появи в контролния пункт.

— Суейн се измъкнал през аварийния люк, сър — каза той. — Сега е на палубата!

Дуайт прехапа устни.

— Затворен ли е аварийният люк?

— Да, сър. Проверих.

Капитанът се обърна към боцмана.

— Постави караули на аварийните люкове по целия кораб.

Когато Мортимър затича, чу се плясък във водата до самия корпус. Дуайт каза на Фарел:

— Проверете дали се вижда какво прави.

Старши помощникът спусна перископа надолу, наклони призмата максимално и затърси наоколо. Командирът каза на Хирш:

— Защо никой не го спря?

— Направи го прекалено бързо. Дойде от носа и седна — седеше като на тръни. Никой не му обърна особено внимание. Аз отидох в торпедното отделение, така че не съм го видял. И докато се усетят, вече бил в спасителната шахта със затворена врата и с отворен външен люк. Никой не се осмелил да го последва там.

Дуайт кимна.

— Разбира се. Продухайте шахтата и после влезте да проверите дали външният люк е добре затворен.

Откъм перископа Фарел се обади:

— Сега го виждам. Плува към кея.

Дуайт спусна перископа надолу и видя плувеца. Изправи се и каза нещо на лейтенант Бенсън, който стоеше до микрофона. Лейтенантът натисна копчето за усилване на звука и рече:

— Старшина Суейн, слушайте. — Плувецът спря. — Заповедта на капитана е да се завърнете незабавно на кораба. Ако се върнете веднага, той ще ви вземе на борда и ще опитаме да ви обеззаразим. Трябва да се върнете на кораба още сега.

Всички те чуха отговора през високоговорителя над щурманската маса: „Я се разкарайте!“

По лицето на капитана трепна лека усмивка. Той се наведе отново към перископа и проследи с поглед как мъжът плува към брега, как се изкачва тежко по стълбата на кея. След малко се изправи.

— Е, това е — заключи той и се обърна към Джон Осбърн. — Колко дълго според вас ще живее?

— Известно време няма да има оплаквания — каза ученият. — Вероятно ще започне да повръща утре вечер. След това… Е, може само да се предполага, сър. Зависи от организма на индивида.

— Три дни? Седмица?

— Горе-долу толкова. Не смятам, че ще издържи по-дълго при това ниво на радиация.

— А докога няма да представлява опасност за нас, ако го вземем обратно?

— Нямам опит. Но само след няколко часа всичко, което той изхвърля, ще бъде заразено. Ние не можем да гарантираме безопасността на корабния екипаж, ако той се разболее сериозно.

Дуайт вдигна перископа и долепи очи до него. Все още се виждаше как мъжът върви нагоре по улицата в мокрите си дрехи. Спря пред вратата на дрогерията и погледна вътре, после зави зад един ъгъл и се изгуби от погледа му. Капитанът каза:

— Изглежда няма никакво намерение да се връща. — Той предаде перископа на старши помощника. — Изключете мегафона. Курс към Санта Мария, по средата на канала. Десет възела.

В подводницата настъпи гробна тишина, нарушавана само от заповедите на щурмана, от тихото бръмчене на турбините и пресекливото свистене на рулевата машина. Дуайт Тауърс се отправи с тежки стъпки към каютата си. Питър Холмс го последва.

— Няма ли да се опитате да го върнете, сър? Аз мога да сляза на брега в защитен костюм.

Дуайт погледна към офицера за свръзка.

— Добро предложение, капитане, но няма да го приема. Аз самият вече мислех за това. Да речем, че оставим на брега офицер с още двама души, за да го върнат. Първо ще трябва да го открият. Може би ще се забавим тук четири-пет часа, без да сме сигурни дали няма да изложим на опасност живота на всички в кораба, след като го приберем обратно. Може би ще е ял заразена храна или ще е пил заразена вода… — Той замълча. — Има и нещо друго. За да изпълним тази задача, ние ще бъдем потопени и ще живеем с консервиран въздух двадесет и седем дни, а може и двадесет и осем. Някои от нас ще бъдат в доста лошо състояние към края. Ще ми кажеш последния ден дали все още ще ти се иска да останеш под водата четири-пет часа, и то само защото сме загубили това време за старшина Суейн.

— Разбирам, сър — каза Питър. — Просто си помислих, че съм длъжен да го предложа.

— Благодаря. Ще се върнем оттук довечера или утре, малко след зазоряване. Ще поспрем тогава и пак ще го повикаме.

Капитанът се върна в контролния пункт и застана до старши помощника, с когото се редуваше на перископа. Те преминаха близо до входа на канала Лейк Уошингтън, като изучаваха внимателно брега, заобиколиха Форт Лоутън и навлязоха в сърцето на града, към военноморския пристан и търговските докове в залива Елиът.

Градът беше непокътнат. Един тралщик чакаше пред морския приемателен пункт, а пет-шест товарни кораба стояха на търговския пристан. Стъклата на прозорците по високите сгради в центъра на града бяха все още здрави. Те не навлязоха много навътре, защото се страхуваха от подводни препятствия, но доколкото можеха да оценят положението през перископа, сякаш изобщо нищо не беше се случвало в града — само дето нямаше хора. Много електрически лампи и неонови надписи все още светеха.

Капитан-лейтенант Фарел, който гледаше през перископа, каза на командира:

— Тук имаха добри условия за защита, сър, по-добри, отколкото в Сан Франциско. Полуостров Олимпик се простира на още около сто мили западно от нас.

— Зная — каза командирът. — Там бяха разположени голямо количество управляеми ракети — същински щит.

Нямаше за какво повече да стоят там, излязоха от залива и поеха на югозапад към остров Санта Мария. Вече виждаха огромните кули на антените. Дуайт повика старши лейтенант Сандърстром в каютата си.

— Готов ли сте за тръгване? — попита той.

— Всичко е готово — каза радиоинженерът. — Остава само да навлека костюма.

— Добре. Вашата работа е наполовина свършена, преди да тръгнете, защото вече знаем, че все още има електрическа енергия. А и почти сме убедени, че няма живот, макар да не сме напълно сигурни. Залагам си главата, че причината за радиопредаванията ще се окаже просто някаква случайност. Не бих рискувал подводницата единствено за да открием причината за тези сигнали. Не бих рискувал и вас. Разбирате ли?

— Разбирам, сър.

— Добре тогава, чуйте ме сега. В бутилките имате въздух за два часа. Искам ви обратно на борда, незаразен, след час и половина. Няма да имате часовник. Аз оттук ще ви съобщавам времето. Сирената ще свири на всеки четвърт час. Едно изсвирване, когато измине четвърт час от тръгването ви, две изсвирвания — половин час и т.н. Когато чуете четири изсвирвания, ще побързате с работата си, каквато и да е тя. На петото изсвирване, захвърляте всичко и се връщате право тук. Преди шестото изсвирване трябва да сте се върнали и да се обеззаразявате в аварийната шахта. Ясно ли е всичко?

— Съвсем ясно, сър.

— Добре. Вече не държа да се изпълни тази задача на всяка цена. Искам ви на кораба жив и здрав. Без малко въобще да не ви пусна, тъй като сега знаем почти всичко, което ще откриете, но обещах на адмирала да изпратя човек на брега. Не желая да се излагате на ненужни рискове. Предпочитам да се завърнете на кораба дори да не

разнищим цялата тая история за произхода на сигналите. Оправдано е да поемете риск само при положение, че откриете следи от живот на брега.

— Разбирам, сър.

— Никакви сувенири от сушата. В корпуса трябва да се появите единствено вие — гол-голеничък.

— Слушам, сър.

Капитанът се върна в контролния пункт, а радиоинженерът тръгна към носа. Подводницата си пробиваше път напред, с корпус едва подаващ се над водата, като опипваше пътя си към Санта Мария при много ниска скорост, под яркото слънце на пролетния следобед, готова да спре машините и мигновено да изхвърли баласта, ако се натъкне на някакво препятствие. Те се движеха много внимателно и беше вече пет часът следобед, когато застанаха най-после на дрейф покрай кея на острова, при шест клафтера дълбочина.

Дуайт отиде към носа и завари лейтенант Сандърстром да седи и пуши в защитния си костюм, без шлема и бутилките кислород.

— Е, приятелю — каза той. — Време е.

Младежът загаси цигарата си и почака, докато други двама намества шлема и бутилките. Той изпробва за въздух, погледна манометъра, вдигна палец и се изкачи в аварийната шахта, като затвори вратата след себе си.

Навън, върху палубата се протегна и дълбоко пое въздух, наслаждавайки се на слънчевата светлина и свободата. После вдигна един капак в надстройката, сне пластмасовите придържащи ремъци, разгъна лодката и натисна ръчката на бутилката с въздух, за да я надуе. Отвърза фалина и свали гумената лодка във водата, взе греблото и насочи лодката назад към кърмата и стъпалата до входовата рубка на кораба. Слезе в нея и се отблъсна от подводницата.

Трудно беше да маневрира с единственото гребло и изгуби цели десет минути, докато стигне до кея. Завърза я здраво и се изкачи по стълбата. Когато тръгна към брега, чу първото изсвирване на корабната сирена. Обърна се, помаха и продължи.

Озова се до група боядисани сгради, вероятно някакви складове. На външната стена имаше електрически ключ с предпазител срещу лошо време. Отиде до него, натисна го и над главата му светна лампа. Загаси я и продължи.

Стигна до отходните места. Поспря, после пресече и надникна вътре. Едно тяло в габардинена униформа лежеше наполовина вътре и наполовина вън в едно от отделенията, твърде разложено. Едва ли беше очаквал да види нещо друго, но въпреки това гледката го отрезви. Дръпна се и продължи нагоре по пътя.

Школата за свързочници се простираше вдясно, в самостоятелна сграда. Познаваше точно тази част от съоръженията, но не заради тях беше дошъл. Шифър-постът се намираше вляво и някъде близо до него трябваше да бъде предавателният център.

Сандърстром влезе в тухлената сграда на шифър-поста и тръгна по коридора, като опитваше вратите. Всички бяха заключени, с изключение на две, които водеха към тоалетните помещения. Не влезе там.

Излезе навън и се огледа. Един трансформатор с цял комплекс от проводници и изолатори привлече вниманието му и лейтенантът последва жиците до друга една двуетажна сграда. Като приближи, чу бученето на генератор и в същия миг сирената на подводницата се обади два пъти.

Когато тя заглъхна, младежът отново чу бръмченето и по него се ориентира до електростанцията. Конверторът, който работеше, не беше много голям, по негова преценка — около петдесет киловата. На комутаторното табло стрелките на уредите стояха неподвижно, но една за температурата се намираше в червения сектор на циферблата. Самата машина работеше със слаб стържещ звук, който се долавяше зад тихото бучене — едва ли щеше да изкара много дълго.

Напусна електроцентралата и влезе в административната сграда. Тук всички врати бяха отключени, някои от тях — отворени. Стаите в приземния етаж се оказаха канцеларии — по пода като мъртви листа, подмятани от вятъра, лежаха разпръснати книжа и шифрограми. В една от стаите липсваше цял прозорец и дъждовете бяха нанесли много щети. Прекоси помещението и погледна през отвора в стената: рамката на прозореца лежеше долу на земята, откъсната от пантите.

Сандърстром се качи горе и намери главната предавателна зала. Имаше два предавателни пулта, пред всеки се извисяваше сива метална радиоапаратура. Едната от тези апаратури беше изключена и безмълвна, всички прибори на нула.

Другата апаратура стоеше до прозореца — тук рамката беше изтръгната от пантите и лежеше върху пулта. Част от рамката на прозореца стърчеше навън от сградата и леко се люлееше от ветреца. Един от горните ъгли се крепеше на преобърната върху пулта бутилка от кока-кола. Предавателният ключ лежеше под рамката, която се опираше неустойчиво върху него, леко полюшвана от вятъра.

Посегна и я докосна с ръката си в ръкавица. Рамката се залюля върху предавателния ключ и стрелката на милиамперметъра от радиоапаратурата отскочи нагоре. Освободи рамката и стрелката падна обратно. Една от задачите на американската подводница „Скорпиън“ беше изпълнена — нещо, заради което бяха изминали десет хиляди мили, нещо, което беше погълнало толкова много усилия и внимание в Австралия — на другия край на света.

Той вдигна рамката на прозореца от предавателния пулт и внимателно я сложи на пода. Дървената част не беше повредена, много лесно би могла да се поправи и да се постави обратно на мястото. После седна на пулта, сложи ръка върху ключа и започна да предава нешифровано на английски.

„Предава Санта Мария. Докладва подводницата на Съединените щати «Скорпиън». Тук няма живот. Край на предаването.“ Продължи да повтаря това съобщение отново и отново, и докато натискаше ключа, сирената прозвуча три пъти.

Седеше там, със съзнание само наполовина заето с механичното повтаряне на съобщението, за което беше почти сигурен, че се приема в Австралия, а очите му блуждаеха из предавателната зала. От кашончето американски цигари, за които отдавна жадуваше, липсваха само два пакета, но заповедта на капитана беше категорична. Имаше и една-две бутилки кока-кола. Върху перваза на един прозорец лежеше купчина броеве на „Сатърдей Ивнинг Поуст“.

Той приключи предаването, след като прецени, че е траело двадесет минути. В последните три съобщения прибави думите: „Предава лейтенант Сандърстром. На борда всичко е наред. Продължаваме на север, към Аляска.“ Накрая завърши: „Закривам станцията и изключвам.“

Отмести ръката си от ключа и се облегна на стола. Каква само работа са вършили тия електронни лампи и клапи, този милиамперметър и роторен преобразовател. Близо две години без

никакво поддържане и резервни части и все още действат така добре, както и преди! Той стана, прегледа радиоапаратурата и изключи три прекъсвача. После мина отзад, вдигна един плот и потърси името на производителя на електронните лампи — искаше му се да изпрати поздравително писмо.

Хвърли отново поглед на кашончето с „Лъки Страйк“, но капитанът беше прав, разбира се — сигурно бяха заразени и вероятно смъртоносни. Остави ги със съжаление и слезе долу. Отиде в електроцентралата, където работеше конверторът, прегледа внимателно комутаторното табло и освободи два прекъсвача. Тонът на машината постепенно премина в диминуендо. Сандърстром постоя и я погледа, докато тя окончателно спря. Беше свършила чудесна работа и щеше да бъде все така добра след ремонт на лагерите. Не искаше да я остави да работи, докато се разпадне.

Сирената изсвири четири пъти — той беше все още край машината, вече трябваше да прекрати работата си. Разполагаше с още четвърт час. Колко неща можеха да се изследват, но каква полза? Знаеше, че в жилищните помещения ще намери тела като онова, което беше открил в тоалетната — не искаше да ги вижда. Ако разбиеше вратата на шифър-поста, може би щеше да намери документи, които биха заинтересували историците в Австралия, но не знаеше какво точно да подбере, а и капитанът му беше забранил да носи каквото и да е на борда.

Върна се обратно нагоре по стълбите в предавателната зала. Бяха му останали няколко минути на разположение и той се отправи към купчината броеве на „Сатърдей Ивнинг Поуст“. Както беше предполагал, сред тях имаше три броя, излезли, след като „Скорпиън“ беше напуснал Пърл Харбър преди избухването на войната, която той не беше видял, която никой от подводницата не беше видял. Разгърна ги жадно. Те съдържаха трите последни откъса от поредицата „Жената и дърварят“. Той седна и се зачете.

Сирената изсвири пет пъти и го вдигна, преди да е минал и половината от първия откъс. Трябваше да върви. Поколеба се за миг, после нави на руло трите списания и ги мушна под мишница. Лодката и защитният му костюм вече бяха заразени и трябваше да ги остави в ограждението на бойната рубка, за да бъдат измити от морската вода. Би могъл да завие и тези заразени списания в гумената лодка — може

би те щяха да оцелеят, може би щяха да успеят да ги обеззаразят, да ги изсушат и прочетат, когато се върнат в безопасните южни ширини. Напусна залата, като затвори внимателно вратата след себе си, и се отправи към кея.

Офицерската трапезария гледаше към пролива, малко встрани от кея. Не й беше обърнал внимание при слизането си на брега, но сега нещо го привлече и той се отклони на петдесет ярда по посока към нея. Сградата имаше широка веранда, обърната към морето. Едва сега видя, че вътре има празненство. Петима мъже в габардинени униформи заедно с две жени седяха във фотьойли около маса. Видя как лекият ветрец развя лятна рокля. На масата имаше уиски със сода и старинни чаши.

За миг се заблуди и бързо приближи. После спря ужасен — тържеството бе продължавало повече от година. Обърна се бързо и тръгна назад към кея, копнеещ час по-скоро да се завърне обратно в тесния затвор, при топлината на приятелството и сигурността на подводницата.

На палубата Сандърстром изпусна въздуха от лодката и я прибра, след като уви в нея списанията. После бързо се съблече, постави шлема и облеклото в кабината, затръшна люка и провери дали е затворен херметически, слезе в аварийната шахта и пусна душа. Пет минути по-късно се озова във влажната задуха на подводницата.

Джон Осбърн чакаше на входа до шахтата с Гайгеровия брояч, обяви го за незаразен и го пропусна, а една минута по-късно той стоеше с хавлия около кръста и докладваше на Дуайт Тауърс в неговата каюта. Там бяха също старши помощникът на командира и офицерът за свръзка.

— Приехме сигналите по радиото — каза капитанът. — Но не съм сигурен дали са ги получили и в Австралия — сега е ден по цялото разстояние. Там е около единадесет часа сутринта. Какво ще кажете?

— Според мен са ги приели — отвърна радиоинженерът. — Там е есен и няма много електрически бури.

Капитанът го освободи да се облече и се обърна към своя старши помощник.

— Довечера ще останем тук. Вече е седем часът; докато стигнем до минните полета, ще се стъмни. — Без светлини, по които да се

ориентира, той не смееше нощем да рискува през мините в провлака Хуан де Фука. — Тук сме извън течението. Изгревът е към четири и петнадесет, това е дванадесет часа на обед по Гринуич. Тогава ще отплаваме.

Тази нощ останаха в спокойните води на пристанището, малко встрани от острова Санта Мария, като наблюдаваха светлините на брега през перископа. Призори поеха на път по обратния курс и веднага заседнаха в плитчина. Отливът беше започнал и нивото на водата щеше да бъде ниско в продължение на няколко часа, но дори при това положение според морската карта би трябвало да има един клафтер вода под кила. Изхвърлиха баласта, за да изплуват, ушите им бучаха от спадането на налягането в корпуса, всички ругаеха топографическия институт, опитаха още веднъж да се измъкнат — резултатът беше същият. Накрая се отказаха и зачакаха раздразнени прилива. Едва в девет часа сутринта излязоха в главния канал и поеха курс на север, към открито море.

В десет и двадесет лейтенант Хирш внезапно извика от перископа:

— Пред нас плава лодка.

Старши помощникът на командира се втурна към окуляра, погледна за миг и каза:

— Върви извикай капитана. — Когато Дуайт пристигна, той докладва: — Пред нас лодка с извънбордов мотор, сър. На около три мили. Човек в нея.

— Жив?

— Така предполагам. Лодката се движи.

Дуайт застана на перископа и дълго време гледа през него. После се отдръпна.

— Струва ми се, че е старшина Суейн — каза той тихо. — Но който и да е, в момента лови риба. Намерил е моторна лодка, бензин за нея и е излязъл на риболов.

Старши помощникът се втренчи в него.

— Е, как ви се струва, а!

Капитанът постоя замислен:

— Приближете към лодката и застанете на дрейф. — Ще поговоря с него.

В подводницата настана тишина, нарушавана единствено от заповедите на старши помощника. Скоро той спря машините и докладва, че лодката е близо до борда. Дуайт изтегли дългия проводник на микрофона и отиде до перископа.

— Говори командирът. Добро утро, Ралфи. Как я караш?

Всички чуха отговора по високоговорителя.

— Добре съм, командире.

— Кълве ли рибата?

Старшината вдигна от лодката една сьомга.

— Хванах една. — А после рече: — Чакайте малко, капитане, закачихте кордата!

В подводницата Дуайт се ухили и каза:

— Намотава си кордата на макарата.

Капитан-лейтенант Фарел попита:

— Да дам ли малко напред?

— Не, задръж така. Сега я освобождава.

Почакаха, докато рибарят оправи такъмите си. После Суейн рече:

— Кажете, капитане, сигурно ме смятате за мерзавец, задето напуснах подводницата по този начин, а?

— Всичко е наред, приятелю — отвърна Дуайт. — Знам какво е. Въпреки това няма да те взема отново на борда. Трябва да мисля за останалите от екипажа.

— Разбира се, капитане, знам това. Аз съм облъчен и сигурно с всяка минута ставам все по-заразен.

— Как се чувстваш в момента?

— Засега добре. Бихте ли попитали господин Осбърн колко време ще изкарам така?

— Той смята, че ще изкараш още ден или горе-долу толкова и после ще започне да ти се гади.

От лодката рибарят се обади:

— Е, поне случих много хубав ден като за последен. Представяте ли си, ако валеше!

Дуайт се засмя.

— Точно така трябва да се приеме… Кажи ми, как е на брега?

— Тук всички са мъртви, капитане — предполагам, че се досещате… Отидох у дома. Татко и мама бяха мъртви в леглото си — струва ми се, че са взели нещо. Обиколих да видя момичето си. И тя беше мъртва. Направих грешка, че отидох. Няма кучета, нито котки, нито птици — нищо живо. Сигурно всичко е измряло. Иначе си е съвсем като преди. Съжалявам, че дезертирах, капитане, но съм щастлив, че съм у дома. — Той замълча. — Намерих колата си и бензин за нея, имам собствена лодка с извънбордов мотор и собствена въдица. И денят е хубав и слънчев. Предпочитам да свърша по този начин, тук, в моя роден град, отколкото през септември в Австралия.

— Разбира се, приятелю. Зная как се чувстваш. Искаш ли нещо, което да ти изнесем на палубата? Ние тръгваме и няма да се връщаме.

— Имате ли от онези чудотворни хапчета в кораба, които се пият, когато стане прекалено лошо? Цианкалий?

— Нямаме от тях, Ралфи. Ще изнеса на палубата един пистолет, ако искаш.

Рибарят поклати глава.

— Имам свой собствен револвер. Щом се върна на брега, ще огледам аптеката — може би там има нещо. Но сигурно с револвера ще бъде най-добре.

— Искаш ли друго?

— Благодаря, капитане, но на брега имам всичко, което ми е необходимо. Съвсем безплатно. Само поздравете момчетата от мене.

— Ще ги поздравя, приятелю. Сега ще тръгваме. Наслука!

— Благодаря, капитане. Хубаво беше да се служи при вас и съжалявам, че дезертирах.

— Няма нищо. Сега само внимавай за тягата от витлата, като дадем напред.

Тауърс се обърна към старши помощника.

— Поемете управлението. Напред, по курса, десет възела.

* * *

Тази вечер Мери Холмс позвъни в дома на Мойра. Беше проливнодъждовна вечер в късната есен, вятърът свиреше около къщата в Харкъуей.

— Миличка — каза тя, — пристигнала е радиограма от тях. Всички са добре.

Момичето ахна — толкова неочаквано беше.

— Как са могли да изпратят съобщение?

— Капитан Питърсън току-що ми позвъни. Получили са го от онази загадъчна станция, която е трябвало да изследват. Изпратил го е старши лейтенант Сандърстром и е предал, че всички са добре. Не е ли чудесно?

За миг на момичето му прималя — толкова дълбоко беше облекчението.

— Чудесно — прошепна то. — Кажи ми, може ли да се изпрати съобщение до тях?

— Едва ли. Сандърстром е казал, че закриват станцията и че там не е останал никой жив.

— О-о… — Момичето замълча. — Е, добре, като че ли ни остава единствено да бъдем търпеливи.

— Нещо специално ли държиш да изпратиш?

— Всъщност не. Просто нещо, което исках да кажа на Дуайт. Но ще трябва да почака.

— Мила! Ти не искаш да кажеш, че…

— Не, не.

— Добре ли се чувстваш?

— Чувствам се много по-добре, отколкото преди пет минути. — Тя замълча. — Как я караш ти? Как е Дженифър?

— Тя е добре. Добре сме, само дето вали непрекъснато. Не можеш ли да прескочиш някой път? Цяла вечност не сме се виждали.

— Бих могла да се отбия някоя вечер след работа и да се върна на следващия ден.

— Ще бъде чудесно!

След две вечери Мойра пристигна на гарата във Фолмаут и извървя две мили нагоре по хълма под ситния дъждец. Мери я чакаше в малкото жилище с буен огън във всекидневната. Тя си смени обувките, помогна на Мери да изкъпят бебето и да го приспят, а после вечеряха. По-късно седнаха на пода пред огъня.

— Кога мислиш, че ще се върнат? — попита момичето.

— Питър каза, че ще си дойдат към четиринадесети юни. — Мери посегна към календара върху бюрото зад нея. — Още три

седмици — малко повече. Аз зачерквам дните.

— Смяташ ли, че са стигнали навреме, по разписание там, откъдето са изпратили радиограмата?

— Не зная. Трябваше да питам Питърсън. Дали ще е удобно да му позвъня утре и да го питам?

— Сигурно няма да има нищо против.

— Ще му се обадя. Питър каза, че това му е последната задача от военноморските сили. След като се върнат, ще го освободят. Мислех си дали няма да можем да заминем на почивка през юни или юли. Толкова е гадно тук през зимата — само дъжд и вятър.

Момичето запали цигара.

— Къде бихте отишли?

— Някъде, където е топло. Куинсланд или другаде. Колко досадно е да нямаш кола. Сигурно ще трябва да разнасяме Дженифър по влаковете.

Мойра изпусна дълго облаче дим.

— Не смятам, че Куинсланд ще е много подходящо място.

— Заради лъчевата болест ли? Тя е толкова далече.

— В Мерибъроу са се заразили — каза момичето. — Това е малко по на север от Брисбейн.

— Но все пак има и други топли места, където може да се иде, не е задължително да се ходи точно там, нали?

— Не смятам, че ще са останали. А и радиацията неотклонно идва насам, на юг.

Мери се обърна и я погледна.

— Кажи ми, наистина ли мислиш, че ще стигне дотук?

— Да, така мисля.

— Искаш да кажеш, че всички ще умрем от това? Както казват мъжете?

— Сигурно.

Мери издърпа от купчината разхвърлени книжа по канапето един каталог за градински цветя.

— Днес ходих в „Уилсън“ и купих сто жълти нарциса. Луковици. От ония — „Крал Алфред“. — Тя показа картинката. — Смятам да ги посадя в ъгъла край стената, където Питър изкорени дървото. Там е закътано. Но ако всички умрем, това ще е глупаво.

— Не по-глупаво от това да започнеш да учиш стенография и машинопис — каза иронично момичето. — Ако питаш мен, всички ние сме мръднали по малко. Кога цъфтят нарцисите?

— Би трябвало да цъфнат до края на август — каза Мери. — Разбира се, тази година няма да има много, но следващата и по-следващата ще бъдат истинска прелест. Нали знаеш, че те се размножават.

— Е, разбира се, че е разумно да ги засадиш. Така или иначе, ще ги видиш и поне ще знаеш, че си направила нещо.

Мери я погледна с благодарност.

— Точно така разсъждавам и аз. Искам да кажа, че не бих понесла да… просто да скръстя ръце и да не правя нищо. Човек би могъл и сега да умре и да сложи край на всичко.

Мойра кимна.

— Ако е вярно това, което казват, никой от нас няма да има време да свърши всичко, което е запланувал. Но поне да го вършим, докато можем.

Седяха върху килимчето пред камината, Мери си играеше с ръжена в огъня. След малко каза:

— Забравих да те питам дали не искаш бренди или нещо друго. Има една бутилка в шкафа, а мисля, че има и малко сода.

Момичето поклати глава.

— За мен не. Нямам нужда.

— Наистина ли?

— Наистина.

— Да не си решила да ставаш примерна или нещо от тоя род?

— Или нещо от тоя род — повтори момичето. — У дома никога не го докосвам. Само когато съм навън, на гости или с мъже. Особено с мъже. В действителност вече ми е опротивяло.

— Не от мъжете, нали, мила? Или поне не сега. Имам предвид Дуайт Тауърс.

— Да — каза момичето. — За Дуайт Тауърс си права.

— Не ти ли се иска да се омъжиш? Искам да кажа, дори ако всички ние умрем през септември.

Момичето се вторачи в огъня.

— Исках да се омъжа — каза тя тихо. — Исках да имам всичко, което ти имаш. Но сега вече няма да мога.

— Не би ли се омъжила за Дуайт?

Момичето поклати глава.

— Едва ли.

— Сигурна съм, че той те харесва.

— Да — каза тя. — Той наистина ме харесва.

— Целувал ли те е?

— Да — каза тя отново. — Целуна ме веднъж.

— Сигурна съм, че ще се ожени за тебе.

Момичето отново поклати глава.

— Той има жена и две деца в Америка.

Мери се втренчи в нея.

— Мила моя, той не може да има жена и деца. Те сигурно са мъртви.

— Той не мисли така — каза Мойра уморено. — Мисли си, че през септември ще си отиде у дома, за да ги види. В неговия роден град, в Мистик. — Тя замълча. — Всички ние откачаме по свой начин. А това е неговият начин.

— Искаш да кажеш, той наистина мисли, че жена му и децата са живи?

— Не зная дали така мисли, или не. Не, едва ли. Смята, че ще бъде мъртъв през септември, но че ще си иде у дома, при Шеърън и Дуайт младши, и Хелън. Купува им подаръци.

Мери се опитваше да разбере.

— Но щом така мисли, защо те е целунал?

— Защото обещах, че ще му помогна за подаръците.

Мери се изправи.

— Ще си налея нещо — каза тя решително. — Струва ми се, че и за теб е по-добре да пийнеш. — А когато седнаха с чаши в ръце, тя попита с любопитство. — Сигурно е много особено да изпитваш ревност от някой, който вече е мъртъв?

Момичето отпи от чашата си и се втренчи в огъня.

— Не го ревнувам от нея — каза най-сетне Мойра. — Тя се казва Шеърън. Искам да се запозная с нея. Сигурно е чудесна… Разбираш ли, той е такъв един практичен мъж.

— Не искаш ли да се омъжиш за него?

Момичето дълго стоя, без да продума.

— Не зная — каза то накрая. — Не зная дали искам, или не. Ако не беше всичко това… бих изиграла всякакъв мръсен номер — позволен или не, — за да го откъсна от нея. Вече знам — едва ли с друг бих могла да бъда щастлива. Но сега, сега няма време за щастие с когото и да било.

— Все пак има три-четири месеца — каза Мери. — Веднъж видях едно мото — от ония, дето ги окачват по стените, за да те окуражават. То гласеше: „Не се тревожете — това може никога да не се случи.“

— Аз смятам, че наистина ще се случи — отбеляза Мойра. Тя хвана ръжена и започна да играе с него. — Ако беше за цял живот, щеше да бъде по-различно. Щеше да си струва да й направя мръсно, ако това означаваше, че ще имам Дуайт завинаги, и деца, и дом, и пълноценен живот. Пред нищо не бих се спряла, ако виждах някакъв шанс. Но да й направя мръсно само за тримесечно удоволствие и в крайна сметка да не излезе нищо — е, това е друга работа. Може да съм разпусната жена, но съм сигурна, че не съм толкова неморална. — Тя погледна нагоре усмихната. — Във всеки случай вече нямам време. Сигурно ще заслужа похвалите й.

— Божичко — рече Мери. — Нещата са толкова сложни!

— Не би могло да бъде по-лошо — съгласи се Мойра. — Вероятно ще си умра стара мома.

— Това е безсмислено. Но какво ли има смисъл в тия дни. Питър… — Тя спря.

— Какво Питър? — попита момичето с любопитство.

— Не зная. Беше ужасно, подлудяващо. — Тя се размърда неспокойно.

— Какво е станало? Кажи ми.

— Убивала ли си някога човек?

— Аз? Още не. Често съм искала. Най-вече провинциалните телефонистки.

— Говоря ти сериозно. Да убиеш някого, е ужасен грях, нали? Искам да кажа, че ще отидеш в ада.

— Не зная. Предполагам. Кого искаш да убиеш?

Майката каза глухо:

— Питър каза, че може да се наложи да убия Дженифър. — Появи се сълза и се процеди надолу по бузата й.

Момичето импулсивно се наведе и докосна ръката й.

— Мила, не може да е така! Сигурно погрешно си го разбрала.

Мери поклати глава.

— Не е грешка — изхлипа тя. — Точно така е. Той ми каза, че може би ще трябва да го направя и ми показа как. — Сълзите й рукнаха.

Мойра я прегърна и докато я утешаваше, историята постепенно се изясни. В началото момичето не можеше да повярва на думите, които чуваше, но по-късно вече не беше толкова сигурна. Накрая отидоха заедно в банята и разгледаха червените кутийки на лавичката.

— Чувах за нещо подобно — каза Мойра сериозно. — Но не съм предполагала, че са стигнали толкова далече… Една лудост следва друга.

— Не бих могла да го направя сама — прошепна майката. — Колкото и зле да е тя, не бих могла да го направя. Ако Питър не е тук… Ако нещо се случи със „Скорпиън“… ще дойдеш ли да ми помогнеш, Мойра? Моля те!

— Разбира се, че ще дойда — каза тихо момичето. — Разбира се, че ще дойда и ще помогна. Но Питър ще си е тук. Те ще се върнат благополучно. Дуайт е от този род мъже. — Тя извади една малко смачкана на топка носна кърпа и я подаде на Мери. — Избърши се и да си направим чай. Ще отида да сложа чайника.

Те изпиха по чаша чай пред гаснещия огън.

* * *

Осемнадесет дни по-късно „Скорпиън“ изплува на повърхността в незамърсен въздух на тридесет и един градуса южна ширина, близо до остров Норфолк. През зимата в Тасманово море беше студено, морето бурно и долната палуба се заливаше от всяка вълна. Екипажът можеше да излиза единствено на мостика, по осем души наведнъж; те изпълзяваха нагоре, пребледнели и трепереща, свиваха се в мушамените си дрехи под шибащия дъжд и пръските. През по-голямата част от деня Дуайт държа кораба на дрейф, с нос по вятъра, докато всеки получеше полагаемия му се половин час чист въздух, но малко от мъжете останаха на палубата толкова дълго.

Трудно издържаха на студа и влагата върху мостика, но поне всички се съживиха. След тридесет и един дневния строг тъмничен затвор в корпуса лицата им бяха бледни и анемични. Имаше и три случая на силна депресия, която беше направила и тримата негодни за работа. Командирът здравата се беше изплашил, когато лейтенант Броуди разви всички симптоми на остър апендицит; с помощта на Джон Осбърн той беше изчел всичко за една евентуална операция и се беше подготвил да я направи върху масата в каюткомпанията. Симптомите обаче изчезнаха и пациентът почиваше сега удобно в каютата си. Питър Холмс пое всички негови задължения и капитанът се надяваше, че Броуди ще издържи, докато влязат на док в Уилямстаун след пет дни. Питър Холмс се чувстваше като всеки друг на борда. Джон Осбърн беше нервен и раздразнителен, макар все още да се справяше с работата. Непрекъснато говореше за своето „Ферари“.

Йоргенсъновият ефект беше опроверган. Бяха проникнали бавно в залива Аляска, като използваха минния детектор срещу плаващи айсберги, и достигнаха петдесет и осмия градус северна ширина, в съседство с Кодиак. Близо до сушата ледът беше по-плътен и те не приближаваха брега. Там горе нивото на радиацията беше все още смъртоносно и съвсем малко по-различно от онова, което бяха регистрирали около Сиатъл. Нямаше смисъл да рискуват повече, отколкото беше необходимо; записаха данните от приборите и поеха курс на югоизток, докато открият по-топли води, с по-малка вероятност за лед, а после тръгнаха на югозапад към Хавай и Пърл Харбър.

В Пърл Харбър не научиха практически нищо. Навлязоха в пристанището, до кея, от който бяха отплавали преди избухването на войната. От психологическа гледна точка изпитанието беше сравнително леко за тях, защото Дуайт беше проверил още преди да предприемат плаването, че никой от екипажа на кораба не е имал дом в Хонолулу или пък някакви близки на островите. Той можеше да свали на брега офицер в защитен костюм, както на Санта Мария, и няколко дни, преди да стигнат островите, с Питър Холмс обмисляха дали да постъпи така, но решиха, че нищо не могат да постигнат с подобна експедиция. Лейтенант Сандърстром бе използвал свободните си минути на Санта Мария, за да почете „Сатърдей Ивнинг Поуст“, а те не бяха в състояние да измислят каква по-полезна задача да възложат

на офицера, който би слязъл на брега в Пърл Харбър. Нивото на радиацията беше близко до това в Сиатъл. Огледаха и описаха многобройните кораби в пристанището, значителните разрушения по брега и после отплаваха.

Този ден, на дрейф в Тасманово море, те влязоха лесно в радиовръзка с Австралия. Издигнаха радио мачтата и изпратиха съобщение, с което докладваха разположението си и времето на пристигането им в Уилямстаун по техни изчисления. В отговор получиха радиограма, с която ги питаха за здравословното им състояние и Дуайт отговори сравнително подробно, като съобщи и за старшината Суейн. После получиха няколко служебни радиограми за метеорологичните прогнози, условията за зареждане с гориво и предстоящия ремонт, когато влязат на док, а малко предобед дойде едно по-важно известие.

То носеше дата отпреди три дни. В него се казваше:

„От командващия Военноморските сили на Съединените щати, Брисбейн.

До капитан Дуайт Л. Тауърс, командир на американската подводница «Скорпиън».

Предмет: Поемане на допълнителни задължения.

1. Поради оставката на настоящия командващ военноморските сили на Съединените щати от тази дата ви се възлага постът командващ военноморските сили на Съединените щати по всички територии. Ще действате по свое усмотрение относно дислокацията на тези сили и ще прекратите или продължите тяхното действие под австралийско командване, както сметнете за необходимо.

2. С това май те произвеждам в адмирал, ако ти харесва. Довиждане и успех!

3. Копие до главнокомандуващия австралийските военноморски сили.

Ричард Шоу.“

Дуайт прочете съобщението в каютата си с безизразно лице. После изпрати да повикат офицера за свръзка, тъй като и без друго

вече беше изпратено копие на австралийците. Когато Питър дойде, той му подаде радиограмата, без да каже дума.

Капитан-лейтенантът я прочете.

— Поздравявам ви, сър — каза той тихо.

— Благодаря… — отвърна командирът. — Предполагам, това означава, че с Брисбейн е свършено.

Брисбейн бе на двеста и петдесет мили северно от тяхното местоположение. Питър кимна, съзнанието му беше заето с цифровите показания за радиоактивността.

— Дори вчера следобед положението беше доста лошо.

— Смятах, че може би ще напусне кораба си и ще дойде на юг — каза командирът.

— Изобщо ли не можеха да се придвижат?

— Нямаха гориво — каза Дуайт. — Наложи им се да прекратят всякаква дейност. Цистерните бяха абсолютно празни.

— Смятах, че ще дойде в Мелбърн. В края на краищата той е главнокомандуващ военноморските сили на САЩ…

Дуайт се усмихна малко криво.

— Това вече не означава нищо. Не, истинската причина е, че той беше командир на своя кораб, а корабът му не можеше да се движи. Не е пожелал да изостави екипажа.

Нямаше какво друго да се каже и Дуайт освободи офицера си за свръзка. Нахвърли черновата на кратка радиограма и я даде на радиста да я предаде чрез Мелбърн с копие за командващия австралийските военноморски сили. Малко след това старшината се върна при него и постави радиограма на бюрото му.

„Ваш 12/05663

За съжаление никакви връзки с Брисбейн вече не са възможни.“

Капитанът кимна.

— Добре — каза той. — Оставете я.

---

[1] Перпендикулярна посока по отношение на курса на кораба. — Б.пр. ↑

СЕДМА ГЛАВА

На другия ден след завръщането в Уилямстаун Питър Холмс се яви при първия заместник на командващия военноморските сили. Адмиралът му направи знак да седне.

— Снощи се срещнах с командир Тауърс за няколко минути — каза той. — Изглежда, че добре се разбирате с него, капитан-лейтенант Холмс.

— Радвам се да чуя това, сър.

— Да. Сега сигурно искате да узнаете какво ще стане с вашето назначение.

— В известен смисъл да… — каза нерешително Питър. — Да разбирам ли, че общото положение е непроменено? Искам да кажа, че ни остават само още два-три месеца.

Адмиралът кимна.

— Така изглежда. Последният път вие ми казахте, че предпочитате да бъдете на брега в тези последни месеци.

— Налага се. — Питър се поколеба. — Длъжен съм да помисля малко и за съпругата си.

— Разбира се — адмиралът предложи на младия мъж цигара и сам запали, — „Скорпиън“ отива на сух док, за ремонт на корпуса. Предполагам, че го знаете.

— Да, сър. Капитанът много настояваше за това. Тази сутрин бях в кабинета на втория заместник по този въпрос.

— Обикновено това отнема около три седмици. При сегашните условия може да отнеме и повече. Бихте ли желали да останете на кораба като офицер за свръзка, докато продължава работата? — Адмиралът замълча. — Командир Тауърс помоли да се продължи назначението ви.

— Ще мога ли да живея у дома, във Фолмаут? Нужни са ми около час и четиридесет и пет минути, за да стигна до доковете.

— По-добре се разберете по този въпрос с командир Тауърс. Не мисля, че той ще има някакви възражения. В момента на подводницата

не предстоят други задачи. Разбрах, че пуска в отпуска по-голямата част от екипажа. Предполагам, че задълженията ви няма да бъдат много тежки, но ще му бъдете в помощ при работата на док.

— Нямам нищо против да продължа с него, сър, при условие че живея у дома. Но ако е предвидено друго плаване, ще помоля да ме смените. Не мога да приема друга задача на море. — Той се поколеба. — Трудно ми е да го кажа.

Адмиралът се усмихна.

— Всичко е наред, капитане. Ще имам това предвид. Обадете ми се, ако поискате да ви освободим. — Той стана, прекратявайки срещата. — Вкъщи всичко наред ли е?

— Наред е. Изглежда, с домакинството сега е по-трудно, отколкото когато тръгвах, жена ми едва се справя с грижите около бебето.

— Зная, че е така. И се боя, че няма да става по-лесно.

Тази сутрин Мойра Дейвидсън позвъни на Дуайт Тауърс в самолетоносача.

— Добър ден, Дуайт. Казаха ми, че трябва да те поздравя.

— Кой ти го каза?

— Мери Холмс.

— Можеш да ме поздравиш, ако искаш — каза той с усилие. — Но предпочитам да не го правиш.

— Добре — каза тя. — Няма. Как си, Дуайт? Добре ли си?

— Добре съм. Днес съм малко разстроен, но иначе съм добре. — В действителност всяко негово действие, откакто се бяха върнали при самолетоносача, му костваше усилия, спеше лошо и се чувстваше безкрайно уморен.

— Много ли си зает?

— Би следвало да съм. Но не зная — като че ли нищо не върви и колкото по на зле отива, толкова повече остава да се прави.

Това беше един Дуайт, различен от онзи, с когото беше свикнала.

— Говориш като болен — каза Мойра укорително.

— Не съм болен, миличка — каза той малко раздразнено. — Просто някои неща трябва да се свършат, а всички са в отпуска. Толкова дълго сме били в морето, че сме забравили какво е работа.

— Мисля, че и ти самият трябва да си вземеш малко отпуска. Можеш ли да дойдеш до Харкъуей?

Дуайт помисли за момент.

— Страшно мило от твоя страна. Засега не мога. Утре изпращаме „Скорпиън“ на сух док.

— Нека Питър Холмс свърши това вместо тебе.

— Не може, мила. Няма да се хареса на Чичо Сам.

Тя се въздържа да каже, че Чичо Сам няма и да разбере.

— Като свършиш с това, работата ще се поеме от хората на дока, нали?

— Я виж, ти си знаела много работи за военноморския флот.

— Знам, че зная. Аз съм красивата шпионка Мата Хари, фаталната жена, изтръгваща тайни от невинни морски офицери на чаша двойно бренди. Докът ще поеме работата, нали?

— Права си.

— Добре тогава, можеш да оставиш всичко друго на Питър Холмс и да излезеш в отпуска. По кое време ще я закарате на док?

— В десет часа утре сутринта. Вероятно ще свършим до обяд.

— Ела при нас в Харкъуей утре следобед. Там горе е страшен студ. Вятърът свири край къщата. През повечето време вали и не може да се излиза навън без гумени ботуши. Да се върви след вола и браните в пасищата е най-смразяващата работа, известна на човека или поне на жената. Ела да опиташ. След няколко дни, прекарани с нас, ти просто ще копнееш да се върнеш и да се затвориш в твоята подводница.

Дуайт се засмя.

— Ама ти наистина го представяш доста привлекателно.

— Знам. Ще дойдеш ли утре следобед?

Колко хубаво би било да се отпусне, да забрави тревогите си за ден-два.

— Мисля, че ще стане — каза той. — Ще трябва да уредя някои неща, но мисля, че ще успея.

Уговориха се да се срещнат на другия ден в четири часа следобед в хотел „Австралия“.

Още щом го зърна, видът му я разтревожи. Той я поздрави весело и изглеждаше щастлив, че я вижда, но под загара лицето му имаше жълтеникав оттенък и в моменти на разсеяност личеше, че е депресиран. Мойра се намръщи.

— Изглеждаш сдъвкан и изплют. Добре ли си? — Тя хвана ръката му и я подържа в своята. — Ти гориш. Имаш температура!

Дуайт издърпа ръката си.

— Нищо ми няма — каза той. — Какво ще пиеш?

— Ти ще изпиеш едно двойно уиски и около двадесет грама хинин. Във всеки случай поне едно двойно уиски. Аз ще се погрижа за хинина, като стигнем у дома. Трябва да си легнеш.

Приятно беше да се отпуснеш и да се оставиш да се грижат за тебе.

— За теб двойно бренди ли? — попита той.

— За мен — едно малко, двойното за тебе. Как не те е срам така да се занемариш! Вероятно ръсиш бацили навсякъде. Ходил ли си на лекар?

— Няма лекар в корабостроителницата. „Скорпиън“ е единственият кораб в експлоатация, а сега е на док. Освободили са последния военен лекар, докато сме били на плаване.

— Имаш температура, нали?

— Може би малко, сигурно съм понастинал.

— Много вероятно. Изпий това уиски, докато телефонирам на татко.

— За какво?

— Да ни посрещне на гарата с бричката. Казах им, че ще изкачим хълма пеша, но сега няма да ти позволя такова нещо. Може да умреш в ръцете ми и после ще трябва да давам обяснения пред следователя. Може дори да стане дипломатически въпрос.

— С кого, мила?

— Със Съединените щати. Не е много изгодно да убиваш главнокомандуващия военноморските сили на Съединените щати.

— Струва ми се, че сега аз съм Съединените щати — каза уморено Дуайт. — Възнамерявам да се кандидатирам за президент.

— Хубаво, обмисли го добре, докато отида да телефонирам у дома.

В малката телефонна кабина Мойра каза:

— Мисля, че е болен от грип, мамо. Първо на първо — страшно е уморен. Трябва да си легне веднага, щом се приберем у дома. Запали огън в неговата стая и сложи топла грейка в леглото. И още нещо, мамо, позвъни на доктор Флетчър и го помоли да намине тази вечер.

Не мисля, че е нещо друго, освен грип, но все пак той е прекарал в радиоактивна зона над един месец и не е ходил на лекар, откакто се е върнал. Кажи на доктор Флетчър за кого става дума. Знаеш, че вече е твърде важна личност.

— С кой влак ще пътувате?

Тя погледна часовника на китката си.

— Ще хванем този в четири и четиридесет. Слушай, мамо, в бричката сигурно ще бъде страшно студено. Помоли татко да вземе няколко одеяла.

После се върна на бара.

— Свършвай уискито и да тръгваме. Трябва да хванем влака в четири и четиридесет.

Той тръгна покорно с нея. Няколко часа по-късно беше в спалнята за гости, огряна от силния огън в камината. Промъкна се в топлото легло, целият треперещ от леката треска. Лежеше там безкрайно благодарен, докато треската утихваше, щастлив, че може да се отпусне, да гледа тавана, да слуша трополенето на дъжда отвън. След малко скотовъдецът — неговият домакин — донесе горещо уиски с лимон и го попита какво иска за ядене, на което той отговори: „Нищо“.

Към осем часа навън в дъжда се чу конски тропот и гласове. След малко влезе лекарят. Беше свалил мокрото си палто, но дългите му бричове и ботушите му за езда бяха потъмнели от дъжда и изпускаха пара, докато стоеше край огъня. Беше тридесет и пет, четиридесетгодишен мъж, приятен и компетентен.

— Вижте какво, докторе — каза пациентът, — наистина съжалявам, че са ви повикали в такава нощ. Не е нещо, което да не мине, след като полежа ден-два.

Лекарят се усмихна.

— Радвам се, че мога да се запозная с вас — каза той. Хвана китката на американеца и измери пулса му. — Разбрах, че сте били в радиоактивна зона.

— Да, защо? Не сме били изложени на радиацията.

— През цялото ли време сте били в корпуса на подводницата?

— През цялото време. С нас пътуваше едно момче от Организацията на Британската общност за научно-технически

изследвания, което всеки ден ни преглеждаше с гайгеров брояч. Не е това, докторе.

— Имали ли сте гадене или диария?

— Нищо подобно. Нито пък някой от екипажа на кораба.

Лекарят постави термометър в устата му и хвана ръката му, за да измери пулса. След малко издърпа термометъра.

— Сто и два градуса по Фаренхайт. По-добре да останете малко в леглото. Колко време сте били в морето?

— Петдесет и три дни.

— От тях колко под водата?

— Повече от половината.

— Много ли сте уморен?

Капитанът се замисли малко.

— Може би съм уморен — призна си той.

— И аз така мисля. По-добре да останете на легло, докато спадне тази температура, а после още един цял ден. Ще се отбия да ви видя отново след два дни. Смятам, че сте хванали грип — наоколо има много случаи. По-добре е да не се връщате на работа поне една седмица, след като се оправите, трябва да си вземете малко отпуска. Можете ли да го направите?

— Ще трябва да си помисля.

Поговориха малко за плаването и за положението в Сиатъл и Куинсланд. Накрая лекарят каза:

— Ще се отбия утре следобед, за да ви донеса някои неща, които е добре да вземате. Сега трябва да отида до Данденонг. Мой колега оперира в болницата, а аз слагам упойките. Ще взема лекарства оттам и ще се отбия на път за вкъщи.

— Сериозна операция ли ви предстои?

— Не е много страшна. Една жена с тумор в стомаха. Ще се почувства по-добре без него. Във всеки случай ще й се осигурят още няколко години ползотворен живот.

Лекарят излезе и Дуайт чу през прозореца как конят отскочи назад, когато ездачът се качи на седлото. Лекарят изруга. После се заслуша в заглъхващия тропот на копитата в дъжда, препускащи в тръс надолу по пътя. След малко вратата се отвори и влезе момичето.

— Е — каза Мойра, — май ще трябва да останеш и утре в леглото. — Тя отиде до огъня и хвърли няколко цепеници в него. —

Докторът е много приятен човек, нали?

— Смахнат — каза командирът.

— Защо? Защото те кара да стоиш в леглото?

— Не затова. Ще оперира утре една жена в болницата, за да имала още няколко години ползотворен живот.

Мойра се засмя.

— Такъв си е. Не съм срещала друг толкова добросъвестен човек. — Тя замълча. — Татко има намерение да построи още един бент следващото лято. Известно време само говореше за това, но сега казва, че наистина ще го направи. Днес позвъни на едно момче, което има булдозер, и го пазари да дойде веднага щом земята поизсъхне.

— Кога ще стане това?

— Около Коледа. Наистина го боли да гледа как отива нахалост всичкият този дъжд. През лятото тук често има суша.

Мойра взе празната чаша от масата до леглото.

— Искаш ли още една топла напитка?

— Не сега, мила. Добре съм.

— Искаш ли нещо да хапнеш?

Дуайт поклати глава.

— Искаш ли още една топла грейка?

— Така ми е добре.

Мойра излезе, но след няколко минути се появи отново. Този път носеше дълъг книжен пакет в ръка, издут в единия край.

— Ще ти го оставя. Можеш да го гледаш цяла нощ.

Тя го постави в единия ъгъл на стаята, но Дуайт се надигна на лакът.

— Какво е това?

Мойра се засмя.

— Давам ти право на три предположения, за да познаеш, а ще свериш отговора сутринта.

— Искам сега да видя.

— Утре.

— Не, сега.

Тя взе пакета, отнесе го при него в леглото и застана настрани, като го гледаше как раздира хартията. Главнокомандуващият военноморските сили на Съединените щати е наистина само едно малко момче, помисли си тя.

Погото лежеше върху завивката, в ръцете му — блестящо и ново. Дървената дръжка беше ярко лакирана, металното стъпало искреше в червен емайл. На дръжката беше нарисувано с хубави букви ХЕЛЪН ТАУЪРС.

— Кажи — рече Дуайт с дрезгав глас, — нали е превъзходно! Никога не съм виждал такова, с името на него и въобще… Хелън страшно ще го хареса. — Той вдигна очи. — Къде го намери, мила?

— Открих къде ги правят. В Елстърнуик. Не ги произвеждат повече, но за мен направиха едно.

— Не зная какво да кажа — произнесе тихо той. — Сега имам за всеки по нещо.

Мойра събра разкъсаната амбалажна хартия.

— Всичко е наред — каза тя нехайно. — Удоволствието беше мое. Да го поставя ли в ъгъла?

— Не, остави ми го — рече Дуайт.

Тя кимна и тръгна към вратата.

— Ще изгася тази лампа горе. Не стой буден до много късно. Сигурен ли си, че не ти липсва нещо?

— Разбира се, мила. Сега имам всичко.

— Лека нощ.

Тя затвори вратата след себе си. Дуайт полежа известно време сред светлината от огъня, като си мислеше за Шеърън и за Хелън, за ярките летни дни и високите мачти на корабите в Мистик, за Хелън; подскачаща на погото по изчистения тротоар, с купчини сняг от двете страни, за това момиче и неговата доброта. Скоро се унесе в сън, с ръка върху погото.

На следващия ден Питър Холмс обядва заедно с Джон Осбърн във Военния клуб.

— Тази сутрин позвъних на кораба — каза ученият. — Исках да се свържа с Дуайт, за да му покажа черновата на доклада, преди да го дам за отпечатване. Казаха ми, че той е заминал на гости при родителите на Мойра в Харкъуей.

Питър кимна.

— Хванал е грип. Снощи Мойра позвъни да ми каже, че няма да го видя цяла седмица, а ако зависи от нея, може и по-дълго.

Ученият се разтревожи.

— Не мога да задържа доклада толкова дълго. Йоргенсън вече е подразбрал за нашите констатации и разправя, че не сме си свършили работата. До утре най-късно трябва да го дам на машинописка.

— Ако искаш, аз мога да го прегледам и ще се опитаме да се свържем със старши помощника на командира, макар че и той е в отпуска. Но Дуайт трябва да види доклада преди да го предадем. Защо не позвъниш на Мойра и не му го отнесеш в Харкъуей?

— Дали тя ще е там? Мислех, че всеки ден е в Мелбърн, учи стенография и машинопис.

— Не ставай смешен. Разбира се, че е там.

Ученият светна.

— Бих могъл да го отнеса още днес следобед с „Ферарито“.

— Бързо ще си свършиш горивото, ако го използваш за подобни пътувания. Имаш удобен влак.

— Това е служебна работа, военна задача — каза Джон Осбърн. — Имам право да поискам от военните запаси. — Той се наведе към Питър и понижи глас: — Нали знаеш самолетоносача „Сидни“? В една от цистерните му има около три хиляди галона от моята етерно-алкохолна смес. Използват я за самолетите с бутални двигатели при излитането им от палубата при пълно ускорение.

— Ти не бива да я докосваш! — каза Питър възмутен.

— Не бива ли? Това е военна задача, а ще има и други.

— Добре, добре, не ми обяснявай повече. Дали един „Морис Майнър“ няма да може да се движи с такова гориво?

— Ще трябва да си поиграеш с карбуратора и да повишиш налягането. Извади уплътнителя и прикрепи тънък меден лист. Струва си да опиташ.

— А не е ли опасно да караш твоята малка машина по пътищата?

— О, не — каза ученият. — Няма какво толкова да удариш освен някой трамвай. И хора, разбира се. Винаги си нося резервни свещи, защото цялата подгизва от масло, ако се кара под три хиляди.

— Какво става с нея, като я пуснеш на три хиляди оборота?

— Е, гледам да не я надувам толкова. Ще хвърчи със сто и дори малко повече. На първа скорост върви с четиридесет и пет при тези обороти. Тръгва малко рязко, разбира се, нужни са ти няколкостотин ярда чист път пред тебе. Обикновено я изтиквам по уличките до

Елизабет Стрийт и изчаквам, докато се отвори пролука между трамваите.

Така и направи същия ден, веднага след обяда. Питър Холмс му помогна да я избутат. Джон мушна дипломатическото си куфарче с черновата на доклада долу до седалката и се вмъкна вътре, закопча предпазния колан и намести шлема си пред очите на възхитената тълпа.

— За бога, гледай да не убиеш някого — каза му тихо Питър.

— Така или иначе, всички ще са мъртви след няколко месеца — отвърна ученият. — Както и аз, както и ти. Но преди това ще се позабавлявам.

Премина един трамвай и той опита стартера, но студеният двигател отказа да включи. Дойде още един трамвай; когато и той отмина, дузина доброволни помагачи затикаха състезателната кола, докато моторът запали, и тя отхвръкна от ръцете им като ракета с пронизителен пукот от ауспуха, остро изсвирване на колелата, с миризма на изгоряла гума и с облак от пушек. „Ферарито“ нямаше клаксон и не се нуждаеше от него, тъй като човек можеше да чуе приближаването му от няколко мили. За Джон Осбърн по-важен беше фактът, че колата нямаше изобщо никакви фарове, а след пет часа се стъмваше. Ако трябваше да стигне до Харкъуей, да си свърши работата и да се върне обратно по светло, налагаше се да побърза.

Той задмина трамвая с петдесет мили в час, плъзна се към Лонсдейл Стрийт, намести се добре на седалката и се понесе през града с около седемдесет мили в час. Колите вече бяха рядкост и нямаше много проблеми по улиците на града, като се изключат трамваите; тълпите се разделяха, за да го пропуснат. Но в крайните квартали беше по-различно: децата бяха свикнали да играят по празните улици и изобщо не се сещаха да му направят път. На няколко пъти му се наложи да удря внезапно спирачките и да преминава с ревящ мотор на полуамбриране, изтръпнал при мисълта за възможна повреда, но скоро се утешаваше, че амбреажът е пригоден за подобни маневри на състезания.

Стигна до Харкъуей за двадесет и три минути, като се движеше средно със седемдесет и две мили в час, преодолявайки с лекота разстоянието, без нито веднъж да вдигне на най-висока скорост. Спря в чифлика — автомобилът се плъзна с рев покрай лехата с цветя и

моторът заглъхна. Скотовъдецът, жена му и дъщеря му изскочиха вкупом да го гледат как разкопчава шлема си и как сковано се измъква.

— Дойдох да видя Дуайт Тауърс — каза той. — Казаха ми, че е тук.

— Той се опитва да поспи — каза Мойра укорително. — Колата ти е отвратителна, Джон. Колко вдига?

— Около двеста. Искам да го видя по работа. Нося тук нещо, което е необходимо да прочете, преди да бъде напечатано. Трябва да го препишат на машина най-късно утре.

— Е, добре, той едва ли още спи.

Тя го поведе към спалнята за гости. Дуайт беше буден и седеше в леглото.

— Предположих, че сте вие — каза той. — Още ли не сте убили някого?

— Още не — каза ученият. — Надявам се аз да бъда първият. Никак няма да ми хареса, ако се наложи да прекарам последните дни от живота си в затвора. Наситих се на такива изживявания през последните два месеца. — Той отвори дипломатическото куфарче и обясни за какво е дошъл.

Дуайт взе доклада и го изчете, като задаваше от време на време въпроси.

— Съжалявам, че не оставихме радиостанцията да действа, както си беше — каза той по едно време. — Може би щяхме пак да чуем старшина Суейн.

— Много отдалечена беше от него.

— Той имаше моторна лодка. Някой ден, след като се умори от риболова, може би щеше да отиде и да ни се обади.

— Не мисля, че щеше да издържи достатъчно дълго, за да го направи, сър. В най-добрия случай бих му дал три дни.

Капитанът кимна.

— Така или иначе, той едва ли щеше да иска да се занимава с такива работи. Аз самият не бих си направил труда, ако рибата кълве и ако това са последните му дни. — Той отново зачете, като задаваше въпроси. Накрая каза: — Добре. По-добре махнете този последен параграф за мен и подводницата.

— Предпочитам да го оставя, сър.

— А аз предпочитам да го махнете. Не обичам да се казват такива неща, когато става въпрос за обикновена операция, която влиза в моите задължения.

Ученият задраска с молива си абзаца.

— Както искате.

— Тук ли е „Ферарито“?

— С него дойдох.

— Ами да, аз ви чух. Мога ли да го видя през прозореца?

— Да. Тук, отпред е.

Капитанът стана от леглото и се изправи по пижама до прозореца.

— Страшна кола — каза той. — Какво ще правите с нея?

— Ще се състезавам. Не остава много време, така че откриват състезателния сезон по-рано от обикновено. Друг път започват през октомври, защото преди това пътищата са мокри. Макар че цяла зима организират малки състезания. Всъщност аз вече се състезавах два пъти с нея, преди да заминем.

Капитанът се върна в леглото си.

— Нима? Никога не съм се състезавал с такава кола. Дори не съм карал. Как е на състезание?

— Вдървяваш се от страх. А веднага щом свърши, ти се иска да отидеш и пак да опиташ.

— Преди занимавали ли сте се с такова нещо?

Ученият поклати глава.

— Никога не съм имал нито парите, нито времето. Но точно това съм искал да правя цял живот.

— По този начин ли смятате да свършите?

Настъпи мълчание.

— Така ми се иска — каза Джон Осбърн. — Предпочитам го пред смърт сред отвратителна мръсотия или пред онези хапчета. Единственият проблем е, че никак не ми се иска да смачкам „Ферарито“ — такава прекрасна изработка. Не вярвам, че ще мога да го направя нарочно.

Дуайт се засмя.

— Може би няма да ви се наложи да го правите нарочно, особено ако карате с двеста по мокри пътища.

— Е, да, същото си мислех и аз. Струва ми се, че отсега нататък ми е все едно кога ще се случи.

Капитанът кимна. После попита:

— Няма никакъв шанс приближаването на радиацията да се забави, никаква надежда, нали?

Джон Осбърн поклати глава.

— Абсолютно никаква. Няма ни най-малък признак, дори напротив — изглежда, че идва все по-бързо. Това вероятно се дължи на по-малката земна повърхност на юг след екватора. Като че ли сега набира ускорение по южните ширини. Изглежда, че ще стигне при нас в края на август.

Капитанът кимна.

— Е, хубаво е да се знае. За мен няма да е прекалено скоро.

— Ще излизате ли със „Скорпиън“ отново на море?

— Нямам заповед. Ще бъде готова за експлоатация в началото на юли. Възнамерявам да я оставя под австралийско командване до самия край. Дали ще ми остане достатъчно екипаж за обслужването й — това вече е друго нещо. Повечето от момчетата имат приятелки тук в Мелбърн, близо четвърт от тях се ожениха. Дали ще приемат още един курс, може само да се гадае. Струва ми се, че няма да приемат.

Настъпи пауза.

— Завиждам ви за това „Ферари“ — каза той тихо. — На мен не ми остава нищо друго, освен работата и тревогите.

— Не виждам смисъл — каза ученият. — Трябва да си вземете малко отпуска. Разгледайте Австралия.

Американецът се ухили.

— Не е останало много от нея за гледане.

— Вярно е. Останали са, разбира се, планинските части. Всички карат ски като луди горе на връх Булър и на Хотам. Карате ли ски?

— Преди често, но не съм карал от десет, ако не и повече години. Не ми се ще да си счупя крак и да бъда прикован на легло до края. — Той замълча. — Кажете — рече той, — няма ли пъстърва по тия планини?

Джон Осбърн кимна.

— Чудесно е за риболов.

— Има ли определен сезон, или може да се лови през цялата година?

— Костур може да се лови през цялата година в Ейлдън Уиър. Ловят го с въдици направо от лодките. А пъстърва може да се хваща по всички малки рекички там горе. — Той се усмихна леко. — Но сега е забранено. Сезонът се открива на първи септември.

Настъпи кратко мълчание.

— Май сезонът ще е твърде кратък — каза най-сетне Дуайт. — Наистина с удоволствие бих уловил някоя и друга пъстърва за ден-два, но от това, което казвате, следва, че точно по същото време ще сме вероятно доста заети.

— Няма да е от значение, ако тази година отидете две седмици по-рано.

— Не мога да направя подобно нещо — каза американецът сериозно. — В Щатите — да. Но когато човек е в чужда страна, смятам, че трябва да се придържа към нейните закони.

Времето течеше, Джон Осбърн нямаше фарове на „Ферарито“ и не можеше да кара по-бавно от петдесет мили в час. Той събра книжата си и ги сложи в дипломатическото куфарче, каза довиждане на Дуайт Тауърс, за да потегли обратно към града. Във всекидневната срещна Мойра.

— Как го намираш? — попита тя.

— Добре — каза ученият. — Само дето някаква муха е влязла в главата му.

Тя се намръщи леко; този път не беше погото.

— Какво искаш да кажеш?

— Иска, преди всички да си отидем, да полови пъстърва — каза братовчед й. — Но нямало да го направи, докато не открият сезона, а това ще стане чак на първи септември.

Тя постоя, без да каже нищо.

— Е, и какво от това? Той просто спазва закона. Повече, отколкото ти с тая отвратителна кола. Откъде вземаш бензин за нея?

— Не върви с бензин — отвърна той. — Върви с нещо от епруветка.

— И мирише на нещо такова — каза Мойра. Тя го наблюдаваше, докато той се намести на седалката и нагласи шлема си; двигателят се събуди със злобно пращене и колата се изстреля надолу по шосето, като остави след себе си дълбоки бразди от колелата в цветната леха.

Две седмици по-късно, точно в дванадесет и двадесет, господин Алън Сайкс влезе в малката зала за пушене на клуба „Пастърл“, за да пийне нещо. Обяд не се сервираше до един часа, така че той беше първият в залата. Почерпи се с джин и докато стоеше сам, обмисляше как да разреши проблема си. Господин Сайкс беше директор на Ловно-рибарски съюз, човек, който обичаше да ръководи работата въз основа на разумна система от методи, независимо от политическата изгода. Смутното време бе нарушило привичния ред, което го изпълваше с тревога.

В залата влезе сър Дъглас Фрауд. Докато го наблюдаваше, господин Сайкс си помисли, че той върви много нестабилно и че червеното му лице е станало по-червено от всякога.

— Добър ден, Дъглас — каза той, — днес е мой ред.

— О, благодаря, благодаря — каза старецът. — Ще пийна с тебе испанско шери. — Той си наля с трепереща ръка. — Знаеш ли — каза той, — тия от комитета по вината съвсем са се побъркали. Имаме над четиристотин бутилки великолепно сухо шери — „Руй де Лопес“ от 1947 г., а те като че ли се готвят да го оставят да си стои там по избите. Разправят, че членовете не щат да го пият поради цената. Казах им: „Раздайте го, ако не можете да го продадете. Но не го оставяйте там.“ Така че сега е на същата цена като австралийското. — Той замълча. — Нека да ти налея една чашка, Алън. Великолепен аромат!

— Ще изпия едно шери по-късно. Кажи ми, не спомена ли веднъж, че Бил Дейвидсън е твой роднина?

Старецът кимна неуверено.

— Роднина или по-право — сродник. Сродник, струва ми се. Неговата майка е омъжена за мой… омъжена за мой… Не, забравил съм. Като че ли не помня вече така, както преди.

— Познаваш ли дъщеря му Мойра?

— Хубаво момиче, но много пие. Все пак предпочитала бренди, както ми казаха, а това има значение.

— Тя ми създава неприятности.

— Така ли?

— Била при министъра и той я изпратил с бележка при мене. Иска от нас тази година да открием по-рано сезона за риболов на пъстърва. Иначе никой нямало да улови нито една. Министърът смята,

че това било разумно. Сигурно си прави сметката за следващите избори.

— Да се открие сезонът на пъстървите по-рано? Искаш да кажеш преди първи септември?

— Такова е положението.

— Отвратително положение, ако мога така да се изразя. Рибата няма да е хвърлила докрай хайвера си, а дори да го е хвърлила, ще е в много лошо състояние. Може да се провали риболова за години напред, ако се направи такова нещо. Кога иска той да се открие сезонът?

— Предлага на 10 август. — Той замълча. — Само онова момиче, твоята родственица, е в дъното на цялата работа. Не вярвам, че някога би му хрумнало подобно нещо, ако не беше тя.

— Мисля, че предложението е ужасно. Съвсем безотговорно. Вече наистина не зная накъде е тръгнал светът…

Тъй като членовете на клуба влизаха в залата един след друг, разискванията продължиха и в дискусията се включваха все повече хора. Господин Сайкс откри, че мнозинството са за промяна на датата.

— Така или иначе — обади се един, — хората ще тръгнат на риболов през август, ако могат да стигнат дотам и ако времето е хубаво, независимо дали на вас ви харесва, или не. А вие не можете нито да ги глобите, нито да ги изпратите в затвора, защото няма да има време да се заведе дело. По-добре сами да определим една разумна дата. Разбира се — добави той добросъвестно, — изключението важи само за тази година.

— Смятам, че идеята е много добра — отбеляза един изтъкнат хирург. — Ако рибата не струва, не е задължително да я вземате. Винаги можем да я пуснем обратно във водата. Може да е малко рано и да не кълве на изкуствена муха — тогава ще трябва да използваме спининг. Но, така или иначе, аз съм „за“. Когато си тръгна завинаги, бих искал да е слънчев ден на брега на Делатайт и да държа въдица в ръка.

— Като оня моряк, дето избягал от американската подводница — обади се някой.

— Да, точно така. Онзи приятел е имал чудесно хрумване.

След като сондира най-влиятелните мнения в столицата, господин Сайкс се върна в кабинета си с облекчена съвест, позвъни на

министъра и още същия следобед състави съобщение, което да бъде излъчено по радиото, за да влезе в сила една от онези бързи промени в политиката — лесни за прокарване в такава малка, високообразована страна, — промени, много характерни за Австралия, чрез които се посрещаха нуждите на времето. Дуайт Тауърс го чу същата вечер в ехтящата, празна каюткомпания на австралийския кораб „Сидни“, учуди се, но не го свърза ни най-малко с разговора си отпреди няколко дни с учения. Веднага започна да си мечтае как ще изпита въдицата на Дуайт младши. Най-голямата трудност щеше да бъде транспортът, но трудностите съществуваха, за да бъдат преодолявани от главнокомандуващия военноморските сили на Съединените щати.

Малко след средата на зимата напрежението спадна. От началото на юли, когато бяха засегнати Броукън Хил и Пърт, малко хора в Мелбърн се престараваха в работата си. Електроснабдяването не беше прекъснато, както и снабдяването с основни хранителни продукти; дърва за камините и някои по-луксозни неща се намираха много трудно, но хората и без това нямаха какво друго да правят. От седмица на седмица населението ставаше забележимо по-трезво. Все още се правеха буйни празненства, все още в канавките спяха пияни, но вече далеч по-малко, отколкото по-рано. И като предвестници на идващата пролет по запустелите пътища започнаха да се появяват един по един автомобили.

Първоначално беше трудно да се каже откъде идваха или откъде намираха бензин, тъй като всеки случай беше различен. Хазяинът на Питър Холмс се появи един ден с Хоулдън, за да прибере цепениците за горене от отсечените дървета, обяснявайки неловко, че бил си запазил от скъпоценната течност за почистване на дрехи. Някакъв братовчед от Австралийските кралски военновъздушни сили им дойде на гости от летището Лейвъртън с „Ем Джи“, като каза, че бил запазил бензин, но че е безсмислено да го пази повече: глупаво обяснение, защото Бил никога нищо не пестеше. Един инженер, който работеше в рафинериите на „Шел“ в Корио, каза, че е успял да си купи малко бензин на черна борса във Фитцрой, но с пълно право отказваше да назове името на мошеника, който му го беше продал. Като гъба, стисната от юмрука на обстоятелствата, Австралия започна да пуска по малко петрол и след няколко седмици, към август, капките потекоха в тънка струйка.

Един ден и Питър Холмс взе бидон и отиде в Мелбърн при Джон Осбърн. Тази вечер двигателят на неговия „Морис Майнър“ забръмча за първи път от две години, бълвайки облаци черен пушек от ауспуха. Той спря мотора, извади дюзите и ги стесни с няколко удара на чука. После я изкара на пътя — Мери очарована до него, Дженифър на коленете и.

— Сякаш имаме за първи път кола! — възкликна тя. — Чудесно е, Питър! Мислиш ли, че ще можеш да вземеш още?

— Имаме си спестен бензин — каза й той. — Сложили сме си го настрана. Имаме още няколко тенекии, заровени в градината, но няма на никого да кажем колко.

— Дори на Мойра?

— Господи, не, разбира се. Най-малкото пък на нея. — Той замълча. — Сега гумите са проблем. Не зная какво ще правим с тях.

На следващия ден отиде в Уилямстаун и паркира „Мориса“ на кея пред входа на доковете, до фактически изоставения самолетоносач. Вечерта отново се върна у дома с колата.

Служебните му задължения в доковете бяха просто формалност. Ремонтът на подводницата вървеше много бавно и присъствието му беше необходимо не повече от два пъти седмично, което съвпадаше с нуждите на неговата малка кола. Дуайт Тауърс ходеше там почти всеки ден, обикновено сутрин, но той също вече беше моторизиран. Една сутрин командващият австралийските военноморски сили беше изпратил да го доведат и с безизразно лице беше заявил, че главнокомандуващият военноморските сили на Съединените щати трябва да има на разположение собствен транспорт, и на Дуайт беше зачислен сив „Шевролет“ с шофьор старши матроса Едгар. Той я използваше главно за да отскочи до клуба на обяд или да иде до Харкъуей, където караше вола и разхвърляше тор, а старши матросът насипваше силажа.

За повечето хора последните дни на юли бяха много приятни. Времето беше лошо за сезона, със силни ветрове и много дъжд, температурите бяха ниски — около четиридесет градуса по Фаренхайт, но мъжете и жените се освобождаваха от задръжките, които дълго ги бяха потискали. Пликът със седмичната заплата значеше все по-малко; ако човек отидеше в петък в завода, щеше вероятно да го получи, независимо дали е работил, или не, а щом веднъж го получеше,

оказваше се, че нямаше за какво толкова да го използва. На касата в месарницата приемаха още пари, но не протестираха, ако някой е закъсал: стига да имаше месо, човек можеше да си вземе и така. Ако нямаше, просто се налагаше да потърси другаде, където е останало. Имаше на разположение цял ден.

По високите планини скиорите караха ски както през почивните дни, така и през седмицата. В своята малка градина Мери и Питър Холмс оформяха нови лехи и строяха ограда около зеленчуковата градина. Посадиха и една буйна лоза, която щеше да се вие по оградата. Никога преди не бяха имали толкова време за градинарство и не бяха постигали такива успехи.

— Красиво ще стане — каза тя доволно. — Ще имаме най-хубавата градина във Фолмаут.

В малките градски улички Джон Осбърн продължаваше да работи върху „Ферарито“ с помощта на групичката ентусиасти. Голямата награда на Австралия беше по това време най-голямото автомобилно състезание за Южното полукълбо и затова решиха да преместят датата на ралито от ноември на 17 август. Предишните години ралито се провеждаше в Мелбърн, в Албърт Парк, подобен на Сентрал Парк в Ню Йорк или Хайд Парк в Лондон. Организационният комитет искаше да се състезават за последен път в Албърт Парк, но трудностите се оказаха непреодолими. От самото начало беше станало ясно, че няма да достигат разпоредители и че не може да се осигури най-елементарна безопасност за сто и петдесет хилядната тълпа, която се очакваше да присъства. Никой не се тревожеше особено от вероятността някоя кола да излезе извън пистата и да убие няколко зрители или пък от перспективата да забранят използването на парка за състезания в бъдеще. Едва ли обаче щяха да съберат достатъчно разпоредители, които да държат тълпите извън пистата и далеч от профучаващите коли. Колкото и необичайни да бяха времената, малко от пилотите бяха готови да се врежат в тълпа от зрители със сто и двадесет мили в час. При такава скорост състезателните автомобили са неустойчиви и сблъскването дори с един човек би извадило колата от ралито. С истинско съжаление бе решено, че е непрактично да се

проведе състезанието за Голямата награда на Австралия в Албърт Парк и че ралито трябва да се премести на пистата край Турадин.

Така на ралито щяха да присъстват само участниците: поради големите трудности с транспорта не можеше да се очаква, че много зрители ще излязат на четиридесет мили извън града, за да го наблюдават. Неочаквано се оказа, че броят на желаещите да участват е огромен. Като че ли всеки жител на щата Виктория и южната част на Нови Южен Уелс, който притежаваше достатъчно бърза кола — стара или нова, — се беше записал в последното състезание за Голямата награда на Австралия и броят на кандидатите достигна двеста и осемдесет. Толкова много коли не можеха да се състезават едновременно, трябваше да се даде предимство на по-бързите и затова в продължение на две недели преди големия ден се проведоха квалификационни състезания по класове. Те протичаха чрез теглене на жребий и на Джон Осбърн се падна да се състезава с едно трилитрово „Мазерати“ на водача Джери Колинс, няколко „Ягуара“, един „Тъндърбърд“, два „Бугати“, три „Бентли“ и с една ужасяваща комбинация от шаси на „Лотус“ с двигател на излязъл от строя самолет „Джипси Куин“ с мощност около триста конски сили и малка видимост напред, конструирана и карана от млад самолетен механик на име Сам Бейли, който минаваше за много бърз.

Поради отдалечеността от града, покрай трасето имаше малко хора. Дуайт Тауърс отиде дотам със служебния „Шевролет“, като по пътя взе Мойра Дейвидсън, Питър и Мери Холмс. Този ден имаше квалификационни състезания в пет класа, всяко от тях по петдесет мили, като се започваше с най-малките коли. Преди края на първото състезание организаторите поискаха незабавно от Мелбърн още две линейки, тъй като отпуснатите две бяха вече заети.

На всичкото отгоре пистата беше мокра от дъжд, макар че всъщност не валеше по време на самото рали. Шест „Лотуса“ се състезаваха с осем „Купъра“ и пет „Ем-Джита“, в едно от които пилотираше момиче — госпожица Фей Гордън. Пистата беше около три мили. Дълга права отсечка с ремонтните пунктове по средата и с лек наклон на края водеше до един ляв завой от сто и осемдесет градуса, който затваряше голямо водно пространство и затова го наричаха Езерния завой. После следваше Купата сено — десен завой от около 120 градуса, сравнително остър, а той водеше до Безопасната

игла — много остър ляв завой с безразсъдна чупка на върха на едно хълмче, така че човек се изкачваше и веднага пак слизаше. В края на обратната права отсечка, която беше доста наклонена и бърза, имаше ляв завой, водещ надолу по стръмен хълм към друг много остър десен, наричан Пързалката. Оттам дълъг, бърз ляв завой водеше обратно към правата на финиша.

Още от старта на първото квалификационно състезание стана ясно, че ралито щеше да бъде необикновено. Надбягването започна с остро свистене, което подсказваше, че шофьорите нямат намерение да жалят двигателите, своите съперници или самите себе си. Като по чудо всички коли завършиха първата обиколка, но след това започнаха злополуките. Един „Ем-Джи“ се завъртя на Купата сено, изхвръкна от пистата и се понесе през ниския шубрак по неравната земя, далеч от състезателното трасе. Пилотът натисна педала, направи завой и без да спира, се върна отново на пътя. Един „Купър“, който идваше отзад, се отклони, за да избегне сблъсъка с „Ем-Джито“, завъртя се на мокрото шосе и беше ударен точно в средата от друг „Купър“, идващ отзад. Първият пилот беше убит на място, а двете коли се търколиха покрай пътя. Вторият пилот беше изхвърлен, очевидно със счупена ключица и вътрешни наранявания. Докато вземаше завоя при следващата обиколка, водачът на „Ем-Джито“ се учуди какво е предизвикало тази катастрофа.

При петата обиколка един „Лотус“ застигна Фей Гордън в края на правата отсечка пред финиша и се завъртя върху мокрия път при Езерния завой, на тридесет ярда пред нея. Друг „Лотус“ минаваше от дясната й страна. Единственото спасение за нея беше да извие вляво. Тя излезе от пистата с деветдесет и пет мили в час, прекоси тясната ивица земя пред езерото, с отчаяни усилия се опита да свие надясно, обратно към пистата, но колата се обърна в храстите и се претърколи във водата. Когато огромният облак пръски се утаи, видяха, че нейният „Ем-Джи“ е преобърнат на десет ярда от брега и задните гуми едва се подаваха на повърхността. Мина половин час, преди да успеят да изправят малката кола и да извадят тялото.

При тринадесетата обиколка три коли се удариха на Пързалката и се подпалиха. Двама от шофьорите бяха само леко ранени и успяха да измъкнат третия — с два счупени крака, — малко преди огънят да го е обгърнал. От деветнадесетте състезатели само седем стигнаха до

финиша и първите двама бяха класирани за участие в Голямата награда.

Когато карираният флаг се спусна за победителя, Джон Осбърн запали цигара.

— Хубаво забавление — рече той. Неговото състезание беше последно за деня.

Питър каза замислено:

— Без съмнение всички се стремят към победа…

— Ами разбира се — каза ученият. — Така и трябва. Няма какво да губиш.

— Освен да смачкаш „Ферарито“.

Джон Осбърн кимна.

— Много жалко би било, ако се случи.

Започна да ръми ситен дъжд, който наново намокри пистата. Дуайт Тауърс стоеше малко настрани с Мойра.

— Влез в колата, мила — каза той. — Ще се намокриш.

Тя не се помръдна.

— Те не бива да продължават в този дъжд, нали? — попита тя. — Особено след всички тези злополуки.

— Не зная — каза той. — По-вероятно е да продължат. В края на краищата на всички им е все едно. Не е необходимо да се движат толкова бързо, че да се преобръщат. А ако чакат сух ден по това време на годината, ще им се наложи да почакат повече, отколкото им остава.

— Но това е ужасно — възпротиви се тя. — Двама убити и седем ранени само от първото квалификационно състезание. Не бива да продължават. Приличат на римски гладиатори…

Той постоя мълчалив под дъжда.

— Не е точно така — каза най-сетне. — Няма никаква публика. И не са принудени да го правят… — Той се огледа. — Като се изключат шофьорите и механиците, не смятам, че тук има повече от петстотин души. На входа пускаха без билети. Те го правят, защото им харесва, мила.

— Не вярвам.

Той се усмихна.

— Иди при Джон Осбърн и му предложи да оттегли „Ферарито“ от състезанието и да си отиде у дома. — Тя мълчеше. — Хайде, влез в колата и ще ти налея бренди със сода.

— Много мъничко, Дуайт — каза тя. — Не искам да съм пияна, докато гледам това.

Следващите две състезания завършиха с девет сблъсквания, четири случая за бърза помощ, но само един мъртъв — водачът на „Остин-Хийли“, оказал се най-отдолу под камарата от четири коли, сблъскали се при Безопасната игла. Дъждът беше отслабнал, но продължаваше да ръми, което съвсем не охлади духа на състезателите. Джон Осбърн беше оставил приятелите си преди последното рали и сега се намираше край пистата до старта, седеше във „Ферарито“ и го загряваше с механиците от парка. Малко след това той излезе от колата доволен и отиде да пуши заедно с няколко други шофьори. Дон Харисън, водачът на „Ягуара“, държеше в ръката си чаша уиски, а няколко бутилки с още чаши стояха върху един обърнат сандък до него. Предложи на Джон да пийне, но той отказа.

— Няма с какво да ви изненадам вас, фокусниците — каза ухилен. Въпреки че притежаваше вероятно най-бързата кола в този клас в сравнение с който и да е водач, той имаше най-малък опит. Отзад на „Ферарито“ бяха все още залепени три широки ивици — знак за млад шофьор. Инстинктът все още не му подсказваше кога колата ще се завърти. Всяко завъртане го заварваше неподготвен. Не знаеше, че по този мокър път всички състезатели бяха равностойни. Никой нямаше достатъчно опит в шофиране при такива условия и неговото съзнание за неопитност беше вероятно по-добра защита от тяхната самонадеяност.

Когато механиците изтикаха „Ферарито“ на старта, той видя, че е на втора линия, пред него — „Мазератито“, двата „Ягуара“ и „Джипси Лотусът“, до него — „Тъндърбърдът“. Джон се намести в седалката, пусна мотора да загрее, закопча предпазния колан и нагласи удобно шлема и очилата върху главата си. В ума му се въртеше: „Ето това е лобното ти място.“ По-добре, отколкото да повръща, докато пукне в ужасни мъки след по-малко от месец. По-добре да кара като луд и да си отиде, правейки онова, което иска. Какво удоволствие беше да държи кормилото, пукотът от ауспуха на „Ферарито“ беше музика за ушите. Той се обърна и се ухили на механиците с искрен възторг, а после съсредоточи погледа си върху стартера.

Щом се спусна флагчето, той стартира добре и профуча пред „Джипси Лотуса“, превключи на трета и остави след себе си

„Тъндърбърда“. При Езерния завой беше по петите на двата „Ягуара“, но караше внимателно по мокрия път — трябваше да издържи седемнадесет обиколки. Имаше достатъчно време да рискува на последните пет. Той премина с „Ягуарите“ покрай Купата сено, по Безопасната игла и внимателно натисна педала по обратната синусоида. Очевидно не се престараваше, защото с ръмжене и пукот от дясната му страна премина „Джипси Лотусът“, като го изпръска с вода. Сам Бейли караше като луд.

Той намали малко, докато избърше очилата си, и продължи зад тях. „Джипси Лотусът“ се поднасяше ту на една, ту на друга страна, обуздаван единствено от необикновено бързите реакции на младия шофьор. Джон Осбърн предусещаше бедата, която се носеше около колата пред него като едва доловим дъх; по-добре да я следва на безопасно разстояние известно време и да види какво ще стане. Хвърли бърз поглед в огледалото: „Тъндърбърдът“ беше на петдесет ярда зад него заедно със задминаващия го „Мазерати“. Имаше време спокойно да мине Пързалката, но след това трябваше да настъпи газта.

При навлизането в правата отсечка към края на първата обиколка видя как „Джипси Лотусът“ настигна един от „Ягуарите“. Той премина покрай парковете със сто и шестдесет мили в час, като догонваше втория „Ягуар“. Сега се чувстваше по-сигурен с кола между него и „Джипси Лотуса“. Когато натисна спирачките пред Езерния завой, един поглед в огледалото му показа, че двете коли зад него доста са изостанали; ако продължеше така, би могъл да запази четвърта позиция за една-две обиколки, без да се изсилва на завоите.

Продължи така до шестата обиколка. „Джипси Лотусът“ вече водеше и първите четири коли застигаха един изостанал „Бентли“. Ускорявайки след Пързалката, Джон хвърли бърз поглед в огледалото и видя нещо, което приличаше на гигантско сблъскване. „Мазератито“ и „Бентлито“ бяха застанали напреко на пътя и „Тъндърбърдът“ летеше във въздуха. Не можа да види повече. Пред него, начело, „Джипси Лотусът“ се опитваше да задмине един изостанал „Бугати“, като комбинираше безразсъдните си криволичения при скорост сто и четиридесет мили в час с маневрите, необходими за задминаване, докато накрая се провали. Двата „Ягуара“ караха на благоразумно разстояние отзад.

Когато отново стигна до Пързалката, видя, че касапницата на ъгъла беше погълнала само две коли: „Тъндърбърдът“ лежеше преобърнат на петдесет ярда от пистата, а „Бентлито“ стоеше на пътя със смачкана задница сред огромна локва бензин. „Мазератито“ очевидно още се състезаваше. Той отмина, а когато влезе в осмата си обиколка, започна да вали доста силно. Време беше да натисне педала.

Така мислеха и другите водачи, тъй като на тази обиколка „Джипси Лотуса“ беше задминат от един „Ягуар“, който се възползва от очевидната нервност на Сам Бейли поради нестабилността на колата му при завоите. Сега и двамата водачи застигнаха едно „Бугати“ и веднага след това и едно „Бентли“. Вторият „Ягуар“ се канеше да ги задмине при Купата сено, а Джон Осбърн беше малко зад него. Всичко, което последва, се разви със страшна бързина. „Бугатито“ се завъртя на ъгъла и се удари с „Бентлито“, като го отпрати на пътя на идващия „Ягуар“ — колата се преобърна два пъти и легна на дясната си страна покрай шосето, без пилот. Джон Осбърн нямаше време да спре или да избегне сблъсъка: „Ферарито“ забърса „Бугатито“ при скорост около седемдесет мили в час и спря край пътя с изкривено предно колело.

Джон Осбърн беше силно уплашен, но не и ранен. Дон Харисън — водачът на „Ягуара“, онзи, който му беше предложил да пийнат преди ралито, умираше от многобройните си наранявания в храстите. Той беше изхвърлен от колата си, докато тя се преобръщаше, и бе прегазен от „Бентлито“. Ученият се поколеба за миг, но наоколо имаше достатъчно хора. Той завъртя стартера на „Ферарито“. Двигателят включи и колата тръгна, но изкривеното колело задираше под шасито. Той се оказа вън от борбата за Голямата награда и натъжен изчака, докато „Джипси Лотусът“ прелетя покрай него, после пресече пистата, за да види дали не може да помогне на умиращия шофьор.

Докато стоеше там безпомощен, „Джипси Лотусът“ мина отново.

Джон постоя под дъжда в продължение на няколко секунди, преди да му направи впечатление, че нямаше други коли между двете преминавания на „Джипси Лотуса“. Когато осъзна това, той се втурна към „Ферарито“. Ако в действителност беше останала само една кола той все още имаше шанс за участие в Голямата награда, стига да успееше да се добере до парка — там би могъл да смени колелото и да спечели второто място. Потегли бавно, като се бореше с кормилото, докато дъждът се стичаше по врата му, а „Джипси Лотусът“ премина за

трети път. Гумата се спука при Пързалката, където шест коли се бяха струпали накуп; той продължи по бандажа и стигна до парка, когато „Лотусът“ го задмина за пореден път.

Механиците смениха колелото за около тридесет секунди, бързият преглед не разкри други сериозни повреди. Той потегли отново. Беше изостанал с няколко обиколки. В този момент един „Бугати“ се откъсна от хаоса около Пързалката и се върна на пистата. Тази кола обаче никога не бе представлявала особена заплаха и Джон Осбърн следваше маршрута внимателно, за да се класира втори в квалификационното състезание преди старта за Голямата награда. От единадесетте стартирали състезатели осем не успяха да завършат ралито, а трима шофьори бяха убити.

Джон насочи „Ферарито“ към старта и спря двигателя, докато механиците и приятелите се трупаха около него, за да го поздравят. Едва ги чуваше, пръстите му трепереха от стреса, резултат от преживяната уплаха и от отпускането след напрежението. В главата му имаше една-единствена мисъл: как да откара „Ферарито“ обратно в Мелбърн и да свали предницата — нещо не беше в ред с управлението, въпреки че бе съумял да завърши състезанието. Нещо беше огънато или счупено — в заключителните обиколки колата теглеше силно наляво.

Зад приятелите си, натрупали се около него, той забеляза обърнатия сандък, чашите и двете бутилки с уиски там, където Дон Харисън беше паркирал своя „Ягуар“.

— Господи — изрече той неопределено, — сега ще си пийна с Дон.

Измъкна се от колата и с нестабилни крачки се приближи до сандъка. Една от бутилките бе все още почти пълна. Той си наля една голяма доза с много малко вода и тогава видя Сам Бейли до „Джипси Лотуса“. Наля още една чаша и я отнесе на победителя, като едва си пробиваше път през тълпата.

— Пия за Дон — каза той. — Добре е и ти да пийнеш.

Младежът пое чашата, кимна и пи.

— Как се отърва? — попита той. — Видях те в мелето.

— Успях да се прибера за смяна на колелото — каза ученият с пресипнал глас. — Колата залита като пияно прасе. Като проклет „Джипси Лотус“.

— Моята кола си върви много добре — каза другият равнодушно. — Работата е в това, че не понася да я управляват. С „Ферарито“ ли ще се върнеш в града?

— Ако успея.

— На твое място бих задигнал транспортьора на Дон. Той няма нужда от него.

Ученият го изгледа изненадано.

— Ама това е идея… — Мъртвият състезател беше докарал своя „Ягуар“ с един стар камион, за да не наруши центровката от движението по пътя. Камионът стоеше недалеч от тях, изоставен върху площадката. — Ще трябва да видя, преди някой друг да се е сетил.

Джон Осбърн пресуши чашата, стрелна се обратно при колата си и запали с новата си идея своите ентусиазирани механици. Събраха още доброволци, изтикаха „Ферарито“ в каросерията по стоманената рампа и го завързаха с въжета. После той се огледа несигурно наоколо. Мина един разпоредител и Джон го спря.

— Има ли наоколо някой от екипа на Дон Харисън?

— Мисля, че всички са на мястото на катастрофата. Знам, че жена му е там.

Първоначално бе намислил да си тръгне с транспортьора, защото Дон и неговият „Ягуар“ никога повече нямаше да имат нужда от него. Но да изостави екипа и съпругата на загиналия без транспорт — това беше нещо друго.

Джон напусна площадката и тръгна надолу по пистата към Купата сено заедно с Еди Брукс — един от неговите механици. Под дъжда, около останките от катастрофиралите коли, той видя малка група, сред която стоеше и една жена. Смяташе да говори с механиците на Дон, но когато забеляза, че жената е със сухи очи, промени решението си и отиде да разговаря с нея.

— Аз съм пилотът на „Ферарито“ — каза той. — Много съжалявам, че това се случи, госпожо Харисън.

Тя наведе глава.

— Вие ги застигнахте и се блъснахте в тях, след като всичко беше вече свършило. Нямате никаква вина.

— Зная. Но все пак много съжалявам.

— Няма за какво вие да съжалявате — каза тя с усилие. — Той свърши, както беше искал. Никакви болести и всичко останало. Може

би ако не беше пил това уиски… Не зная. Той свърши, както искаше. Вие негов приятел ли сте?

— Не съвсем. Той ми предложи да пийна преди ралито, но аз не поисках. Пих сега.

— Така ли? Е, добре сте направили. Дон щеше да се зарадва. Остана ли нещо?

Той се поколеба.

— Когато тръгвах от площадката, все още имаше. Сам Бейли изпи една чаша от него, и аз също. Може би момчетата са довършили бутилките.

Тя вдигна поглед към него.

— Кажете, какво искате? Колата му? Казват, че вече не струва.

Той погледна към останките от „Ягуара“.

— И на мене така ми изглежда. Но не, всъщност искам да натоваря колата си на неговия транспортьор, за да я върна в града. Управлението не е наред, но ще го оправя за Голямата награда.

— Вие се класирахте, нали? Е, добре, транспортьорът е на Дон, но той би предпочел да се използва за коли, които ще се състезават, а не за развалини. Добре, приятелю, вземете го.

Той беше малко изненадан.

— Къде да го върна?

— На мен не ми трябва. Вземете го.

Той помисли да предложи пари, но се отказа — времената вече бяха други.

— Благодаря — каза той. — За мен този транспортьор е много важен.

— Чудесно — отвърна тя. — Карайте и завоювайте Голямата награда… Нужни ли са ви някакви части от онова — тя посочи останките от „Ягуара“ — вземете и тях.

— Как ще се върнете в града? — попита той.

— Аз ли? Ще почакам и ще тръгна с Дон в линейката. Но казаха, че първо ще откарат ранените в болниците, така че вероятно ще се махнем от тук към полунощ.

Като че ли нямаше с какво да й помогне.

— Мога да взема някои от механиците.

Тя кимна и се обърна към един пълен, оплешивяващ мъж на около петдесет. Той изпрати две млади момчета да се върнат с Джон.

— Алфи ще остане с мен, за да уредим нещата тук — каза тя унило. — Вие продължавайте, господине, спечелете Голямата награда.

Той се дръпна настрана и говори с Еди Брукс, който стоеше в дъжда.

— Гумите са същия размер като нашите. Колелата са различни, но ако вземем също и главините… Онази „Мазерати“ катастрофира при Пързалката. Можем да огледаме и нея. Струва ми се, че някои части от предницата са като на нашата.

Те се върнаха при новопридобития транспортьор, закараха го обратно в здрача до Купата сено и се захванаха с вампирската си задача да свалят от мъртвите тела на катастрофиралите коли всичко, което би послужило на „Ферарито“. Когато свършиха, беше вече тъмно и те тръгнаха обратно в дъжда към Мелбърн.

ОСМА ГЛАВА

Нарцисите в градината на Мери Холмс цъфнаха в първия ден на август, денят, в който съобщиха с преднамерена безпристрастност за случаи на лъчева болест в Аделайд и Сидни. Новината не я разтревожи особено. Всички новини бяха лоши: също като исканията за увеличаване на заплатите, стачките или войните. Затова умният човек не трябваше да им обръща внимание. Важно беше друго — че денят е ясен и слънчев, че първите й бели нарциси цъфтят, а зад тях жълтите са вече напъпили.

— Наистина ще бъдат изключително красиви — каза тя щастливо на Питър. — Толкова са много. Дали някои от луковиците не са пуснали по две стръкчета?

— Едва ли — отвърна той. — Това май не е характерно за тях. Луковиците се разделят и образуват още една нова луковица или нещо подобно.

Тя кимна.

— Ще трябва да ги изровим през есента и да ги разделим. Тогава ще имаме още повече и ще ги посадим ето тук, по края. Ще изглеждат чудесно след една-две години. — Тя замълча замислено. — Тогава ще можем да си берем букети от тях за вазите у дома.

В този прекрасен ден само едно нещо я тревожеше — на Дженифър й никнеше първото зъбче. Тя имаше температура и беше раздразнителна. Мери имаше книга, озаглавена „Първата година на детето“, в която се казваше, че това е нормално и че няма за какво да се тревожи, но все едно — тя се тревожеше.

— Сигурна съм, че хората, които пишат тези книги, не знаят всичко. А и бебетата не са еднакви. Не е нормално да плаче непрекъснато, нали? Да повикаме ли доктор Халоран?

— Не смятам, че е необходимо — каза Питър. — Яде си сухара съвсем добре.

— Толкова е топло, бедничкото ми, малко пиленце. — Тя взе бебето от детското креватче, сложи го на рамото си и започна да го

гали и потупва по гръбчето. То сякаш точно това искаше, защото спря да плаче. На Питър му се стори, че чува тишината.

— Предполагам, че е добре — каза той. — Просто иска да й се обръща внимание. — Чувстваше, че не би могъл да издържи повече след безсънната нощ с бебето, ревящо през цялото време, и Мери, която непрекъснато ставаше, за да го успокоява. — Виж какво, скъпа — каза той, — много съжалявам, но трябва да ида до Адмиралтейството. Имам среща в кабинета на втория заместник на командващия военноморските сили в единадесет и четиридесет и пет.

— А какво ще стане с лекаря? Не смяташ ли, че трябва да я прегледа?

— Не бива да го безпокоим за такова нещо. В книгата пише, че тя може да е разстроена няколко дни. Е, засега са минали само тридесет и шест часа. — „Боже господи — помисли си той, — наистина бяха минали само толкова.“

— Може да е нещо друго, въобще да не са зъбите. Рак или нещо друго. В края на краищата тя не може да ни каже къде я боли…

— Почакай, докато се върна — каза той. — Ще бъда тук към четири часа или най-късно в пет. Тогава ще видим как е.

— Добре — каза Мери неохотно.

Той взе бензиновите бидони, сложи ги в колата и подкара по пътя, щастлив, че се е отървал. Нямаше уговорка в Адмиралтейството тази сутрин, но нямаше да е лошо да надникне при тях, ако изобщо завареше някого в кабинета. „Скорпиън“ беше излязъл от сух док и се намираше на старото място, до самолетоносача, в очакване на заповеди, които може би никога нямаше да се получат. Можеше да отиде и да й хвърли един поглед, а в последна сметка — да напълни с бензин резервоара и бидоните.

През тази прекрасна утрин в кабинета на втория заместник на командващия военноморските сили нямаше никого, освен една педантична, очилата и добросъвестна секретарка от Женската спомагателна флотска служба. Тя обясни, че очаква всяка минута командира Мейсън. Питър каза, че ще се отбие по-късно, слезе в колата си и отиде в Уилямстаун. Паркира до самолетоносача и се качи

по трапа с бидоните в ръка, като отговори на поздрава на дежурния офицер.

— Добро утро — каза той. — Тук ли е капитан Тауърс?

— Мисля, че е долу в „Скорпиън“, сър.

— И ще искам малко гориво.

— Добре, сър. Ако оставите бидоните тук… Да напълня ли и резервоара?

— Ако не ви затруднява. — Той мина през студения, ехтящ и празен кораб, после надолу по трапа към подводницата. Когато стъпи на палубата, Дуайт Тауърс се появи на мостика, Питър отдаде чест.

— Добър ден, сър — каза той. — Дойдох да видя какво става и да взема малко гориво.

— Имаме много гориво — каза американецът, — а няма за какво да се използва. Едва ли ще потрябва скоро, ако потрябва въобще. Имате ли някакви новини?

Питър поклати глава.

— Преди малко се отбих в Адмиралтейството. Нямаше никой там, освен една секретарка.

— На мене повече ми провървя. Вчера заварих там един лейтенант… Очевидно падаме все по-ниско.

— Все едно, вече не ни остава много. — Те се облегнаха върху перилата на мостика; Питър погледна командира. — Чухте ли за Аделайд и Сидни?

Дуайт кимна.

— Разбира се. Първо имахме месеци, после станаха седмици, а сега, струва ми се, ни остават дни. Колко ни дават според изчисленията?

— Не съм чул. Исках да се свържа с Джон Осбърн днес, за да разбера последната информация.

— Няма да го намерите в кабинета му. Той работи по оная кола. Ама ралито си го биваше, нали?

Питър кимна.

— Ще отидете ли на следващото — за самата Голяма награда? Последното рали в света, доколкото разбирам. Сигурно ще бъде нещо необикновено.

— Не зная. На Мойра не и се хареса много. Мисля, че жените гледат по-различно на тези неща. Както на бокса и борбата. — Той

замълча. — Сега в Мелбърн ли се връщате?

— Да, освен ако не ви трябвам за нещо, сър.

— Не, не ми трябвате. Няма какво да правите тук. Ще ме вземете ли до града, ако можете. Моят старши матрос Едгар не се е мяркал днес с колата. И той взе да става нехаен. Ако ме почакате десет минути, докато си сменя униформата, ще тръгна с вас.

Четиридесет минути по-късно те разговаряха с Джон Осбърн в гаража на малката уличка. „Ферарито“ бе изправено нагоре с помощта на вериги, закачени за тавана; предната част и кормилната уредба бяха разглобени. Джон беше в работен комбинезон и човъркаше нещо по нея заедно с един механик. Всичко бе толкова чисто, че дори нямаше нужда да си мие ръцете.

— Добре, че взехме частите от „Мазератито“ — каза той сериозно. — Един от шенкелите се беше огънал. Но тъй като отливките са същите, наложи ни се само да поработим малко с бормашината и да поставим нови втулки. Ако бяхме само нагрели и изправили стария шенкел, нямаше да й имам голямо доверие на състезанието. Искам да кажа, че човек никога не знае какво може да се случи след подобен ремонт.

— На такова състезание човек едва ли може да предвиди какво може да се случи — каза Дуайт. — Кога ще бъде ралито за Голямата награда.

— Още не можем да се разберем — каза ученият. — Бяха го определили за по-следващата събота — на 17-и, а аз смятам, че тогава ще е твърде късно. Трябва да го направим другата събота, на 10-и.

— Като че ли наближава, а?

— Ами така изглежда. Вече има отделни случаи в Канбера.

— Не съм чул за там. По радиото съобщиха за Аделайд и Сидни.

— Радиото винаги е с три дни назад. Не искат да предизвикват паника и отчаяние, преди да е дошло времето. Но днес има един съмнителен случай и в Олбъри.

— В Олбъри? Но това е само на около двеста мили на север.

— Зная. Мисля, че по-следващата събота ще бъде прекалено късно.

— Колко смяташ, че ни остава, Джон? — попита Питър.

Ученият го погледна.

— Аз и сега съм облъчен. Ти също си облъчен, ние всички сме заразени. Тази врата, този гаечен ключ — всичко е в контакт с радиоактивния прах. Въздухът, който дишаме, водата, която пием, марулята, салатата, дори беконът с яйца. Сега всичко зависи от отделния индивид. При някои хора с по-малка издръжливост симптомите ще се появят след две седмици. Може и по-рано. — Той замълча. — Мисля, че е лудост да се отлага такова важно рали като състезанието за Голямата награда чак до по-следващата събота. Днес следобед ще имаме събрание на комитета и ще им го кажа. Не можем да се състезаваме като хората, ако половината пилоти имат диария или повръщат. Тогава Голямата награда ще спечели онзи, който е най-издръжлив на радиацията. Добре, ама ние не се състезаваме по тия показатели!

— Предполагам, че е така — каза Дуайт. Той ги остави в гаража, защото имаше среща за обяд с Мойра Дейвидсън. Джон Осбърн предложи да обядват в клуб „Пастърът“ и малко след това избърса ръцете си с чист парцал, свали работните си дрехи, заключи гаража и потеглиха към клуба.

Докато пътуваха, Питър попита:

— Как я кара чичо ти?

— Унищожава запасите от портвайн заедно със своите приятели — каза ученият. — Разбира се, не е особено здрав. Сигурно ще го видим на обяд, сега идва почти всеки ден. Естествено, вече е по-различно, защото идва с колата си.

— Откъде намира бензин?

— Господ знае. От армията вероятно. Откъде вземат бензин всички днес? — Той замълча. — Струва ми се, че той ще изкара, докато му види края, но не мога да се закълна. Портвайнът сигурно ще го крепи по-дълго от всички ни.

— Портвайнът ли?

Другият кимна.

— Алкохолът, приеман вътрешно, изглежда, повишава издръжливостта към радиоактивността. Не знаеше ли?

— Искаш да кажеш, че ако се спиртосаш, ще издържиш по-дълго?

— Няколко дни. За чичо Дъглас това е като ези-тура — кое от двете ще го убие първо? Миналата седмица помислих, че портвайнът

печели, но когато го видях вчера, изглеждаше доста добре.

Те паркираха колата и влязоха вътре. Завариха сър Дъглас Фрауд да седи в зимната градина, защото вятърът беше студен. На масата до него имаше чаша шери. Той разговаряше с двама свои стари приятели. Когато ги видя, направи усилие да стане, но след настояването на Джон се отказа.

— Вече не съм пъргав както едно време — каза той. — Хайде, вземете си по един стол и опитайте шерито. Останали са само около петдесет бутилки „Амонтилядо“. Натисни този звънец.

Джон Осбърн го натисна и после си издърпаха столове.

— Как се чувствате сега, сър?

— Горе-долу. Горе-долу. Онзи доктор май беше прав. Той каза, че ако се върна към старите си навици, няма да издържа и няколко месеца — изглежда, че е познал. Но същото важи и за него, а и за вас. — Старецът се изкиска. — Чух, че си спечелил онова автомобилно рали.

— Не съм го спечелил — бях втори. Но това означава, че се класирам за Голямата награда.

— Добре, но гледай да не се убиеш. Макар че няма голямо значение, ако го направиш. Някой спомена, че в Кейптаун са се заразили. Вярно ли е?

Племенникът му кимна.

— Чиста истина. Вече от няколко дни. Въпреки това все още имаме радиовръзка.

— Значи, ги е хванало преди нас?

— Точно така.

— Това означава, че цяла Африка е измряла или ще измре преди нас?

Джон Осбърн се ухили.

— И ние няма да се забавим много. Изглежда, Африка ще свърши след седмица или горе-долу толкова. — Той замълча. — Към края като че ли всичко става доста бързо, доколкото сме в състояние да установим. Малко е трудно, защото обикновено връзките прекъсват, когато повече от половината население на дадено място измре, и тогава не може да се разбере какво става. Обикновено всички видове служби са прекратили дейността си, спира и снабдяването с хранителни продукти. Втората половина, изглежда, свършва доста бързо… Но, както казах, практически ние не знаем какво точно става накрая.

— Е, аз мисля, че така е по-добре — изрече отчетливо генералът. — Доста скоро ще узнаем. — Той замълча. — Значи, цяла Африка е свършила. Хубави дни съм прекарал там преди Първата световна война, когато бях още младши офицер. Но апартейдът не ми беше по вкуса… Означава ли това, че ние ще сме последни?

— Не съвсем — каза племенникът. — Ще бъдем последният голям град. Вече имат случаи в Буенос Айрес и Монтевидео, а и в Окланд има един-два случая. След като си отидем ние, в Тасмания може би ще изкарат още две седмици, също и на Южния остров в Нова Зеландия. Последни от всички ще измрат индианците от Огнена земя.

— А Антарктида?

Ученият поклати глава.

— Доколкото знаем, сега там няма никой. — Той се усмихна. — Разбира се, това не е краят на живота по земята. Не бива да мислите така. Тук в Мелбърн ще има живот дълго, след като ние сме си отишли.

Те се втренчиха в него.

— Какъв живот? — попита Питър.

Той се усмихна широко.

— Заекът. Това е най-издръжливото животно, за което знаем.

Генералът рязко се изправи в стола си с лице, изкривено от гняв.

— Искаш да кажеш, че заекът ще живее по-дълго от нас?

— Точно така. Около една година повече. Той притежава около два пъти по-голяма издръжливост, отколкото ние. Следващата година по цяла Австралия ще тичат зайци и ще изгризкват всичката храна.

— Да не искаш да кажеш, че в края на краищата гадните зайци ще спечелят по точки? Че ще са живи и здрави, докато всички ние ще сме мъртви?

Джон Осбърн кимна.

— Кучетата ще ни надживеят. Мишките ще живеят също по-дълго, но не толкова дълго, колкото зайците. Доколкото разбирам, заекът ще надживее всички, той ще бъде последен. — Замълча. — Разбира се, накрая всички ще изчезнат! До края на следващата година тук няма да е останало нищо живо.

Генералът се отпусна отчаяно на стола.

— Заекът! След всичко, което сме направили, след всичките разходи за борба с него… Да знаеш, че накрая той ще победи! — Обърна се към Питър. — Натиснете звънеца до вас. Имам намерение

да изпия едно бренди със сода, преди да вляза за обяд. Добре е всички ние да изпием по едно бренди след това, което чухме.

В ресторанта Мойра Дейвидсън и Дуайт се настаниха на една маса в ъгъла и си поръчаха обяд. После тя каза:

— Какво те тревожи, Дуайт?

Той си играеше с вилицата.

— Не че ме тревожи много.

— Кажи ми.

Той вдигна глава.

— Има още един плавателен съд под мое командване. Американската подводница „Суордфиш“. Намира се в Монтевидео. Точно сега там става опасно. Преди три дни изпратих радиограма на капитана, с която го питах дали смята за целесъобразно да дойдат тук.

— Какво отговори той?

— Каза, че не е целесъобразно. Брегови връзки — така го нарече той. Имаше предвид момичетата — същото като при „Скорпиън“. Каза, че ще се опита да дойде, ако има наложителна причина, но само с половината от своя екипаж. — Той вдигна глава. — При това положение идването му е безсмислено. Подводницата няма да бъде годна за експлоатация.

— Каза ли му да остане там?

Той се поколеба.

— Да. Наредих му да мине отвъд дванадесетмилната зона и да потопи подводницата в открито море, на голяма дълбочина. — Той втренчи поглед във вилицата. — Не зная дали съм постъпил правилно, или не. Сметнах, че Адмиралтейството точно това би искало да сторя: да не оставям атомна подводница с цялото секретно оборудване да се мотае в чужди води. Дори да няма никой там — каза той. — Подводниците бяха две, сега е само една.

Те поседяха мълчаливо.

— И със „Скорпиън“ ли ще постъпиш така? — попита Мойра най-сетне.

— Така мисля. Ще ми се да я откарам обратно до Съединените щати, но не е целесъобразно. Твърде много брегови връзки…

Сервираха обяда.

— Дуайт — каза тя, когато сервитьорът се отдалечи, — имам една идея.

— Каква е тя, мила?

— Тази година откриват по-рано риболовния сезон за пъстърва, в събота. Не искаш ли да ме заведеш горе в планината за почивните дни? — Тя се усмихна леко. — На риболов, Дуайт — риболов заради самия риболов. Не за друго. Прекрасно е там горе в Джеймисън.

Той се поколеба за миг.

— Джон Осбърн смята, че тогава ще се проведе състезанието за Голямата награда.

— Така си и мислех. Него ли предпочиташ да гледаш?

Той поклати глава.

— А ти?

— Не. Не искам да гледам повече как умират хора. Ще се нагледаме на това след седмица-две.

— Съгласен съм с теб. Не искам да гледам това рали, не искам да видя как Джон може би ще се убие. Предпочитам да отида за риба. — Той погледна към нея и срещна очите ѝ. — Има само един проблем, мила. Не бих искал да отида, ако от това ще те заболи.

— Няма да ме заболи — каза тя. — Поне не от това, което имаш предвид.

Той се загледа втренчено някъде отвъд нея.

— Много скоро ще си замина. Отсъствах дълго, но вече наближава време да се завърна. Знаеш как са нещата при мене. У дома имам жена, която обичам, и аз бях честен към нея през тези две години. Не ми се иска да разваля всичко сега, през последните дни.

— Зная — каза Мойра. — Знаех го през цялото време. — Тя помълча малко и после добави. — Ти беше много добър с мене, Дуайт. Не зная какво щеше да се случи, ако не бях те срещнала. Струва ми се, че половин хляб е все пак по-добре, отколкото нищо, когато умираш от глад.

Той сбърчи вежди.

— Не те разбрах, мила.

— Няма значение. Не искам да се забърквам в някаква непристойна любовна авантюра, когато смъртта ще дойде след седмица или десетина дни. Аз също имам някакви принципи, поне сега.

Той й се усмихна.

— Можем да опитаме въдицата на малкия Дуайт.

— Бях сигурна, че ще поискаш. И аз имам една малка въдица за риболов с изкуствени мухи, мога да я донеса, но не съм много добра въдичарка.

— Имаш ли изкуствени мухи и корда?

— Ние му викаме влакно. Не съм много сигурна. Ще трябва да потърся, да видя какво мога да намеря вкъщи.

— Ще отидем с кола, нали? Колко е далече?

— Мисля, че ще ни е нужен бензин за около петстотин мили. Но не се тревожи. Аз питах татко дали не може да взема „Форда“. Той го извади и вече го кара. Има близо сто галона бензин, скрит под навеса зад сламата.

Той отново се усмихна.

— За всичко си помислила. Я ми кажи, къде ще отседнем?

— Смятам в хотела — каза тя. — Той е малък и провинциален, но безспорно там е най-добре. Бих могла да наема вила, но в нея сигурно няма да са живели поне две години и цялото ни време ще отиде в домакинстване. Ще се обадя по телефона и ще направя резервация в хотела. За две стаи.

— Добре. Ще трябва да отпратя старши матроса Едгар и да видя дали ще мога да използвам колата без него. Не съм сигурен дали ми е разрешено да шофирам.

— Това сега не е чак толкова важно, нали? Искам да кажа, че просто би могъл да я вземеш и да я караш.

Той поклати глава.

— Не искам да постъпвам така.

— Но, Дуайт, защо не? Искам да кажа, че това няма значение. Можем спокойно да отидем и с „Форда“. Но ако тази кола е оставена на твое разположение, разбира се, че можеш да я използваш. Ние всички ще сме мъртви след две седмици. Тогава никой няма да я използва.

— Зная… — изрече той. — Просто искам да постъпвам по правилата — до самия край. Ако има заповед, ще я изпълня. Така съм научен, мила, и сега нямам намерение да се променям. Ако уставът забранява офицер да взема служебна кола, за да отиде с момиче в планината за почивните дни, тогава няма да го направя. На борда на

„Скорпиън“ няма да има алкохол дори през последните пет минути. — Той се усмихна. — Затова позволи ми да ти поръчам още едно.

— Значи, ще отидем с нашата кола. Ти си много труден човек, добре, че не съм моряк на служба при тебе. Не, няма да пия, благодаря ти, Дуайт. Днес следобед е първият ми изпит.

— Първият ти изпит?

— Ще имам диктовка по петдесет думи в минута. Трябва да можеш да я стенографираш и да я препишеш на пишеща машина с не повече от три грешки в стенограмата и три при машинописа. Много е трудно.

— Сигурно е така. Ще станеш страшна стенографка и машинописка.

Мойра се усмихна леко.

— Не с петдесет думи в минута. Трябва да можеш да се справяш поне със сто и двадесет. — Тя вдигна глава. — Един ден бих искала да дойда у вас в Америка. Ще ми се да се запозная и с Шеърън… Ако тя няма нищо против.

— Ще иска, разбира се. Уверявам те, тя вече ти е благодарна.

Мойра се усмихна леко.

— Не зная. Жените са особени, когато става въпрос за мъже… Ако дойда в Мистик, дали ще има там училище по стенография и машинопис, в което да завърша моя курс?

Дуайт помисли за миг.

— Не в самия Мистик. Но в Ню Ландън, само на около петдесет мили от нас, има куп добри професионални училища.

— Аз ще дойда само за един следобед — каза тя замислено. — Искам да видя как Хелън скача наоколо с погото. А после ще е по-добре да се прибера тук.

— Шеърън ще се разочарова, ако постъпиш така, мила. Тя ще настоява да погостуваш.

— Така си мислиш. Аз не съм убедена.

— Смятам, че тогава нещата ще са по-различни.

Тя бавно кимна.

— Възможно е. Иска ми се да вярвам, че ще е така. Както и да е, ще разберем много скоро. — Мойра погледна ръчния си часовник. — Трябва да тръгвам, Дуайт, иначе ще закъснея за изпита. — Взе

ръкавиците и чантата си. — Виж, ще кажа на татко, че искаме да вземем колата и около тридесет галона бензин.

Той се поколеба.

— Ще видя как стои въпросът с моята кола. Не ми се ще да отнемаме колата на баща ти за толкова дълго и с всичкия бензин.

— На него няма да му трябва. Вече две седмици може да пътува, а е използвал колата само два пъти. Има много работа в стопанството и държи да я привърши, докато още има време.

— С какво се занимава сега?

— С оградата покрай гората. Копае дупки за колове, за да постави нова. Ще бъде дълга около четиристотин метра. Това означава близо сто дупки.

— Няма какво толкова да се прави в Уилямстаун. Мога да отида и да му помогна, ако няма нищо против.

— Ще му кажа. Ще ти позвъня довечера, около осем часа.

— Чудесно — каза той. Изпрати я до вратата. — Успех на изпита.

Този следобед нямаше работа и остана на улицата пред ресторанта, след като тя си тръгна. Беше съвсем свободен. Безделието беше нещо непривично, тягостно за него. В Уилямстаун нямаше абсолютно никаква работа, самолетоносачът беше вече като мъртъв, почти същото беше и с подводницата. Макар че не бе получил заповед, знаеше, че няма никога повече да плава. След като Южна Америка и Южна Африка бяха отписани, нямаше къде повече да отидат освен до Нова Зеландия. Половината от корабния екипаж беше пуснат в отпуска, двете половини се редуваха през седмица, като от тази, която оставаше, той задържаше само около десетина човека за дежурство, поддържане и чистене на подводницата, а на останалите разрешаваше да излизат в градска отпуска през деня. Вече не пристигаха никакви радиограми, с които да се занимава; веднъж седмично подписваше складови заявки, макар че всъщност нужните запаси се набавяха чрез снабдяването на доковете, без да се изискват някакви документи. Той не би допуснал подобно нещо, но знаеше, че животът на подводницата, както и неговият собствен, беше към края си.

Помисли си да отиде до клуба „Пастърл“, но се отказа — нямаше какво да прави там. Обърна се и тръгна към търговския район на града. Надяваше се да намери Джон Осбърн с колата му — там

може би щеше да има някаква работа за него. Трябваше да се прибере в Уилямстаун, за да говори с Мойра по телефона в осем часа — това беше цялата му програма за деня. На другия ден щеше да отиде да помогне на баща й за оградата и с нетърпение очакваше тази работа.

По пътя към центъра на града се отби в един спортен магазин и попита за мухи и влакно.

— Съжалявам, сър — каза мъжът. — В магазина не са останали нито мухи, нито пък влакно. Имам няколко кукички, стига да можете сам да си поставите стръвта. Последните дни всичко се разпродаде поради откриването на сезона, а и няма да получаваме вече. Е, и на жена ми казах, доволен съм все пак. Да успееш да продадеш стоката преди края! Това ще зарадва счетоводителите, макар че сега, предполагам, те не се интересуват много от подобни работи. Докъде стигнаха нещата.

Дуайт продължи през града. Зад витрините в търговския център все още се виждаха коли, все още имаше и моторни косачки, но самите витрини бяха мръсни, а магазините затворени, стоката вътре беше покрита с прах и мръсотия. Мръсни бяха също и улиците, осеяни с хартийки и развалени зеленчуци; колите за почистване очевидно не бяха минавали няколко дни. Трамваите още се движеха, но целият град ставаше все по-мръсен и започваше да смърди, той напомняше на американеца за ориенталските градове. Валеше слабо и небето беше сиво, на едно-две места уличната канализация се беше запушила и на пътя се бяха образували огромни локви.

Той стигна до малката уличка, до отворената врата на гаража, където Джон Осбърн работеше заедно с още двама души. И Питър Холмс беше там, свалил униформеното си сако, той миеше някакви особени, безименни части от „Ферарито“ в керосин — по-скъпоценен по това време от живака. В гаража цареше атмосфера на приятно оживление, което стопли сърцето на Дуайт.

— Очаквах, че може да дойдете — каза ученият. — Работа ли търсите?

— Разбира се — каза Дуайт. — Болно ми е да гледам този град. Имате ли нещо за мене?

— Да. Помогнете на Бил Адамс да монтира новите гуми. — Той посочи куп съвсем нови състезателни гуми, а наоколо като че ли навсякъде бяха пръснати колела.

Дуайт съблече с благодарност палтото си.

— Много колела имате.

— Единадесет, струва ми се. Взехме от „Мазератито“ — същите са като нашите. Искам на всяко колело да сложим нова гума. Бил работил в „Гудиър“ и разбира от тая работа, но има нужда от помощ.

Американецът се обърна към Питър, докато навиваше ръкавите си.

— И вас ли хвана на работа?

Морският офицер кимна.

— След малко ще трябва да си тръгвам. На Дженифър й растат зъби и вече цели два дни реве. Извиних се на Мери и й казах, че се налага да отида на кораба, но обещах до пет да се прибера.

Дуайт се усмихна.

— Оставихте я с бебето на ръце.

Питър кимна.

— Купих й градинско гребло и успокояващо сиропче за детето. Но трябва да се върна до пет.

След половин час той ги напусна, влезе в колата си и потегли надолу по пътя за Фолмаут. Върна се навреме и завари Мери във всекидневната. Къщата като по чудо беше тиха.

— Как е Дженифър? — попита той.

Тя вдигна пръст към устните си.

— Спи — прошепна тя. — Заспа след обяда и оттогава не се е будила.

Питър тръгна към спалнята и Мери го последва.

— Не я събуждай — прошепна тя.

— В никакъв случай — прошепна той в отговор. Стоеше загледан в спокойно спящото дете. — Не ми изглежда да има рак.

Върнаха се във всекидневната, като затвориха тихо вратата след себе си. Питър й даде подаръците.

— Имам успокояващо сиропче — каза жена му — в огромни количества, но тя вече не пие от него. Закъснял си с около три месеца. Греблото е чудесно. Точно такова ни трябваше, за да почистваме тревата от окапали листа и клончета. Вчера се опитвах да ги събирам с ръка, но гърбът ме заболя.

Приготвиха си напитки и не след дълго тя каза:

— Питър, сега като имаме бензин, не може ли да си купим моторна косачка?

— Доста са скъпи — възпротиви се той почти несъзнателно.

— Това няма голямо значение вече, нали? А ще ни върши добра работа, лятото приближава. Зная, че поляната ни не е чак толкова голяма за косене, но е ужасно пипкава работа с ръчната косачка. А и ти може пак да заминеш на плаване. Ако имаме една малка моторна косачка, с която да мога сама да работя… Или пък електрическа. Дорис Хейнс има електрическа и никак не е трудно да се работи с нея.

— Тя на два пъти преряза изолирания шнур и двата пъти едва не се уби.

— Не е задължително да се случва, ако човек е внимателен. Смятам, че би било чудесно да имаме такова нещо.

Мери очевидно живееше в света на сънищата или пък не искаше да приеме реалността — Питър не знаеше кое от двете. Във всеки случай той я обичаше такава. Може би никога нямаше да използва косачката, но затова пък какво удоволствие щеше да й достави просто да я имат.

— Ще видя дали мога да намеря следващия път, като отивам в града. Знам, че има купища моторни косачки, но за електрически — не съм много сигурен. — Той помисли малко. — Страхувам се, че електрическите може да са се свършили. Сигурно са ги изкупили, когато нямаше никакъв бензин.

— Някоя малка моторна косачка ще свърши работа, Питър. Искам да кажа, че ти ще ми покажеш как да я пускам.

— Те наистина не са много сложни.

— Още нещо ни трябва — градинска пейка. Нали ги знаеш, от онния, дето можеш да ги оставиш навън цяла зима и да сядаш понякога в хубав ден. Представяш ли си колко хубаво би било, ако имаме градинска пейка в оня закътан ъгъл, точно до вечнозеленото дърво. Ще я използваме често следващото лято. А и през цялата година.

Той кимна.

— Не е лоша идея. — Никога нямаше да я използват, но това нямаше значение. Щеше да има трудности с транспорта. Единственият начин да пренесе градинска скамейка с „Морис Майнър“ беше да я сложи на покрива, но така можеше да се надраска боята, освен ако не

сложи подложка. — Първо ще купим моторната косачка, а после ще видим как сме с парите.

На следващия ден той я закара в Мелбърн да потърсят моторна косачка. Взеха и Дженифър и я сложиха на задната седалка в пътното кошче. Бяха изминали няколко седмици, откакто Мери не беше ходила в града, и гледката я разтревожи.

— Питър — каза тя, — какво става? Толкова е мръсно и мирише противно.

— Сигурно уличните чистачи са спрели работа.

— Но защо? Защо не работят? Стачка ли има, или нещо друго?

— Просто всичко замира. В края на краищата и аз не работя.

— Това е различно — каза Мери. — Ти си във флотата. — Той се засмя. — Не, исках да кажа, че ти си в морето месеци наред и после ти дават отпуска. При уличните чистачи не е така. Те работят през цялото време. Или поне би трябвало.

Питър реши да не й разяснява повече и те продължиха към големия магазин за кухненски и железарски стоки. В него имаше само няколко купувачи и много малко продавачи. Оставиха бебето в колата и отидоха до щанда за градинарски инструменти. Известно време се оглеждаха за продавач.

— Моторни косачки ли? — каза им той. — Ще ги видите в следващата зала, през онзи свод. Огледайте дали има каквото търсите.

Избраха една малка, дванадесетинчова косачка. Питър погледна етикета с цената, вдигна косачката и отиде да търси продавача.

— Ще взема тази — каза той.

— Добре — каза мъжът. — Хубава малка косачка. — Той се ухили язвително. — Цял живот ще изкарате с нея.

— Четиридесет и седем лири — каза Питър. — Може ли да платя с чек?

— Що се отнася до мен, платете, ако искате, и с портокалова кора — каза мъжът. — Довечера затваряме.

Морският офицер отиде до една маса и написа чека. Мери остана да разговаря с продавача.

— Защо затваряте? — попита тя. — Не купуват ли хората?

Той се изсмя.

— О, идват и купуват. Сега няма какво толкова да продаваме. Но аз нямам намерение да продължа така до самия край, същото е и с

целия персонал. Вчера имахме събрание и го казахме на управата. В края на краищата остават ни само около две седмици. Довечера затварят.

Питър се върна и подаде чека на продавача.

— Добре — каза мъжът. — Не зная дали въобще ще го приемат, след като няма никой от персонала в канцеларията. Може би е по-добре да ви дам разписка, в случай че ви потърсят догодина… — Той надраска набързо една квитанция и се обърна към друг клиент.

Мери потръпна.

— Питър, да се махаме, да си вървим у дома. Тук е ужасно и всичко смърди.

— Не искаш ли да останем за вечеря? — Той беше помислил, че малката разходка ще й достави удоволствие.

Тя поклати глава.

— Сега предпочитам да се прибера у дома и да вечеряме там.

Пътуваха мълчаливо в колата към малкия крайморски град, където живееха. Когато се върнаха обратно в къщата на хълма, Мери възвърна малко от равновесието си: тук бяха познатите неща, с които беше свикнала, чистотата, с която се гордееше, грижливо поддържаната градинка, хубавия широк изглед отвъд залива. Тук се чувстваше сигурна.

След вечеря, докато пушеха, преди да раздигнат, тя каза:

— Не искам повече да ходя в Мелбърн, Питър.

Той се усмихна.

— Малко е мръсничко, нали?

— Отвратително е — каза тя яростно. — Всичко е затворено, мръсно, вонящо. Сякаш е настъпил краят на света.

— Той не е далеч, нали знаеш — отвърна Питър.

Тя помълча.

— Зная. Нали все това ми повтаряш. — Вдигна очи към неговите. — Колко още ни остава, Питър?

— Около две седмици. Знаеш, че не става изведнъж. Хората започват да боледуват, но не всички едновременно. Някои са по-издръжливи.

— Но всеки се разболява, нали? — попита тя тихо. — Искам да кажа, накрая.

— Накрая всеки се разболява.

— Каква е разликата при отделните хора? Искам да кажа, като започнат да се разболяват?

Питър поклати глава.

— Всъщност не зная. Мисля, че всички ще са болни най-късно след три седмици.

— Три седмици отсега нататък или три седмици след първия случай?

— Три седмици след първия случай имам предвид. Всъщност не зная. — Той замълча. — Възможно е да се разболееш леко и да се оправиш. Но после пак се разболяваш, след десетина дни.

— Тогава няма никаква гаранция, че ти и аз ще се разболеем по едно и също време. Или пък Дженифър. Нима всеки от нас ще се разболее по различно време?

— Така е. Просто трябва да се примирим. В края на краищата нещата винаги са стояли така, само че ние никога не сме се замисляли по този въпрос, защото сме млади. Дженифър може да умре първа от трима ни или аз може да умра преди тебе. Няма нищо странно.

— Сигурно си прав — каза Мери. — Но аз се надявах да се случи в един и същи ден и за трима ни.

Питър взе ръката й.

— Твърде възможно е точно така да стане. Но… Би било късмет. — Той я целуна. — Хайде да измием съдовете. — Погледът му попадна на косачката. — Днес следобед можем да окосим поляната.

— Тревата е много мокра — каза тя тъжно. — Ще ръждяса косачката.

— После ще я сложим да изсъхне пред огнището във всекидневната — обеща й той. — Няма да я оставим да ръждяса.

Дуайт Тауърс прекара почивните си дни с Дейвидсънови в Харкъуей, като всеки ден работеше от зори до здрач по новите огради. Тежката физическа работа го разтоварваше от насъбралото се напрежение. Но забеляза, че домакинът му е много угрижен. Някой му бе казал за устойчивостта на заека към радиоактивността. Зайците не го тревожеха много, тъй като в Харкъуей, колкото и удивително да бе, не се срещаха зайци, но относителният имунитет на животните

повдигаше въпроси около неговите говеда, а на тези въпроси той не намираше отговор.

Една вечер скотовъдецът сподели болката си с американеца.

— Не бях се сетил за това — каза той. — Искам да кажа, предполагах, че говедата ще измрат по едно и също време с нас. Но сега разбирам, че ще живеят много по-дълго. Колко — това никой не може да каже. Явно, че не са правени подобни изследвания. При нормална година аз им давам както слама, така и силаж чак до края на септември. Около половин бала сено на ден за всяко животно. Уверих се, че така вървят най-добре. Хубаво, но не виждам как ще се постигне това, ако тук няма никой. Наистина е проблем.

— Защо не отворите плевника и не ги оставите да си вземат, когато поискат?

— И за това съм мислил, но те не биха могли да развържат балите. А ако успеят, ще стъпчат всичко под краката си и ще се развали. — Той помълча. — Блъсках си главата да измисля дали няма някакъв начин да се направи електрическа ограда и часовников механизъм, който да изключва тока на определени часове… Но във всеки случай това ще означава да се остави на открито, под дъжда, дажбата за един месец. Не зная какво да правя…

Той се изправи.

— Да ви донеса уиски.

— Благодаря, съвсем малко. — Американецът се върна към проблема за сламата. — Наистина е много трудно. Не можете да пишете дори до вестниците, за да научите как постъпват другите.

Дуайт гостува на Дейвидсънови до вторник сутринта и после се върна обратно в Уилямстаун. На дока дисциплината на екипажа започваше да се руши въпреки усилията на старши помощника на командира и на боцмана. Двама души не бяха се върнали от отпуска, а за друг беше докладвано, че е убит в уличен скандал на Джийлонг, но още нямаше потвърждение. Единадесет души, явили се на служба в пияно състояние, чакаха неговата присъда и той разбра, че трудно ще се справи с тях. Лишаването от отпуск, когато на борда нямаше работа, когато оставаха още само две седмици, като че ли не беше най-доброто разрешение. Дуайт затвори провинилите се в карцера на самолетоносача, докато изтрезнеят и докато размисли как да постъпи; после им заповяда да се строят в една редица на квартердека.

— Моряци — каза им той, — сега на никой от нас не му остава много, нито на вас, нито на мен. Но що се отнася до настоящия момент, вие сте членове от екипажа на американската подводница „Скорпиън“, а това е последният действащ плавателен съд от флотата на САЩ. Оставям на вас да изберете дали да останете в екипажа на кораба, или да бъдете позорно уволнени.

Той помълча.

— Отсега нататък всеки, който се яви на борда пиян или закъснее след отпуск, ще бъде свален още на следващия ден. А като казвам свален, имам предвид позорно и незабавно уволнение. Ще сваля униформата на провинилия се и ще го изведа от дока като цивилен, по долни гащета. Ако ще да измръзне или да изгние в Уилямстаун — американската флота няма повече да се интересува от него. Чухте ме и си помислете. Свободни сте.

На следващия ден имаше един случай и той изгони провинилия се по риза и долни гащета, да се оправя сам. След това нямаше повече неприятности от този род.

В петък сутринта Дуайт напусна рано доковете с „Шевролета“, каран от старши матроса, и потегли към гаража на малката уличка в града, недалеч от Елизабет стрийт. Както и очакваше, завари Джон Осбърн да работи над своето „Ферари“. Колата стоеше в пълна изправност, готова да започне състезанието веднага.

— Просто минавах оттук и се отбих, за да се извиня, че не мога да дойда утре и да видя как ще победите. Имам друг ангажимент: ще ходя на риба в планината.

Ученият кимна.

— Мойра ми каза. Наслука! Не мисля, че този път ще дойдат много хора освен състезатели и лекари.

— Според мен ще дойдат. Нали е за Голямата награда.

— Това може би ще са последните почивни дни, през които хората ще са напълно здрави. Сигурно имат да правят много други свои неща.

— Питър Холмс ще бъде ли там?

Джон Осбърн поклати глава.

— Има намерение да се занимава с градинарство. — Поколеба се. — Всъщност и аз не бива да участвам.

— Нали нямате градина?

Ученият се усмихна криво.

— Не, но имам стара майка, а тя пък си има един китайски мопс. Току-що е осъзнала факта, че малкият Минг ще я надживее с няколко месеца и сега умира от притеснение какво ще стане с него… — Той помълча. — Сега е най-проклетото време. По-добре ще е всичко да свърши бързо.

— Все още ли се очаква към края на месеца?

— Много по-скоро за повечето от нас. — Той промърмори нещо, а после добави. — Казвам го само на вас. За мен ще бъде утре следобед.

— Надявам се, че няма да се случи — каза американецът. — Иска ми се да спечелите купата.

Ученият погледна с нежност към колата си.

— Достатъчно е бърза — каза той. — Би победила, ако имаше свестен пилот. Аз съм слабата брънка.

— Ще стискам палци.

— Добре. Донесете ми една риба.

Американецът излезе от уличката и се върна в колата си, като се питаше дали ще види отново учения. Обърна се към своя старши матрос:

— Сега карайте към фермата на господин Дейвидсън, в Харкъуей, близо до Бъруик. Откъдето ме взехте веднъж.

Той седеше на задната седалка, опипваше с пръсти малката въдица, докато прекосяваха крайните квартали, и се взираше в улиците и къщите, покрай които минаваха в сивата светлина на зимния ден. Много скоро, може би след месец само, тук нямаше да има никой, никакви живи същества, освен котки и кучета, получили кратка отсрочка. Много скоро след това и те щяха да изчезнат. После ще отминават лета и зими и само тези улици и къщи ще бъдат свидетели на смяната на сезоните. По-късно, с течение на времето, радиацията ще изчезне: при петгодишния период на полуразпад на кобалта тези улици и къщи ще бъдат обитаеми отново най-късно след двадесет години, а вероятно и много по-скоро. Но човешката раса щеше да бъде изтрита от света, за да бъде очистен той може би за по-мъдри обитатели. Кой знае, вероятно в това имаше смисъл.

Към десет часа стигна в Харкъуей. „Фордът“ беше на двора, багажникът му пълен с бидони бензин. Мойра го чакаше с малък куфар върху задната седалка и цял куп рибарски принадлежности.

— Смятам да тръгнем преди обяда и да хапнем сандвичи по пътя — каза тя. — Денят е доста къс.

— Аз нямам нищо против. Приготвила ли си сандвичи?

— Да. И бира.

— Я виж, ти си помислила за всичко. — Дуайт се обърна към скотовъдеца. — Не ми е удобно да ви задигам така колата. Ако искате, ще идем с „Шевролета“.

Господин Дейвидсън поклати глава.

— Вчера бяхме в Мелбърн. Не смятам да ходим пак. Прекалено тягостно е.

Американецът кимна.

— Става доста мръсно.

— Да. „Форда“ ще вземете вие. Имаме и доста бензин, добре е да се употреби, а на мене колата едва ли ще ми потрябва пак. Тук има твърде много работа.

Дуайт премести своите неща във „Форда“ и отпрати старши матроса с „Шевролета“ обратно на доковете.

— Едва ли ще отиде там — каза той замислено, когато колата се отдалечи. — Въпреки това държим на формалностите.

Качиха се на „Форда“.

— Ти ще караш — каза Мойра.

— Не — отговори той. — По-добре ти. Аз не зная пътя, пък и с това ваше обратно движение току-виж, че съм ударил нещо от другата страна на платното.

— Не съм карала от две години. Но ти му мисли.

Настаниха се, след няколко опита тя откри къде е първата скорост и потеглиха надолу по шосето.

Мойра беше доволна, че отново е зад кормилото. Скоростта й даваше усещането за свобода, за бягство от ограниченията на всекидневния живот. Движеха се по странични пътища през планината Данденонг, покрай пръснати тук-там ханчета и хубави големи къщи. Спряха за обяд недалеч от Лилидейл, до един ромолящ поток. Денят просветля и слънцето се показа, а по яркото небе се носеха бели облаци.

Докато ядяха сандвичите, гледаха потока с критичен професионален поглед.

— Водата е мътна — каза Дуайт. — Сигурно защото още е рано.

— И аз така мисля — обади се момичето. — Татко каза, че водата ще бъде прекалено мътна за риболов с изкуствена муха. Каза също, че блесната може би ще свърши работа, но ме посъветва да поровя по брега, за да намеря червеи и да видим дали няма да кълват на тях.

Американецът се засмя.

— В това има смисъл, ако целта е да се улови риба. Във всеки случай аз ще опитам за начало с блесна, защото искам да видя как е въдицата.

— Много ми се иска да уловя поне една риба — каза момичето с копнеж. — Дори ако е толкова малка, че да я пуснем отново. Смятам да опитам с червей, освен ако водата горе в Джеймисън е много по-бистра.

— Горе в планината може би ще е по-бистра заради топящия се сняг.

Тя се обърна към него.

— По-дълго ли ще живеят рибите от нас? Като кучетата?

Той поклати глава.

— Не зная, мила.

Продължиха до Уорбъртън и оттам поеха по дългия лъкатушещ път през горите към върховете. След няколко часа излязоха високо край Матлок. Наоколо пътят и гористите планини бяха покрити със сняг, светът изглеждаше студен и безрадостен. Спуснаха се в една долина към малкия град Удс Пойнт, а после поеха отново нагоре по друг вододел. Оттам се спуснаха през хълмистата красива долина Гулбърн и стигнаха до хотела в Джеймисън точно преди здрачаване.

Хотелът представляваше група пръснати, позанемарени едноетажни дървени сгради, някои от които датираха от първото заселване на щата. Добре, че имаха резервации, тъй като беше препълнено с рибари. Навън бяха паркирани много повече коли, отколкото през щастливите мирни години. Вътре на бара се вртеше оживена търговия. Най-после откриха съдържателката, чието лице пламтеше от възбуда. Докато им показваше стаите — малки, неудобни и лошо мебелирани, тя възкликна:

— Не е ли прекрасно, че всички вие, въдичарите, сте отново тук? Не можете да си представите какво беше през последните две години — никой не идваше, освен на екскурзии с товарни коне. Но затова пък сега е като през доброто старо време. Носите ли си хавлии? Е, добре, ще видя дали ще мога да ви намеря някоя. Толкова много посетители имаме. — Тя хукна — не я сдържаше на едно място от радост.

Американецът се загледа след нея.

— Е — каза той, — поне за нея е настъпило хубаво време. Хайде, мила, ще те почерпя.

Отидоха в претъпканото барче с изкорубен дъсчен таван, с буйно пламтящи пънове в камината, с няколко хромирани столове и маси.

— Какво да ти донеса, мила?

— Бренди — надвика Мойра глъчката. — Тая вечер тук можем да правим само едно нещо, Дуайт.

Дуайт се ухили и си проби път през тълпата към бара. След няколко минути се промъкна обратно с бренди и уиски. Огледаха се за столове и намериха една маса, където двама сериозни мъже по ризи подреждаха рибарските си принадлежности. Те вдигнаха поглед и кимнаха към Дуайт и Мойра, които седнаха при тях.

— За закуска — риба — каза единият.

— Рано ли ще ставате? — попита Дуайт.

Другият му хвърли бърз поглед.

— Късно ще си легнем. Сезонът се открива в полунощ.

Дуайт се заинтересува.

— Тогава ли ще излезете?

— Стига да не вали сняг. Най-подходящото време за риболов. — Той повдигна една огромна бяла муха, вързана на малка кукичка. — Ето какво използвам. На това най-много кълват. Сложи една-две тежести да потъне сигурно и после хвърляй колкото се може по-надалече. Няма празно.

— А на мен ми се е случвало да не кълве на муха — каза приятелят му. — Аз обичам с жабка. Отиваш покрай някой вир, който познаваш, към два часа сутринта с жабката и промушваш през кожата на гърба и кукичка, мяташ и я оставяш да поплува… Така правя аз. Вие ще излизате ли довечера?

Дуайт хвърли поглед към момичето и се усмихна.

— Струва ми се, че няма — каза той. — Обичаме да ловим риба денем, не сме от вашата категория. Не улавяме много.

Другият кимна.

— И аз бях такъв. Гледаш си птичките, реката и слънцето по вълничките, не те е грижа колко ще наловиш. Някога така правех. Но после се увлякох по нощния риболов, а той наистина си струва. В един вир надолу, точно под завоя има една проклета риба — огромно чудовище, което се опитвам да уловя от две години насам. По-миналата година я хванах на жабка, но издърпа почти цялото ми влакно, а после го скъса. Миналата година пак я хванах с ларва на мраволъв, късно вечерта, и пак скъса конеца — чисто нов, найлонов конец. Дванадесет фунта е най-малко. Този път ще я хвана, даже ако трябва да стоя буден всяка нощ до края.

Американецът се облегна, за да поговори с Мойра.

— Искаш ли да излезем в два часа сутринта?

Тя се засмя.

— Предпочитам да си легна. Ти иди, ако искаш.

Той поклати глава.

— Не съм от тоя тип рибари.

— Сигурно си от пиещия тип. Ще хвърля ези-тура, за да видим кой ще иде да се пребори за следващото бренди.

— Аз ще донеса — каза той.

Мойра поклати глава.

— По-добре остани да научиш как се лови риба. Аз ще ида.

Тя с усилие си проби път през тълпата до бара, като носеше празните чаши, и след малко се върна на масата край камината. Дуайт стана да я посрещне и като се надигаше, спортното му сако се разтвори. Тя му подаде чашата и каза с упрек:

— Паднало ти е копче от пуловера!

Той погледна надолу.

— Зная. Падна по пътя насам.

— У теб ли е копчето?

— Да. Намерих го на пода в колата.

— Най-добре е да ми го дадеш заедно с пуловера довечера, за да го зашия.

— Няма нужда.

— Разбира се, че има. — Тя се усмихна нежно. — Не мога да те върна на Шеърън в такъв вид.

— За нея няма да има значение, мила…

— Да, но за мене има. Дай ми го довечера и ще ти го върна сутринта.

Той й го донесе пред вратата на стаята към единадесет часа през нощта. По-голямата част от вечерта бяха прекарали в пушене и пиене, сред навалицата, в нетърпеливо очакване на риболова следващия ден, като обсъждаха къде да отидат за риба — на езерото или по потоците. Бяха решили да опитат на река Джеймисън, тъй като нямаха лодка. Момичето взе от него дрехата и каза:

— Благодаря ти, че ме доведе тук, Дуайт. Беше прекрасна вечер и утре денят ще бъде чудесен.

Той стоеше неуверен.

— Наистина ли е така, мила? Няма да се обидиш?

Тя се засмя.

— Няма да се обидя, Дуайт. Зная, че си женен мъж. Лягай си. Ще ти го донеса сутринта.

— Добре. — Той се обърна и се заслуша в шума и откъслечните песни, все още идващи откъм бара. — Хората наистина се забавляват. Все още не мога да приема, че тези почивни дни никога повече няма да се повторят.

— Може и да се повторят — каза тя. — В някое друго измерение… Както и да е, утре ще се забавляваме и ще хванем много риба. Казват, че денят ще бъде хубав.

Той се засмя.

— Мислиш ли, че на онова друго измерение вали понякога?

— Не зная. Скоро ще научим.

— Сигурно, за да има вода в реките — продължи той замислено. — Иначе няма да има риболов… — Обърна се. — Лека нощ, Мойра. Надявам се да изкараме хубаво утре.

Тя затвори вратата и постоя няколко минути така, притиснала пуловера към гърдите си. Дуайт си беше такъв — женен мъж, чието сърце е в Кънектикът, при жена му и децата; то нямаше никога да бъде с нея. Ако имаше повече време, нещата може би щяха да се променят, но й трябваха години. Пет години най-малко, мислеше си тя, докато спомените за Шеърън, за малкия Дуайт и за Хелън започнат да

избледняват. Тогава той би се обърнал към нея, тя би могла да му създаде ново семейство и да го направи отново щастлив. Но никой не й даваше пет години, по-скоро щяха да бъдат пет дни. Една сълза се търкулна надолу покрай носа й и тя я избърса ядно — самосъжалението беше глупаво нещо, а може би беше от брендито? Светлината от петнадесетватовата крушка, закачена високо горе на тавана в малката стая, беше прекалено мъждива за зашиване на копче. Мойра си смъкна дрехите, облече пижамата и легна с пуловера до възглавницата. Накрая заспа.

На другия ден след закуска отидоха да ловят риба по Джеймисън, недалеч от хотела. Реката беше пълноводна и помътняла. Мойра пускаше мухите си съвсем любителски в бързея и нищо не направи, но затова пък Дуайт улови една двуфунтова пъстърва със спининга още предобед и момичето му помогна да я извадят с кепчето. Мойра настояваше той да продължи да лови, но след като бе опитал въдицата и риболовните принадлежности, той повече държеше да й помогне, за да улови и тя нещо. Около пладне един от рибарите, с които бяха седели в бара, се приближи по брега, като оглеждаше реката, без да лови риба. Той поспря да поговори с тях.

— Хубава риба — каза той за улова на Дуайт. — С муха ли я хванахте?

Американецът поклати глава.

— Със спининга. Сега опитваме с мухи. Имаше ли полза от излизането ви снощи?

— Улових пет — каза мъжът. — Най-голямата — около шест фунта. Към три часа ми се приспа и си легнах. Току-що ставам. Няма да успеете с муха, поне не в тази вода. — Той извади една пластмасова кутия и поразрови в нея с показалеца си. — Вижте, опитайте с това.

Той им подаде мъничка блесна, никелирана метална пластинка колкото шестпенсова монета, с прикрепена кукичка.

— Опитайте във вира, от който започва бързеят. В такъв ден ще кълват на това.

Благодариха му и Дуайт върза блесната на въдицата. В началото Мойра не можа да я хвърли достатъчно далеч — струваше й се, че на въдицата е увиснал цял тон олово — блесната цопваше във водата пред краката й. Скоро схвана как се прави и успя да я пусне в бързея, до

самия вир. На петото или шестото хвърляне влакното внезапно се опъна, прътът се огъна и макарата прозвънна от развиването на конеца.

— Дуайт, май улових нещо — възкликна Мойра.

— Разбира се, че си уловила — каза той. — Дръж нагоре въдицата, мила. Измести се малко насам. — Рибата подскочи стремително над водата. — Хубава риба. Опъвай влакното, но й позволи да плува, ако усетиш, че се дърпа. Само спокойно и няма да я изпуснеш.

След пет минути тя докара изнемощялата риба до брега и Дуайт я улови в кепчето. Удари я в един камък, за да я убие, а после се полюбуваха на улова.

— Фунт и половина — каза Дуайт. — Дори може би малко повече. — Той внимателно измъкна блесната от устата на рибата. — А сега хвани още една.

— Не е толкова голяма колкото твоята — каза Мойра, макар че щеше да се пръсне от гордост.

— Следващата ще бъде по-голяма. Опитай още веднъж. — Но вече наближаваше обяд и тя реши да изчакат следобеда. Върнаха се пеша до хотела, като носеха гордо рибите си, пиха по чаша бира преди обяда, обсъждайки улова с другите въдичари.

По-късно, след обяда, излязоха отново на същото място край реката и тя пак хвана риба, този път два фунта тежка, а Дуайт улови две по-малки риби, едната от които пусна обратно. Привечер седнаха да си починат, преди да тръгнат обратно за хотела — приятно уморени и доволни от изминалия ден, с рибата до тях. Бяха се облегнали на един камък край реката, пушеха и се наслаждаваха на последните слънчеви лъчи, които бързо чезнеха зад хълма. Захладняваше, но на тях не им се искаше да се разделят с ромона на реката.

Изведнъж Мойра се сети.

— Дуайт, онова автомобилно рали трябва да е свършило вече.

Той я погледна втренчено.

— Господи! Исках да го слушам по радиото. Съвсем забравих.

— И аз — каза тя. Настъпи мълчание. После момичето рече: — Трябваше да го слушаме. Така се чувствам малко егоистка.

— Нищо не бихме могли да променим, мила.

— Зная. Но все пак… Дано Джон е добре.

— Има новини в седем. Можем да ги чуем.

— Много ми се иска да разбера — каза тя. Огледа се наоколо — спокойна ромоляща вода, удължени сенки, златиста вечерна светлина. — Какво прекрасно място. Можеш ли да повярваш, наистина да повярваш, че няма да го видим пак?

— Аз си отивам вкъщи — каза той глухо. — Страната е великолепна, на мене ми хареса тук. Но това не е моята родина — ще се върна в родното си място, при моите близки. В Австралия ми хареса много, но съм щастлив, че се връщам най-после у дома, у дома в Кънектикът. — Той се обърна към нея. — Аз няма да видя всичко това отново, защото си отивам вкъщи.

— Ще кажеш ли на Шеърън за мен? — попита Мойра.

— Разбира се — отвърна Дуайт. — Може би тя вече знае.

Тя се втренчи в речните камъчета под краката си.

— Какво ще й кажеш?

— Много неща — каза Дуайт тихо. — Ще й разкажа как ти превърна в празник дните, които без теб щяха да бъдат ужасни, макар да знаеше от самото начало, че не можеш да очакваш нищо от мен. Ще й кажа, че благодарение на тебе аз съм се върнал при нея такъв, какъвто съм бил преди, а не пиян безделник. Ще й кажа, че с теб ми е било по-лесно да й остана верен и какво ти е струвало това.

Тя стана от камъка.

— Да се връщаме в хотела. Ще имаш късмет, ако повярва и една четвърт от всичко това.

Той също стана.

— Не мисля така. Сигурен съм, че ще повярва всичко, защото е истина.

Върнаха се в хотела с рибата в ръце. Измиха се и се срещнаха отново в барчето, за да пийнат нещо преди чая. Ядоха набързо и се върнаха при радиото за новините. След малко те започнаха, бяха главно на спортни теми. Докато Мойра и Дуайт седяха целите напрегнати, говорителят съобщи:

— „Днес в Турадин се проведе ралито за Голямата награда на Австралия, която беше спечелена от господин Джон Осбърн с кола «Ферари». Второто място…“

— О, Дуайт, той успя! — възкликна Мойра.

Наведоха се отново към радиото.

— „Ралито беше помрачено от големия брой катастрофи и нещастни случаи. От осемнадесетте стартирали само трима завършиха всичките осемдесет обиколки, шест от състезателите бяха убити на място при злополуки, а много други откарани в болница с тежки наранявания. Победителят, господин Джон Осбърн, караше внимателно през първата половина на състезанието и при четиридесетата обиколка беше на три обиколки зад водача — господин Сам Бейли. Малко след това господин Бейли катастрофира при завоя, известен под името Пързалката, и от този момент нататък «Ферарито» увеличи скоростта. На шестдесетата обиколка то излезе начело. Броят на участниците бе вече сведен до пет коли и от тогава до края господин Осбърн не беше сериозно застрашаван. На шестдесет и петата обиколка той постави нов рекорд на трасето, като го измина със скорост 97,83 мили в час — забележително постижение за този терен. След сигнал от екипа механици Осбърн намали скоростта и завърши ралито със средна скорост 89,61 мили в час. Господин Осбърн е служител в Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания, той няма връзка с професионалния автомобилизъм и се състезава като любител.“

По-късно Мойра и Дуайт отидоха на верандата на хотела и преди да си легнат, погледаха черната линия на хълмовете в звездната нощ.

— Радвам се, че Джон постигна мечтата си — каза момичето. — Той го искаше толкова силно. С това кръгът на неговия живот се затваря.

Американецът до нея кимна.

— Бих казал, че се затваря за всички нас…

— Зная. Няма много време. Дуайт, искам да се прибера утре у дома. Прекарахме чудесен ден тук горе. Наловихме риба. Но има толкова други неща, които трябва да се свършат, и толкова малко време за тях.

— Разбира се, мила — каза той. — И аз си мислех същото. Щастлива ли си все пак, че дойдохме?

— Много щастлива бях, Дуайт, през целия ден. Не зная защо — не е само заради риболова. Чувствам се така, както навярно се чувства Джон, сякаш съм спечелила победа над нещо. Но не зная над какво.

Той се усмихна.

— Не се опитвай да анализираш. Просто го приеми и бъди благодарна. Аз също бях щастлив. Но съм съгласен с теб, трябва да се приберем утре у дома. Там долу вече се е започнало.

— Вече?

Той кимна в тъмнината до нея.

— Не исках да ти развалям екскурзията, но вчера, преди да заминем, Джон Осбърн ми каза, че в Мелбърн са регистрирани няколко случая на лъчева болест, от четвъртък през нощта. Сигурно сега са много повече.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Във вторник сутринта Питър Холмс отиде с малката си кола в Мелбърн. Дуайт Тауърс му беше телефонирал да се срещнат в десет и четиридесет и пет, в чакалнята на кабинета на командващия Австралийските военноморски сили. Тази сутрин радиото съобщи за първи път случаи на лъчева болест в града и Мери Холмс се безпокоеше, че Питър отива там.

— Моля те, внимавай — каза тя. — Имам предвид тази зараза. Непременно ли трябва да отидеш?

Той не се осмели да й повтори, че заразата е навсякъде около тях, даже в малкото им приятно жилище. Тя или не можеше, или не искаше да разбере.

— Трябва да отида. Няма да стоя повече, отколкото е необходимо.

— Не оставай там за обяд. Сигурна съм, че тук е по-здравословно.

— Ще се прибера направо вкъщи — увери я той.

Осени я идея.

— Сетих се — каза тя. — Вземи от ония формалинови таблетки, които бяхме купили за моята кашлица, и смучи от време на време. Те са страшно добри против всички видове инфекции. Изключително антисептични.

Тя щеше да се успокои, ако я послуша.

— Не е лоша идея — каза той.

Караше към града потънал в мисли. Сега вече не беше въпрос на дни, всичко се свеждаше до часове. Нямаше представа какво щеше да бъде това съвещание при командващия военноморските сили, но бе съвсем очевидно, че е едно от последните задължения в кариерата му на морски офицер. Вероятно на връщане следобед неговата служба ще е приключила, както скоро щеше да приключи и животът му.

Паркира колата и влезе в Адмиралтейството. В сградата фактически нямаше никой. Качи се до чакалнята и завари там Дуайт

Тауърс, сам, в униформа.

— Здравейте, приятелю! — рече весело неговият командир.

— Добър ден, сър. — Огледа се, бюрото на секретаря беше заключено, а стаята — празна. — Капитан-лейтенант Торънс не се ли е мяркал?

— Не съм го виждал. Сигурно си е взел отпуск.

Вратата към кабинета на адмирала се отвори и сър Дейвид Хартман застана пред тях. Питър не помнеше да е виждал неговото усмихнато, червендалесто лице по-сериозно и изопнато.

— Влезте, господа — каза ми той. — Моят секретар днес отсъства.

Те влязоха и седнаха пред бюрото.

— Не зная дали това, което ще изложа засяга, или не капитан-лейтенант Холмс — започна американецът. — Може да възникнат някои въпроси във връзка с ремонтния док. Предпочитате ли той да почака навън, сър?

— Не смятам, че е необходимо — каза адмиралът. — Ако така се ускори работата ни, нека остане. Какво именно искате, командире?

Дуайт се поколеба за момент, подбирайки думите си.

— Като че ли аз съм най-старшият офицер от военноморските сили на САЩ в този момент — каза той. — Никога не съм предполагал, че ще се издигна толкова високо, но така се случи. Ще ме извините, че не се изразявам по приетия начин, сър, но трябва да ви съобщя, че подводницата излиза от ваше подчинение.

Адмиралът бавно кимна.

— Много добре, командире. Желаете ли да напуснете австралийските териториални води, или ще останете тук като наш гост?

— Ще изведа „Скорпиън“ извън териториални води — каза командирът. — Не мога още да определя датата на заминаването, но вероятно ще бъде преди събота.

Адмиралът кимна. Обърна се към Питър.

— Дайте всички необходими указания относно снабдяването с хранителни продукти и буксира. Да бъде оказана всякаква помощ на капитан Тауърс.

— Слушам, сър.

— Аз просто не зная какво да предложа относно заплащането, сър — каза американецът. — Простете ми, но нямам опит в тия неща.

Адмиралът леко се усмихна.

— Не съм сигурен, че щеше да е от някаква полза, ако имахте опит, командире. Смятам да процедираме по обичайната практика. Всички резолирани и изпълнени заявки се представят на военноморското аташе при вашето посолство в Канбера и чрез него във Вашингтон за окончателно уреждане на сметките. Не е необходимо да се тревожите за тези неща.

— Значи, мога просто да вдигна котва и да замина?

— Точно така. Смятате ли да се завърнете в австралийски води?

Американецът поклати глава.

— Не, сър. Ще отведа „Скорпиън“ извън Басовия пролив, за да го потопя.

Питър очакваше това, но фактическото поставяне на въпроса и близостта на развръзката го потресоха: все му се струваше, че такива неща не се случват. Понечи да попита Дуайт дали не се нуждае от буксир, с който да изтегли подводницата в морето и да върне обратно екипажа, но се отказа от въпроса. Ако на американеца му трябваше буксир, който да им осигури още ден-два живот, щеше да го поиска, но едва ли биха постъпили така. По-добре в морето, отколкото смърт от гадене и диария, без дом, в чужда страна.

— На ваше място сигурно и аз бих постъпил така… — каза адмиралът. — Е, добре, остава само да ви благодаря за вашето сътрудничество, командире. И да ви пожелая успех. Ако се нуждаете от нещо, преди да заминете, не се двоумете да го поискате или пък просто си го вземете. — Внезапен спазъм изкриви лицето му и пръстите му се вкопчиха в молива пред него. После малко го отпусна и той стана от бюрото си. — Извинете ме. Ще трябва да ви оставя за минута.

Той бързо ги напусна и вратата се затвори след него. Командирът и офицерът за свръзка се бяха изправили при внезапното му напускане. Спогледаха се и продължиха да стоят прави.

— Заболял е — каза американецът.

— Смятате ли, че същото се е случило и със секретаря? — попита тихо Питър.

— Сигурно.

Постояха мълчаливо в продължение на минута-две, взирайки се в прозореца.

— Продоволствия — каза най-после Питър. — Нищо вече не е останало в „Скорпиън“. Дали старши помощникът е направил списък на нещата, от които ще имате нужда, сър?

Дуайт поклати глава.

— От нищо няма да имаме нужда. Само ще я изведа от залива, малко извън териториалната граница.

Офицерът за свръзка зададе въпроса, който искаше да зададе преди.

— Да ви отпуснем ли буксир, който да върне екипажа?

— Няма да е необходимо — отвърна Дуайт.

Постояха мълчаливо още десет минути. Накрая адмиралът се появи отново с посивяло лице.

— Благодаря, че ме изчакахте — каза той. — Бях малко зле… — Не се върна на мястото си, а остана прав до бюрото. — Това е краят на едно продължително сътрудничество, капитане. Ние, от Британската общност, винаги сме работили с удоволствие с американците, особено по море. Много пъти сме имали основание да ви благодарим, а вярвам, че и вие сте се ползвали от нашия опит. Сега настъпва краят на всичко. — Той постоя за малко замислен, а после протегна усмихнат ръка. — Единственото, което мога да ви кажа, е довиждане.

Дуайт пое ръката му.

— Наистина беше удоволствие да се работи с вас, сър. Говоря от името на целия екипаж, а също и от свое име.

Напуснаха кабинета и тръгнаха надолу през изоставената, празна сграда към корабостроителницата. Питър каза:

— Е, какво ще правим сега, сър? Искате ли да сляза до доковете?

Капитанът поклати глава.

— Считайте се свободен от задължения — каза той. — Няма да имам повече нужда от вас там долу.

— Ако възникне нещо, което бих могъл да направя, готов съм да дойда.

— Не. Ако имам нужда от вас, ще ви позвъня вкъщи. Но сега, приятелю, там сте по-необходим.

Значи, това бе краят на тяхната съвместна работа.

— Кога ще отплавате? — попита Питър.

— Не зная още с точност — каза американецът. — От тази сутрин имам седем случая в екипажа. Предполагам, че ще се задържим още ден-два, може би ще отплаваме в събота.

— Много ли ще тръгнат с вас?

— Десет човека. С мене — единадесет.

Питър го погледна.

— Добре ли сте засега?

Дуайт се усмихна.

— Така мислех, но вече не съм много сигурен. Днес няма да обядвам нищо. — Той замълча. — А вие как се чувствате?

— Добре съм. И Мери, струва ми се.

Дуайт се обърна към колите.

— Връщайте се при нея веднага. Няма за какво да стоите тук.

— Ще се видим ли отново, сър?

— Едва ли — каза капитанът. — Аз се връщам у дома в Мистик, Кънектикът, и съм щастлив, че заминавам.

Нямаше какво повече да си кажат или да направят. Те си стиснаха ръцете, влязоха в колите и всеки потегли по своя път.

* * *

В старомодната двуетажна тухлена къща в Молвърн Джон Осбърн стоеше до леглото на майка си. Той не се чувстваше зле, но старата жена се разболя в неделя сутринта, един ден след победата му на ралито за Голямата награда. В понеделник успя да намери лекар, но той не можеше да направи нищо и не се появи повече. Приходящата домашна прислужница също не дойде и ученият се грижеше сам за болната си майка.

Тя отвори очи за първи път от четвърт час.

— Джон, това е, което казват, че ще ни сполети, нали?

— Да, мамо — каза той нежно. — И мене ме чака същото.

— Каза ли доктор Хамилтън, че това е онази болест? Не мога да си спомня.

— Точно така каза, мамо. Едва ли ще дойде пак. Съобщи ми, че самият той се разболява.

Настъпи дълго мълчание.

— За колко време ще умра, Джон?

— Не зная. Може би седмица.

— Колко е глупаво — каза старата жена. — Прекалено дълго.

Тя отново затвори очи. Джон отнесе в банята легена, изми го и го донесе обратно в спалнята. Майка му отвори очи и попита:

— Къде е Минг?

— Изнесох го в градината. Стори ми се, че иска да се поразходи.

— Така ужасно ми е жал за него — промълви тя. — Тук ще е страшно самотен без нас.

— Той ще е добре, мамо — каза синът й, макар без особена увереност. — Ще си играе с останалите кучета.

Тя не каза нищо повече по този въпрос.

— Сега съм по-добре, сине. Върви да се занимаваш с твоите работи.

Джон се поколеба.

— Мисля, че трябва да се мярна в службата. Ще се върна за обяд. Какво искаш за ядене?

Тя затвори очи.

— Има ли още мляко?

— В хладилника има около половин литър. Ще видя дали мога да намеря още. Макар че не е много лесно. Вчера нямаше никакво.

— За Минг трябва да има мъничко. Толкова е полезно. В килера има три консерви заешко. Отвори една за него, а останалите сложи в хладилника. Той обича много заешко. Не се притеснявай за моя обяд, аз ще те почакам. Ако ми се прияде, ще хапна чаша царевична каша.

— Сигурна ли си, че ще се чувстваш добре, ако изляза? — попита той.

— Напълно — каза майка му и протегна ръце. — Целуни ме, преди да тръгнеш.

Той целуна отпуснатите старчески страни и тя се облегна назад в леглото усмихната.

Джон излезе от къщата и отиде до службата си. Там нямаше никой, но на бюрото му лежеше ежедневната сводка за радиацията. Към нея беше приложена бележка от секретарката му. Тя му пишеше, че се чувства много зле и вероятно няма да идва повече на работа. Благодареше му за доброто отношение към нея, поздравяваше го за

автомобилното състезание и изразяваше удоволствието си от съвместната им работа.

Джон остави бележката и взе сводката. В нея се казваше, че около петдесет процента от населението на Мелбърн е засегнато. Съобщаваха за седем случая в Хобарт, Тасмания и три в Крайстчърч, Нова Зеландия. Това съобщение — вероятно последното, което щеше да прочете — бе много по-кратко от обикновено.

Той мина през празните кабинети, като преглеждаше тук-там по някой документ. Тази фаза от неговия живот приключваше. Заедно с всички останали. Не остана много дълго, защото се тревожеше за майка си. Излезе и тръгна към къщи с един от редките, претъпкани трамваи, които все още се движеха по улиците. Имаше ватман, но беше без кондуктор — дните на трамвайните билети бяха отминали. Джон заговори ватмана и той му каза:

— Ще продължа да карам този проклет трамвай, докато се разболея, мой човек. После ще го откарам в депото Кю и ще се прибера у дома. Живея там наблизо, нали разбираш? Карал съм трамваи тридесет и седем години — в дъжд и пек, и сега няма да спра.

Джон слезе от трамвая в Молвърн и се захвана да търси мляко. Скоро разбра, че е безнадеждно: това, което беше останало, се даваше за бебета. Върна се вкъщи при майка си с празни ръце.

Влезе в двора и прибра китайския мопс от градината — мислеше, че майка му ще се зарадва да го види. Заизкачва се нагоре към спалнята й с кучето, подскачащо по стълбите пред него.

В спалнята завари майка си да лежи по гръб, със затворени очи в оправеното, много чисто легло. Приближи се и докосна ръката й, но тя беше мъртва. На масичката имаше чаша вода, бележка, написана с молив, и една от малките червени опаковки — отворена, с празно флаконче. Той не знаеше, че тя има от тях.

Взе бележката. В нея пишеше:

„Мили синко,

Глупаво е да ограбвам последните дни от живота ти, като продължавам моя, който вече и без това ми е в тежест. Не се безпокой за никакво погребение. Само затвори

вратата и ме остави в моето легло, в моята стая, с моите вещи наоколо. Така ще съм много добре.

Постъпи, както смяташ за най-добре с мъничкия Минг. Съжалявам, толкова съжалявам за него, но нищо не мога да направя.

Много съм щастлива, че ти спечели твоето състезание.

С най-свидна обич,

Мама“

Няколко сълзи потекоха по бузите му, но само няколко. Мама винаги е била права, цял живот, и сега отново беше права. Излезе от стаята и отиде долу в гостната дълбоко замислен. Той самият още не се чувстваше болен, но вече беше въпрос на часове. Кучето го последва; той седна и го взе в скута си, като галеше лъскавите му като коприна уши.

След малко стана, остави кученцето в градината и прескочи до аптеката на ъгъла. Колкото и изненадващо да беше, там все още работеше едно момиче. Подаде му една от червените опаковки.

— Всички ги търсят — каза тя усмихнато. — Голяма търговия развъртяхме.

Той също й се усмихна.

— Бих искал с шоколадова обвивка.

— И аз — каза тя. — Но не вярвам да произвеждат такива. Ще взема моето с плодов шейк.

Той отново се усмихна и я остави на щанда. Върна се у дома, пусна китайския мопс вкъщи и започна да му приготвя яденето в кухнята. Отвори една от консервите със заешко, затопли го малко във фурната и го смеси с четири капсули нембутал. После го остави пред кученцето, което се нахвърли лакомо, а той намести удобно кошницата му до печката.

Отиде до телефона в антрето и позвъни в клуба, за да си запази стая за една седмица. После започна да опакова куфара си.

След половин час слезе в кухнята. Китайският мопс лежеше много сънливо в кошницата си. Ученият прочете внимателно

упътванията върху опаковката и му постави инжекцията; кученцето едва усети боцването.

Когато се увери, че е мъртво, той го отнесе в кошницата и го постави на пода до леглото на майка си.

После напусна къщата.

* * *

Часовете във вторник през нощта бяха тревожни за Холмсови. Бебето започна да плаче към два сутринта и продължи почти непрекъснато до зори. Младите родители не можаха да спят. Към седем часа то повърна.

Навън валеше и беше студено. Те се спогледаха в сивата светлина, уморени и самите те неразположени.

— Питър, нали не мислиш, че е онази болест? — каза Мери.

— Не зная — отвърна той. — Може би е това. Като че ли всички се разболяват.

Тя прекара уморено ръка по челото си.

— Надявах се, че няма да стигне до нас тук, извън града.

Той не знаеше какво да й каже, за да я успокои.

— Да сложа ли чайника, ще изпиеш ли чаша чай?

Мери прекоси отново стаята до детското креватче и погледна бебето; засега то беше спокойно. Питър отново попита:

— Какво ще кажеш за чаша чай?

Това ще го ободри, помисли тя, почти цяла нощ не е спал. Усмихна се насила.

— Чудесно.

Той отиде в кухнята, за да сложи чайника. Мери се чувстваше ужасно и в този момент започна да й се повдига. Нали бе изкарала на крак цялата нощ, а и тревогите около Дженифър… Питър беше зает в кухнята — можеше да се промъкне тихо в тоалетната, без да я усети. Тя често повръщаше, но този път той можеше да си помисли, че е от нещо друго и да се разтревожи.

Въздухът в кухнята беше застоял или може би така му се струваше. Питър Холмс напълни чайника от крана и постави шнура, включи щепсела и видя с известно облекчение, че индикаторната

лампичка светна — значи, имаше ток. В някой от следващите дни и той щеше да спре и тогава наистина щяха да започнат неприятностите.

В кухнята беше непоносимо задушно; Питър разтвори прозорците. Стана му горещо, после изведнъж пак студено и тогава усети, че ще повърне. Отиде тихо до тоалетната, но вратата бе заключена — сигурно Мери беше вътре. Нямаше смисъл да я тревожи. Той излезе през задната врата в дъжда и повърна в един закътан ъгъл зад гаража.

Остана там известно време. Когато се върна, беше пребледнял и разтреперан, но се чувстваше по-нормално. Чайникът вреше и той направи чая, постави две чаши на един поднос и го отнесе в тяхната спалня. Мери беше там, надвесена над детското креватче.

— Донесох чая — каза той.

Тя не се обърна, страхувайки се, че лицето и може да я издаде. Само отговори:

— О, благодаря ти. Налей го, аз ще дойда след минутка. — Струваше й се, че дори не би могла да докосне чашата чай, но знаеше, че ще трябва, заради него.

Питър напълни двете чаши и седна на ръба на леглото, като отпиваше от своя чай; горещата течност сякаш успокои стомаха му. След малко повика жена си.

— Хайде, изпий си чая, мила. Изстива вече.

Мери се приближи малко неохотно — може би щеше да успее. Хвърли бърз поглед към него: пижамата му беше подгизнала от дъжда. Тя възкликна:

— Питър, целият си мокър! Навън ли си бил?

Той погледна към ръкавите си — беше забравил.

— Трябваше да изляза.

— За какво?

Не можеше да продължава да се преструва.

— Просто повърнах — каза той. — Предполагам, че няма нищо страшно.

— Ах, Питър! И аз също.

Те се втренчиха един в друг мълчаливо. После тя произнесе мрачно:

— Сигурно е от месния пай, който ядохме на вечеря. Не забеляза ли нещо в него?

Той поклати глава.

— На мене ми се стори много вкусен. Освен това Дженифър не е яла никакъв пай.

— Питър, мислиш ли, че е от онова.

Той хвана ръката ѝ.

— Вече се случва с всички. Ние не сме имунизирани.

— Не — каза Мери замислено. — Не. Предполагам, че не сме. — Тя вдигна очи към неговите. — Това е краят, нали? Искам да кажа, че просто ще става все по-зле, докато умрем?

— Доколкото знам, така е — каза той. Усмихна ѝ се. — Никога преди не ми се е случвало, но казват, че точно така протича.

Тя го остави и отиде във всекидневната; Питър се поколеба за миг и я последва. Завари я пред френския прозорец да гледа градината отвън, градината, която обичаше толкова много — сега посивяла, неприветлива и брулена от вятъра.

— Така съжалявам, че не си купихме градинска пейка — каза тя без никаква връзка. — Би стояла прекрасно ей там, точно до онази стена.

— Ще опитам да намеря днес.

Тя се обърна към него.

— Не можеш, нали си болен.

— Ще видя как ще се почувствам по-късно. По-добре е да върша нещо, отколкото да стоя без работа и да си мисля колко зле се чувстваш ти.

Мери се усмихна.

— Струва ми се, че сега съм по-добре. Ще закусиш ли нещо?

— Ами не знам. Май не съм чак толкова добре. Какво си приготвила?

— Имаме литър и половина мляко. Ще можем ли да купим още?

— Мисля, че да. Ще отида да го взема с колата.

— Да направя ли царевична каша? На пакета пише, че брашното съдържа гликоза. Полезна е за болни, нали?

Питър кимна.

— Иска ми се да си взема душ — каза той. — Може да се почувствам по-добре.

Така и направи, а когато излезе и отиде в спалнята, тя вече беше в кухнята и приготвяше закуската. За негова изненада той я чу да пее,

да си тананика някаква весела песничка, в която се питаше кой е излъскал слънцето. Питър влезе в кухнята.

— Много си весела — подхвърли той.

Мери се приближи до него.

— Така ми олекна — каза тя и тогава той забеляза, че е плакала, докато е пяла. Избърса сълзите й и я прегърна в недоумение.

— Ужасно се тревожех — изхлипа тя. — Но сега всичко ще бъде наред.

Нямаше какво да е наред от сега нататък, помисли си той, но не го изрече, а попита нежно:

— Какво те тревожеше?

— Хората се разболяват по различно време — отвърна тя. — Поне така казват. Някои може да се разболеят с две седмици по-късно от други. Можеше да се случи първо аз да се разболея и да ви оставя, или пък Дженифър, или пък ти и да ни оставиш сами. Какъв кошмар беше…

Мери вдигна очи към неговите и се усмихна през сълзи.

— Но сега ние всички се разболяхме заедно, в един и същ ден. Не сме ли късметлии?

* * *

В петък Питър Холмс потегли към Мелбърн с малката си кола, уж за да купи градинска пейка. Караше бързо, защото не би могъл да отсъства прекалено дълго от къщи. Искаше да намери Джон Осбърн и при това без отлагане: първо опита в гаража на малката уличка, но той беше заключен, после провери в службата му, в Организацията на Британската общност за научно-технически изследвания. Накрая го откри в неговата стая в клуба „Пастърл“; той изглеждаше слаб и болен.

— Джон, съжалявам, че те безпокоя — каза Питър. — Как се чувстваш?

— Хвана ме — каза ученият. — От два дни. А теб?

— Точно затова исках да те видя. Мисля, че нашият лекар е починал, във всеки случай вече не работи. Виж какво, Джон, Мери и аз получихме и двата симптома във вторник. Тя е доста зле. Но в

четвъртък, вчера, аз започнах да се съвземам. Не й казах, но сега се чувствам здрав като камък и съм ужасно гладен. По пътя се отбих в едно кафене и закусих — пушена сланина с пържени яйца с всичките му гарнитури — и още съм гладен. Сигурен съм, че се оправям. Виж какво, възможно ли е това?

Ученият поклати глава.

— Не за дълго. Ще се възстановиш за малко, но после пак ще се разболееш.

— Колко трае това „малко“?

— Може би ще изкараш десетина дни. После отново ще се разболееш. Не мисля, че има повторно възстановяване. Кажи ми, много ли е зле Мери?

— Не е кой знае колко добре. Ще трябва да се върна при нея много скоро.

— На легло ли е?

Питър поклати глава.

— Тази сутрин слезе с мене във Фолмаут, за да купи нафталин.

— Да купи какво?

— Нафталин. Не знаеш ли какво е нафталин? — Той се поколеба. — Точно това искаше. Оставих я да прибира всичките ни дрехи, за да ги запази от молците. Успява да върши това само между пристъпите, но въпреки това държи да го направи. — Той се върна отново на въпроса, заради който беше дошъл: — Виж, Джон, да приемем, че ще съм здрав още седмица или десетина дни, но след това нямам никакъв шанс?

— Никаква надежда, стари приятелю — каза ученият. — Никой не оцелява от лъчевата болест. Изтребва всичко докрай.

— Е, добре е да се знае — каза Питър. — Няма смисъл човек да си създава излишни илюзии. Кажи ми, мога ли да ти помогна с нещо? След малко ще трябва да отивам при Мери.

Ученият поклати глава.

— Аз почти съм свършил. Имам още едно-две неща за днес, но после смятам да приключа.

Питър знаеше, че Джон има задължения вкъщи.

— Как е майка ти?

— Умря — каза кратко ученият. — Сега живея тук.

Питър кимна, но съзнанието му беше заето с мисълта за Мери.

— Ще трябва да тръгвам — каза той. — На добър път, приятелю.

Ученият леко се усмихна.

— До скоро виждане.

Когато морският офицер си отиде, той стана от леглото и тръгна по коридора. Върна се след половин час още по-немощен, устните му се изкривиха в погнуса от мръсното му тяло. Днес трябваше да свърши всичко, което беше необходимо да направи, утре щеше да бъде безсилен.

Облече се внимателно и слезе долу. Надникна в зимната градина: в камината гореше огън и чичо му седеше там, сам, с чаша шери. Той погледна нагоре и каза:

— Добро утро, Джон. Как спа?

Ученият отговори кратко:

— Много лошо. Чувствам се все по-зле.

Старецът вдигна пламналото си червендалесто лице, изпълнен с безпокойство.

— Скъпото ми момче, толкова ми е мъчно, че чувам това. Сега като че ли всички вече са болни. Знаеш ли, че трябваше да отида в кухнята и сам да си приготвя закуската? Представи си — в клуб като този! — Старецът живееше там от три дни, откакто почина сестра му, която поддържаше къщата в Мейсдън. — Обаче Колинс, портиерът, дойде преди малко и каза, че ще ни приготви някакъв обяд. Тук ли ще обядваш днес?

Джон Осбърн знаеше, че няма никъде да обядва.

— Съжалявам, чичо, но днес не мога. Трябва да изляза.

— Ах, колко жалко. Надявах се, че ще си тук, за да ни помогнеш за портвайна. Вече сме наченали последния сандък — мисля, че са около петдесет бутилки. Дано ни стигнат до края.

— Как се чувствате вие, чичо?

— Никога не съм бил по-добре, моето момче, никога по-добре. Снощи след вечеря малко ми прилоша, но всъщност беше от бургундското. Знаех си, че бургундското не бива да се смесва с други вина. Едно време във Франция, ако си поръчаш бургундско, поднасят ти го в половинлитрова кана и цяла вечер не пиеш нищо друго. Но после влязох тук, изпих на спокойствие едно бренди със сода и малко лед и докато стане време да си лягам, бях вече се съвзел. Не, прекарах много спокойно нощта.

Ученият се питаше колко ще издържи алкохолният имунитет към радиоактивната зараза. Доколкото му беше известно, не бяха правени проучвания по този въпрос — ето, чичо му даваше възможност за това, но сега нямаше кой да ги направи.

— Съжалявам, че не мога да остана за обяд — каза той. — Но може би ще се видим довечера.

— Аз ще съм си тук, момчето ми, тук ще съм. Том Фотърингтън беше снощи тук на вечеря и каза, че ще дойде тази сутрин, но още не се е появил. Надявам се, че не е болен.

Джон Осбърн напусна клуба и тръгна по улицата като насън. „Ферарито“ се нуждаеше спешно от неговите грижи и той трябваше да отиде там. След това можеше да си почине. Мина покрай отворената врата на една аптека, поколеба се за миг и после влезе. Магазинът беше изоставен и пуст. В средата на пода лежеше отворен кашон, пълен с малките червени опаковки, на щанда, между сиропите за кашлица и червилата, имаше купчина от същите. Взе една, сложи я в джоба и продължи пътя си.

Бутна вратите на гаража в малката уличка и видя пред себе си „Ферарито“ точно както беше го оставил, готово за тръгване. Беше преминало състезанието за Голямата награда без ни една драскотина, сякаш излязло от кутийка. За него тази кола беше най-скъпото нещо, особено след ралито. Сега се чувстваше прекалено зле, за да я кара, може би никога повече нямаше да я кара, но знаеше, че колкото и зле да беше, винаги щеше да намери сили, за да я докосне, за да я разглежда и да работи по нея. Той закачи сакото си на един гвоздей и започна.

Най-напред трябваше да я вдигне на крик, да нареди тухли под шенкелите, така че гумите да не докосват пода. Усилието от нагласяването на тежкия крик, работата с него и пренасянето на тухлите предизвикаха нов спазъм. Гаражът беше без тоалетна, но зад него имаше мръсен двор, осеян с почернели, омаслени остатъци от стари и забравени автомобили. Той се уедини там и скоро след това отново се залови за работа, по-немощен от всякога, но още по-решен да свърши всичко в този ден.

Приключи с повдигането на колелата преди следващия пристъп. Отвори едно кранче, за да изтече водата от охладителната система, а после му се наложи отново да отиде в задния двор. Нямаше значение

— сега работата беше по-лека. Откачи клемите от акумулатора и смаза изводите. Извади последователно всяка една от шестте свещи, наля масло в цилиндрите и наново завинти плътно свещите.

После се облегна на колата, за да си почине — сега вече тя беше добре. Разтърси го нов пристъп и трябваше пак да излезе на двора. Когато се върна, вечерта се спускаше и светлината избледняваше. Нямаше какво повече да се направи за колата, която обичаше толкова силно, но той продължи да стои до нея: не му се щеше да я остави, а и се страхуваше, че нов пристъп може да го застигне, преди да се е върнал в клуба.

За последен път искаше да седне на шофьорската седалка и да докосне лостовете за управление. Шлемът и очилата бяха на седалката. Той постави шлема, намести го плътно на главата си, а очилата сложи около врата си, под брадичката. После се вмъкна в седалката и се настани зад кормилото.

Тук беше удобно, много по-удобно, отколкото в клуба. Кормилото под ръцете му го успокояваше, трите малки циферблата около огромния оборотен брояч му бяха близки приятели. Тази кола му беше донесла победата — върхът на неговия живот. Защо да се мъчи по-нататък.

Той измъкна червената опаковка, извади таблетките от флакона и хвърли опаковката на пода до него. Нямаше смисъл да продължава, искаше да свърши точно по този начин.

Пъхна таблетките в устата си и ги погълна с усилие.

* * *

Питър Холмс напусна клуба и подкара колата надолу към магазина за железарски стоки на Елизабет стрийт, откъдето беше купил моторната косачка. Вътре не се виждаше никой от персонала или пък други някакви хора, но една от вратите беше разбита, така че всеки, който желаеше нещо, трябваше просто да влезе и да си го вземе. Вътре беше сумрачно, тъй като електричеството беше изключено от мрежата. Щандът за градинарски принадлежности се намираше на втория етаж. Той се изкачи по стълбите и откри градинските пейки, които беше запомнил. Избра една сравнително лека с пъстроцветна

подложка за сядане, която, помисли той, щеше да се хареса на Мери и с която можеше да предпази покрива на колата от одраскванията. С огромни усилия извлече пейката надолу по стълбите чак до тротоара и се върна за подложката и за някакво въже. На един щанд намери въже за простиране на пране. Вдигна пейката върху покрива на „Морис Майнър“ и я закрепи неподвижно с помощта на въжето. После потегли за вкъщи.

Все още усещаше вълчи глад и се чувстваше много добре. Не беше казал нищо на Мери за настъпилото подобрение и нямаше намерение да й казва — това само щеше да я разстрои, след като се беше поуспокоила, че ще си отидат всички заедно. По пътя за вкъщи се отби в същото кафене, където беше закусил, и което се държеше от една леко пияна двойка, радваща се, изглежда, на забележително здраве. За обяд му сервираха печено говеждо и той изяде две цели порции, след което си поръча и едно доста голямо парче руло със сладко. После му дойде наум да ги помоли да му приготвят един по-голям пакет със сандвичи от говеждо месо; щеше да ги остави в багажника на колата, където Мери нямаше да ги види, така че през нощта щеше да излезе и да си направи малка, тиха вечеря без нейно знание.

Върна се в малкото си жилище в късния следобед, остави градинската пейка отгоре върху колата и влезе в къщата. Завари Мери в леглото, полуоблечена, покрита с пухен юрган. Къщата изглеждаше студена и влажна. Той седна на леглото до нея.

— Как се чувстваш сега? — попита той.

— Ужасно. Питър, много се тревожа за Дженифър. Не мога да я накарам да хапне нищо и през цялото време се цапа. — Тя уточни някои подробности.

Той прекоси стаята и погледна бебето в детското креватче. То бе слабо и немощно, както и самата Мери. Струваше му се, че и двете са много болни.

— Питър, а ти как се чувстваш? — попита Мери.

— Не много добре — каза той. — Два пъти повръщах на отиване и веднъж на връщане. Колкото до другото — просто не съм преставал през цялото време.

Тя постави ръката си върху неговата.

— Не трябваше да ходиш…

Той й се усмихна.

— Да, но ти намерих градинска пейка.

Лицето й просветна леко.

— Наистина ли? Къде е?

— Върху колата. Ти лежи да се затоплиш. Искам да запаля огъня и да направя къщата уютна. После ще сваля от колата пейката и ще можеш да я видиш.

— Не мога да лежа — каза Мери уморено. — Трябва да преоблека Дженифър.

— Аз ще се погрижа за това веднага — каза Питър и внимателно я заведе до леглото. — Лежи и се топли.

След един час във всекидневната гореше силен огън, а пейката беше поставена в градината до стената, там, където я искаше Мери. Тя отиде до френския прозорец да я види — пъстрата подложка беше върху седалката.

— Прекрасна е — каза тя. — Точно такава ни трябваше за този ъгъл. Сигурно ще бъде страшно приятно да се седи там през летните вечери… — Зимният следобед си отиваше, навън валеше ситен дъжд. — Питър, сега, след като я видях, би ли внесъл подложката вътре? Сложи я на верандата. Или, по-добре, внеси я тук, докато изсъхне. Искам да я запазя за лятото.

Питър така и направи, а после пренесоха креватчето на детето в по-топлата стая.

— Питър, искаш ли нещо да ядеш? Имаме много мляко, ако можеш да го пиеш.

Той поклати глава.

— Нищо не мога да хапна. А ти?

Мери поклати глава.

— Да ти приготвя ли горещо бренди с лимон? — предложи той. — Можеш ли да го изпиеш?

Тя помисли малко.

— Мога да опитам. — Загърна се в халата си. — Толкова ми е студено…

Огънят бумтеше в камината.

— Ще изляза да донеса още дърва. После ще ти приготвя едно топло питие. — Питър излезе и тръгна в сгъстяващата се тъмнина към купчината дърва. Възползва се от случая да отвори багажника на

колата и да изяде три сандвича с говеждо. След малко се върна във всекидневната с кошница дърва. Завари Мери край детското креватче.

— Много се забави — каза тя. — Какво си правил?

— Случи ми се малка неприятност. Сигурно пак е от месния пай.

Лицето й се смекчи.

— Бедничкият ми Питър. Всички ние имаме неприятности… — Тя се наведе над креватчето и погали челцето на бебето. То лежеше отпуснато, очевидно нямаше сили дори да плаче. — Питър, струва ми се, че тя умира…

Той я прегърна през рамото.

— Също и аз — каза той тихо, — а и ти? На никой от нас не му остава много. Донесох чайника. Нека си пийнем.

Питър я отдалечи от креватчето към топлината на огромния огън, който беше запалил. Мери седна на пода пред него и той й подаде горещата напитка от бренди и вода с малко изстискан лимон. Тя седеше, отпиваше от чашата и се взираше в огъня — това й помогна да се почувства малко по-добре. Той приготви чаша и за себе си и те поседяха няколко минути мълчаливо.

След малко тя каза:

— Питър, защо ни се случи всичко това? Дали защото в Азия започнаха война?

Той кимна.

— Горе-долу е така. Но не това е единствената причина. Америка произведе първите унищожителни бомби. А всичко започна от бомбардировката на Азия.

— Но ние нямаме абсолютно нищо общо с това, нали… Тук, в Австралия?

— Ние подкрепяхме морално Англия. Едва ли сме имали време за друга някаква помощ. Всичко свърши за един месец.

— Никой ли не можа да го прекрати?

— Не зная… Някои безумства просто не могат да бъдат спрени. Искам да кажа, че ако няколко милиона души единодушно решат, че тяхната национална чест изисква да хвърлят на съседите си кобалтови бомби, ти и аз едва ли можем да направим нещо. Единствената надежда е да им се помогне да видят безумието си.

— Но как може да се постигне подобно нещо, Питър?

— Вестниците — каза той. — Би могло да се направи нещо чрез вестниците. Ние не го сторихме. Не го направи нито една нация, защото всички бяхме прекалено глупави. Искахме да виждаме в нашите вестници снимки на момичета по бански костюми и тлъсти заглавия за изнасилвания и нито едно правителство не беше достатъчно мъдро да повлияе върху това. А нещо можеше да се постигне чрез вестниците, ако бяхме малко по-мъдри.

Мери не разбра напълно неговите разсъждения.

— Радвам се, че сега няма вестници — каза тя. — Без тях е много по-добре.

Нов спазъм я разтърси и той й помогна да иде до банята. Докато тя беше там вътре, Питър се върна във всекидневната и се загледа в бебето. То беше много зле, а той не можеше да направи нищо, за да му помогне. Вече се съмняваше дали Дженифър ще изкара нощта. Мери също беше зле, макар че не толкова. Единственият здрав бе самият той, а не биваше да го показва.

Мисълта да живее след Мери го ужасяваше. Не би могъл да остане в жилището, а нямаше къде да отиде, какво да прави през малкото дни, които щяха да му останат. Мина му мисълта, че ако „Скорпиън“ е все още в Уилямстаун, би могъл да отиде с Дуайт Тауърс и да свърши в морето — морето, в което беше минал целият му живот. Но защо да го прави? Той не желаеше допълнителни дни, дарени му от някаква особеност в неговия метаболизъм. Искаше да остане със семейството си.

Мери го повика от банята и той отиде да й помогне. Доведе я до големия огън, който беше наклал, тя трепереше от студ. Направи й още едно горещо бренди с вода и покри раменете й с пухения юрган. Мери държеше чашата в двете си ръце и се мъчеше да укроти треперенето си.

След малко тя попита:

— Питър, как е Дженифър?

Той стана и отиде до креватчето, после се върна при нея.

— Сега е спокойна — каза той. — Мисля, че е все така.

— А ти как си?

— Ужасно. — Приведе се към нея и взе ръката й. — Но мисля, че ти си по-зле от мен — каза го, защото тя очевидно го знаеше. — Може

би аз ще умра ден-два след теб, но не повече. Вероятно физически съм по-здрав.

Тя кимна бавно. После каза:

— Няма никаква надежда, нали? За никого от нас?

Той поклати глава.

— Никой не може да се справи с това, скъпа.

— Струва ми се, че утре няма да мога да ида и до банята — каза Мери. — Питър, скъпи, искам да свърша довечера и да взема Дженифър със себе си. Сърдиш ли ми се?

Той я целуна.

— Смятам, че е разумно. Аз също ще дойда с вас.

Тя произнесе с усилие:

— Ти не си толкова болен, колкото нас.

— Утре ще съм. Няма смисъл да продължавам.

Тя стисна ръката му.

— Какво трябва да направим, Питър?

Той помисли за миг.

— Ще отида да напълня грейките с топла вода и ще ги сложа в леглото. Ти си облечи чиста нощница, легни си и се стопли. Ще донеса Дженифър. Ще заключа къщата, ще ти донеса нещо топло за пиене и ще свършим заедно в леглото, с хапчето.

— Не забравяй да изключиш електричеството от шалтера — каза тя. — Мишки могат да прегризат някой кабел и да се подпали къщата.

— Ще го изключа.

Мери го погледна със сълзи в очите.

— Ще направиш ли каквото трябва с Дженифър?

Питър погали косата ѝ.

— Не се тревожи — каза той нежно. — Ще го направя.

Той напълни грейките и ги постави в леглото, като смени чаршафите и го оправи така, че да изглежда свежо. После я заведе до банята. Отиде в кухнята, сложи чайника за последен път и докато заври водата, отново много внимателно прочете указанията върху червените картонени кутийки.

Наля врящата вода и върху поднос грижливо подреди термоса, две чаши, брендито и половин лимон и ги отнесе в спалнята. После изтика детското креватче на колелца обратно и го нагласи до тяхното

легло. Мери лежеше в леглото, изглеждаше чиста и освежена. Тя се надигна леко, когато Питър дойде с детското креватче.

— Да вдигна ли Дженифър? — попита той, защото помисли, че тя иска да подържи бебето.

Мери поклати глава.

— Много е болна. — Седеше и наблюдаваше детето, а после уморено се облегна назад. — Предпочитам да я запомня такава, каквато беше, когато всички бяхме добре. Дай й от онова, Питър, и да свършваме.

Права е, помисли си той, по-добре беше да свършат бързо и да не се измъчват. Направи инжекцията в ръчичката на бебето. После се съблече, сложи си чиста пижама, загаси всички светлини в къщата, освен лампата до леглото, постави решетката пред камината във всекидневната и запали една свещ, която пазеха в случаи, че спре токът. Постави свещта на масата до леглото и изключи шалтера.

Отиде в леглото при Мери, разбърка напитките и извади таблетките от червените опаковки.

— За мен животът с теб беше чудесен — каза тя тихо. — Благодаря ти за всичко, Питър.

Той я привлече към себе си и я целуна.

— За мен също беше прекрасен. Нека свършим така.

Те поставиха таблетките в устата си и пиха.

* * *

Същата вечер Дуайт Тауърс позвъни на Мойра Дейвидсън в Харкъуей. Докато набираше, той се чудеше дали ще може да се свърже и ако се свърже, дали ще отговорят от другия край. Но автоматичната централа все още работеше и Мойра вдигна слушалката почти веднага.

— Я виж — каза той, — не бях сигурен, че ще ми отговориш. Как е при тебе, мила?

— Лошо — каза тя. — Струва ми се, че мама и татко вече са на път.

— А ти?

— И аз също, Дуайт. Ти как си?

— Бих казал, че и с мен е съвсем същото. Позвъних да ти кажа довиждане засега, мила. Утре сутринта ще изведем „Скорпиън“, за да го потопим.

— Няма ли да се върнеш?

— Не, мила. Няма да се връщаме. Просто ще свършим тази последна работа и после край. — Той замълча. — Позвъних, за да ти благодаря за последните шест месеца. За мен твоята близост означаваше много.

— За мен също — отвърна тя. — Дуайт, ако успея, може ли да дойда, за да те изпратя.

Той се поколеба за момент.

— Разбира се. Макар че не можем да чакаме. Момчетата и сега са много слаби, а до утре съвсем ще изнемощеят.

— В колко тръгвате?

— В осем. Веднага щом съмне.

— Ще бъда там — каза тя.

Той прати много поздрави на баща й и майка й и после затвори. Мойра отиде в спалнята на родителите си, където те лежаха в двойното легло. И двамата бяха по-зле от нея. Тя им предаде думите на Дуайт. Каза им какво иска да направи.

— Ще се върна за обяд — рече тя.

Майка й каза:

— Трябва да отидеш и да се сбогуваш с него, скъпото ми дете. Той ти беше толкова добър приятел. Но ако не сме тук, когато се върнеш, трябва да ни разбереш.

Тя седна на леглото до майка си.

— Толкова ли сте зле, мамо?

— Страхувам се, че е така, скъпа. А днес татко ти е по-зле от мен. Но имаме всичко необходимо в случай че стане прекалено лошо.

Баща й се обади тихо от леглото:

— Вали ли?

— В момента не, татко.

— Ще излезеш ли да отвориш вратата на оградата за добитъка, Мойра? Всички други врати са отворени, те трябва да стигат сеното.

— Веднага ще го направя, татко. Има ли нещо друго, което да свърша?

Той притвори очи.

— Поздрави Дуайт. Искаше ми се той да се ожени за тебе.

— И на мен — каза тя. — Но той е от онези мъже, които не променят живота си лесно.

Мойра излезе в нощта навън и отвори портата, провери дали и останалите врати в стопанския двор са отворени. Животните не се виждаха никъде. Върна се в къщата и каза на баща си какво е направила. Той като че ли се успокои. Нищо друго не искаха, тя ги целуна и двамата за лека нощ и си легна, като нави малкия будилник за пет часа, в случай че заспи.

Спа много малко. През нощта ходи до банята четири пъти и изпи половин бутилка бренди — единственото нещо, което, изглежда, стомахът й задържаше. Стана, когато иззвъня будилникът, взе си горещ душ, който я освежи, и си облече червената блуза и панталони, с които беше при първата среща с Дуайт преди толкова много месеца. Грижливо гримира лицето си и облече палтото. После тихо отвори вратата към стаята на родителите си и погледна вътре, като затулваше светлината от електрическото фенерче между пръстите си. Баща й като че ли спеше, но майка й се усмихна от леглото; те също бяха ставали и лягали почти през цялата нощ. Тя влезе тихо и целуна майка си, после тръгна, като затвори безшумно вратата след себе си.

Взе от килера нова бутилка бренди и отиде при колата, запали мотора и подкара по пътя за Мелбърн. Близо до Оуклей спря на пустия път под сивата утринна светлина и отпи от бутилката, после продължи.

Премина през пустия град, излезе от него и подкара по мрачния индустриален път към Уилямстаун. Пристигна на доковете към седем и четвърт; при отворения вход нямаше охрана и тя продължи право към кея, до който бе закотвен самолетоносачът. На трапа нямаше караул, нито дежурен офицер, който да я спре. Тя се качи на кораба, опитвайки се да си припомни как беше излязла, когато Дуайт я разведе из подводницата и малко след това попадна на един американски офицер, който я упъти към трапа за подводницата.

Тя спря един моряк, който отиваше в „Скорпиън“.

— Ако видите капитан Тауърс, бихте ли го помолили да се качи за малко горе?

— Разбира се, госпожо. Веднага ще му кажа.

Малко след това Дуайт се появи и се изкачи по трапа. Той изглеждаше много зле, като всички. Хвана ръцете й, без да обръща

внимание на околните.

— Много хубаво направи, че дойде да се сбогуваме. Как сте вкъщи?

— Много зле. Татко и мама скоро ще свършат, а струва ми се, че и аз също. Днес е краят за всички ни. — Тя се поколеба и после каза: — Дуайт, искам да те питам нещо.

— Какво, мила?

— Може ли да дойда с теб, в подводницата? — Тя замълча, а после добави: — Няма за какво да се връщам у дома. Татко каза, че мога просто да паркирам колата някъде на улицата и да я оставя. На него повече няма да му трябва. Може ли да дойда с теб?

Дуайт мълча толкова дълго, че Мойра беше сигурна в отказа.

— Тази сутрин за това ме помолиха още четирима души. Отказах на всички, защото Чичо Сам няма да одобри такова нещо. Командвал съм подводницата според устава и ще я командвам така до края. Не мога да те взема, мила. Ще трябва да тръгнем поотделно.

— Няма нищо — каза тя унило. Погледна нагоре към него. — Взе ли подаръците със себе си?

— Разбира се. Имам ги благодарение на теб.

— Разкажи на Шеърън за мен. Няма какво да крием.

Той докосна ръката й.

— Ти си облякла същите дрехи, които носеше, когато се срещнахме за първи път.

Мойра се усмихна леко.

— *Занимавай го непрекъснато, не му оставяй време за размишления, защото може да се разреве*. Добре ли се справих, Дуайт?

— Наистина много добре. — Той я прегърна и целуна и за миг тя се притисна до него.

После се отдръпна.

— Нека не се измъчваме повече — рече Мойра. — Казахме си всичко, което имахме за казване. Кога тръгвате?

— Много скоро — каза той. — Потегляме след пет минути.

— Кога ще я потопите? — попита тя.

Дуайт помисли малко.

— Тридесет мили надолу по залива и после още дванадесет мили извън него. Четиридесет и две мили. Няма да губя никакво време.

Около два часа и десет минути, след като потеглим от тук.

Мойра бавно кимна.

— Ще мисля за теб. — А после добави. — Сега върви, Дуайт. Може би един ден ще се видим в Кънектикът.

Той я притегли към себе си, за да я целуне отново, но тя се отдръпна.

— Не, върви. — А наум изрече: „Или ще се разрева аз.“

Той кимна бавно и каза:

— Благодаря за всичко! — А после се обърна и слезе по трапа в подводницата.

Сега заедно с нея на самолетоносача стояха още две-три жени. Изглежда, нямаше кой да вдигне трапа. Тя гледаше как Дуайт се появи на мостика и пое управлението на подводницата, гледаше как отдават трапа, как прибират допълнителните въжета. Гледаше как откачат кърмовото швартово въже и шпринга, гледаше как Дуайт каза нещо по говорната тръба, гледаше как водата под кърмата се завърта заедно с бавно задвижващите се витла, как кърмата се отдалечава от кораба-майка. От сивото небе започна да ръми. Носовото швартово въже и шпринга бяха също отвързани, няколко мъже ги навиха на палубата и затръшнаха с трясък стоманения люк на надстройката, а подводницата тръгна бавно назад, отдалечавайки се от самолетоносача, като описваше огромна дъга. После всички изчезнаха вътре и единствено Дуайт с още един човек останаха на мостика. Той вдигна ръка за поздрав към нея и тя вдигна своята към него, очите й се замъглиха от сълзи, ниският корпус на подводницата направи завой покрай нос Гелибранд и изчезна в дрезгавата светлина.

Заедно с другите жени Мойра се отдръпна от стоманения люк.

— Няма за какво повече да се живее — рече тя.

Една от жените отвърна:

— И няма да ти се наложи, пиленце.

Мойра се усмихна леко и погледна часовника си. Показваше осем и три минути. В десет и десет Дуайт щеше да е вече на път към къщи, към онова кътче в Кънектикът, което толкова силно обичаше. В нейния дом никой не я очакваше. Ако сега се върнеше в Харкъуей, щеше да завари само добитъка и тъжните си спомени. Военната дисциплина й беше попречила да замине с Дуайт. Тя го разбираше. Но въпреки това, когато той си тръгнеше към къщи, тя би могла да бъде

много близо до него, само на около дванадесет мили. Ако в оня миг се озове край него, с весела усмивка на лицето, може би той ще я отведе със себе си и тя ще може да види как Хелън подскача на погото.

Забърза през сумрачните кънтящи кухини на мъртвия самолетоносач, добра се до трапа и слезе на кея, при колата си. В резервоара имаше много бензин. Предишния ден го беше напълнила чак догоре от бидоните, скрити зад сеното. Влезе в колата и отвори чантата си — червената картонена кутийка беше все още там. Тя отпуши бутилката с брендито и отпи една голяма глътка чист алкохол — брендито очевидно бе първокласно, защото не я бе присвивал стомахът, откакто излезе от къщи. После запали колата, зави на кея, излезе от доковете и продължи през улици и предгradия, докато стигне до магистралата за Джийлонг.

Озовала се веднъж на нея, тя натисна педала и се понесе по пустото шосе със седемдесет мили в час в посока към Джийлонг: едно гологлаво, пребледняло момиче в ярък, пурпурен костюм, леко замаяно от алкохола, надуло с пълна скорост голямата кола. Отмина Лейвъртън с неговото огромно летище, Уърибий с експерименталното му стопанство и продължи да се носи на юг по пустия път. Някъде преди Корио внезапно я разтърси спазъм, трябваше да спре и да се уедини в храстите; след четвърт час излезе оттам бяла като платно и изпи една голяма глътка бренди.

После продължи все със същата скорост. Отмина класическата гимназия отляво, стигна до мръсния промишлен град Кориоу и продължи към Джийлонг, над който се извисяваше катедралата. От величествената й кула биеха камбани за някаква служба. Тя намали скоростта, докато премине през града, но не видя нищо друго, освен изоставени коли от двете страни на пътя. Срещна само трима души — и тримата мъже.

Излезе от Джийлонг по шосето към Баруон Хедс и морето. Докато преминаваше край наводнените общински земи, тя почувства, че силите я напускат, но сега вече не оставаше много. След четвърт час излезе на широко авеню — главната улица в градчето. В края й зави наляво, встрани от игрището за голф и малката къща, където беше прекарала толкова много щастливи часове от детството; сигурна бе, че няма никога повече да я види. При моста зави надясно, беше към десет без двадесет, и премина през празния къмпинг нагоре към носа.

Морето лежеше пред нея, сиво и бурно, с огромни дълги вълни, носещи се от юг към скалистия бряг.

Океанът беше пуст и сив под облачното небе, но далеч на изток имаше пролука в облаците и един сноп светлина пронизваше водите. Тя паркира напречно на шосето, така че да вижда добре морето, излезе от колата, изпи още една глътка от бутилката и потърси с поглед подводницата към хоризонта. Тогава, само на шест мили от брега, някъде към фара на нос Лонсдейл и входа на залива Порт Филип, тя съзря ниските сиви очертания на „Скорпиън“, отдалечаващ се на юг от Хедс.

Не виждаше подробности, но знаеше, че Дуайт е там, на мостика и води подводницата в последния й курс. Знаеше, че той не може да я види, а и не можеше да знае, че тя го наблюдава, но му помаха. После се върна в колата, защото вятърът от южните полярни области беше пронизващ и леден, а тя се чувстваше много зле; можеше да го вижда и оттам, на завет в автомобила.

Не след дълго изгуби от погледа си подводницата, която потъна в мъглата. Погледна малкия си ръчен часовник — десет и една минута. В тези последни мигове в нея се възвърна детската й религиозност — човек е длъжен да направи нещо преди това, помисли си тя. Шепнешком и малко замаяно от алкохола промълви молитвата си.

Тогава извади от чантата червената картонена кутийка, отвори флакончето и подържа таблетките в ръката си. Нов спазъм я разтърси, но тя се усмихна леко. „Този път те надхитрих.“

Извади корковата тапа от бутилката. Беше десет и десет. „Дуайт, ако вече си поел своя път, почакай ме“ — изрече умоляващо Мойра.

После пъхна таблетките в устата си и ги погълна с малко бренди, седнала зад кормилото на голямата си кола.

Издание:
Невил Шут
На брега

Английска
Първо издание

Nevil Shute
On the Beach
Pan Books Lid
London, 1973

Превод © Иванка Ангелова
Предговор © Петър Кожухаров

Литературна група — ХЛ. 04 9536622411/5637—332—85

Рецензент: Марта Симидчиева
Консултант: капитан III ранг Михаил Б. Мишев
Редактор: Марта Симидчиева
Художник: Христо Жаблянов
Художник-редактор: Стефан Десподов
Технически редактор: Ставри Захариев
Коректор: Йовка Стефанова

Дадена за набор януари 1985 г.
Подписана за печат април 1985 г.
Излязла от печат май 1985 г.
Формат 84×108/32 Печатни коли 18
Издателски коли 15,12. УИК 15,56
Цена 1,81 лв.

ДИ „Народна култура“ — София, ул. „Г. Генов“ 4, 1985
ДП „Димитър Благоев“ — София, ул. „Н. Ракитин“ 2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.